ION GRECEA

MOARTEA LEBEDEI

MOARTEA
LEBEDEI

ION GRECEA

MOARTEA LEBEDEI

roman

ediția a II-a

EDITURA MILITARĂ
1970

Coperta: Pompiliu Dumitrescu

Fiilor mei,

Mihai și Liviu

Prolog

Din toată drama petrecută în acel sat de graniță, au rămas doar urmele.

Urmele ei...

Urmele, relicve statornice și de netăgăduit au generat amintiri, amintirile s-au întipărit adînc în mintea oamenilor ca niște peceți ale veacurilor și nu se pot șterge niciodată. Ele întreţin vie, peste timp, memoria întîmplărilor, pot vorbi oricînd despre tot ce-a fost, despre tot ce s-a săvîrşit aci, în satul de lîngă hotar, cu cîțiva ani în urmă.

Cîți ? Nu știm... Poate doi, sau trei, sau mai mulți... Anii au trecut ca lunile, ca zilele, ca clipele, s-au spulberat către înapoi ca frunza purtată de vînt. Dar totul parcă s-ar fi petrecut ieri, sau alaltăieri, în primăvara acestui an sau poate în cealaltă primăvară...

Urmele au rămas și vor rămîne multă vreme să povestească în graiul lor tăcut și sobru — întărind imaginea faptelor, întregind prin expresia lor — ceea ce poate cu sinceră strădanie autorul n-a reușit să relateze în această carte.

Dincolo de grădini, în marginea satului, vîntul n-a izbutit să împrăștie încă cenușa din ce-a fost odinioară casa „contelui" Tegaș. De fapt o colibă dărăpănată, hîită într-o parte, cu acoperiș de stuf și-un singur ochi de geam, în pragul căreia, într-o dimineață, două femei din sat s-au speriat de moarte văzîndu-l pe scăpătatul „conte" cum le privește straniu, cu ochii holbați din lațul ștreangului...

Să se fi omorît „contele" ? Să-i fi luat careva viața ? De fapt nici acum oamenii nu știu adevărata cauză a morții lui. Și-l amintesc doar trecînd grav pe uliță, cu o anumită prestanță, cu mersu-i vioi, puțin săltat, în pantalonii lui de că-

lărie, rupţi şi peticiţi, lovindu-şi cu cravaşa carîmbii cizmelor scofîlcite şi noroite.

„Contele" nu se mai vede pe uliţele satului, în schimb se vede Ilie Ciocîrlan, omul lui, neras, cu faţa buhăită de băutură şi somn, cu părul ca o claie încîlcită ; umblă tot beat şi nu uită să amintească oricui că a stat cîţiva ani la puşcărie din pricina celor întîmplate la biserică. „Eu n-am fost vinovat cu nimica, da las' că ştiu eu, m-a băgat la gros dom' plotoner Patriche după pîra lu' muieri-mea !"

Dar ce s-a întîmplat la biserică ? Acolo, sus în deal, din sfîntul lăcaş de închinăciune ridicat de „conte" înainte de război n-au mai rămas acum decît zidurile ruinate, pe jumătate arse, cu picturile sfinţilor spălate de ploi şi iarba crescută sălbatic în juru-le, gata să le acopere. Altarul, în faţa căruia îşi ţinea părintele Gherasim predicile, a ars şi el pînă în temelii... Şi iconostasurile... Şi clopotniţa cea mare... Se spune că după noaptea aceea de pomină, cînd grănicerii „au prins stafia necuratului cu chip de femeie", moş Trocan cel surd şi cocîrjat de ani a fost văzut urcînd către deal, sub braţ cu un şomoiog de paie şi-n mînă cu o lampă cu gaz...

Pentru că moş Trocan a fost găsit, de plutonierul Patriche de la postul de miliţie, ars între zidurile arse. Şi că, făcînd cercetări, ar fi aflat de la oameni...

Ce putea afla plutonierul Patriche de la oameni ? Putea el pune preţ pe „declaraţia verbală iscălită cu mînă proprie" a Mariei lui Vizante, aceea fără o ureche, precum că moş Trocan, credincios pînă-n măduva oaselor, „blăstămase o dată sfîntu' lăcaş că nu-i mai trece pragu' deoarece şi prin urmare aflase că umblă necuratu' printre icoane" ?

Mica vilă a profesoarei Dorina Darini, ridicată în marginea satului către hotar, nu mai e aşa de strălucitoare ca odinioară, ascunsă în umbra teilor, printre crizantemele şi daliile grădinii. Tencuiala zidurilor a început să se coşcovească, vopseaua lemnăriei să se cojească, glastrele verandei s-au spart, iar lănţişoarele lor au prins rugină. De atunci, din zilele durerii tinerei femei, obloanele stau tot închise şi nu se mai deschid să lase ferestrelor lumina spre cîmpia de graniţă. De ce să se mai deschidă ? Poteca dintre vii e pustie şi nici un grănicer, oricare ar fi el, venind dinspre hotar, nu va aduce niciodată cu Alexandru...

Poate că Toderașcu, Covaci, Guță Ursu și toți ceilalți... Nu, nu, ei sînt de mult la casele lor, la rosturile lor. Au lăsat altora armele să păzească hotarul și se spune că Toderașcu, montorul, lucrează acum pe la Porțile de Fier, Covaci e tot la baza auriferă de la Băița, Guță Ursu e pe undeva pe la irigări, s-a înscris la seral, vrea să devină agronom... De unde știm toate astea ? Îi scriu băieții, mereu, locotenentului Mirescu, că ofițerul ăsta tînăr le-a fost ca și-un frate, au împărțit cu el și bucuriile dar și necazurile frontierei. Poate că are vești și de pe la Tandin, care într-o noapte stînd la pîndă, la cîteva sute de metri de pichet...

Eh, Tandin ăsta multă bătaie de cap i-a mai dat locotenentului, cu toate buclucurile și șmecheriile lui „științifice" învățate de pe la circ ! Dar parcă numai lui ? Ce să-i faci, nu toți oamenii sînt la fel, nu toți sînt croiți după același caracter, mîna că-i mînă, are cinci degete și tot se deosebesc unele de altele ! Încolo era el băiat bun, muncitor, săritor la orice treabă, îl iubeau cei de la pichet. Cum o să-l uite toți cei care au stat alături de el de veghe la hotar ? Dar mai ales cum o să-l uite Nică Onișor, puștanul pistruiat care într-o zi l-a întîlnit pe Tandin și...

Nică e acum flăcău în toată puterea cuvîntului și privește cu noi peste cîmp și peste timp urmele dramei de altădată...

Iată și lacul, cu salcia singuratică, iar lîngă tulpina salciei, de necrezut, a rămas de atîția ani înălțată o grămăjoară de pietre ce-și are povestea ei legată de dragostea dintre Dorina și Alexandru. Dincolo de lac, se vede micul restaurant „Crăița", ascuns sub coroanele stejarilor, și mai încolo, către marginea cealaltă a lacului, nu departe de clădirile Stațiunii zărim „baraca pescarilor".

De aici, din această baracă, a început într-o noapte ploioasă și rece de toamnă „moartea lebedei" și de aici vom începe și noi s-o cunoaștem...

1

— Nici o mişcare, că trag ! Mîinile sus ! Înţelegi ? Ţine mîinile sus ! Mai sus... Aşa...

Somaţia era puternică, autoritară, glasul aspru, metalic al bărbatului venit de undeva din întunericul barăcii nu lăsa nici o îndoială că orice gest, cît de mic ce ar fi fost săvîrşit împotriva poruncii lui, ar fi făcut ca în acea clipă degetul să apese pe trăgaciul automatului.

— Ţine mîinile sus, am spus ! Dă-te trei paşi înapoi...

Femeia se supuse, o supunere oarbă, mută, şi reflex înălţă mîinile, încet, cu teamă. Se dădu apoi un pas înapoi... Încă unul... Şi încă unul... Ca o umbră. Spatele îi atinse peretele de scîndură al barăcii. Tresări, cu sufletul la gură, sporindu-şi spaima, avu senzaţia că cineva nevăzut o prinde de după umeri, că o capcană i se deschide neagră înapoia ei şi are să cadă în hăuri adînci. Se opri tremurînd, înfricoşată, stăpînită de teamă şi nelinişte. Cu mîinile ridicate deasupra capului... Dar cînd fasciculul de lumină al lanternei ţîşni în întuneric, dezvăluindu-i brusc chipul, instinctiv ea plecă fruntea şi îşi acoperi faţa cu palmele, ferindu-şi într-o parte ochii ca înaintea unei primejdii.

— Mîinile sus, am spus ! veni din nou porunca şi arma zăngăni scurt în mîinile bărbatului. Cît mai sus !

Din nou palmele se înălţară deasupra capului, dar fruntea rămase tot plecată, ca într-o consternare adîncă şi dureroasă. Părul negru, lung şi ud de ploaie, îi cădea în şuviţe, despletit, peste ochii de-un albastru viu, intens, acoperindu-i în parte faţa tînără, prelungă, cu trăsături fine, parcă abia schiţate. Îşi muşca mereu, nervos buzele învineţite, dezvăluindu-şi dinţii

mici şi albi, prea albi lîngă întunecimea densă a părului. Rochia umedă, din care şiroia încă apa, se mula sculptural pe trupul subţire, plăpînd ca o nuia, scoţînd în evidenţă linia coapselor, a şoldurilor, a sînilor, umerii mici şi ascuţiţi ca de copil. Răsufla întretăiat, greoi, abia îşi putea stăpîni bătăile inimii, alergase mult prin ploaie, frămîntînd arătura cîmpului, picioarele îi erau noroite pînă la genunchi, era desculţă, pierduse pantofii sau poate îi aruncase, să poată fugi mai uşor. Tremura, tot trupul îi tremura ca prins de friguri, se auzea cum îi clănţăne dinţii în gură, dar căuta să se stăpînească, poate ca să-şi ascundă în felul acesta teama sau cine ştie de ce.

— Ai vrut să treci graniţa, nu-i aşa ? veni întrebarea celui ce plimba mereu fasciculul de lumină pe trupul femeii, în timp ce ţinea automatul îndreptat împotrivă-i. De ce ai vrut să treci graniţa ?

Dar răspunsul aşteptat nu veni. Nici n-avea să vină curînd. Tăcută, ţinea fruntea tot plecată, era evident că se simţea vinovată ; părea un hoţ prins asupra faptului, n-avea ce mai face, ce mai spune, de aceea îşi muşca tare, dureros, pînă la sînge buza de jos. După cîteva clipe izbucni deodată în plîns, descărcîndu-şi o dată cu lacrimile toată durerea ce-o încerca în momentul acela.

— Acuma de ce plîngi ? întrebă caporalul. Dumneata eşti vinovată şi tot dumneata te smiorcăi ? Ţine mîinile sus şi nu face nici o mişcare, că orice imprudenţă de acest fel costă, să ştii !

Afară, ploaia rece de toamnă continua să bată darabana pe acoperişul de draniţă al barăcii ; stăruia în jur miros de lemn vechi, putred, bezna apăsa parcă sufocant din toate părţile, ca o carapace de metal. Grănicerul, atent, ţinea automatul îndreptat către femeie. După o clipă îşi puse lanterna sub braţ şi întoarse niţel capul, să scoată din tocul de pînză pistolul de semnalizare. În secunda aceea însă, auzi o bufnitură, urmată de-un icnet scurt ca un suspin tăiat la jumătate. Femeia se prăbuşise lîngă peretele de scîndură, pe nişte paie umede între care se vedeau aruncate ghemotoace de hîrtii, cutii goale de conserve, cioburile unei străchini smălţuite. Militarul puse repede lanterna pe fundul unei bărci răsturnate, în aşa fel ca lumina să bată tavanul încăperii şi sări în ajutorul femeii, prinzînd-o de subsuori şi încercînd s-o ridice. Simţi sub palmele-i puternice trupul firav şi subţire ca de pasăre. Vlăguit

și cuprins de spasme. Moale ca o cîrpă... Îndată se lăsă într-un genunchi, îi sprijini capul pe piciorul său și din bidonul de la șold îi dădu să bea puțină apă. Cu palma îi îndepărtă apoi discret părul de pe frunte. Îi fricționă ușor tîmplele. Palma-i rece îi lunecă de-a lungul gîtului, pe umeri, și ea se înfioră nițel, dar rămase tot tăcută, cu pleoapele lăsate, grele. Aplecat asupră-i, îi simțea răsuflarea caldă, aproape, tot mai aproape aburindu-i fruntea. Involuntar, îi mîngîie obrazul neted, umezit de picăturile ploii, cu pielița ușor catifelată și moale ca de piersică dată în pîrg. Ca ars, își retrase însă repede mîna, înțelegînd că făcuse fără vrerea lui un gest nepermis. Totuși, omenesc...

— Te-ai speriat ? întrebă el mai blînd. Nu trebuie să te sperii. Spune, cine ești ? Ce cauți aici lîngă graniță ? Înțelege că sînt ostaș, îmi fac datoria... Iar dacă am vorbit prea aspru, iartă-mi brutalitatea glasului. Ai leșinat, pentru că ai alergat prea mult, ești obosită...

Ea continuă să tacă, suspinînd, cu ochii plini de lacrimi, lacrimile îi șiroiau pe obrajii palizi, își strîngea convulsiv buzele vineții, le mușca cu aceeași nervozitate de la început, le strivea între dinți, gata parcă să le sfîșie. Pieptul îi tresălta ușor și caporalului nu-i scăpă zvîcnetul abia simțit al sînilor sub pînza udă a rochiei. Se întoarse, trase lanterna mai aproape, potrivi lumina pe unul din pereții barăcii, era parcă mai multă limpezime acuma, chipul femeii se deslușea în linii mai sigure, mai precise. Cu părul negru, despletit, adumbrind ochii albaștri, umezi, acuma închiși ca-ntr-o adormire, cu fruntea netedă și sprîncenele frumos conturate, părea o făptură de legendă răsărită din apele nopții, rătăcită în puterea întunericului, ca să-l tulbure, să-l neliniștească, să-l tragă în plasa ispitei. „E a dracului de frumoasă ! își zise și oftă din adîncul pieptului să-și înăbușe pornirile nebunești ale tinereții. Eh, datorie, datorie... Dar cine o fi oare ? Vroia să fugă peste graniță sau numai s-a rătăcit ? O fi de aici, de pe aproape ? De departe ? Unde vroia să se ducă ?“

O prinse de bărbie, căută s-o privească în ochi, dar ea își trase capul într-o parte, cu un gest de respingere și revoltă.

— Mai e cineva cu dumneata ? stărui caporalul și privi către ușa barăcii, așteptînd parcă din clipă în clipă să mai vină careva. Spune, cum de-ai ajuns aici, la miezul nopții ? Lîngă satul ăsta ? Pari o femeie de la oraș...

Ea tremura parcă mai tare ca la început, stătea chircită, ghemuită, plîngea ţinînd pumnii strînşi, atît de strînşi, încît i se vedeau zbătîndu-se vinele albastre de la încheietura mîinilor.

— Nu vrei să vorbeşti ? Bine, dacă nu vrei să vorbeşti... Apă mai vrei ? Nu mai vrei nici apă... E foarte bine şi asta...

Îşi trase bidonul înapoi la şold, puse automatul sub talpa piciorului să-l afle repede la nevoie, despături mantaua ce-o avea prinsă în bandulieră şi-o înveli pe femeie cu grijă, potrivindu-i capul să stea rezemat de peretele barăcii.

— Acuma cred că ai să te încălzeşti, zise el luînd în mînă automatul. Vezi cum mă îngrijesc de dumneata ? Şi dumneata nu-mi acorzi nici o atenţie... Nu mă învredniceşti nici măcar c-o vorbă... Oricum, nu vreau să răceşti... Şi aşa eşti plăpîndă ca o trestie. Stai niţel, te întremezi şi pe urmă mergem către pichet. Acolo vom lămuri toate lucrurile... Iar dacă nu vrei să mergi, să ştii că te duc pe sus, cît eşti de subţirică într-o singură mînă te duc...

Vorbea cu ploaia, cu noaptea, cu vîntul... Ea parcă nici nu-l auzea sau se făcea că nu-l aude, stătea tot tăcută, acuma înfofolită în mantaua soldăţească mirosind a naftalină, cu gulerul ridicat pînă sub ochi, plîngea, suspina din adîncul pieptului gata să se înăbuşe. Se lăsase un frig de te pătrundea pînă la oase, venea de afară din ploaia toamnei o boare de gheaţă, şi el, grijuliu, îi înveli mai bine picioarele noroite şi reci. De undeva, dinspre clădirile Staţiunii agricole experimentale, nu prea îndepărtate, de fapt fostul castel al „contelui" Tegaş, se auzea un cîntec de acordeon, sau poate că era numai o părere, se zăreau într-acolo cîteva ferestre luminate, prin uşa deschisă a barăcii se desluşea zvon pierdut de glasuri şi apa cădea fără oprire din tăriile întunecate ale cerului, răpăind scurt pe acoperişul de draniţă.

Într-un tîrziu femeia se mişcă, îi făcea bine căldura mantalei, deschise ochii şi-l privi lung pe grănicer, dar fără să-i piară teama aceea de pe chipul încă învineţit de frig. Îşi supse buzele şi spuse mai mult şoptit :

— Fii bun, mai dă-mi, te rog, puţină apă...

Caporalul deşurubă repede capacul bidonului şi-i dădu să bea. Cîteva picături numai, că ea îi şi îndepărtă cu un gest moale mîna.

— Mulțumesc...
— Parcă ai mai prins puțină viață, zise el și-și potrivi din nou bidonul la șold. Acuma poți vorbi ?
Ea zîmbi șters și continuă să-l privească cu aceiași ochi stăruitori în care parcă prinsese a licări o luminiță vie.
— Spune, poți vorbi ?
— Da. Ce vrei să știi ?
— Ce te-am întrebat : de ce ai vrut să treci granița ? Te mai însoțește careva ? Cu cine ești ?
— Lasă prostiile astea, vorbi ea moale și scoțînd mîna de sub învelișul mantalei își îndepărtă leneș de pe ochi o șuviță de păr udă. După cîte văd, am de-a face cu un om serios. De unde pînă unde m-ai văzut că vreau să trec granița ?
— Știi unde te afli ?
— Știu.
— Ești într-un sector de frontieră. Aici, la doi pași e frontiera...
— Ți-am spus că știu. Și ce-i cu asta ?
— Ești un infractor la regimul de frontieră.
— Ce vorbești, domnule ! oftă ea din adîncul pieptului. Uite nu știam că am să ajung vreodată și infractor !
— Și totuși ai ajuns.
— Să lăsăm gluma, vorbi ea tot moale, nu e nici cazul și nici împrejurarea. Vai, ce amețeală m-a cuprins... Nu sînt nici un infractor, adăugă, trecîndu-și ușor mîna peste frunte. Sînt o profesoară din sat...
— Zău ? se miră caporalul, zîmbind ironic. Va să zică, profesoară...
— Da, chiar profesoară ; ce, e lucru de mirare ?
Dădu mantaua la o parte, vru să se ridice, dar parcă se învîrtea totul cu ea în jur...
— Hai, domnule, spune, ce e lucru de mirare ? reluă ea cu glas moale.
—Pentru simplul motiv, vorbi caporalul, că o profesoară, dacă e într-adevăr profesoară, la ora asta stă acasă ca tot omul, se odihnește, doarme, sau dacă n-are somn, citește o carte, mă rog, sau corectează lucrările elevilor, în nici un caz nu o prind grănicerii alergînd desculță prin ploaie la miezul nopții, ascunsă în această baracă a pescarilor ca să scape de urmărirea lor...

— În baracă m-am ascuns de ploaie și nu de urmărirea grănicerilor, replică femeia, trecîndu-și iar mîna peste frunte, cu acel gest moale care arăta că e tare istovită și lipsită de vlagă. Uite, te rog să mă crezi că nici n-am auzit că dumneata vii înapoia mea. Și nici nu te-am zărit...

— Așa trebuie să ne facem meseria, spuse cu puțină emfază caporalul. Să nu fim văzuți și auziți...

— Iar dacă totuși la mijloc e vorba de-o urmărire, reluă ea, nu de-a grănicerilor e vorba...

— Dar de a cui ?

— Te interesează atît de mult ?

— Desigur. Ți-am spus, ești în zona de graniță și...

— Mă privește personal și nu sînt obligată să-ți dau dumitale socoteală !

— Ce vorbești, stimată doamnă ! îi sări țandăra grănicerului. Acuma după ce ai prins glas, ridici și tonul la mine. Încălzești pisica la sîn și pe urmă sare să te zgîrie...

— Te rog, fără comparații stupide !

— Uiți că ai comis o infracțiune și că te-am prins în zona...

— Mai lasă-mă, domnule, o dată în pace cu infracțiunea dumitale ! aproape că strigă ea și, cuprinsă de-o stare de isterie, începu din nou să plîngă. Una, două îi dai zor cu infracțiunea. Destul am eu necazurile mele, nenorocirea mea, mai vii și dumneata să mă pisezi cu placa asta a infracțiunii ! Ce-am făcut ? întrebă ea printre lacrimi, aproape hohotind. Pe cine-am omorît ? M-ai prins pe linia bornelor ? Am dat foc pichetului dumitale ? Dumneata, n-auzi cine sînt ? Nu ți-am spus ?

— Vreau să-ți văd actele !

— Ce acte ? N-am nici un act la mine... Sînt acasă. Ba nu, mi-a rămas poșeta acolo, la Stațiunea experimentală, de la castel vin, de la Stațiunea experimentală... Te rog, înțelege, imploră ea printre sughițuri, fii drăguț și lasă-mă să mă duc acasă, în sat. Uite cum arăt... Mi-e rușine de mine...

Dădu din nou mantaua la o parte, se ridică în picioare, stătu așa cîteva clipe rezemată de peretele de scîndură al barăcii, ca să-și alunge amețeala ce-o cuprinsese, apoi își potrivi rochia, își aranjă părul, își șterse fața cu palmele. Vru să treacă spre ușă, dar caporalul îi ațînu calea.

— Nu, nu vă pot da drumul ! zise el cu glas categoric. Nu aveți acte, v-am prins noaptea în zona de graniță, scuzați-mă

dacă vă jignesc, mă rog, puteţi spune ce vreţi, dar aţi săvîrşit o infracţiune. Şi ca atare...

— Ca atare, ce ? întrebă ea oprindu-se locului.

— Vă poftesc să mergeţi la pichet.

— Ce să fac ? ? ? se miră ea, holbînd ochii de parcă ar fi auzit cine ştie ce năzdrăvănie şi-l privi pe caporal sfidător, peste umăr.

— Să mergeţi la pichet.

— Acuma, pe ploaia asta, la miezul nopţii ? În halul în care mă aflu ? Ce să fac acolo ?

— Sînteţi reţinută...

— Adică vrei să spui arestată...

— Reţinută.

— Domnule, dumitale îţi arde de glumă ? vorbi ea, şi, hotărîtă, trecînd peste mantaua azvîrlită pe paie, îl împinse brutal cu mîna pe grănicer să-şi facă loc, dar acesta îi bară din nou drumul.

— Doamnă, vă rog, nu încercaţi, că recurg la forţă...

— Păi, eu îţi spun că sînt profesoară în sat şi dumneata îmi vorbeşti de arest, domnule ? ţipă ea cu glasul răguşit, înecat de plîns, umflîndu-şi vinele gîtului. Ce, nu ţi-e bine ?

Caporalul însă nu descumpăni.

— Uite, ce este, stimată doamnă, vorbi el aspru, grav şi ochii-i fulgerară tăios. Sînt în exerciţiul funcţiunii şi, ca atare, vă rog să vă măsuraţi cuvintele !

— Dar cu ce te-am deranjat ?

— Cred că m-am purtat destul de frumos cu dumneavoastră, urmă caporalul, fără să ia în seamă întrebarea femeii. Chiar mai frumos decît îmi îngăduie serviciul meu. Nu vă cunosc şi ar trebui nici să nu discut cu dumneavoastră. Datoria mi-ar impune să vă leg şi cu pistolul în spate să vă duc chiar pe sus la pichet...

— Ce vorbeşti, domnule !

— ...Dar eu mă port civilizat, vă vorbesc cu mult respect tocmai pentru că spuneţi că sînteţi ceea ce sînteţi.

— Sînt profesoară, ţi-am spus.

—Să fiţi sănătoasă. Pe toţi care-i prindem în zona de graniţă, să ştiţi, spun că sînt cutare şi cutare, că s-au rătăcit şi mai ştiu eu cum... Poveşti ! Cunoaştem noi sistemul. Pînă la urmă se dovedeşte a ieşi cu totul altceva...

— Mă rog, nu e cazul meu.

— N-o fi, muie nițel glasul caporalul. Dar vă rog să mă înțelegeți, îmi fac datoria așa cum v-o faceți și dumneavoastră acolo la școală, cum trebuie să ne-o facem fiecare. Eu nu contest că ați fi profesoară și încă din satul ăsta, nu știu, nu v-am mai văzut pînă acuma, dar nici nu pot să iau de bune spusele dumneavoastră. Nu aveți nici buletinul la dumneavoastră. Și atunci, dați-mi voie să mă îndoiesc de calitatea dumneavoastră din moment ce vă găsiți aici, în locul acesta și la ora aceasta...

— Vin de la Stațiunea experimentală, ți-am spus...

— Fugind peste cîmp, în direcția graniței, la miezul nopții desculță, prin ploaie ? Să fim serioși !

— Am fost pînă acolo, la inginerul Dumitriță, îl cunoști pe inginerul Dumitriță ? Stă la Stațiune, la castel...

— Îl știu, am auzit de el...

— Ei, la dumnealui am fost, dau lecții de pian fetiței lui, dar s-a întîmplat ceva și a trebuit să fug, acum e limpede ?

— Pentru mine nu e limpede nimic, se arătă neînduplecat caporalul. Nu aveți acte, sînteți în infracțiune, aici, în zona...

— Domnule, nu auzi că mi-a rămas poșeta acolo ?

— ...în zona de frontieră. Așa că vă poftesc, ca să nu fac uz de armă să mergeți la pichet...

— Uf, parcă ești un catîr ! aruncă ea și luînd de jos un șomoiog de paie începu să-și șteargă picioarele de noroi. Păcat, că după cum văd ești un om cu carte. Pe deasupra și frumușel...

Caporalul se făcu că nu aude, luă tăcut mantaua, o scutură, o făcu sul și o puse în bandulieră, sub foaia de cort ce-o purta în chip de pelerină să-l apere de ploaie. Luă și lanterna de pe capătul bărcii și, cu automatul în mînă, arătă că e gata de drum.

— Uite ce este, zise femeia văzînd hotărîrea grănicerului și începu din nou să plîngă. Destul mi-e viața o nenorocire, nu vreau s-o mai pătez și cu rușinea ce-am pățit-o în noaptea asta. Dacă nu vrei să mă lași să plec, cheamă-l te rog pe Mirescu aici, pe comandantul dumitale. El ți-e comandant, nu ?

— ...

— Mă rog, nu vrei să vorbești, nu vrei și gata, urmă ea. Cheamă-l, deci, te rog, aici, îl cunosc, soția lui mi-e colegă în învățămînt, e directoarea școlii unde funcționez eu. Spune-i

că mă numesc profesoara Darini și că vreau să-i vorbesc... Te rog din suflet, fă treaba asta... Ești un om manierat, înțelege că mă găsesc într-o situație delicată, dumnealui mă cunoaște... N-aș fi vrut să știe ce mi s-a întîmplat, dar dacă asta-i situația și nu e altă ieșire, mă supun și gata...

Caporalul stătu nițel în cumpănă, gîndindu-se parcă la ceva, apoi, cu un gest hotărît, duse mîna la spate și trase din tocul de pînză pistolul de semnalizare.

— Doamne, ce vrei să faci ? se sperie femeia și în aceeași clipă se ghemui înapoia bărcii răsturnate. Nu, nu, te rog... înălță ea mîinile a apărare.

—Lasă, nu vă speriați, nu se întîmplă nimic, o liniști grănicerul și se duse în pragul barăcii. Nu-i pistol de care credeți dumneavoastră...

Înălță apoi mîna și slobozi spre înalt trei stele roșii ca niște puncte de foc ce fîșîiră neașteptat în imensitatea beznei. Apoi se întoarse, băgă pistolul la loc în tocul de pînză și rămase tăcut privind femeia ce stătea mai departe ghemuită înapoia bărcii hohotind de plîns, cu fața îngropată în palme.

— Spune, ce vrei să faci cu mine ? întrebă ea printre suspine. Te implor, vorbește ! De ce ai tras racheta aceea, sau ce-a fost...

— Nu mi-ați spus să-l anunț pe comandant ?

— Ba da...

—Asta am și făcut...

— Mulțumesc, zise ea mai mult șoptit. Doamne, în ce bucluc am intrat ! În ce bucluc...

După cîteva minute se auzi apropiindu-se duduitul unui motor și o mașină, cu lumina farurilor mascată, opri înapoia barăcii. Glasuri șoptite tăiară susurul ploii.

— Dumneavoastră sînteți, tovarășe caporal Ștefănescu ?

— Eu.

— Ce s-a întîmplat ?

— O femeie, spuse caporalul moale și arătînd cu capul spre ușa barăcii. Tovarășul locotenent e acolo ?

— E încă acolo, vroia să plece, dar văzînd semnalul...

— Bine, luați-o și hai la pichet !

Frînt de oboseală, Alexandru se dezbrăcase și se întinsese pe pat, în camera lui anume rezervată ajutorului de comandant de pichet. Stătea pe întuneric în liniștea odăii, cu o

mînă sub cap, în cealaltă cu țigara aprinsă, fuma — avea o ascunsă stare de nervozitate — și privind tavanul ca-ntr-un panopticum se gîndea la tot ce se întîmplase cu un ceas mai înainte în noaptea aceea : plecase în controlul posturilor de pîndă, sub biciuirea aspră a ploii, pe-o beznă s-o tai cu cuțitul, afundîndu-și bocancii prin arătura moale ca un aluat, zărise apoi, într-o fulgerare de-o secundă, o umbră alergînd peste cîmp — aci cădea, aci se ridica, mergînd clătinat —, intrase după ea cu nițică temere în „baraca pescarilor" și iată, întîlnirea femeii îl răscolise într-atît de mult încît îi alungase somnul. O avusese pentru cîteva clipe în brațe, îi simțea încă și acum răsuflarea caldă în obraz, mireasma părului ud o avea încă în nări ca o prezență de netăgăduit a acelcia, îi mîngîiase străbătut de-un fior ascuns fruntea, gîtul, umerii, cu totul involuntar, învelind-o cu mantaua, palma îi atinsese picioarele... Pînă și acum, aici în camera lui îl urmărea stăruitor privirea ochilor ei înlăcrimați, glasul ei, cînd cerînd îndurare, înțelegere, cînd asprindu-se în acel plînset atît de firesc și de omenesc. Din capul locului își dăduse seama că nu avea de-a face cu o infractoare, intuise lucrul acesta, avea experiența graniței, dar nu putuse proceda altfel, se comportase după cum îi dictase datoria lui de ostaș pus să păzească frontiera. Desigur, la începutul începutului, acolo, în întunecimea barăcii, văzîndu-i frumusețea trupului plăpînd — părea o mică sălbăticiune, căzută în capcană, speriată și ghemuită în acel colț —, înțelegîndu-i temerea și plînsul, își spunea singur sieși și dorea din toată inima ca ea să nu fie ceea ce, de obicei, în zona de graniță se prinde sub amenințarea automatelor. Prea-l zdrobise farmecul ei ! Erau luni, multe luni încheiate de cînd nu mai fusese atît de aproape de o femeie și iată, se întîmplase acum un ceas s-o aibă în brațe pe aceasta, desigur în împrejurări cu totul neprevăzute ; greu, foarte greu își frînsese pornirea bărbătească, ar fi vrut să-i atingă măcar ca o undă buzele acelea învinețite de frig și de spaimă, să uite unde se află și care-i datoria lui, să stea cu ea, acceptîndu-i dragostea, întreaga noapte în baraca singuratică, în tăcerea și pustiul ei să asculte ploaia și vîntul umed al toamnei, să se știe, ah, fie măcar pentru un ceas, cu ea, departe de lume și de tot ce-l înconjoară !

Dar realitatea alunga orice vis, orice dorință...

Viață, viață ostășească, numai cine te știe, cine te-a trăit, te înțelege !...

Tot timpul în mașină, către pichet, tăcuse, o privise atît cît o putea privi într-ascuns, ea stătea cu capul plecat pe genunchi și-și urma plînsul, parcă era dusă de pe lume, nu vroia să mai știe de nimeni și de nimic, n-avea ce face, se lăsase în voia soartei, crezînd în omenia oamenilor, sperînd că va găsi înțelegerea lor — „bine ar fi dacă ar fi Mirescu acolo" —, trecuse prin multe în viață, se mai adăuga lanțului greu al suferințelor încă o verigă, o va primi, va zăngăni și ea în șirul celorlalte, așa poate i-a fost hărăzit ei în viață...

Ajunși la pichet, Alexandru o poftise în cancelaria comandantului. Văzînd-o, Mirescu rămăsese stupefiat, îi ieșise repede în întîmpinare, prinzîndu-i cu un gest prietenesc amîndouă mîinile într-ale sale, total încurcat și în același timp jenat de împrejurare.

— Domnișoara Darini, dumneata ? se mirase el și din ochi căutase repede un scaun să-i dea să se așeze.

Dar Alexandru îi înțelesese intenția cu o secundă mai devreme („uite dom'le, într-adevăr, e o cunoștință a comandantului, halal prindere am mai făcut și eu !"), se dusese și venise din camera alăturată cu un scaun, i-l oferise cu exagerată amabilitate, scuturînd de pe tapiseria lui nișe fire imaginare de praf („trebuie să fac orice, să-i anulez impresia proastă ce poate și-a făcut-o despre mine, e o femeie frumoasă, aici în lumina asta o văd foarte bine, îmi place..."), ea se așezase tot tăcută și-l privise o clipă pe caporal, parcă mulțumindu-i din ochi. Sau numai i se păruse lui ? „E destul de inteligentă, trebuie să înțeleagă că sînt militar, mă aflam în misiune, mi-am făcut doar datoria și nimic mai mult !"

Nițel fîstîcit, Alexandru rămăsese în picioare alături de biroul lui Mirescu, cu pelerina de ploaie pe umeri și cu automatul în mînă. Stătea acolo, trebuia să stea, nu putea pleca pînă ce nu-i permitea acest lucru comandantul („aș sta în picioare, lîngă ea, și-un veac, numai să-i simt parfumul părului !"), stătea și trăgea cu coada ochiului spre prizoniera lui, da, avea o figură interesantă, cam slăbuță ea, firavă, parcă ar fi fost o școlăriță...

— Ștefănescule, întrebă Mirescu, și caporalul tresări ca ars, dumneata ai adus-o pe domnișoara Darini ?

— Eu, tovarășe locotenent !

— Dînsa e profesoară în sat...
— Da, mi-a spus, însă... știți...
Ea aruncase spre Alexandru o nouă privire, ochii ei parcă spuneau : „Ei, mă vezi cine sînt ?" —, îl măsurase apoi fugar de sus pînă jos, era înalt băiatul, acum îl vedea bine în lumina încăperii, avea o statură atletică, cu fața bronzată de soare și vînturile cîmpiei, nu-i scăpaseră privirii nici mîinile lui bine îngrijite ce țineau automatul și boneta, nici obrazul bine bărbierit, ca și hainele călcate și ajustate pe corpu-i robust, nici ochii aceia, un amestec de verde și căprui, neastîmpărați, ce chemau parcă ștrengărește la dragoste, acum însă nițel triști și obosiți...
— Ce s-a întîmplat, domnișoară Darini ? reluase Mirescu pe același ton plin de curtoazie și amabilitate, trecînd înapoia biroului său. Vă rog să mă credeți că sînt total surprins ! Pe cuvînt de onoare ! Mai ales cînd vă văd în ce situație sînteți...
— Da, sînt într-o situație penibilă, își privise ea rochia udă și noroită, picioarele desculțe, dar...
— E cumva la mijloc vreo neînțelegere ? aruncă el o privire cînd femeii, cînd caporalului. Știți, în zelul lor deosebit, se mai întîmplă ca militarii noștri...
— Nu, nu e nici o neînțelegere, vorbise ea moale, îndreptîndu-și părul ud de pe frunte. Dumnealui, înțeleg — lua parcă apărarea caporalului — și-a făcut datoria. Cam neînduplecat și obtuz în hotărîrile sale, dar... mă rog, ce-a fost, a fost. M-a condus la dumneata și asta e bine, e mai de preferat decît poate să mă fi ținut acolo toată noaptea...
— Nu știu exact care-i situația, vreau totuși să înțeleg...
— Prefer să mă destăinui numai dumitale, ceruse profesoara și-l privise cu un fel de scuză pe Alexandru, cu alte cuvinte considera prezența lui inoportună. E o chestiune delicată, personală, chiar strict personală și aș vrea s-o știi numai dumneata. Bineînțeles, că de la dumneata va afla Silvia, asta în mod sigur, îi vei spune cînd vei ajunge acasă. Dar nu mă sfiesc de dumneata, cu atît mai mult de ea. Ce să fac ? Dac-am ajuns aicea...
— Să știți că pot fi discret, zîmbi semnificativ Mirescu. De altfel și datoria profesională mi-o cere...
— Mă rog, ar fi preferabil...
—Atunci, Ștefănescule, se adresase ofițerul caporalului, dumneata ești liber. Văd despre ce-i vorba și am s-o conduc eu

pe dînsa acasă. Vă duc tot cu mașina, domnișoară Darini. Vă rog să ne scuzați pentru acest incident total nedorit, dar...

Alexandru ieșise, trecuse pe culoarele pichetului puternic luminate, călcînd pe podele cu pasul lui apăsat, sigur se vedea că-i nemulțumit de ceva — i se răpise posibilitatea de a mai sta în preajma femeii —, s-a dus direct în camera lui și a început să se dezbrace.

— Tovarășe caporal, stau de-un ceas cu friptura aia pe cuptor, băgase Iliuță, bucătarul, capul pe ușă. Veniți acolo sau o aduc încoace ?

— Nu mănînc, Iliuță, nu mi-e foame...

— Cum doriți.

N-avea somn, simțea nevoia să facă ceva, să-și treacă vremea cu ceva, s-a apucat și și-a curățat hainele de noroi, bocancii, apoi a făcut automatul să sclipească de parcă atunci ar fi ieșit din fabrică, curăța la el, dar cu urechea era tot pe coridor, să audă cînd pleacă profesoara, poate avea s-o mai zărească întîmplător. A stins lumina și, cînd să-și aprindă o țigară, a auzit motorul mașinii duduind în curte, a sărit îndată la fereastră și prin întuneric l-a zărit pe Mitrică, șoferul, stînd în ploaie, reglînd ștergătoarele la parbriz, apoi a apărut și locotenentul ținînd-o de braț pe profesoară și luminîndu-i cărarea cu lanterna — îi pusese pe umeri mantaua lui —, s-au urcat și într-o clipă mașina a ieșit pe poartă, pierind în noapte pe drumul ce tăia în două cîmpul către sat.

Alexandru a mai stat o clipă la geam privind noaptea, apoi și-a aprins o țigară și s-a trîntit pe pat. Încercase să doarmă, nu putea însă închide ochii, somnul îl ocolea, îl chinuia, nu-și putea da seama ce se petrece cu el. A stins țigara în scrumieră, apoi a aprins alta, a sfîrșit-o și pe aceea și a căutat din nou pachetul pe noptieră... Afară ploaia de toamnă continua să cadă în cascade repezi, răpăia pe acoperișul de tablă al pichetului, zumzuiau continuu burlanele, pe lîngă zid se auzeau pașii santinelei cum jucau pe loc sau veneau și se depărtau, militarul dădea ocol clădirii, stătea cînd și cînd locului scrutînd bezna spre sat sau către hotar. Nu după multă vreme venise și mașina, era trasă sub șopronul ce ținea loc de garaj, se auzea cum Mitrică — și el parcă fără somn — ambala mereu motorul, dar după un timp îl opri și liniștea se așternu din nou în pustietatea cîmpului, strivit de ploaie sub bezna nopții. Un cîine începu să latre departe de sat, mai schelălăi un altul tot într-a-

colo, iar din cuşca lui, Prinţ le răspunse prin cîteva mîrîituri scurte, înfundate, zornăindu-şi lanţul, după care se culcă şi el.

După o vreme, paşii cuiva răsunară pe prundişul aleii ce venea dinspre şopron. Acela călca alene, mai mult îşi tîrşîia picioarele după el. Se opri.

— Care eşti, mă, suflete de santinelă ?

— Eu, Tandin, se auzi un glas şoptit.

— Dă-mi, artistule, şi mie o ţigară.

— N-am, zău n-am...

— Cum n-ai, mă ?

— Zău, să moară mama dacă te minţ, tu nu ştii că eu nu fumez ? Vezi la tovarăşu' caporal ilev, mi se pare că nu doarme, uite iese fumu' pe geam ca la tren...

Din tot pichetul, singurul Tandin, şi el din Bucureşti ca şi Alexandru, ba încă din acelaşi cartier, îi spunea acestuia „caporal ilev", pentru faptul că, ştiindu-l înainte de încorporare student, el considera toţi studenţii ce-şi fac armata „ilevi teterişti".

Paşii se opriră sub geamul lui Alexandru. Caporalul care nu dormea şi auzise discuţia se ridică din pat şi veni la fereastră. Chiar simţea nevoia să schimbe două vorbe cu cineva.

— Ce-i, Mitrică ?

— Îmi arde buza de-o ţigară, tovarăşu' caporal...

— De care fumezi ?

— De care-o fi, daţi-o dracului cu marca ei, ştiţi că şoferu' n-alege...

Alexandru se întoarse, luă de pe masă pachetul de ţigări şi i-l întinse peste pervaz.

— Ia de aicea, măi, îl îndemnă caporalul.

— Mulţumesc, să trăiţi !

— Mai ia, nu-l slăbi Alexandru. Ia două, trei, ia mai multe să ai, mai e pînă dimineaţă şi dacă rămîi pe jantă...

— Asta aşa e. Cît o fi ceasul ?

— Cam unu şi jumătate. Ai dus-o pe profesoară acasă ?

— Am dus-o. Şi pe tovarăşu' locotenent...

— Unde stă, Mitrică ?

— Cine, profesoara ?

— Ea.

— În marginea satului, drumul spre vii, e o vilă frumoasă, cu gard de cărămidă roşie, nu se poate să n-o ştiţi, zise şoferul

frămîntînd țigara între degete, în timp ce pe celelalte trei le băgase în căptușeala bonetei. O casă cu grădină în față...

— Și cu un tei mare în spate ? căutase a se lămuri caporalul.

— Aia. Să trăiți, dați-mi și-un foc...

Alexandru îi întinse chibriturile. Mitrică scăpără și aprinse. Pentru o clipă flacăra îi lumină chipul măsliniu, mustăcioara lui trasă parcă din peniță, nasul nițel obraznic. Avea un ochi olecuță sașiu, băieții din pichet îi spuneau că din pricina asta, la conducere el vede și drumul înainte, dar și cine-l depășește pe stînga și el rîdea o dată cu ei, nu se supăra, că și el îi lua peste picior, îi zeflemisea în fel și chip, era băiat bun, de treabă, descurcăreț în orice problemă și „umblat prin lume" cum îi plăcea lui să spună, cu toate că nu cunoștea decît drumurile din jurul Craiovei unde se născuse.

— Mișto femeie, tovarășe caporal, reluă Mitrică vorba trăgînd cu poftă din țigară și scuipînd într-o parte firișoarele de tutun ce i se lipiseră pe buze. Știți că eu cum am văzut-o am și cunoscut-o ?

— Cînd, măi ? se arătă interesat Alexandru.

— Atunci la baracă, cum a venit lîngă mașină și ați ordonat să se urce sus, eu, gata, mi-am și adus aminte de unde o știu...

— De unde o știi ?

— Am văzut-o de multe ori la școală, împreună cu nevasta lu' tovarășu' locotenent. Apoi și la dumnealui acasă. Da' n-am vrut să vă spun, am crezut c-o cunoașteți...

— Nu, n-am cunoscut-o, mărturisi sincer Alexandru, acuma am văzut-o pentru prima dată...

— Ce dracului căuta în baraca aia ?

— Nu știu.

— Spunea pe drum, în mașină lu' tovarășu' locotenent de dumneavoastră, zice „drăguț băiat caporalul dumitale de la pichet, atent, manierat", cică i-ați dat mantaua să nu răcească, v-ați purtat cumsecade cu ea, cu alte cuvinte după cum m-am prins eu, clipi șiret din ochi Mitrică, ați știut, vorba aceea, să păstrați „distanța legală" acolo cînd erați numai cu ea în baracă, ce mai, altul, un civil oarecare după închipuirea ei i-ar fi cerut în doi timpi și trei mișcări să-i arate tivul fustei, nu știe că noi grănicerii sîntem băieți delicați. Îmi mai dați chibri-

tele alea ? ceru el respectuos. Nu-ş' ce dracu are tutunul ăsta, parcă s-a umezit...

Alexandru îi întinse din nou chibriturile, Mitrică scăpără, trase tot cu sete cîteva fumuri, scuipă într-o parte şi înapoie cutia.

— Să trăiţi şi mulţumesc...

— Şi ce mai zicea, măi Mitrică, stărui caporalul. Hai că văd că eşti băiat deştept, ai prins ceva cu urechea...

— Păi îs de la Craiova, tovarăşu' caporal, zîmbi el cu înţeles, m-a făcut mama deştept, dintr-o ochire cumpăr omu'...

— Ei ?

— Ce mai zicea ea ? întrebă el slobozind fumul pe nări şi pe gură. Păi nu mai zicea nimica. Tovarăşu' locotenent vă tot lăuda, c-o fi una, c-o fi alta...

—Ei, las-o mai moale, nu plimba ursul ! se arătă neîncrezător Alexandru. Acuma ai început să prăjeşti gogoşi...

— Eu, tovarăşu' caporal ? se apără Mitrică şi scuipă iar într-o parte. Ce interes am să vă mint ? Ce, mi-e soră, vreau s-o mărit sau oi fi cumva vreun socru mare ? Spun adevărat...

— Şi zii, aşa cu tovarăşul locotenent, îl întărîtă la vorbă Alexandru. Zici c-a început să mă laude...

— Da, i-a spus că sînteţi student, că sînteţi din Bucureşti, că sînteţi ajutorul dumnealui, că aveţi o „doxă“ a-ntîia, tobă de carte nu alta ! Eh, chestii din astea, ce să vorbească şi dînsul cu ea ?

Mitrică tăcu, mai trase vreo două fumuri, apoi aruncă ţigara, o strivi sub talpa bocancului, privi în sus noaptea şi se trase mai mult sub streaşină, să nu-l ude aşa rău ploaia. Burlanele cîntau continuu, parcă se lăsase şi o ceaţă peste cîmp, o ceaţă neagră ce se ridica din pămîntul dospit de apă, nu se zărea în depărtare satul, se ghiceau numai casele într-acolo, ascunse în beznă ca-ntr-o năframă neagră.

— Te duci la culcare... îi spuse Alexandru şi-şi luă coatele de pe pervazul ferestrei, semn că şi el vrea să se odihnească.

— Ce culcare ? Nu-mi arde de nici o culcare, tovarăşu' caporal, vorbi Mitrică total contrariat. Am treabă cu motoru' ăla, nu-ş' ce are relanti-ul, merge ce merge şi apoi e gata să-şi dea duhu'. Vreau să-l reglez, că mă lasă mască tocmai cînd mi-e lumea mai dragă !

— Acuma, noaptea, vrei să faci treaba asta ?

— Păi dară cînd ? Dacă devine chestiunea și trebuie să pleo peste un ceas în zonă ? Cum *parexamplu*, uite, fu problema cu dumneavoastră la baracă, de venii să iau cocoana. Atunci ce mă fac ?

— De ce nu l-ai reglat aseară sau ieri după-masă ?

—L-am amețit eu, da tot nu ține. Ei, am plecat, să trăiți, noapte bună și vă foarte mulțumesc pentru țigări !

— Noapte bună, Mitrică...

Alexandru mai auzi un timp pașii șoferului pe prundișul din curte — parcă-l mătura, sau îl aduna grămăjoare, așa își tîra alene picioarele după el ! — auzi apoi mersul ușor al motorului, Mitrică începu după aceea să vorbească adresîndu-se cuiva, pesemne veneau grănicerii din patrulare și se gîndi că dimineață, cînd are să se scoale are să-i dea o mînă de ajutor să pună mașina la punct. Cunoștea nițel mecanica auto, lucrase aproape doi ani ca ajutor de șofer pe basculanta pe care era angajat taică-său ; în timp ce urma la seral, căra balast la o întreprindere de construcții în București, luase carnet, conducea din cînd în cînd și el mașina, dar punea și mîna pe lopată cînd era nevoie și trebuia să încarce degrabă, ca să facă la timp transporturile cerute de normatori. După ce-a terminat seralul la liceul din Tei, a dat examen la Facultatea de teatru — îi băgase în cap un regizor de-la Casa de cultură că are talent —, dar căzuse la examen și atunci a urmat Școala tehnică de chimie și a devenit operator la uzina de anvelope „Danubiana“ din marginea Bucureștiului. Stătea opt ore în căldura aceea a cuptoarelor, în fumul greu de cauciuc, manevra pîrghiile cu siguranța unui pilot de avion și-i plăcea cum ies anvelopele calde din forme ca niște colaci negri din cuptorul brutarului. A fost un timp îndrăgostit de-o fată din cartier, fata unui factor poștal, aceea a dat examen la Facultatea de chimie, ambițios din fire a dat și el, a reușit și a terminat cu anvelopele, dar în timpul anului doi a făcut figurație la un film, din vechea lui pasiune pentru teatru, apoi un regizor secund, văzîndu-l „băiat drăguț și cu aptitudini“ l-a distribuit pentru o singură replică într-un alt film unde-o făcea pe vînzătorul la o stație de benzină. („Ai dom'le benzină de 98 ?“ îl întreba un dendi bătrîn, cu papion, dintr-un Fiat 1300. „N-am, treceți după-amiază !“ răspundea Alexandru), și uite așa, după filmul ăsta — a fost și s-a văzut la toate cinematografele din Capitală pe unde a rulat, — l-a prins iar patima teatrului, așa

că vara şi-a scos actele de la Chimie, a dat din nou examen la Teatru, a luat probele practice, dar a căzut din nou la scris şi peste o lună a fost încorporat.

— Vreau, spusese la Centrul militar să fiu dat undeva departe de zgomotele oraşelor, undeva, într-o cazarmă pe la ţară, să stau noaptea de santinelă şi să aud răsuflarea pămîntului, atîta linişte să fie în jurul meu...

— Îţi place la grăniceri ?

— Îmi place ! Grăniceria-i armă frumoasă, de prestigiu...

Îi rugase pe părinţi să nu spună nici unui coleg sau colege de facultate unde face armata, îl durea eşecul lui pentru a doua oară cu teatrul, mai ales că susţinuse faţă de toţi că are o vocaţie deosebită pentru meseria asta, vroia să stea departe de toţi în tot timpul stagiului militar, mai ales nu vroia să mai audă nici un cuvînt despre două fete cu care fusese în relaţii de dragoste, dar care, fluşturatice din fire, îl abandonaseră pentru „persoane mai cu viitor"... Inteligent, dezgheţat, ascultător a prins repede secretele grănicerici, a urmat un curs special şi a ajuns ajutor al comandantului de pichet, venind aci numai de două luni, de undeva de la frontiera de apă a ţării. S-a acomodat repede cu viaţa noului pichet, încă din prima zi s-a impus prin ţinuta lui ordonată, prin disciplina cu care executa ordinele comandantului, disciplină ce-o cerea în aceeaşi măsură şi tovarăşilor săi în raporturile cu el, prin prietenia ce-o arăta tuturor, ca şi prin respectul ce-l datora nu numai locotenentului Mirescu, ci şi ultimului soldat din mica aşezare grănicerească...

— Sîntem cu toţii aici o familie, spusese el la o primă adunare a militarilor din pichet. Dacă nu ne stimăm şi nu ne respectăm, dacă nu ne ajutăm şi nu ne înţelegem unul altuia greutăţile, necazurile, ca şi bucuriile şi succesele, colectivul acesta nu se poate numi unit...

Alexandru mai ascultă un timp glasul motorului de afară, ascultă şi cîntecul ploii în burlane, se făcuse destul de tîrziu, poate că era aproape ora trei spre dimineaţă, se ridică într-un cot, luă ceasul de mînă de pe noptieră, dar nu putu zări în întuneric cifrele cadranului, precis era aproape trei, aşa că hotărî să se culce. Poate că profesoara la ora asta doarme, gîndi el, a trecut biata de ea prin mari spaime, în parte pricinuite de el, dar îi părea bine c-o întîlnise şi spera s-o mai vadă, dorea din inimă să-şi ceară scuze, el, personal, în mod deosebit, poate că

fusese prea aspru în comportarea lui, poate o supărase cu ceva...

Tot gîndindu-se la ea, aprinse o nouă ţigară. În rotocoalele fiecărui fum i se părea că răsare chipul ei. Surîdea, parcă-i zîmbea cu ochii şi ochii parcă-i spuneau :

—Te-am iertat, domnule, nu-ţi mai face griji...

Nu ştia atunci că peste puţină vreme visul avea să devină realitate. Altfel s-ar fi culcat liniştit şi, a doua zi dimineaţa, în scrumieră, n-ar mai fi numărat douăzeci şi trei resturi de ţigări şi aproape tot atîtea chibrite arse...

2

Înainte de a intra, Alexandru se opri pentru o clipă în faţa porţii scunde din lemn de stejar deasupra căreia, pe doi stîlpi din acelaşi lemn, sculptaţi în stil popular, se înălţa protector un acoperiş din ţiglă neagră în două ape. Pe stîlpul din dreapta, o mică plăcuţă de alamă, cu un nume gravat în negru, îi atrase atenţia : „Profesoara Dorina Darini". Sub această plăcuţă un mic buton alb, montat într-o carcasă de ebonită roşie, indica soneria. Vru să apese butonul soneriei, dar privi mai întîi peste gardul de piatră şi cărămidă acoperit pînă sus cu iederă, dorind să se încredinţeze cu o clipă mai devreme dacă e cineva acasă sau nu. Dincolo de gard, în mijlocul unei grădini în care predominau roşul şi galbenul trandafirilor ca şi tufele albe şi bogate ale daliilor, la umbra teiului abia înflorit, se înălţa o mică vilă destul de cochetă, asemănătoare unei cabane de munte, cu acoperişul, tot din ţiglă neagră ca al porţii, cu streaşinile foarte late vopsite în alb şi cu zidurile galbene lucrate în calcio-vecchio. Obloanele verzi ale celor două ferestre dinspre grădină erau date de perete, iar la geamurile deschise, perdelele de mătase azurie vălureau uşor ca unda unei ape. Evident, casa era de-o construcţie aparte faţă de restul clădirilor din micul sat de frontieră.

Din toamnă, de cînd o cunoscuse pe profesoară, pînă acuma, la sfîrşitul primăverii, Alexandru trecuse de multe ori pe această uliţă, dar niciodată nu se apropiase măcar la un pas de casă, nicicum să se oprească, s-o admire sau să îndrăznească a-i trece pragul porţii.

Astăzi făcea pentru prima dată acest lucru. Aşa că emoţionat apăsă clanţa mare din fier forjat şi, văzînd că poarta e deschisă, trecu pragul fără a-şi mai anunţa prezenţa prin butonul soneriei. O alee nu prea lată, pietruită, ducea printre tufele de trandafiri către treptele de marmură ale unei verande sub ale cărei bolţi frumos ornamentate în ciubucării din ipsos alb se vedeau agăţate în lănţişoare aurii glastre smălţuite, diferit colorate, cu flori. În dreapta şi în stînga acestei alei centrale, altele se desfăşurau simetric printre tufele de dalii, „regina nopţii", petunii şi garoafe, alei al căror pietriş roşu, alb şi galben forma un mozaic de-un colorit şi farmec deosebit. Mici statuete, înfăţişînd piticii lui Barbă-cot, răsăreau vesele dintre merişorii ce mărgineau ca un mic gard viu aleile.

Deodată el se opri locului. Dincolo de perdele se desluşeau limpede acordurile unei melodii cîntate la pian. Interesat, rămase cîteva clipe în aşteptare, ascultînd şi încercînd s-o descifreze. „Parcă ar fi primele frazări ale „Nocturnei" lui Chopin, îşi zise. Sau ceva din Schumann... Nu, nu e din Schumann"... Dar, după un minut, melodia parcă se frînse, una din perdele se dădu la o parte şi în rama ferestrei apăru tînăra profesoară.

— Hai, te rog intră, de ce te-ai oprit locului ? zise ea şi-i făcu un semn de apropiere cu mîna. Vin numaidecît să-ţi deschid în faţă, la verandă. Poarta era descuiată ?

— Da...

Alexandru urcă treptele de marmură ale verandei, ca ameţit şi, peste o clipă, uşa în mijlocul căreia licărea un vizor ca un ochi magic se deschise. În faţa lui, într-o rochie de mătase galbenă, cu braţele întinse şi surîzătoare, se afla Dorina.

— Bine ai venit, domnule, te aşteptam, zise veselă. N-ai puşcă ? glumi ea şi-i privi mîinile. Zău, de cîte ori mi te închipui, te văd numai cu puşcă, aşa cum te-am văzut prima dată în noaptea aceea în baracă...

— Nu vreţi să uitaţi de loc...

— De ce să uit ? se miră ea. Lasă c-a fost frumos. Dacă nu era noaptea aceea, poate azi nu ne cunoşteam.

— Adevărat...

El îi luă mîna şi i-o sărută uşor şi tandru, după care rămase locului neştiind ce să facă.

— Hai, intră, ce-ai rămas aşa ? îl îndemnă ea. Pari emoţionat...

— Trebuie să recunosc că sînt, mărturisi el sincer. Dar puţin... foarte puţin...

— De ce ?

— Vedeţi, dumneavoastră, cum să spun, nu ne cunoaştem de mult, abia ne-am întîlnit de cîteva ori şi acum e pentru prima oară cînd vin aici. De cîte ori n-am vrut să ghicesc cum arată acest cuib frumos al unei femei frumoase...

— Ei, hai şi lasă complimentele, zîmbi ea. Eşti foarte drăguţ, dar exagerezi. Te rog, intră.

— Complimentele exprimă un gînd sincer, adevărat...

— Mă rog, nu te contrazic, nu vreau să te contrazic. Poftim, mergi înainte, am să te conduc. Dar, ştii ce ? O clipă, te rog !

Alexandru se opri locului şi o privi nedumerit. Ea îl prinse de mînă şi i se uită drept în ochi, cu o stăruinţă şi o intensitate ce-l făcură să se piardă cu firea şi să se fîstîcească de-a binelea.

— Uite ce vreau să-ţi spun, zise ea aruncîndu-şi cu un gest reflex spre spate părul lung, negru ce-i cădea pe ochi. Pentru că ai venit astăzi prima dată în casa mea, fiind — te asigur — primul bărbat căruia i-am acceptat acest lucru din considerentele pe care le ştii, te rog ca din clipa asta să nu-mi mai spui „dumneavoastră“ sau „dumneata“. Am înţeles că între noi trebuie să fie mai mult decît o simplă prietenie, aşa este ?

— Da.

— Concluzia e deci clară. De acord, Alex ? Eu aşa am să-ţi spun, aşa m-am gîndit să-ţi spun, îţi place, nu ?

În loc de răspuns, el se aplecă şi-i sărută din nou mîna, o mînă fină, albă, cu degete subţiri şi lungi, cu unghii roşii, ojate. Un val de căldură îi năpădise fruntea, obrajii i se împurpuraseră, buzele îi erau fierbinţi. Ei nu-i scăpă această schimbare şi, cu acelaşi surîs în colţul buzelor, îl prinse de braţ.

— Sînt fericit, zise el, privind-o peste umăr. Ce pot să spun mai mult decît că sînt fericit ?

— Poftim, intră.

Alexandru, cu boneta în mînă, intră în vestibul, iar de acolo într-un mic salon-sufragerie, în care se găsea o masă lungă, acoperită cu cristal, așezată la mijloc și înconjurată de scaune din lemn negru, tapisate în roșu. Deasupra mesei spînzura o frumoasă lustră din fier forjat, cu șase globuri din sticlă mată în formă de flacără. O vitrină din lemn negru, lustruit, așezată lîngă peretele opus, etala prin geamurile-i sclipitoare cîteva servicii de cristal și unele bibelouri scumpe.

— Poftim, aici, în camera asta...

Călca pe covoare ușor, reținut, cu un fel de teamă să nu lase pe ele urmele de praf ale bocancilor ostășești. Trecu pragul unei uși la stînga și se pomeni chiar în odaia ale cărei ferestre dădeau spre grădină și din care ascultase involuntar acele acorduri ale pianului. Aci se afla un mic birou din lemn, tot negru, lustruit, acoperit cu cristal pe al cărui colț se odihnea o frumoasă lampă cu abajurul din porțelan colorat, iar lîngă peretele din stînga se vedea o bibliotecă în aceeași culoare ca biroul, pe ale cărei rafturi se înșiruiau o mulțime de cărți, legate în dermatin albastru, cu numele titlurilor și ale autorilor scrise cu auriu. În colțul dinspre fereastră era așezat pianul, pe a cărui claviatură de fildeș era aruncată o știmă, alăturea de un creion și o gumă. Pe știmă erau înșiruite cîteva note, însemnări fugare, cu ștersături și reluări frecvente.

— Ce făceai, compuneai o melodie ? întrebă Alexandru și vru să ia știma s-o citească, dar ea i-o smulse repede din mînă și o ascunse la spate.

— Nu ți se pare că ești prea curios ? întrebă, și-l privi mustrător pe sub sprîncene.

—De ce nu vrei să mi-o arăți ?

—Ce să-ți arăt ?

— Compoziția...

— Nu-i nici o compoziție, răspunse ea tăios, categoric. Uite, mă jucam cu notele... Tot așteptîndu-te, ca să nu mă plictisesc, am început să mîngîi clapele pianului și...

— ...ai compus o melodie, completă el.

— Tu nu înțelegi că nu-i vorba de nici o compoziție ? zise ea și, ca să-i dovedească acest lucru, făcu hîrtia mototol și o aruncă pe fereastră, în grădină. Uite, poftim, ce-am făcut cu

„compoziția“ ! Nu am talent, nu mi-a trecut niciodată prin cap că pot să compun o melodie...

— Dar îți place muzica... Cînți la pian...

—Asta-i altceva. Ți-am spus că am făcut balet. Și orice balerină consideră cunoașterea muzicii ca o parte integrantă a propriului ei talent de dansatoare...

— Bine, asta-i foarte adevărat, dar tot atît de adevărat e și fapul că ai compus cîteva melodii reușite, niște lieduri mi se pare, pe care nu îndrăznești să le cînți decît într-un cerc foarte intim...

—Greșești profund : nu am un asemenea cerc intim, replică ea cu atîta certitudine, încît Alexandru rămase puțin derutat. Nici nu-i adevărat că am compus vreo melodie. Minți sau ai fost mințit...

— Am fost mințit de locotenentul Mirescu ? înrebă el total contrariat. Nu știu, dar comandanul meu e un om sincer, așa îmi face impresia...

—A, el ți-a spus ? se miră ea și se înveseli pe dată. O, dragul meu, dar cele ce i-am cîntat lui și Silviei nu-s compoziții, ci numai niște ușoare schițe muzicale de balet, niște încercări, mai bine zis niște frazări muzicale, așa cum mi-am conceput eu unele dansuri. Vai de mine, iată-mă și compozitoare ! adăugă ea și izbucni în rîs, dîndu-și, cu același cunoscut gest reflex al capului, părul pe spate. Nu, băiatule, destul că sînt o balerină ratată, nu vreau să ajung și-o compozitoare la fel. Am avut o durere în viață nu vreau s-o mai am și pe a doua... Hai, treci, te rog, în dormitor, vom sta aci puțin înainte de a pleca la plimbare. Eu am să mă duc să fac cîte o cafea. Bine ?

— Da.

— Dorești și o dulceață ? Sau o înghețată ? M-am pregătit, am făcut cîteva porții la frigider...

—Cînd e gata cafeaua, atunci aduci totul.

— Foarte bine, zise ea. Acum te rog să mă ierți că te las cîteva clipe singur. Mă duc la bucătărie. Uite, stai aici în fotoliu, ai pe măsuță revista „Magazinul“, mi-a adus-o poșta azidimineață, mai ai acolo revista „Cinema“... Un album...

— Bine, lasă, mă descurc eu, găsesc cu ce să-mi trec vremea...

— Îmi pare bine că ești drăguț !

Zicînd acestea, dispăru în salonul-sufragerie și de acolo pe o ușă discretă în bucătărie.

Rămas singur, Alexandru se așeză într-unul din cele două fotolii tapisate în pluș roșu, între ele aflîndu-se o măsuță rotundă pe care se găseau cele două reviste. Le răsfoi fugar, apoi, negăsind ceva care să-l intereseze în mod deosebit, le lăsă și cercetă din priviri camera-dormitor la fel de elegant mobilată ca și celelalte prin care trecuse. Totul în jur arăta mult bun gust, dar și o accentuată sobrietate : divanul-studio tapisat la fel ca și fotoliile în pluș roșu, un șifonier lăcuit în negru, cu ușile sclipind ca oglinda, un dulăpior discotecă, în rafturile căruia se vedeau un magnetofon și un picup, un televizor „Grigorescu", pe care se afla o mică vază de cristal cu flori de cîmp proaspăt culese... Lustra cu cele cinci abajururi în culoare portocalie, ca și veioza minusculă de pe divanul-studio, completau discret acest decor intim în care, pesemne, Dorina își petrecea majoritatea timpului.

După întîmplarea din toamnă cînd Dorina fusese dusă în noaptea aceea la pichet în împrejurările cunoscute, Alexandru făcuse tot ce-i stătuse în putință s-o întîlnească, să-i vorbească, dar strădania lui se dovedise a fi zadarnică. Nu-i apărea de loc în cale și pace ! Prilejul se ivise pe la începutul lui martie, într-o împrejurare neașteptată pentru el. Grănicerii, împreună cu tinerii din comună, organizaseră la Căminul cultural un mic „festival al cîntecului și dansului", la care Alexandru își dăduse concursul, interpretînd cîteva melodii de muzică ușoară. Cu glasul său cucerise, de la prima apariție pe scenă, publicul, care prin aplauze prelungite îl chemase de cîteva ori la rampă. Printre profesoarele așezate mai toate în rîndul întîi, Alexandru o remarcase pe Dorina și atît îl răscolise din nou frumusețea ei, încît era evidentă preocuparea lui ca textul oricărui cîntec să i-l adreseze direct, fără rezerve, copleșind-o și aproape intimidînd-o cu îndrăzneala lui.

— Uite, ăsta m-a dus la pichet în noaptea aceea, s-a aplecat ea la urechea Silviei, arătîndu-l printr-un gest discret pe Alexandru. Am impresia că-mi face curte. Se uită mereu la mine, observi ?

— E din București, student, mi se pare la Chimie.

— Știu, mi-a spus soțul tău.

— E drăguț, nu ?

— Mai mult decît drăguț... Are o anumită eleganță în comportare, în gesturi, în îmbrăcăminte...

După spectacol urmase dans. În vălmășagul sălii Alexandru văzuse mai toate profesoarele, dar pe Dorina n-o putuse afla nicăieri. Plecase. Intrigat, plecase și el după puțin timp, împreună cu tovarășii săi spre pichetul de frontieră, trist, abătut, stăpînit de o nemulțumire aproape nedefinită, ce-i întunecase entuziasmul și exuberanța de la început. Nu reușise să-i vorbească profesoarei, s-o întrebe dacă mai e cumva supărată pe el, să-i mărturisească sentimentele ce-l copleșeau încă din noaptea întîlnirii în „baraca pescarilor", să-i explice gestul atît de firesc pentru el, dar poate nu în totalitate pe placul ei : ceea ce cîntase îi închinase în mod sincer frumuseții ei, farmecului ei... „Nu, e lucru cert, a plecat în mod ostentativ, socotise el. Nu vrea să-mi dea prilejul să-i vorbesc. Nu-i trece supărarea cu una, cu două. Poate chiar mă urăște..."

Îi trimisese, totuși, ulterior cîteva scrisori, dar la nici una nu primise răspuns. „Oare să mă fi condamnat într-atît pentru cele întîmplate, încît nici măcar să nu-mi trimită cîteva rînduri în care să-și arate cel puțin indignarea pentru obrăznicia insistențelor mele ? se întreba el. Sau poate că e bolnavă, stă acasă, n-a mai dat pe la școală și scrisorile mele zac în sertarul secretarei. Nu cumva o fi plecat pentru cîtva timp din comună ?"

Dar, tocmai cînd era mai abătut pentru insuccesul său, iată că într-o zi la amiază s-a întîmplat minunea ! A văzut-o pe profesoară pe scările școlii în mijlocul copiilor, vorbindu-le ceva, ceva vesel, deoarece ei zburdau gălăgioși în jurul ei. Era cam la două săptămîni după serbare. Fusese trimis de către locotenentul Mirescu să rezolve niște probleme la brutăria din sat, în legătură cu pîinea pentru pichet. Și, cum trecea prin fața școlii, a rămas deodată în mijlocul uliței, cu automatul agățat de umăr, privind-o stăruitor. L-a zărit și ea, și de îndată, fără reticență, a pornit în întîmpinarea lui, afișînd pe chipu-i alb un zîmbet dur, aspru, nițel răutăcios, neiertător. Văzînd-o cum se apropie, Alexandru a avut o tresărire bruscă și a rămas ca de piatră.

Profesoara se ajuta în mers de-un baston de bambus, subțire, lustruit, cu mîner de argint...

— Sărut-mîna, dar ce s-a întîmplat cu dumneavoastră ? s-a arătat el tare îngrijorat. Ați suferit un accident ? Cum se poate ? Cînd ?

— Ce, n-ai știut ?

— Nu...

— Credeam că ai aflat. Sînt infirmă, domnule, de la vîrsta de șaisprezece ani, a oftat ea și un abur cenușiu i-a trecut peste ochi. O infirmitate mai ușoară, dar... mă rog, e infirmitate...

— Nu v-am văzut niciodată cu baston, încercase Alexandru să se arate neîncrezător în spusele profesoarei, socotind totul poate numai o glumă.

— Dar cînd m-ai văzut dumneata ? Sau mai bine zis, de cîte ori m-ai văzut ? Dacă nu mă înșel mi se pare că acuma e a treia oară, socotind, bineînțeles, și „noaptea patimilor", zîmbise ea ironic.

— Da, așa este...

— Vezi ? Așa că... De fapt, să știi, bastonul nu-l port întotdeauna, ci foarte rar. Numai uneori, cînd după un efort prelungit în mers glezna îmi obosește și încep să simt acolo dureri. În rest, n-am nevoie de el, de aceea nici nu mi se prea observă infirmitatea.

— Îmi pare rău pentru dumneavoastră... aruncase Alexandru ca o consolare. O femeie atît de drăguță, cu o suferință fizică...

— Ei, ce să-i faci, destinul a vrut să fie vitreg cu mine, vorbise ea cu un suspin de durere, venit din adîncul pieptului. Apropo, am primit scrisorile dumitale...

— Le-ați primit ? exclamase încîntat Alexandru. Tocmai vroiam să știu acest lucru, eram îngrijorat de soarta lor, de tăcerea dumneavoastră.

— Da, le-am primit, le-am citit cu atenție, am reflectat adînc și încă mai reflectez, mi-ai solicitat prietenia, nu ?

— Da. Și, ca să fiu sincer, tot așteptînd un răspuns, am început să cred că nu vreți să uitați de loc felul în care ne-am cunoscut în noaptea aceea, „noaptea patimilor", cum i-ați zis dumneavoastră.

— Lasă asta, îl oprise ea, eu am uitat de mult povestea aceea. De fapt eu am fost de vină că am prilejuit acel incident, total nedorit în primul rînd pentru mine, pentru repu-

ţia mea aici în sat, în faţa lui Mirescu, a dumitale... Unde te duci acuma ?

— Am puţină treabă în sat. Spuneţi-mi, cînd îmi acordaţi o întîlnire, măcar pentru cîteva minute ? insistase el văzînd-o grăbită, îşi privea mereu ceasul de mînă, probabil intra la oră. Sînt prea îndrăzneţ ? Să ştiţi că în urma celor întîmplate, socotind că sînteţi supărată pe mine, am reflectat şi eu foarte mult dacă e cazul să vă scriu sau nu...

— N-am fost, domnule, supărată pe dumneata, replicase ea cu sinceritate. Ţi-am spus, vinovată am fost eu, dumneata ţi-ai făcut datoria, ai fost destul de cavaler, ce-ţi pot reproşa ?

— Vă mulţumesc. Parcă mi s-a luat o piatră de pe inimă... Vroiam încă de la serbare să vă cer scuze, dar aţi plecat...

— Atunci, dacă ţi s-a luat piatra aceea de pe inimă, înseamnă că te-ai liniştit...

— Vreau să vă întîlnesc, totuşi, numai pentru cîteva minute...

— Pe dumneata te poate interesa o infirmă ca mine ? îl privise ea scrutător printre gene, zîmbind cu o ironie ascunsă. Ştiu că bărbaţilor le place perfecţiunea fizică totală, mai ales cînd e vorba de sexul opus...

— Vai, domnişoară, dar ce importanţă are pentru mine pretinsa dumneavoastră infirmitate ? vorbise dezinvolt Alexandru. Se poate discuta acest lucru atunci cînd la mijloc e vorba de o afecţiune pentru cineva ?

— Bine, căutase ea să încheie discuţia, iartă-mă, trebuie să plec, uite intră copiii în clase, începe ora, mai vorbim şi altă dată...

Îi întinsese mîna, el i-o sărutase, căutase s-o reţină o clipă...

— Cînd e acest „altă dată“ ?

— La prima dumitale zi liberă; probabil duminica, nu ? Îmi dai de ştire şi o să stabilim o întîlnire, cel mai bine după amiaza, undeva pe drumul spre pădure. Nu vreau să mă vadă cineva cu dumneata, în general cu vreun bărbat, ştii cum e lumea, începe să vorbească vrute şi nevrute. Asta, deocamdată. Pe urmă vom vedea. E bine aşa ?

— Foarte bine.

— Ei, acum îţi spun la revedere şi aştept veşti de la dumneata...

De atunci s-au întîlnit de mai multe ori, după dorinţa ei cît mai ferit, s-au plimbat şi au discutat la început banalităţi,

aşa cum se întîmplă de obicei în situaţii similare, prilej totuşi ca Alexandru să afle şi unele lucruri interesante din viaţa ei. Tatăl Dorinei, italian de origine, venise în ţară prin anul 1926 şi, după puţin timp, obţinînd cetăţenia română, se stabilise în Bucureşti. Era un bun constructor de case, îşi formase o echipă de compatrioţi, meşteri cu care ridica blocuri sau simple vile, mai mult prin oraşele mari ale ţării, acolo unde era solicitat şi i se plătea bine. Un anume Aristide Tegaş, fost călăreţ la curse, şi care, prin diferite matrapazlîcuri, cîştigase destui bani ca să se îmbogăţească foarte repede, auto-intitulîndu-se „conte", se pripăşise în acest sat de frontieră cu mulţi ani înainte, unde cumpărase vreo cincizeci de hectare de vie şi livadă. Vroind să-şi înalţe şi un „castel", îl invitase pe Luigi Darini care, în mai puţin de un an, îi împlinise dorinţa, construindu-i o casă cu cincisprezece camere, la două etaje, cu balcon central şi peron la scară, de toată frumuseţea. Atunci, cu acel prilej, Luigi Darini o cunoscuse pe viitoarea lui soţie şi, deci, viitoarea mamă a Dorinei cu care se căsătorise, întemeindu-şi familie departe de ţara lui, unde nu mai avea decît o soră, Giulia, balerină la „Scala" din Milano. La un an se născuse Dorina şi, tot în acel an, Luigi îşi construise, ajutat de meşterii lui, mica vilă din marginea satului pe care o cunoaştem şi în care trăia, în singurătatea ei, actuala profesoară de literatură română de la şcoala din sat.

Încîntat de construcţia „castelului", „contele" Tegaş contractase cu Luigi Darini şi înălţarea unei biserici spre partea de deal a satului, biserică pe care ciudatul bogătaş o intitulase „catedrală". Catedrala Tegaş...

Mama Dorinei era o femeie simplă de la ţară, nespus de frumoasă şi bună gospodină. Luigi avea ceea ce se spune „şcoala lumii", era un om umblat prin multe ţări, citise cărţi, cunoştea muzica, teatrul, avea o serioasă instrucţie proprie care-i permitea să poarte cu oricine discuţii în diferite domenii, fără a fi mai prejos de interlocutorii săi. La sugestia surorii sale, Giulia, o dăduse pe Dorina, după absolvirea şcolii elementare din sat, la un pension din Bucureşti să urmeze coregrafia, pentru a ajunge balerină.

Dar, după ce sfîrşise construcţia bisericii — Dorina avea atunci 11 ani — Luigi Darini a dispărut fără urmă. S-au întreprins cercetări, a fost căutat în toată ţara, a fost întrebată pînă şi Giulia, zadarnic ! Nici meşterii lui, care puţin mai tîr-

ziu au fost chemaţi în Italia, n-au putut da vreo lămurire în acest sens. Fusese văzut într-o seară, seara cînd primise ultimii bani de la Tegaş, la „castelul“ acestuia şi atîta tot. Contele declarase că nu ştie nimic. Îi dăduse ultimii bani ; avea şi-o chitanţă cu semnătura lui Luigi Darini, prin care acesta confirma lichidarea afacerii şi dus a fost.

La trei ani după această misterioasă dispariţie a soţului ei, mama Dorinei a murit într-un accident de tren, în timp ce se ducea să-şi vadă fata la Bucureşti. Între timp, Dorina, care moştenise pe lîngă mica vilă şi o sumă frumuşică de bani de la părinţi, trecuse de la pension la şcoala de balet de pe lîngă Opera Română. Nu după multă vreme începuseră să înmugurească uşoare şi poate neînsemnate succese : dansa împreună cu o parte din colegele ei în ansamblurile de balet din *Lacul lebedelor* şi *Bolero*. Într-o iarnă însă, un accident, petrecut la patinaj, a pus capăt viitoarei sale cariere, pe care şi-o visa strălucită şi fără compromisuri. Într-o busculadă fusese împinsă atît de tare de un grup de băieţi, încît se alesese cu o fractură de gambă, fiindu-i rupte ambele oase, tibia şi peroneul. Totul s-ar fi terminat cu bine, dacă s-ar fi acordat atenţie operaţiei făcute la un spital din Bucureşti. Dar...

— Nu ziua cînd am căzut pe gheaţă a adus sfîrşitul visului meu de a fi cîndva o Giselle sau Odetta, visul oricărei micuţe balerine, mărturisea ea rătăcind prin poienile pădurii alături de Alexandru, ci clipa în care, din neatenţie, chirurgul mi-a lezat nervul sciatic. Nervul sciatic popliteu extern... Atunci mi-a fost semnată sentinţa de condamnare definitivă la infirmitate...

— Şi, totuşi, nu s-a mai putut face nimic ?

— Absolut nimic. Disperată, am fost după aceea la cîţiva foarte buni chirurgi, Iuliu Şuteu, George Niculescu, Mircea Burmaz, dar la care n-am fost ? Zadarnic ! Condamnată pe viaţă ! Înţelegi ? Pe viaţă... Visul meu a fost ratat. Am urmat Institutul pedagogic şi am devenit profesoară... M-am întors în satul de care mă leagă primii ani ai copilăriei...

Alexandru tocmai răsfoia un album cu fotografii al Dorinei, cînd aceasta intră în cameră, aducînd pe-o tavă două farfurioare cu dulceaţă, cupe cu îngheţată, cafele, pahare cu apă.

— Iartă-mă, te rog, se scuză ea, poate te-am lăsat prea mult singur, dar acum am terminat și vom sta de vorbă. Te-ai plictisit ?

— De loc ! mărturisi el și-i arătă albumul. Tocmai mă uitam la niște fotografii prin intermediul cărora mi-am completat întrucîtva imaginea ta...

— Da, e un mijloc să cunoști pe cineva, dar trebuie să-ți spun, poate ai observat, mai toate fotografiile sînt din perioada copilăriei, mai precis pînă cînd am avut accidentul...

— Ai fost și în Italia ?

— Da, de unde știi ?

— Am văzut aici cîteva fotografii.

— Da, am fost cu tata și mama pe cînd aveam zece ani, el a insistat să mergem să-și vadă sora și să rezolve un diferend în privința unei case ce-i rămăsese unei cumnate după moartea fratelui său. Te rog, servește-te, uite, ia mai întîi dulceața, sau înghețată, mă rog, ce dorești...

Alexandru luă o farfurioară cu dulceață și începu să mănînce, încet, delicat, cu grijă să nu pice cumva stropi de sirop pe haine sau pe jos.

— Și-ți mai amintești ceva din călătoria asta ? întrebă el punînd farfurioara pe masă.

— Absolut totul. Cu toate că este destul timp de atunci, îmi amintesc perfect și călătoria cu trenul, și cum am ajuns la Roma, „cetatea eternă“, cum i se mai spune, cu bătrînele ei clădiri înnegurate de patina vremii, ce mai, îți spun, parcă m-am întors ieri de acolo. Vezi tu, uneori memoria copiilor e atît de consolidată de imagini ce-i impresionează la prima vedere, încît nu le scapă chiar peste zeci de ani amănunte pe care, în mod normal, un adult ori nu le-a sesizat și înregistrat atunci, ori nu le mai ține minte.

— Ați stat mult în Italia ?

— Vreo două săptămîni.

— Numai Roma ați vizitat-o ?

— Nu numai Roma, ci și Milano, am fost acolo la Giulia, sora tatei, apoi la Napoli, Veneția... îți spun, a fost o călătorie pe care n-am s-o uit toată viața. Uite, te rog să mă crezi, stau cîteodată aici, singură, în camera asta mea, răsfoiesc acest album și retrăiesc clipe ce chiar acum, la vîrsta asta, îmi dau desfătare. Închid ochii și parcă mă văd cu tata și cu mama pe colina Capitoliului sau lîngă zidurile celebrului amfi-

teatru Colosseum. Tata mă ţinea de mînă ; uneori ca să mă facă mai atentă, mă lua chiar în braţe — era un om voinic, puternic — şi cele ce-mi spunea atunci mi se păreau poveşti plăsmuite de mintea lui sau a oricărui altul, fără să ştiu că peste ani le voi întregi cu cele ce aveam să învăţ la şcoală, la istoria antică. Am vizitat Forul Roman şi atît eu cît şi mama eram copleşite de istorioarele pe care le ştia tata despre fiecare loc în parte. „Iată, ne atrăgea el atenţia, pe lespezile astea de granit au trecut paşii lui Spartacus, aici, în locul acesta a curs sîngele lui Iuliu Cezar, lovit mişeleşte de pumnal, în acest Forum au răsunat celebrele cuvîntări ale lui Cicero. Tata, dragă Alex, a fost, după cum ţi-am spus, un om pe care-l pasionau problemele de cultură, frumosul şi, dacă nu îmbrăţişa meseria tatălui său, aceea de constructor de case, în mod sigur ne spunea el, cu pasiunea lui pentru cărţi, ajungea un mare om de cultură.

— La Vatican aţi fost ?

— Am fost. Am vizitat Capela Sixtină în care am văzut unele dintre cele mai celebre fresce ale lui Michelangelo (crearea lumii, a omului, a femeii, ispitirea Evei, potopul, judecata din urmă, mă rog multe şi atît de frumoase !), apoi tata ne-a dus, îmi amintesc, în Piazza dei Fiori, acolo în faţa lui Pallazzo della Cancelaria, în care a fost ars de viu Giordano Bruno, din ordinul Inchiziţiei. Uite, parcă văd şi acum scena cînd, după dorinţa tatei, care vroia cu tot dinadinsul să plecăm cu o frumoasă amintire despre oraşul în care s-a născut şi a copilărit, zic parcă văd scena cînd în prima seară sosiţi la Roma ne-am oprit în Piazza Venezia şi, fascinaţi, la îndemnul lui am ascultat marele concert ce-l dau la lăsarea nopţii clopotele celor zece bazilici şi peste trei sute de biserici. Era un spectacol încîntător, răscolitor, grandios ! Şi cînd, tot atunci, trecînd pe lîngă vestita Fontana di Trevi, conform tradiţiei, a aruncat o liră în apa aceea limpede, ca să se mai întoarcă cîndva în „Cetatea eternă“, nu ştia bietul de el că de fapt e şi ultimul său drum pe pămîntul natal... Eh, dragul meu, am avut un tată atît de apropiat sufleteşte de familia lui, de mine, pe care atît de mult l-am iubit şi l-am stimat, încît vestea dispariţiei lui, faptul că nu aveam să-l mai văd niciodată, m-a îndurerat şi mă îndurerează şi acuma...

— Crezi că acest pretins conte Tegaş are vreun amestec în presupusa lui moarte ? întrebă curios Alexandru.

— Categoric !

— Pe ce te bizui cînd afirmi acest lucru ?

— Am eu motivele mele. Dar, hai, te rog, serveşte şi îngheţată, îl îndemnă Dorina, punîndu-i una din cupe în faţă. Nu cred să fi ieşit atît de bună precum aş fi dorit, dar, mă rog, apreciază intenţia şi tot e bine...

Alexandru luă cupa cu îngheţată şi începu să servească. Afară căldura după-amiezii începutului de vară parcă se mai domolise. Prin perdelele subţiri de mătase intra în cameră o briză de aer proaspăt ce sporea răcoarea atît de mult căutată de cei doi.

— A mai trecut căldura, zise într-un tîrziu Dorina, în timp ce-i oferea lui Alexandru una din ceştile cu cafea. Mai stăm puţin şi nu eşti de părere să ieşim la o scurtă plimbare ?

— De acord, dar unde mergem ?

— Propun să mergem către micul restaurant „Crăiţa". Acela din marginea pădurii... E un loc mai retras, mai intim...

— Te-ai hotărît, totuşi, să te afişezi cu mine ?

— Da.

— Ce te-a determinat ?

— Lasă că am să-ţi spun la timpul potrivit, îl linişti ea. Vreau să ştii că mie nu-mi plac discuţiile ce se desfăşoară sub formă de interogatoriu...

— Sau de interviu...

— Nu, n-am greşit cînd am spus interogatoriu, insistă Dorina. Şi n-am greşit pentru simplul motiv că, într-un interviu, răspunzi sau nu, putînd să sari peste întrebarea pusă, să zicem de reporter, pe cînd la un interogatoriu, unul întreabă, iar celălalt este obligat să răspundă absolut la totul, bineînţeles fără putinţă de a comenta. Ce zici, am dreptate sau nu ?

— Ai.

— Or, cum în situaţia noastră trebuie să discutăm lucrurile în mod serios, cred că nu e cazul ca numai unul să întrebe şi celălalt să răspundă, după cum nu e cazul să ducem o discuţie lipsită de comentariu. Eşti de acord ?

— Perfect de acord ! zise Alexandru şi, zîmbind, îi luă mîna şi i-o sărută. Spune-mi, continuă el, cum ai reuşit să-ţi aranjezi aşa frumos casa ?

— Îţi place ?

— Da, foarte mult.

— Destul de simplu, zise Dorina, privindu-şi mobilele în jur. Ţi-am povestit odată că, de pe urma părinţilor, mi-au rămas ceva bani şi-apoi, nu uita că, în calitatea mea de profesoară, am un salariu destul de bun pe care realmente n-am pe ce să-l cheltuiesc. Nu că am renunţat la îmbrăcăminte sau la mîncare, ar fi o prostie să fac aşa ceva, dar toate economiile mele le-am îndreptat către acest interior al căsuţei, gîndind că, dacă sînt singură, să mi-l aranjez cît mai plăcut, să mă simt bine în solitara mea călugărie...

— O călugăriţă drăguţă, fascinantă, tulburătoare...

— Ei, hai, lasă, ştiu că eşti foarte darnic cu complimentele. Mulţumesc, drăguţ din partea ta... Mergem ?

— Da, mergem.

3

Soarele nu trecuse spre asfinţit. Era încă sus, pe bolta azurie fără pic de nor şi îşi arunca darnic lumina peste cîmpul verde, cu grîu răsărit, peste crîngurile umbroase şi tainice, peste satul ascuns sub frunzişul salcîmilor şi rămas departe în urmă.

Dorina şi Alexandru mergeau unul lîngă altul pe marginea drumului, încet, fără să se grăbească, el în uniforma de grănicer cu pantalonii bine călcaţi şi vestonul corect ajustat pe corpu-i atletic, ea într-o rochie uşoară de mătase albastră, cu sandale albe şi poşetă tot albă, subţirică şi plăpîndă, de parcă ar fi fost o elevă în primii ani de liceu. În mîna stîngă ţinea bastonul de bambus cu mîner de argint pe care, după cum ştim, îl lua totdeauna cînd avea un drum mai lung de străbătut, ca să nu forţeze prea mult piciorul infirm.

— Creşte foarte frumos grîul, observă ea şi arătă cu capul în dreapta drumului.

— Da, frumos şi des ca peria. O imensă perie verde, nu ? Şi parcă emană o prospeţime, cruditatea asta verde simbolizează tinereţe, dor de viaţă...

— Nu știu, zise Dorina, dar totdeauna prospețimea asta a cîmpului primăvara — chiar și acum la sfîrșitul ei — mă scoate puțin din pesimismul meu, îmi renaște, cum spuneai, dorul de viață, mă optimizează într-atît, încît și la școală, după cum îmi spun colegii și colegele în cancelarie, par mai veselă, mai încrezătoare în viitorul meu...

— N-ai nici un motiv să fii altfel, observă Alexandru. Ești tînără, frumoasă, talentată, cultă...

— Tînără zici ? zîmbi ea și se opri o clipă locului privindu-l cu un surîs amar. Uiți, dragul meu, că am treizeci de ani...

— Și de ce mă rog te sperie vîrsta asta ?

— Pentru bunul motiv că pînă acuma nu m-am putut realiza în nici un fel. La ce m-aș aștepta de-acum înainte ? De altfel, după spulberarea visului meu de a fi balerină, nici n-am mai încercat în vreun fel să dobîndesc această realizare.

— Ai fost chiar atît de înfrîntă ?

— Am fost și sînt...

Oftă din adîncul pieptului, își potrivi cureaua poșetei pe umăr și urmă :

— Vezi, Alex, nu știu cum să fac să mă înțelegi. Tu ai... cîți ani ai ? Uite că nu te-am întrebat niciodată...

— Am împlinit acum o lună douăzeci și patru...

— Deci ai douăzeci și patru, reluă ea, la vîrsta asta ai un ideal, vrei să faci teatru sau poate să urmezi mai departe chimia, mă rog, lupți să-ți realizezi acest ideal, ai tot viitorul deschis înainte-ți, pe cînd eu am avut un ideal și lupt să mi-l păstrez treaz doar în memorie. Aveam zece ani, eram cu tata și mama în stal la „Scala“ din Milano, vizionam baletul romantic *Giselle*, în care dansa și Giulia, sora tatei și, atunci, la vîrsta aceea a mea destul de plăpîndă, neîmplinită, privind spectacolul și gîndindu-mă la lecțiile mele de balet din țară, știindu-mi rîvna și perseverența, ambiția și cutezanța, mă și vedeam peste trei ani — da, da, la 13 ani ! — celebră ca Fanny Elssler care, la acei ani fragezi, debuta într-un *pas de deux* în *La belle Arsène*. Și unde crezi că mă închipuiam ? Chiar pe scena „Scalei“ din Milano ! Îmi băgase mătușă-mea în cap că mă va lua lîngă ea și mă va face celebră... Mă rog, visuri de copil vei spune, dar cine mă putea oare atuncea opri să nu mi le trăiesc cu adevărat, să nu rîvnesc la împlinirea lor ? A venit accidentul acela stupid, după alte dureri, ca dispariția

tatălui meu și moartea mamei, și totul s-a spulberat ca puful de păpădie în vînt...

— Nu trebuie să fii pesimistă, Dorina, căută Alexandru să-i abată într-un fel gîndurile amare ce-o încercau. N-ai putut să-ți realizezi acea dorință, dar uite, te-ai împlinit pe alte coordonate... Ești profesoară...

— Teorii dragul meu, simple teorii, îl opri ea cu un gest al mîinii.

— De ce „teorii" ?

— Pentru că sînt convinsă, urmă ea, că nu toți oamenii în viață practică meseria pe care și-au dorit-o, acesta este un adevăr obiectiv ; nu toți aceștia dau în meseria impusă randamentul maxim, așa cum de pildă l-ar fi dat în meseria pentru care au avut o pasiune, aș spune înnăscută, mă înțelegi ? Către care au tins, pentru care au avut poate un cult...

Tăcu, își scoase din poșetă o batistă și-și tamponă ușor fruntea îmbrobonită de sudoare. Era cald, chiar foarte cald și, cu toate că se apropia seara, parcă zăpușeala era aceeași de peste zi cînd pămîntul părea că fierbe într-un cazan de foc.

— Spune-mi, te plictisesc văicărelile astea ale mele ? întrebă ea prinzîndu-l pe Alexandru de braț.

— De loc ! mărturisi el. Dimpotrivă, cele ce aud mă fac să te cunosc mai bine, mă interesează în mod deosebit...

— Ah, dacă ai ști cît mă ușurează pe mine spovedaniile astea ale mele, cît sînt de fericită că are cine să mă asculte, că are cine să mă înțeleagă !

— Ți-am promis că voi fi totdeauna alături de tine, în orice împrejurare, că vreau să trăiesc de-acum înainte bucuriile și tristețile tale, viața ta...

— Mulțumesc, Alex, vai ce bun ești, ce bine-mi pare că te cunosc ! zise ea și-l strînse de braț. Vezi tu, apariția ta în viața mea o pot asemăna, cum să spun ? cu un soare ce luminează deodată niște întinderi pline de întuneric, de umbre...

— Mă flatezi...

— De loc, îl contrazise ea. Trebuie să știi că de cînd cu infirmitatea asta a mea, am renunțat de tot la satisfacțiile pe care ți le poate oferi viața. Și-atunci m-am retras în cochilia durerilor mele ca un melc, rămînînd să-mi petrec timpul corect, cu mici satisfacții ce ți le dă munca de fiecare zi la

școală, acasă... Am încercat să închegez la școala din sat un mic cerc de balet, dar n-a prins.

— De ce ? Lipsa de interes ?

— Nu știu, oamenii sînt foarte conservatori, foarte refractari, nu înțeleg că o fată poate dansa aproape goală pe scenă și totuși să fie o fată foarte serioasă.

— Cum de ți-a venit ideea cu acel cerc de balet ?

— Foarte simplu. Vroiam să-mi realizez visul, la început prin încercările timide ale unei fetițe, să văd în ea pe micuța Dorina de altădată, apoi să-i urmăresc evoluția, să cresc o dată cu ea pînă la deplina ei maturitate scenică. Ah, ce m-aș fi bucurat ! Dar, zadarnic ! Nimeni nu m-a înțeles. Cîteva lecții la început, apoi totul s-a stins de parcă n-ar fi fost nimic. Am rămas să visez, să caut să văd ce-aș fi ajuns astăzi în lumea fascinantă a baletului. Apropo, tu cunoști baletul *Moartea lebedei* al lui Saint-Saëns ?

— Desigur. Și-mi place foarte mult...

— Este dansul pe care l-am pregătit pentru debutul meu la șaisprezece ani, dar pe care, din cauza accidentului, nu l-am dansat niciodată. Ei, află dragul meu, că de multe ori îmi asemăn viața, îmi asemăn soarta cu zbaterile lebedei din poemul balerin al lui Saint-Saëns. Acel *pas seul*, cu toată virtuozitatea mișcării corpului, brațelor, picioarelor cred eu că relevă cel mai bine propria mea viață : singurătatea și neșansa, trecerea de la viață spre moarte, ușor, imperceptibil, ca o adiere abia simțită și ultimul zvîcnet al mîinii care înseamnă sfîrșitul ! Asta e !

— Interesantă comparație...

— Și dureroasă în același timp, adăugă ea. Dar asta-i viața mea...

Tăcu, își scoase din nou batista și-și tamponă ușor fruntea și obrajii împurpurați de căldura după amiezii.

— Vai, ce cald e, zise și-și făcu vînt cu latul palmei să-și răcorească fața. Trebuia să plecăm mai tîrziu...

Nu după multă vreme, zorind prin praful șoselei, trecu pe lîngă ei, împingînd un cărucior-dubă pe două roți, vopsit în albastru, un om cam de 50 de ani, gras, cu fața tuciurie, asudată, îmbrăcat destul de sărăcăcios, cu un șorț alb pe dinainte, iar pe cap cu un fes roșu. Gîfîia și împingea din greu căruciorul oprindu-se cînd și cînd pentru a-și șterge cu poala șorțului fruntea îmbrobonită de sudoare. Pe cărucior era așe-

zată o vitrină de sticlă în rafturile căreia se vedeau diferite zaharicale preparate rudimentar, iar alături de vitrină se vedeau montate cele două capace ale cazanelor de aramă, pentru îngheţată, lustruite să-ţi ia ochii, nu alta.

— Săru-mîna, doamna profesoară ! zise el şi duse două degete în dreptul fesului, în chip de salut.

— Bună ziua, turcule, încotro ?

— Spre „Crăiţa“, doamna profesoară, vorbi el plecîndu-se slugarnic din şale. Mă duc să-mi desfac marfa, e duminică, mai tot satul e acolo... Să vă servesc cu ceva ? Am sugiuc, bragă rece, îngheţată... Am şi sirop...

— Nu, mulţumesc...

— Zău, vreau să serviţi măcar cîte o *fondată !* insistă el şi oprind căruciorul, deschise repede vitrina, luă o cutie cu bomboane înfăşurate în foiţă roz, alungă cu palma muştele ce roiau deasupră-i şi trecu şanţul în faţa Dorinei. Am *fondate* categoria prima, doamna profesoară, marfă ce nu se ezistă ! Uite, vă rog să vă serviţi... Să ia şi camaradul una... Ia camarade, ia frate, e pe gratis bre, de cinste, nu ştii mata cîtă preţuire am eu pentru doamna profesoară... E singura care mă lasă cu prăvălia în curtea şcolii... Zău, doamna profesoară, de ce nu serviţi ?

Zîmbind, Dorina luă cu o anume reţinere, totuşi, o bomboană din cutie şi-i făcu semn şi lui Alexandru să ia.

— Hai camarade, ia bre, de ce mă faci să mă rog ? Aşa, mulţumesc, să vă dea Alah sănătate ! M-am dus că acu'se face noapte... Săru-mîna doamna profesoară, săru-mîna !

Trecu înapoi şanţul, puse cutia la loc în vitrina de sticlă, îşi şterse după aceea palmele de fundul pantalonilor şi, înainte de a porni din nou căruciorul, se întoarse şi zise :

— Doamna profesoară, cînd mai aveţi serbare cu copiii, pot să mai vin în curtea şcolii ? Marfă garantată, zău, categoria prima...

— Bine, vino acolo, nu ţi-a zis nimeni nimic...

— Săru-mîna, m-am dus ! Hai la bragă rece ! începu el să strige cît putea de tare, ca să atragă atenţia copiilor ce se aflau în jurul lacului la scăldat sau la pescuit. Ia sugiucu, ia bragă, ia siropu. Marfă categoria prima, curată, garantată, de turcu fabricată !

Alexandru privi un timp în urma lui, apoi o întrebă pe Dorina :

— E chiar turc ?

— Da de unde ! rîse ea. E țigan din Cotruna, îl știe toată lumea, îl chemă Toloacă, dar poartă fesul și-i trage mereu cu Alah ca să fie interesant și să-i impresioneze pe naivi... A învățat meseria asta a lui, zice-se, de la un turc cofetar de la oraș...

Soarele trecea tot mai mult spre asfințit. De la și spre „Crăița" veneau și se duceau grupuri-grupuri de săteni, simpli țărani îmbrăcați curat, de sărbătoare, bărbații în pantaloni albi sau negri și cămăși cusute cu arnici, în motive naționale, cu pălării pe cap și la pălării prinse flori sau panglici colorate, femeile cu fuste lungi, largi, încrețite, din pînză subțire de in, în față și spate cu pestelci sau oprege de catifea neagră sau albastră pe care sclipeau rînduri de steluțe strălucitoare. Sau treceau băieți și fete tot în grupuri, ținîndu-se de mînă și cîntînd, sau salariați de la Stațiunea experimentală agricolă instalată în fostul „castel" al contelui Tegaș, băietani de pe la Stațiune sau copii de școală, veseli, zgomotoși. Și toți cei care treceau înălțau pălăriile sau înclinau capul în semn de salut adresat profesoarei atît de cunoscută în partea locului și ea le răspundea tuturora cu multă amabilitate, zîmbind și avînd pentru fiecare o vorbă bună. Treceau și întorceau discret capetele văzînd-o alături de acel băiat atît de chipeș, de frumos și de tînăr ce pășea alături de ea cu o anumită eleganță în mers, ocrotind-o și dîndu-i întîietate la trecerea vreunui podeț, ținînd-o ușor de braț atunci cînd poteca era mai anevoioasă pe marginea drumului.

— Mă, nea Pătrule, nu-i a bună, mă !

— De ce, vere ? Zici că se strică vremea, că-i zăpușeala asta ?

— Nu, mă. Io-te-o pe domnișoara noastră profesoară, în dragoste, la plimbare. Muream și nu mai vedeam treaba asta...

— Vere, i-o fi venit și ei timpu. Nu știi că atunci cînd sună ceasu, sună, să-l ia dracu cu zbîrnîitoarea lui, nu-l poți opri în nici un fel ! Lasă, să-i fie de bine, că-i femeie de treabă are avere de pe urma lu' tat-su, are bani...

Pentru toți era un lucru de-a dreptul de necrezut că atît de retrasa profesoară, pe care nu-și amintea cineva să fi văzut-o nici chiar la micile distracții ce se organizau în comună, la serbări sau la cinematograf, mergea acum alături de acest tînăr militar la o plimbare în afara satului, spre pă-

dure, plimbare ce presupunea mai mult decît o simplă prietenie ocazională.

— Ce spune lumea că ne vede împreună? întrebă într-un tîrziu Alexandru, intuind parcă vorba oamenilor.

— Nu-mi pasă și nu iau în seamă părerile nimănui! răspunse indiferentă Dorina.

— Știu că la început ieșirile noastre constituiau o problemă dificilă tocmai din acest punct de vedere: nu vroiai să fii văzută alături de mine, iar azi m-ai invitat și acasă. Ce pot să cred din toate astea?

— Adevărul și numai adevărul: mi-am dat seama în scurtele și poate zbuciumatele mele colocvii cu propria mea conștiință că nu trebuie să ascund nimănui nimic din evenimentul ce s-a petrecut în viața mea: te-am cunoscut pe tine, omul de care mă simt legată pentru totdeauna. Am dreptul să iubesc și să fiu iubită...

Alexandru zîmbi și o prinse de braț strîngînd-o ușor, parcă mulțumindu-i prin acest gest discret pentru sinceritatea afirmațiilor sale.

— Te rog, înțelege Alex, urmă ea, că într-adevăr, apariția ta în viața mea constituie pentru mine un eveniment. Sînt sinceră cînd îți spun că atunci, în noaptea aceea, cînd te-am văzut prima dată la lumină, în biroul lui Mirescu, făcînd abstracție de tot ce se întîmplase, mi-ai plăcut...

— Nu mă urai?

— Ba da, puțin, însă mi-ai plăcut ca bărbat. Cel mai mult te-am urît în baracă, m-ai făcut să plîng, ai fost nesuferit. Și cum îți spun, atunci și mai apoi la serbarea aceea cînd te-am admirat și mi-ai plăcut din nou, nu m-am gîndit nici o clipă că ai putea răspunde într-un fel sentimentelor mele intime. Nu aveam dreptul, dată fiind infirmitatea mea, să pretind cuiva, dar mai ales ție, care ești atît de tînăr și de drăguț să-ți legi viața de a mea. Eu am înțeles că pentru mine drumul spre dragoste, spre iubire este definitiv închis, că am trecut de vîrsta tinereții care-și are totuși farmecul ei și apoi nicicînd nu m-am gîndit că un om valid, perfect valid, dar mai ales tînăr și frumos, inteligent și plin de fantezia vîrstei lui poate să-și îndrepte sentimentele asupra unei infirme...

— Și totuși...

— Da, totuși... reluă Dorina, totuși s-au întîmplat cele ce s-au întîmplat.

— Simplu şi...

— Ei, află că nu-i atît de simplu pentru mine. Vezi tu, această atitudine a ta, această hotărîre a ta, mie mi-a dat zile şi nopţi de gîndit, a constituit şi constituie încă pentru mine o enigmă, dat fiind faptul că am avut destule eşecuri în viaţă din acest punct de vedere. Mă crezi că eu n-am iubit şi n-am fost iubită de nimeni pînă acuma ? În definitiv, cînd am avut eu timp să iubesc ? Şi pe cine să iubesc ? De cine să mă îndrăgostesc ? Dar mai ales cine să se îndrăgostească de mine ? La şaisprezece ani eram infirmă... Am stat luni de zile prin spitale, cu speranţa vindecării, am stat la anii cînd fetele de vîrsta mea îşi petreceau timpul prin parcuri flirtînd cu băieţii şi înjghebînd poveşti de dragoste, poveşti pe care eu nici măcar nu le-am intuit vreodată. Îţi dai seama, am avut acest sentiment al iubirii, l-am avut într-o posesie latentă, ascunsă, fiecare om normal are acest sentiment, dar nu mi-a dat nimeni posibilitatea, nu mi s-a oferit prilejul să dezvălui acest sentiment atît de frumos şi de înălţător...

— Nu ţi-a făcut nimeni curte ?

— Ba s-au găsit destui bărbaţi care să mă placă la prima vedere, dar cînd şi-au dat seama că sînt infirmă au renunţat cu scuze mai mult sau mai puţin inteligente sau, pur şi simplu, au început să mă evite...

— Foarte dureros...

— Uneori nu numai dureros, dar şi penibil, urmă ea tot mai înflăcărată. Crede-mă că am trăit scene dezolante, care erau gata să mă ducă în pragul disperării, să-mi iau viaţa. Mai ales că eram mai tînără şi nu ştiam ce-am să ajung în viaţă. Închipuieşte-ţi, orfană, infirmă, ce-mi putea oferi viitorul ? Eram un copil, ce puteam judeca eu pe atunci ?

— Dar ce s-a întîmplat ?

— Ce să se întîmple ? reluă ea. Să-ţi povestesc numai un caz. Era la cîteva luni după ce ieşisem din spital, în Bucureşti, şi în troleibuz, lîngă scaunul pe care şedeam se aflau în picioare doi bărbaţi. Unul dintre ei purta ochelari cu ramă de aur. Vorbeau între ei de nişte prospecţiuni geologice sau aşa ceva. Tot timpul cît am mers cu troleibuzul, cel cu ochelari nu m-a slăbit o clipă cu privirea. Cînd am coborît, au coborît şi ei, şi cel cu ochelari, văzîndu-mă cum mă sprijin în baston — veneam de la tratament — îi spune celuilalt, venind în urma mea : „Foarte drăguţă, dar păcat de ea că e infirmă.

Am mers trei stații în plus degeaba, vroiam la coborîre s-o cunosc..."

— Un impertinent ! decretă Alexandru.

— Uite din cauza acestei scene și a altora asemănătoare sau aproape asemănătoare, dar la fel de dureroase, ajunsesem în pragul disperării, cum ți-am spus.

— Un impertinent ! zise din nou revoltat Alexandru. Acela cu ochelari și alții care or mai fi fost !

— Eu, să știi, le-am dat dreptate, zise Dorina. Fiecare caută perfecțiunea fizică... Nu pot corespunde acestei perfecțiuni, cu durere spun lucrul acesta că sînt condamnată pe viață la infirmitate, dar cred că au dreptate. În definitiv, omul alege ce-i place, nu ?

— Uite, draga mea, interveni Alexandru, iartă-mă, dar trebuie să nu fiu de acord cu tine.

— De ce ? se miră ea.

— Foarte simplu. Vezi tu, frumusețea unui om nu constă, după mine, numai în înfățișarea lui fizică, care trebuie s-o recunoaștem are importanța ei, dar nu și ultimul cuvînt.

— Dar în ce constă ?

— Frumusețea cuiva, urmă el, trebuie să includă totul, mă înțelegi ? Caracter, comportare morală, corectitudine, delicatețe sufletească, gradul de pregătire în domeniul în care lucrează, mă rog un întreg complex care nu trebuie trecut cu vederea. Spui și sînt de acord cu tine că unii bărbați, vorbind de femei, de viitoarele relații de căsătorie, umblă după totala perfecțiune fizică și nimic altceva cu toate că, umblînd după această totală perfecțiune, dau peste infirmități morale destul de vizibile, dar pe care le acceptă tacit, sau le trec cu vederea pentru că sînt satisfăcuți de perfecțiunea fizică...

— Da, așa este, confirmă Dorina.

— Și atunci ? Aceștia nu sînt niște unilaterali, nu sînt în primul rînd ei niște imperfecți din punctul de vedere al felului de a judeca, nu sînt ei, ca să le spun așa, niște impostori, că, acceptînd din capul locului infirmitatea morală a unei femei, acceptă imoralitatea acoperită de frumusețea fizică a aceleia ? Unde duc toate astea ? Cîte unul închide ochii, a aflat dar se face a nu ști că este înșelat fără scrupule de femeia de care se credea iubit, dar e fericit că se poate mîndri cu ea în societate, că n-are egal în frumusețe, de parcă ar fi luat-o s-o aibă de reclamă, nu să-i fie tovarășă sinceră de viață, să

realizeze acea comuniune de idei, hai să spunem de idealuri, de tot ce vrei... Alţii se trezesc mai devreme sau mai tîrziu, dar se trezesc şi se despart, divorţează... Au copii şi divorţează. „N-am ştiut, dom'le, îl auzi pe cîte unul vorbind. M-a orbit frumuseţea ei şi am zis că de, cu vremea se va face de casă..." Scuze pentru liniştea conştiinţei lui. Atît şi nimic mai mult...

— Bine, Alex, sînt de acord cu tine, ţi-o spun din capul locului, dar uite, te rog explică-mi de ce tu, văzîndu-mi infirmitatea, nu ai dat înapoi — trebuie să-ţi spun, caz unic din cîţi bărbaţi am cunoscut ! — ci, dimpotrivă, ai continuat să insişti şi am ajuns la relaţiile la care sîntem astăzi. De ce, spune-mi ? Care-i argumentul ? Ce te-a determinat să faci lucrul ăsta ?

— Să vezi...

— Nu, lasă-mă să termin, te rog, zise Dorina tot mai aprinsă. Vezi tu, poate o altă femeie în locul meu şi în situaţia mea nu şi-ar fi făcut probleme din faptul ăsta, nu ar fi interesat-o, nu i-ar fi dat importanţă, dar eu, dragul meu, sînt o fiinţă cerebrală. Chiar mi-a spus un asistent la Institut : „Duduie, dumneata eşti de-o factură cerebrală forte, lasă, nu fi mîhnită că n-ai făcut balet, balerinele nu gîndesc !", părere total greşită, pentru că în balet se gîndeşte foarte mult, toate exteriorizările personajului în mimică şi dans nu fac altceva decît să exprime caracterul personajului, această exteriorizare în mimică şi dans înlocuind ceea ce este în teatrul de proză dialogul...

— Da, bineînţeles, ăla cred că era un cretin, un om care nu cunoştea decît buchia cursului său...

— Nu, dragul meu, se pretindea om cult, era un...

— A, numai „se pretindea", interveni Alexandru zîmbind cu evidentă ironie. Asta e cu totul altceva.

— Cum îţi spuneam, reluă Dorina, eu ştiu că sînt de-o factură cerebrală excesivă, ce să fac, asta e construcţia mea intelectuală, îmi place nu numai să văd rezultatele unei probleme, dar să şi analizez căile care au dus la acele rezultate, mă înţelegi...

— Te înţeleg şi pentru asta-mi placi...

— Astăzi eşti foarte darnic cu complimentele...

— Totdeauna voi fi, cînd e vorba de tine.

— Mulţumesc, zise ea roşid de plăcere. Aşa, deci cum îţi spuneam, după primele tale scrisori nu m-am liniştit, n-am

devenit indiferentă la insistențele tale, pe mine m-a preocupat să știu, să aflu ce te-a determinat să treci peste toate preceptele filozofiei bărbătești — îi zic așa pentru că așa mi se pare că este — ai trecut deci și azi, uite, sîntem împreună... De ce ? Din pură curiozitate, să vezi cum iubește o infirmă ? Faci vreun studiu în privința temperamentului femeilor infirme ?

— Nu fi răutăcioasă !

— De fel ! Nu vreau decît să știu care a fost logica gîndurilor tale în privința atașamentului față de mine.

— Ți-am spus acum cîteva minute în ce constă frumusețea cuiva...

— Da.

— Și ți-am argumentat de ce-mi place mie o asemenea frumusețe care implică o întreagă complexitate de trăsături...

— Exact.

— Ei bine, tu întruchipezi o astfel de frumusețe ! Concluzia este deci limpede, nu ? Apoi vreau ca faptele să vorbească mai mult decît afirmațiile, răspunse Alexandru. Și, cînd aceste fapte vor fi foarte vizibile, foarte categorice pentru tine, foarte convingătoare, atunci sînt sigur că mă vei înțelege perfect.

— Bine, Alex, să lăsăm atunci ca timpul să mă convingă...

— Am spus, faptele...

— Mă rog, faptele, dar și timpul. Totul se desfășoară în timp, nu ?

— Desigur.

Trecură pe lîngă un lac în jurul căruia copiii se aflau la pescuit — lîngă lac era un saivan în care se vedeau oile închise la muls, iar împrejurul țarcului mulțime de miei dînd tîrcoale și behăind pe întrecute, — și ajunseră în dreptul unui bătrîn nuc, cu coroana mare, bogată, puternică, ce se înălța falnic din desimea grîului, nu departe de drum.

— Acestuia i se spune „nucul moartei“, zise Dorina și arătă cu capul către masivul și solitarul arbore. Vezi ce frumos este ?

— Da, într-adevăr este foarte frumos.

— Știai că i se zice așa ?

— Da, pentru că și noi îl avem însemnat pe harta pichetului, răspunse Alexandru, dar de unde-i provine această denumire, nu știu.

— Nu vi s-a spus ?

— Cine să ne spună ?
— Mirescu sau altcineva, cine se ocupă cu hărţile astea...
— Nu, nu ne-a spus nimeni. O simplă şi lapidară însemnare nomeclatoare, ca atîtea altele...
— De creanga acestui bătrîn nuc s-a spînzurat înainte de război o fată foarte frumoasă din sat. O chema Ştefana...
— Da ? Pentru care motiv s-a spînzurat ?
— I-a fost trădată dragostea de către un băiat pe care l-a iubit foarte mult. Şi într-un gest de disperare, dar după mine foarte firesc, şi-a pus capăt vieţii...
— De ce spui „foarte firesc" ? Ce vezi tu firesc în treaba asta ?
— Hotărîrea ei, răspunse categoric Dorina. Cînd iubeşti pe cineva şi acel cineva pretinde că îţi răspunde cu aceleaşi sentimente, dar în realitate îţi înşeală speranţele, ce mai poţi aştepta de la viaţă ? Dar mai ales cînd iubeşti o singură dată în viaţă, puternic, categoric, fără rezerve, o iubire pe care ai aşteptat-o poate ani de zile...
— Nu-mi place să gîndeşti astfel, mărturisi rece Alexandru.
— De ce ? se miră Dorina. Şi eu aş proceda la fel, dacă aş ajunge vreodată în situaţia ei. Îţi închipui ce însemni tu pentru mine, pentru viaţa mea, pentru speranţele mele ? Ce-aş mai aştepta eu de la viaţă dacă n-ai mai fi tu, dintr-un motiv sau altul, nu mă interesează care anume, dar n-ai mai fi lîngă mine ? Nimic... Absolut nimic...
În acea clipă, copiii din jurul lacului începură să dea chiote, să strige, să fluiere, să ţipe, să facă o larmă de nedescris. Lăsară undiţele, mingile pe care le băteau cu piciorul, lăsară orice fel de joacă şi alergară într-o hărmălaie de glasuri la şosea.
— Ce este ? Ce s-a întîmplat ? întrebă Alexandru, privind nedumerit zburdălnicia lor însoţită de acele chiote şi fluierături.
— Nu vezi ?
— Ce să văd ?
— Priveşte înainte pe şosea.
— Vine un om călare. Şi ce-i cu asta ?
— Acela-i contele Tegaş. Îşi face obişnuita plimbare de duminică pe mîrţoaga lui cu care se spune că a cîştigat în ultimul an al carierei lui de jocheu cîteva celebre curse de galop...
— Ăsta-i ăla cu castelul ?

— El este...

— Sînt tare curios să-l cunosc, zise Alexandru şi ochii-i luciră viu, cuprins de un fel de neastîmpăr copilăresc. Sînt de atîtea luni pe aici, dar nu l-am văzut niciodată...

Nu după mult timp, urmărit de chiotele copiilor, cărora zîmbind le făcea amical cu mîna, în dreapta şi-n stînga, întocmai ca un mare comandant de oşti ce trece în aclamaţiile mulţimii, îşi făcu apariţia contele Ţegaş. Era un bătrînel subţirel, firav şi cocîrjat, cu faţa slabă, smochinită şi ochi albaştri, apoşi, îmbrăcat cu o flanea roşie, peticită, peste cămaşa ferfeniţită ce fusese odată albă, cu pantaloni de călărie, bazonaţi şi rupţi în genunchi, cu cizme din piele roşie, scorojite, scălîmbăiate dar ornamentate cu nelipsiţii pinteni ruginiţi şi cu rozete sunătoare. Călărea un cal costeliv, răpciugos, şchiop şi cu noroiul uscat pînă sus pe crupe, pe care-l conducea cu nişte hăţuri de sfoară, scămoşate şi înnodate de te miri cum de mai rezistau deselor sale îndemnuri, lovind gloaba cu ele, s-o aţîţe la mers.

— Hai Tereza, hai drăguţo !

Copiii se ţineau după el, ţopăind în juru-i, bătînd tamtamuri în tinichele şi cîntînd. Unii mai îndrăzneţi se repezeau pentru o clipă şi prinzînd coada lungă şi stufoasă a mîrţoagei o trăgeau puternic înapoi s-o oprească în loc, alţii o loveau cu palma peste crupe sau încercau s-o dea jos, punînd umărul s-o răstoarne... Contele Ţegaş însă, impasibil şi surîzător, nu-i lua în seamă, ci îşi vedea mai departe de drum, dînd pinteni mîrţoagei, cu bărbia înălţată solemn şi demn privind în depărtări, parcă pozînd unor tribune ce-l primeau triumfător în aclamaţii la întoarcerea dintr-o mare bătălie. Afişa un aer marţial şi grav, căuta să nu-şi ştirbească din prestanţa de odinioară, cînd era stăpînul celei mai mari moşii din împrejurimi, trăia o lume a lui în imaginaţia-i bolnavă în care se simţea bine, singular şi nestingherit de cei din jur.

— A, *bonjour*, domniţă ! o observă el pe Dorina şi, ducînd cravaşa la frunte, înclină capul în semn de salut şi mare respect ce-i purta. Trase apoi de hăţuri şi opri gloaba căreia îi dădeau ocol roiuri de muşte. Am onoarea să vă salut, domnule grănicer ! Respectele mele !

— Bună ziua, domnule conte, răspunse Dorina rece, parcă fără chef de vorbă.

— Către „Crăița“ nu ? întrebă el tot surîzător, micșorîndu-și ochii apoși, cu sprîncenele alburii înălțate în așteptarea răspunsului. Avea un glas subțire, nițel dogit, răgușit, de parcă îl scotea dintr-o trompetă de tinichea. Interesant restaurant, găsi nimerit să adauge, foarte interesant... Știți, am servit „Cinzano“, curois, la „Crăița“ am servit „Cinzano“, n-am băut de pe vremuri cînd mergeam la Monte Carlo sau la Nisa... Vă rog să serviți „Cinzano“... Domnule grănicer, vă rog s-o serviți pe frumoasa domniță cu această minunată băutură...

— Bine, domnule conte, vom ține seama de indicația dumneavoastră, răspunse la rîndul său destul de rece și Alexandru.

— Vă mulțumesc, sînteți foarte amabil. Haide Tereza, haide drăguțo ! *Au revoir*, scumpă domniță, *au revoir*, domnule grănicer ! Primiți, vă rog, distinsele mele salutări și urări de bine. Haide, Tereza, hai...

Lovi pîntecele costeliv al iepei cu pintenii zornăitori și ruginiți și porni din nou la drum, sub privirile pline de haz ale copiilor care, la vederea profesoarei, stăteau acum mult mai departe de șosea ascunși prin grîu, neîndrăznind să se mai apropie.

— Un nenorocit ! zise Dorina privind în urma lui. Un dement și un ratat care trăiește din mila oamenilor. Te rog să mă crezi, nu are ce mînca, dar în scrînteala lui se crede cel mai fericit om de pe pămînt, își poartă blazonul cu ifose tot de mare bogătaș...

— Casa aceea prăpădită din partea de nord a satului, cu pereții coșcoviți și cu monumentul din ogradă e a lui ?

— A lui, acolo stă, ei, ce zici de monumentul acela ? întrebă Dorina, revoltată de nebunia contelui. A fost expropriat, cred că a fost singurul exploatator din țară care nu s-a opus exproprierii, a fost trimis prin Bărăgan, dar și-a cerut permisiunea să-și realizeze trei dorințe pe care autoritățile le-au acceptat, făcînd chiar haz de propunerile lui.

— Ce dorințe ?

— Zău, de cîte ori îmi aduc aminte, îmi vine să rîd, gîndindu-mă ce i-a putut trece prin cap unui nebun ca ăsta ! zise Dorina zîmbind.

— Dar ce i-a trecut prin cap ?

— Dragă, cînd a fost trimis în Bărăgan cu ani în urmă, a cerut voie și a luat cu el mîrțoaga asta, apoi un mustang din tablă nichelată ce-l avea sus pe castel și care spunea că-i

blazonul lui şi, în sfîrşit, monumentul din faţa casei. Închipuie-ţi tu, să care după el ditai piatră, cu chipul lui hidos şi impertinent !...

— Şi a venit cu acest monument înapoi ?

— Da, dragă ! Cînd l-au văzut oamenii înapoindu-se cocoţat într-un car pe boarfele lui, cu mîrţoaga legată de loitră şi cu palma sprijinită de monumentul pus în fîn, a fost o adevărată veselie în tot satul. A cerut după aceea şi i s-a aprobat să-şi ridice o odaie în marginea satului, i-a pus după cum cred că ai observat blazonul de tablă pe acoperişul de stuf, iar în faţa acestei magherniţe, monumentul... Ei, ce zici de treaba asta ?

— Nu l-au luat oamenii peste picior ?

— Pe cine ? Pe conte ?

— Da, pe el.

— Dragă, tu ştii de ce simpatie se bucură el în rîndul sătenilor ? De necrezut, dar asta-i situaţia. De fapt el, cînd a fost cine a fost, nu s-a purtat rău cu nimeni din sat, a plătit cu regularitate simbriile celor care aveau grijă de cei peste o sută de cai ai grajdului său şi-i lucrau pămîntul ; mai mult, îi ajuta pe cei săraci, ba cu bani, ba cu grîu sau de-ale gurii, ce avea prin cămările lui, de altfel totdeauna îndestulate...

— Şi acum...

— Îl are în grijă popa Gherasim cu recunoştinţă că Tegaş a ridicat biserica nouă din sat. Cum intri în stînga, în pronaos, se vede chiar chipul lui zugrăvit pe perete ca drept ctitor ce se află. Or, din ce se aduce la biserică duminica sau cînd sînt slujbe mai mari, popa îi trimite acasă printr-un beţivan, unul Ciocîrlan, mîncare de are o săptămînă încheiată...

— A fost însurat contele ?

— O singură femeie a avut la castel, o fetişcană pe nume Iustina, frumoasă fără pereche, dar foarte a dracului, pe care se spune că Tegaş ar fi luat-o de la un institut de călugăriţe. Însă numai călugăriţă nu era în comportarea ei ! A prins-o făcînd dragoste cu nepotu-său, elev în ultimul an de liceu, unul Raul, băiatul soră-si, şi chiar în noaptea aceea i-a dat o bocceluţă cu îmbrăcăminte şi a scos-o în uliţă. De atunci nu s-a mai însurat niciodată ; trăieşte tot singur...

— Ai fost vreodată în coliba lui ?

— Am fost de cîteva ori să-l întreb de soarta lui tata, crezînd că poate o avea vreun moment de luciditate şi-mi va

mărturisi cîte ceva, dar imbecilul cît îl vezi de ramolit a încercat să-mi propună să-i devin „contesă"...

— Ce vorbeşti ?

— Da, a pus chiar mîna pe mine, dar i-am dat una cu bastonul peste bot, încît vreo două luni a umblat cu vînătaia de-a lungul obrazului. Un impertinent şi-un măgar !

Ajunseră la „Crăiţa", o mică şi frumoasă cabană din lemn afumat cu ferestre mari, largi, cu acoperişul scund, aşezată în umbra unei hore de stejari şi ulmi. Mulţime de biciclete erau rezemate afară de micul gard de şipci vopsit în verde. La mesele de sub pomi, la umbră se vedeau femei şi bărbaţi bînd bere şi mîncînd mici sau fripturi, în timp ce un bătrîn lăutar ţigan trecea de la unul la altul cu o vioară veche sub braţ, îi ciupea corzile şi cînta cu vocea-i dogită de tutun un cîntec de dragoste de altădată :

Bate-mă, mîndro, mă bate
Că te-am înşelat cu şapte
Şapte mîndre frumuşele
Frumuşele tinerele,
Vai şi-amar zilele mele !

Era un amestec de glasuri, de rîsete, cîntece lîlăite şi chiuituri stridente, totul învăluit în fumul ţigărilor şi al grătarului mirosind a carne arsă, o hărmălaie din care era de mirare cum de se înţelegeau unii între ei, strigînd peste mese, chemîndu-se cu glas tare şi ciocnind paharele în aer în urări gîngăvite şi repezite în aburul băuturii.

— Nu stăm afară, propuse Doina, mergem înăuntru, căutăm o masă mai retrasă, vreau să fim numai noi doi...

— Bine, fu de acord Alexandru. Cred că şi înăuntru e răcoare...

— Da, este, poate mai multă ca aici sub pomi, apoi e linişte, nu-mi place aglomeraţia asta, gălăgia unora dintre cheflii...

Trecură printre mese şi, văzînd-o pe Dorina, bărbaţii îşi înălţară pălăriile salutînd-o cu mult respect, iar un ospătar tînăr, ferchezuit şi spilcuit, cu şervetul pe braţ, le ieşi îndată în cale, oferindu-şi cu multă amabilitate serviciile.

— Să vă fac o masă aici undeva, la umbră ? întrebă el plecîndu-se profesional din şale. Imediat aranjăm...

— Nu, zise Dorina, am vrea undeva, înăuntru...

— S-a făcut, înăuntru, după voia dumneavoastră. Petrică, se întoarse el şi strigă către cineva, probabil un alt ospătar ce stătea de vorbă cu grataragiul în fumul gros să-l tai cu cuţitul, trap băiete, o masă a-ntîia înăuntru pentru doamna profesoară. Poftiţi, vă rog, se arătă în continuare amabil ospătarul, vă conduc...

Dorina porni înainte, Alexandru după ea, strecurîndu-se printre mesele înghesuite pe prundişul de sub coroanele stejarilor.

Intrară. În total contrast de cum se prezenta afară, restaurantul, destul de elegant şi plăcut, degaja o atmosferă intimă, prietenoasă. Curat, răcoros, cu mici lampioane colorate spînzurînd de plafon printre benzi de hîrtie creponată, cu mesele aranjate în stil modern, cu greu îţi puteai închipui că aci, într-un sat la marginea ţării, te poţi simţi tot atî+ de bine ca şi într-un mare restaurant din centrul Bucureştiului.

— Îţi place ? întrebă Dorina.

— Da, zise Alexandru, privind în jur cu curiozitate şi admirînd tavanul cu bîrne negre, lustruite, pereţii capitonaţi cu rogojină vopsită în galben şi verde, estrada orchestrei, ferestrele mari, luminoáse. Crede-mă, pentru mine localul ăsta e o surpriză. N-am fost niciodată aici...

— Nici eu. Unde stăm ?

— Ai spus că undeva mai rezervat.

— Da, mai rezervat. Să mergem în capătul celălalt al salonului, parcă e mai multă linişte acolo.

Zicînd acestea, Dorina porni să ocolească mesele, dar nu făcu decît cîţiva paşi, că deodată se opri locului şi-l prinse pe Alexandru de mînă.

— Ce-i, ce s-a întîmplat ? întrebă el neliniştit.

— Ştii pe cine văd aici şi cred că ne-a văzut ?

— Pe cine ? se uită mirat în jur Alexandru.

— Pe Mirescu cu Silvia. Uite, el se ridică chiar acum de la masă şi vine în întîmpinarea noastră. Acolo, în dreapta estradei...

Alexandru simţi că un val de căldură îi năvăleşte deodată în tot corpul. Nu se aşteptase la o asemenea întîlnire ! Locotenentul Mirescu, comandantul său, ştia de dragostea lui pentru Dorina — intuise din unele apropouri ale lui acest lucru — dar niciodată nu-i văzuse împreună şi niciodată nu

discutaseră mai apropiat problema asta, ofițerul considerînd că Alexandru e un băiat destul de matur, de inteligent, că știe ce face și nu e cazul să se amestece în relațiile de dragoste ale acestuia cum nu s-ar fi amestecat într-ale nimănui. De altfel avea o stimă deosebită pentru pregătirea lui intelectuală, pentru felul disciplinat, dar în același timp manierat cu care se comporta în serviciul militar de la pichet, n-avea, cu alte cuvinte, ce-i reproșa în acest sens.

— A, ce plăcere să vă văd ! zise de departe Mirescu și, ocolind cu grabă mesele, veni în întîmpinarea Dorinei cu brațele întinse. După cum văd, ați îndrăgit arma noastră, a grănicerilor și asta mă bucură ! Sărut mîna și... ce să spun, e un eveniment prezența dumneavoastră aici... Chiar i-am spus Silviei de cum v-am văzut intrînd...

Veni, îi sărută mîna galant și curtenitor, în timp ce Alexandru stătea deoparte, rezervat, într-o poziție aproximativă de drepți, privindu-și cu respect comandantul, care se arăta foarte amabil și binevoitor.

— Ce faci, Ștefănescule ? se întoarse el surîzător către Alexandru și-i întinse prietenește mîna. Tînăr și bine dispus, așa-i ?

— Întocmai, tovarășe locotenent, zise Alexandru strîngînd respectuos mîna ofițerului.

— Îmi place, domnule, așa grănicer mai rar !

— De ce, tovarășe locotenent ?

— Ai pus mîna pe-un infractor. Și ce infractor ! Am impresia c-o să-l ții în „arestul" dumitale toată viața ! Ei, ce spuneți domnișoara Darini — se întoarse el tot vesel către profesoară — vedeți ce băieți drăguți și talentați avem noi la grăniceri ? L-ați văzut la serbare, cred...

— Mai ales drăguți, zise Dorina și zîmbind cu un anume înțeles îl privi semnificativ, pe sub sprîncene, pe Alexandru. Dar asta-i bine să nu se știe, pentru că totdeauna „flatariseala", vorba coanei Chirița, îi face pe băieți să fie încrezuți...

— Ceea ce, vă rog să mă credeți, interveni Mirescu punînd palma pe piept, nu e cazul vorbind de Alexandru Ștefănescu. Cred că-l cunosc mai bine decît dumneavoastră și oricînd pun mîna în foc pentru modestia lui ! Ei, ce zici, Ștefănescule, sînt un bun avocat în apărarea intereselor dumitale ?

— Fără îndoială, tovarășe locotenent ! confirmă Alexandru zîmbind. Doar studiați dreptul la fără frecvență, așa că...

Locotenentul Mirescu, cu aceeaşi cunoscută amabilitate, îi prinse pe cei doi de braţ şi conducîndu-i printre mese îi pofti să se îndrepte către locul unde-l aştepta soţia sa.

— Vă rog să ne faceţi plăcere, mie şi Silviei, şi să staţi la masa noastră... De acord, Ştefănescule ?

— Tovarăşe locotenent, ce pot să zic ? Ordinul şefului este lege pentru subordonaţi ! rîse Alexandru dezvăluindu-şi şirul dinţilor albi. Aşa că, dacă-i ordin... cu plăcere, nici nu mai încape vorbă !

Silvia era o femeie frumoasă, brunetă, cu ochi negri şi părul tot negru, tuns scurt, modern, tapat, purtînd doi cercei mari de aur şi pe deget un inel cu acelaşi model filigranat ; îmbrăcase o rochie albă din şantung, cu decolteu larg, dezvăluindu-i în parte umerii neatinşi încă de rumeneala soarelui.

— Ce surpriză ! zise ea de departe, făcînd aluzie la prezenţa Dorinei într-un restaurant. Cărui eveniment să datorăm acest lucru ? Vă rog să poftiţi şi să luaţi loc. Îmi pare bine că aţi venit, altfel ne plictiseam singuri aici. Ovidiu, dă tu te rog scaunele astea la o parte, să stea Dorina lîngă mine, se adresă ea soţului său. Ce faci domnule student şi cîntăreţ de muzică uşoară ?

— Doamnă, îmi permiteţi să mă prezint, spuse Alexandru, prinzîndu-i cu un gest politicos mîna şi sărutîndu-i-o. Sînt caporalul Alexandru Ştefănescu !

— Lasă domnule, nu te mai prezenta atîta că te cunoaştem ! rîse Silvia şi-l prinse de braţ, poftindu-l să ia loc în faţa ei. Numai pentru că te-am văzut o singură dată la serbarea aceea, să nu mai vorbesc de faptul că mi-a vorbit soţul meu de dumneata şi tot eşti o cunoştinţă plăcută, agreabilă... Te rog să iei loc şi să te simţi în largul dumitale, zîmbi ea. Şi încă ceva: să n-ai rezerve pentru că te afli la masă cu comandantul. Aici eu sînt comandant, să ştii !

— Am înţeles, zise Alexandru roşind niţel. Mă voi supune ordinelor dumneavoastră...

— Dacă te supui, să ştii că te pot avansa şi sergent, aşa trebuie să fie toţi bărbaţii, disciplinaţi, ascultători...

— Soţul dumneavoastră are cam de mult gradul de locotenent, îndrăzni Alexandru să facă o glumă. Ceea ce înseamnă că dacă nu-l avansaţi...

— Nu-i nimic, dragii mei, sînt bun în funcţie acasă, ceea ce e un lucru foarte important !

Rîseră cu toții, după care Mirescu făcu un semn ospătarului să se apropie.

— Ei, ce serviți, stimați musafiri ? întrebă el uitîndu-se cînd la Dorina, cînd la Alexandru. Noi am comandat niște mici și bere...

— Cred că același lucru o să-l facem și noi, zise Dorina, privindu-l întrebător pe Alexandru. Da ? Ce zici, Alex ?

— Nu am preferințe, răspunse el. Mă supun dorinței majorității...

— Așa, fii disciplinat, îmi place ! rîse Silvia și ochii ei negri luciră scînteietor. Dorina dragă, să faci instrucție cu dumnealui, auzi ? Sau nu vrei să-l vezi sergent ?

— Pentru mine e mareșal, zise Dorina zîmbind. Un mareșal care poate cuceri orice bătălie...

— Oho ! rîse iarăși Silvia, tare, zgomotos, fără rezerve, dîndu-și capul pe spate. Ascultă tu, se aplecă la urechea Dorinei, a cucerit ceva pînă acum ?

— Ei, hai, fii serioasă, rîse și Dorina, ce zice soțul tău, crede cine știe ce... și arătă cu capul către Mirescu care era ocupat cu ospătarul, dîndu-i indicații cum trebuie să pregătească micii.

— Tovarășe chelner, te rog execută comanda asta mai repede, zise el. Adu și niște mujdei, muștar. Și halbele, frate, ce faci cu halbele alea ?

— Îndată, tovarășe locotenent. Vă servesc numaidecît ! După cîteva clipe veniră halbele de bere, ciocniră urîndu-și unul altuia mult noroc și fericire și, pînă să vină mîncarea, Silvia îl întrebă pe Alexandru ce facultate vrea să urmeze în continuare, Teatrul sau Chimia, ce-i sînt părinții, dacă mai are frați sau surori și pe unde stă în București.

— Știi că și eu sînt bucureșteancă ? zise ea într-un tîrziu. Stau prin Piața Dorobanți...

— Eu stau pe bulevardul Lacul Tei. Tata e șofer, iar mama muncitoare la fabrica de medicamente...

— Singur la părinți ?

— Da, singur...

— Ce a zis fata, presupun că ai avut o simpatie, văzînd că pleci militar ?

— Într-adevăr, e bine că ați întrebuințat timpul trecut, zise Alexandru făcîndu-și de lucru cu halba de bere de pe mînerul

cărcia încerca să desprindă cu unghia o mică pată de ceară roșie.

— De ce ?

— Am avut o fată pe care am simpatizat-o, așa cum au toți băieții, dar am renunțat la ea, așa cum am renunțat și la altele, înaintea ei.

— Colegă de facultate ?

— Da, chiar de an.

— Și ce s-a întîmplat așa de grav de ai luat asemenea hotărîri categorice ?

— Nimic deosebit, răspunse calm Alexandru. S-a întîmplat că toate fetele pe care le-am cunoscut privesc problemele vieții cu prea multă ușurință, afișează o emancipare precoce, de loc firească, mai mult căutată, studiată, vor să fie interesante, s-o facă cum se spune pe „fetele de succes“, care pot trece repede de la dragostea pentru unul la dragostea pentru altul, cu aceeași ușurință cu care și-ar schimba de pildă cerceii sau batistele. Cu alte cuvinte, cel puțin în ceea ce mă privește, nu se poate conta pe-o anumită seriozitate în relațiile cu ele. Mă rog, poate să fie la mijloc vorba de temperament, dar de vreme ce am constatat la mai multe lucrul ăsta, concluzia e limpede : repetarea unor rezultate pe baza acelorași criterii dă regula, nu ?

— Da, poate că ai dreptate...

— Doamnă, sînt lucruri trăite de mine, întîmplate mie...

— Nu, nu te contrazic, interveni Silvia. Fetele din ziua de azi...

În acest timp pe ușa restaurantului intră un om beat, înalt, voinic, neras de multă vreme, cu părul crescut mare, lățos și ochii albaștri, mici, cu privirea rea, iscoditoare, tulbure. Purta niște pantaloni de doc rupți și pătați de unsoare, o cămașă albastră, murdară, cu mînecile suflecate, și era desculț, avea niște tălpi late, grele, crăpate, pline de noroi și balegă uscată. Cu mîinile în buzunare, în clătinarea lui încerca să se strecoare printre mese, ținîndu-se după unul din chelnerii ce-și vedea de treabă umblînd repede cînd de la bar la bucătărie, cînd de la bufet la grătarul de afară, servind clienții.

— Mă, dom' Pavele, bolborosea bețivanul cu gura strîmbă, făcînd spume în colțul buzelor groase, băloase și umede ca niște lipitori, mă auzi, mă, dom' Pavele, sau nu mai auzi nici

pe mă-ta la ora asta ? Nu mă auzi, nu ? Bineee ! Poate nu vrei să stai de vorbă cu-n puşcăriaş ca mine... Bineee, dom' Pavele, bineee !

— Uite-l şi pe vagabondul ăsta, zise Mirescu şi-l arătă celor de la masă pe beţivan. Un scandalagiu fără pereche...

— E din sat ? întrebă Alexandru care nu mai avusese ocazia să-l întîlnească pînă acum.

— Din sat. Ilie Ciocîrlan îl cheamă. A fost şofer, şofer bun, dar a prins patima beţiei şi cu vreo zece ani în urmă a lovit într-o noapte o femeie. A fugit de la locul accidentului, a fost condamnat patru ani, a ieşit din închisoare şi după cîteva luni a intrat din nou pentru că, nenorocitul, a consimţit să conducă un camion furat şi, împreună cu o bandă de hoţi, au sustras de la o fabrică vreo cincizeci de colaci de sîrmă de aramă şi bare de cositor.

— Ce vorbiţi ! se miră Alexandru, fără să-şi ia ochii de la beţivanul care începuse să cînte. Şi a fost condamnat din nou...

— Bineînţeles. A mai făcut doi ani de închisoare pentru treaba asta, a ieşit şi, după un timp, se părea că s-a îndreptat, dar într-o seară a bătut un miliţian, că i s-a părut că s-a uitat strîmb la el şi iar a intrat la puşcărie. Vai de capul lui de nenorocit ! Cînd e treaz, e cumsecade, dar cînd e beat să te fereşti din calea lui...

— Şi din ce trăieşte ?

— E înscris la cooperativa agricolă de producţie, dar nu se duce cu săptămînile la munca cîmpului. Face pe omul de serviciu pe la biserică, mătură pe acolo, aprinde lumînările, şterge praful, că nu-i duminică să nu vină cu două-trei chile de vin sau de ţuică acasă. Aduc femeile la pomeni...

— Contele Tegaş ia mîncarea şi nepricopsitul ăsta băutura, interveni şi Dorina privindu-l pe Ciocîrlan care căzuse între mese şi încerca anevoie să se ridice şi nu putea. De amîndoi are grijă popa Gherasim...

— Ei, omul vrea să le facă bine, să nu-i lase să moară de foame, interveni şi Silvia, dar viciul ăsta al beţiei nu se vindecă uşor...

Ciocîrlan se ridică cu greutate, sprijinindu-se de-un scaun pe care după aceea îl lovi cu piciorul aruncîndu-l cît colo, stătu apoi niţel în cumpănă, trecîndu-şi palma mare şi grea

prin claia de păr şi privi tulbure în jur căutîndu-l din ochi pe ospătarul care nu-l băga în seamă.

— Mă, dom' Pavele, bolborosea el mai departe cu spume la gură, ce, mă, dom' Pavele banii mei nu merg, mă, la tine ? De ce nu merg mă, pen-că-s bani de la un puşcăriaş ? Hai, mă ? A, uite-l pe tovarăşul comandant de grăniceri ! tresări el văzîndu-l pe Mirescu şi porni prăvălindu-se către ofiţer, trîntind în calea-i scaune şi mese de parcă nici n-ar fi fost. Să trăiţi, tova-şe comandant ! zise Ciocîrlan, oprindu-se în faţa locotenentului şi încercînd, în ameţeala lui, să ducă în mod cît mai corect palma la frunte în chip de salut ostăşesc. Eu sînt... mă cunoaşteţi dumea-stră... sînt Ilie Ciocîrlan... eu am fost la puşcărie, dar mai intru... zău, mai intru... uite pentru unul ca dom' Pavel ăsta care nici nu mă bagă-n seamă şi nu-mi dă să beau, de parcă banii mei îs spanioli şi nu merg la el, la „Crăiţa"... Tova-şe comandant grănicer... tova-şe comandant... să trăiţi... hai să vă pup... că sînteţi ca şi tatăl meu...

Se aplecă, vru să prindă fruntea lui Mirescu ca să i-o sărute, dar locotenentul se ridică de la masă, îl luă de braţ şi-i spuse că e bine să se ducă acasă, că e obosit şi trebuie să se culce...

— Am fost la o înmormîntare... zău nu-s ostenit, se împotrivi Ciocîrlan ferindu-şi braţul. Am dus crucea şi ştii ce mi-a dat ? Nu ştii !

— Cine, mortul ? n-avu de lucru Silvia şi intră în vorbă, dar Mirescu o fulgeră cu privirea, făcîndu-i semn să nu-şi pună mintea cu scandalagiul ăsta.

— Nu mortu', cocoană, auzi tova-şu comandant grănicer ce zice femeia asta... asta-i femeia dumitale... da nu-i frumoasă... că n-are păru lung... uite asta-mi place mie — şi arătă spre Dorina — asta-mi place mie şi vreau să fac un dans cu ea...

Căută să ocolească masa, să se ducă spre Dorina. În aceeaşi clipă însă, Alexandru vru să se ridice în picioare şi să-i ţină calea, dar Mirescu îi făcu semn să stea locului şi să nu-i acorde nici o atenţie că-i atît de beat încît nu mai ştie de el.

— Măi Ciocîrlane, îl prinse Mirescu din nou de braţ pe beţivan, uite, du-te, ţi-a făcut Pavel semn să te duci pînă la el...

— M-a chemat la el ? se întoarse Ciocîrlan în loc, greoi şi masiv ca un urs. Unde e ? Dă-l în mă-sa, că nu mă duc, ăla nu-mi dă să beau... da-i dau eu una peste bot, să mă ţină

mînte toată viața... asta să știe el. Uite, am să stau pe scaunul ăsta și am să mă uit la cucoanele astea... zău numai mă uit că mie îmi plac...

— Doamnele de aici nu-s frumoase, Ciocîrlane, căută să-l înduplece a se ridica de pe scaun Mirescu. Le-ai văzut pe artistele acelea de-au venit la domnul conte acum un ceas ?

— Au venit niște artiste la dom' conte ? făcu ochii mari Ciocîrlan și puse laba lui mare pe umărul lui Mirescu. Cînd au venit tova-șu comandant grănicer ?

— Nu ți-am spus ? Acum un ceas. Niște artiste de la circ. Le-a trimis nepotu-său de la București, sînt în turneu, și n-au cu cine să petreacă acolo...

— N-au cu cine ? Las' că mă duc eu... Are și băutură...

— Are... are... la domnul conte se găsesc de toate...

— Atunci am plecat...

Se ridică cu greutate de pe scaun, dădu mîna cu Mirescu, duse două degete la frunte în chip de salut adresat celor două femei de la masă, Silvia și Dorina, le făcu apoi un semn de sărut cu arătătorul în dreptul buzelor și plecă luînd iar scaunele și mesele în picioare, către ușă, de parcă era un tanc ce răvășea totul în cale-i.

— Ce te-a apucat, dragă, să lungești vorba cu neisprăvitul ăsta ? sări Silvia îmbufnată, luîndu-l la rost pe Mirescu. Se uită lumea la noi...

— Dar ce vroiai să fac ? se apără locotenentul ducînd halba cu bere la gură. Să mă contrazic cu el ? Cu nebunii și bețivii nu-i bine niciodată să te contrazici. Mai ales în situația noastră, aici, în local. Cum ridicam tonul la el, cum, gata se ivea scandalul. Lasă că nu ne-a stricat buna dispoziție, așa e, domnișoară Darini ?

— De fel, pe mine chiar m-a amuzat, rîse Dorina. Vedeți cum mă curtează admiratorii ? M-a invitat și la dans... Știu că Silviei îi este ciudă că n-a preferat-o pe ea, dar n-am ce-i face !

Silvia începu și ea să rîdă și voia bună se înfiripă din nou la masa celor patru. Afară scăpătase soarele, umbrele amurgului se furișaseră pe sub coroanele stejarilor, iar în grădina restaurantului se aprinseseră — cam de vreme ce-i drept — și cîteva becuri. Curînd se aprinseră și lampioanele colorate din micul salon, semn că seara nu era departe. Chelnerul aduse micii, pîinea, și din nou cîte un rînd de bere.

— Ei, să bem pentru toţi cei care ne sînt dragi ! propuse Mirescu şi ridică din nou halba în dreptul frunţii. De acord?

Alexandru ridică şi el halba de bere şi o privi zîmbind pe Dorina, lung şi stăruitor, cu acea dragoste plină de văpăi şi înţelesuri ivită în ochii-i strălucitori, dragoste pe care ea ştia să o intuiască atît de bine.

În acest timp, în grădina restaurantului, peste mesele de sub umbra întunecată a stejarilor, unde stăruia mirosul de carne friptă şi plutea în nori groşi fumul grătarului, se aşternu cu încetul liniştea serii. Numai încolo, spre şosea, Ilie Ciocîrlan, cu bătrînul lăutar prins de după umeri, încerca să treacă şanţul drumului clătinîndu-se şi căzînd mereu în genunchi, dar fără să înceteze o clipă cîntecul ce-l răcnea într-atît de tare, de parcă vroia să scoale toţi morţii din cimitirul satului :

Cin' se ia cu mine bineeee...
Îi dau haina de pe mine !
Cin' se ia cu mine rău,
Să-l ferească Dumnezeu,
Că sînt şarpe de dudău
De-l galbin de muşcă rău,
Măi, Leano !

4

— Ce-i, Bădoiule ?

— Tovarăşe locotenent, a murit contele !

— Cînd, măi ?

— Zice să acu' un ceas l-au găsit nişte femei spînzurat de grinda tavanului. Vă cheamă miliţia din comună la telefon...

Ovidu Mirescu aruncă lopata — muncea alături de militari la săparea unei noi gheţării — şi, aşa în cămaşă cum se afla, alergă spre biroul său, urmat de ostaşul telefonist. Luă receptorul şi în timp ce-şi potrivea o şuviţă de păr ce-i cădea mereu pe frunte, întrebă :

— Cine-i la telefon ?

— Aici e plutonierul Patriche, şeful postului de miliţie. Vreau să vorbesc cu tovarăşul comandant al pichetului...

— Eu sînt, tovarăşe Patriche, locotenentul Mirescu. Spune ce s-a-ntîmplat ?

— Tovarăşe locotenent s-a spînzurat bătrînul Tegaş, contele nostru.

— Cînd s-a spînzurat ?

— Nu ştiu exact, cred că azi-noapte. S-a dus de dimineaţă nevasta factorului să-i ducă un ziar, că ceruse aseară un ziar să vadă şi el ce mai e prin lume, cum zic s-a dus acum de dimineaţă împreună cu Maria lui Vizante, aceea fără ureche, să-i ducă gazeta şi, cum au deschis uşa, au dat cu ochii de el agăţat de tavan, spînzurat cu o funie de cînepă. Au venit la mine, m-au anunţat şi am alergat acolo. Aşa, la prima vedere nimic suspect prin odaia lui, numai că am văzut nişte urme în jurul casei...

— Ce fel de urme ?

— Urme de bascheţi, parc-ar fi sau de tenişi, nu ştiu exact, nu pot să-mi dau seama. De aceea, vă rog, tovarăşe locotenent, dacă vreţi să-mi trimiteţi şi mie conductorul cu cîinele dumneavoastră, că pînă vine al nostru mi-e teamă de-o ploaie şi dacă dă de sus, gata, s-a dus totul baltă !

— Bine, tovarăşe Patriche. Ţi-l trimit. Unde te găseşte ?

— Trimit eu maşina Staţiunii să-l ia pe băiat. Am vorbit cu tovarăşul director Oncescu şi-mi dă Gaz-ul lor...

— În regulă. Vezi, nu-mi ţine ostaşul mult...

— Nicidecum, tovarăşe locotenent. Să văd mai întîi despre ce este vorba. Dacă e cazul să plecăm în urmărire, vă raportez eu.

— Bine.

— Vă mulţumesc şi să trăiţi !

Mirescu puse receptorul în furcă şi deschise geamul cancelariei. Un val de aer proaspăt năvăli în mica şi eleganta încăpere, aducînd de afară parfumul florilor de tei din dreptul ferestrei. „Va să zică Tegaş, contele Aristide Tegaş şi-a încheiat în noaptea asta aventuroasa sa viaţă printr-un gest pe care nu l-aş fi crezut a-l înfăptui vreodată... îşi zise Mirescu, aşezîndu-se la birou, cu capul sprijinit în palme. Să se fi sinucis, oare ? se gîndi el tot mai insistent. Tot ce-i posibil. Dar de ce ? Sau poate că la mijloc e vorba de-o înscenare bine re-

gizată ? Să zicem, dar, mă rog, cine şi în ce scop a făcut-o ?"
Îl cunoscuse pe bătrîn în urmă cu doi ani de zile, cînd, proaspăt absolvent al şcolii de ofiţeri, venise aci la marginea ţării să-şi ia în primire postul de comandant al pichetului de grăniceri. Se interesase atunci, cum era şi firesc, de tot ceea ce este mai deosebit de ştiut în privinţa locuitorilor şi a obiectivelor din zona ce-o avea în pază. Printre altele, aflase de „contele Aristide Tegaş" şi, curios, ceruse date despre el atît fostului comandant al pichetului cît şi autorităţilor din comună. „Un conte în zilele noastre ? se întrebase tînărul locotenent niţel contrariat. O pasăre cam rară, dar, din moment ce există, trebuie să văd care-i situaţia reală..." I se spuse că de fapt „contele" nu e conte, ci un fost călăreţ la curse — jocheu — care, prin tertipuri numai de el ştiute, se îmbogăţise în cîţiva ani cît alţii nici în treizeci (se spunea că „aranja" soarta pariurilor de la marile alergări în favoarea celor interesaţi), şi care-l moştenise printr-un testament fals pe proprietarul grajdului unde fusese angajat. Cîştigase cîteva curse celebre peste hotare — specialitatea lui erau alergările de galop — încît după cunoscuta cursă internaţională de la Napoli, unde chiar un rege, antrenîndu-se într-un pariu destul de bogat, pierduse sume fabuloase, Aristide Tegaş devenise steaua hipodromurilor cu calul său Narcis, o gloabă pe care nu pariau decît nepricepuţii sau care, mizînd de la început pe-un sigur eşec, vroiau numai să se amuze. Şi, culmea, Narcis, devenit după aceea pentru presă „calul minune", „calul fulger", sosit la potou fără să fie cravaşat de Tegaş cu o lungime şi ceva, cîştigase marele premiu al oraşului Napoli, cota asupra sa ajungînd, lucru rar întîlnit în istoria pariurilor de hipodrom, la necrezuta sumă de unu la două mii !

Fostul jocheu, devenit proprietar a peste o sută de cai de rasă, a adunat bani peste bani cu o lăcomie de nedescris şi a cumpărat cincizeci de hectare de pămînt, după care şi-a construit în scurt timp un castel la marginea comunei, o imensă clădire de două etaje, cu zeci de geamuri şi verande îmbrăcate în iederă, înconjurată cu un zid înalt de piatră şi porţi mari de fier forjat. Mirescu mai aflase că Tegaş se intitulase singur „conte" şi îşi făcuse hîrtie de corespondenţă cu blazon (vindea şi cumpăra cai atît în ţară cît şi peste hotare, în afară de cei pe care-i avea la curse pe diferite hipodromuri). Angajase doi lachei ce purtau livrea aurie şi ciucuri albaştri la ciorapii albi

şi care făceau primirile de rigoare celor ce-l vizitau cît şi o armată de servitori care se îngrijeau de marele grajd ce se ridica la cîteva sute de metri în spatele castelului. După cum spuneau cei care l-au cunoscut în trecut, apariţiile sale pe jos — ce-i drept, cam rare, mergea ori călare, ori cu trăsura — erau o adevărată revelaţie. Mic şi slab, de statura unui băieţandru pirpiriu, niţel adus de spate, (stătuse ani de zile aplecat pe gîtul cailor !), cu obrazul supt şi ochi albaştri spălăciţi într-o jachetă de catifea maro de croială sport, paspoalată cu piele, pantaloni gris de călărie, cu bufa înaltă şi largă şi cizme de lac în picioarele-i arcuite, trecea zornăindu-şi pintenii de argint pe uliţele satului, cu un neastîmpăr exagerat în gesturile-i de copilandru, lovind nervos carîmbii cu cravaşa de piele de care nu se despărţea niciodată. Răspundea amabil saluturilor din dreapta şi din stînga, ducînd cravaşa la cozorocul şepcii din postav în culoarea pantalonilor cu un gest demn de-un cavaler medieval. Era extrem de amabil, se prindea în vorbă cu oricine, căuta să se bucure de popularitate cu orice chip şi, întocmai ca un viitor deputat burghez în preajma alegerilor, întindea mîna ţăranilor şi-i întreba de sănătate şi cum o mai duc cu treburile, ce le fac copiii şi cum cred că vor ieşi cu recolta în anul acela. „Stimaţi concetăţeni, dac-aveţi nevoie de ceva, veniţi la mine la castel, vă ajut cum să nu vă ajut, doar trăim laolaltă în marea familie a satului şi cei din familie se cheamă că trăiesc în frăţietate“. Într-adevăr, dădea bani cu împrumut, cu dobîndă mică celor ce-i solicitau acest lucru, plătea la vreme pe cei ce-i lucrau pămîntul, achita simbriile servitorilor şi grăjdarilor, căuta într-un cuvînt să nu intre în conflict cu mulţimea satului, socotind după cum spunea el, că puţină diplomaţie nu strică şi „vorba dulce, mult aduce...“

În locul vechii biserici de lemn a înălţat una nouă de cărămidă cu meşteri italieni şi zugravi aduşi din Sofia, la a cărei sfinţire a invitat marile personalităţi ale Cultelor din ţară, biserică pe care a intitulat-o singur catedrală. Catedrala Tegaş.

Tot de la oameni, Mirescu mai aflase că bătrînul conte nu fusese niciodată căsătorit, se spunea că era împotriva vreunei mezalianţe cu zeiţele frumosului care, după părerea lui, nu fac altceva decît trîndăvesc şi-ţi mănîncă banii pentru nişte plăceri trecătoare. Adusese pe una la castel, domnişoara

Iustina, o fată subțirică, cu păr negru și ochi tot negri, de o frumusețe rară, pe care o ținea toată ziua închisă în casă „să se obișnuiască cu viața de castel", dar pe care după ce-a scos-o să supravegheze țesălatul și adăpatul cailor și ea refuzase categoric să facă acest lucru, îi dăduse vreo două cravașe la fund, îi pusese o bocceluță în brațe și, petrecînd-o pînă la poartă, îi arătase autoritar drumul către orașul de unde venise. „Nu-ți place bălegarul cailor, să nu-ți placă nici banii mei! Banii mei sînt făcuți din bălegar! Poftim, ține cărarea drept înainte și ieși la drumul mare. De-acolo cu bunul Dumnezeu încotro ți-o fi voia!"

Crescuse un nepot, băiat al soră-si, Raul, ce-și petrecea vacanțele la „castel", răsfățat și obraznic, care prin ultimul an de liceu începuse s-o curteze pe Iustina și ea acceptase jocul, cocheta și se alinta provocator ca o pisică amețită de chemările primăverii. Bătrînul cam prinsese voalata țesătură a dragostei lor și ea plecase din casa lui cu credința fermă că asta-i pricina despărțirii de ea și nimic altceva. „Aris, dragule, scumpul meu, suspina ea adunîndu-și lucrurile, sînt cinstită, m-ai luat de la maici, știi bine cum era la maici, de ce ești rău? Crezi că eu... aș fi putut... cînd tu ești strălucirea mea, visul meu..."

—Hai, hai, mînă gloaba, lasă-mă-n pace, nu-mi deranja nervii cu smiorcăielile tale!

O luase de mînă și o dusese pînă la poartă, fără să ia în seamă văicărelile și declarațiile ei de sinceritate cu care încerca să-l copleșească.

Nu s-a opus reformei agrare din primăvara anului 1945, dar l-a zdruncinat într-atît de mult treaba asta încît țicneala care-l lovise după aceea ce spune că de aci i s-ar fi tras. A dat pămîntul, caii, oprind-o numai pe Tereza, a dat și castelul în odăile căruia s-a instalat nu după multă vreme Stațiunea agricolă experimentală și a fost trimis într-un sat din Bărăgan să-și petreacă restul zilelor. S-a întors însă de acolo, mai ramolit de cum plecase, zicînd că vrea să moară în preajma castelului, ca un adevărat conte ce se afla. Locuia într-o odaie prăpădită lucrată de mîna lui din chirpici și trăia de azi pe mîine din banii pe care-i trimitea cu regularitate Raul de la București, unde era funcționar sau așa ceva, bătrînul neștiind nimic precis de soarta lui. În ultima vreme, trențăros și jigărit, umbla uneori călare pe mîrțoaga lui,

Tereza, mai mult duminica, făcînd un drum către „Crăița“, unde se instala plin de importanță la o masă, închipuindu-se în marile restaurante ale lumii, comanda o sută de grame de coniac sau alte băuturi tari, vorbindu-le de sus chelnerilor, ca mare personalitate ce se credea că este ; alteori mergea pe jos, prin sat, fără o țintă anume, tîrșîindu-și cizmele scălîmbăiate fără nelipsiții pinteni, prin praful drumului. Se oprea cîteodată în loc și vorbea unor cai imaginari pe care-i îndemna să alerge în turnante de hipodrom, închipuite, rîdea de unul singur și apoi deodată se încrunta, înălța pumnul și amenința pe cine numai el știa. „Lasă că vă aranjez eu, derbedeilor, o să auziți voi de contele Tegaș ! Vă strîmbați la mine, hai ? Uite, na, vă scuip și vă dau cu piatra între coarne !“ Se apleca, căuta o piatră, o bucată de cărămidă, lemn sau ce-i cădea sub mînă și arunca într-aiurea sub privirile pline de haz ale copiilor ce-l urmăreau dinapoia ulucilor. De cele mai multe ori, duminica, se ducea la biserică, își privea chipul de ctitor pictat în pronaos, cădea în genunchi și începea să plîngă pînă ce se încumeta vreo bătrînă să-l scoată afară și să-l trimită către casă. „Hai domnu' conte, hai drăguțule, mergi acasă, lasă, nu te mai necăji, la judecata de apoi locul dumitale va fi sus în dreapta tatălui ceresc“. „Oare, așa să fie ? se lumina el deodată la chip, de parcă i-ar fi trecut o rază de soare peste față. Eu n-am nici un păcat...“ „Ei, n-ai, zice lumea că numai dumneata știi unde a pierit talianul ăla de ți-a înălțat sfîntul lăcaș. A sfîrșit omul treaba și pe urmă, ca să nu-i dai banii sau din altă pricină, i s-a pierdut urma“. „Eu nu... eu nu... nu... nu, protesta rătăcind cu privirea înapoi peste cupolele bisericii.

Acum toată durerea lui se sfîrșise în lațul ștreangului și Ovidiu Mirescu își zise că gestul său e urmarea acelei rătăciri a minții, ceea ce nu-i exclus sau poate cineva a avut interes să-i ia viața. Dar cine și pentru ce ?

Gîndind astfel, ofițerul ieși în curtea pichetului, în lumina puternică a soarelui și, zărindu-l pe Alexandru, îi ordonă să-l trimită la el pe fruntașul Croitoru, conductorul cîinelui. Apoi se îndreptă spre grupul de militari ce începuseră să sape pămîntul pe locul viitoarei ghețării.

— Merge treaba, băieți ? întrebă Mirescu aprinzîndu-și o țigară.

— Merge, tovarășe locotinent...

Un soldat mic şi rotofei, cu faţa măslinie şi ochi neastîmpăraţi ca de viezure, dădea cu sapa de zor, tare, înverşunat, şi într-atît de puternic mai-mai s-o rupă din coadă. Cînd şi cînd trăgea cu coada ochiului către locotenent, ferit, pe furiş, să vadă dacă i se iau în seamă zelul şi strădania după el de neegalat cu ale nici unuia din pichet.

— Tandine !

— Ordonaţi, tovarăşe locotinent ! sări rotofeiul ca ars şi luă poziţia de drepţi, cu coada sapei lîngă pulpa piciorului ţinînd-o întocmai ca pe-o puşcă.

— Măi, ai ars cărţile alea de joc ?

— Le-am ars, tovarăşe locotinent, le-am ars de-atuncea de cînd aţi zis dumneavoastră... Zău, să moară mama dacă vă minţ...

— Bravo, îmi place că ai executat ordinul, se arătă mulţumit ofiţerul. Altădată să nu te mai prind că faci şmecherii aici în pichet, ai înţeles ?

— Înţeles, tovarăşe locotinent, dar să ştiţi, v-am raportat, nu erau şmecherii... căută să fie convingător Tandin, roşind pînă-n vîrful urechilor. Lucru cinstit, să moară mama...

— Las-o, măi, pe mamă-ta-n pace, ce tot ai cu ea de-i dai zor „să moară mama ! să moară mama !“, izbucni deodată Mirescu. Altfel dacă nu zici, noi nu te credem ? De aceea te-a făcut biata de ea, ca s-o tot condamni mereu ?

— E-o vorbă, aşa, tovarăşe lacotinent...

— Ţi-am spus, să nu mai fie !

— N-o să mai fie, tovarăşe locotinent, da...

— Ei, ce „da“ ?

— Cu şepticul e cinstit, să nu vă faceţi o idee despre mine c-aş fi mai ştiu eu cum... zău, să moară mama dacă vă minţ !

— Iar, măi ? se supără din nou Mirescu. Băieţi, luaţi repaus !

— Păi eu întindeam cărţili, să trăiţi, uite trefla, uite carou', uite rombu', nu-i trefla, nu-i rombu'... — începu Tandin să-i dea cu gura — îl lăsam pe om cu ochii cît cepili şi gura căscată, c-aşa-i omu', cînd se prinde, se prinde şi-i luam francu', cinstit, zău, să moară mama ! Dacă ghicea, îi dădeam francu'... Cinci copii am, tovarăşe locotinent, şi dacă m-au luat militar şi nu mai sînt artist la circ, ei cu ce să trăiască ? Vine iarna, eu nu mai înghiţ flăcări, nu mai înghiţ

săbii, nu mai scoţ porumbei din pălărie şi iepuri din sîn... de unde banu', că ce dă circu' e-o nimica toată, zice că n-am atestat...

— Îmi spunea Ştefănescu că n-ai nici un copil, măi Tandine, de unde ai scos cinci deodată ? zîmbi Mirescu cu îngăduinţă, cerînd din ochi încuviinţare de adevăr grănicerilor ce lăsaseră lucrul şi se adunaseră în jurul lor. Cică eşti cu el din acelaşi cartier, te cunoaşte...

— Tovarăşu' caporal Ilev v-a spus ? se miră Tandin, total contrariat, holbînd ochiii de parcă picase cerul pe el. Tocmai dumnealui care-i bucureştean ca şi mine să mă facă de minciună ? Mă mir, tovarăşe locotinent, că-i şi dumnealui băiat subţire, om cu carte, student cu *bacalureat*, cum să minţă că n-am copii ? Am cinci în cap, să trăiţi !

— Păi cînd i-ai făcut, Tandine, că ai douăzeci de ani...

— Trei ai nevestii şi doi ai mei, zău, să moară mama ! Că ea e mai mare ca mine cu patru ani. A fost măritată c-un dresor. Femeie voinică, tovarăşe locotinent, zău, face trapez şi perj la bambus, triplu salt mortal, se dă de cinci ori peste cap...

— De cîte ori se dă peste cap ? îl privi zîmbind Mirescu.

— De cinci ori, v-am raportat.

— Dacă-i triplu salt, înseamnă că se dă de trei ori...

— Nu, ea la triplu se dă de cinci ori tovarăşe locotinent, zău, să moară mama dacă vă minţ ! Păi credeţi că ea e ca toate alea ? Aş ! E artistă mare, n-are probleme, ce mai vorbă, cînd face balansu' şi se aruncă în aer, lasă lumea cu gurili căscate !...

Grănicerii din juru-i începură să rîdă şi Tandin le aruncă nişte priviri, parcă gata-gata să-i înghită pe toţi într-o lingură. De ce-i apucase veselia ? Ce-i găsise ? Nişte nepricepuţi, nu ştiu să preţuiască artiştii...

— Nevastă-mea are şi Medalia Muncii, tovarăşe locotinent, urmă el dîndu-se mai aproape de ofiţer să fie cît mai confidenţial. V-am raportat, artistă mare... Zău, poate-mi daţi şi mie o permisie s-o văz, n-am văzut-o de la Tîrgovişte, eram cu circu' acolo cînd a venit ordinu' după mine, am plecat fără să-i spun o vorbă, pierdeam trinu' şi ea era sus, făcea balansu', şi e singură săraca...

— Cum singură, măi, nu e cu copiii ?

— Singură cu ei, tovarăşe locotinent, zău dacă vă minţ !

— Lasă, prinde tu un infractor şi-ţi dau drumul acasă, îi promise ofiţerul zîmbind. Ce ziceţi, băieţi, se întoarse Mirescu către grăniceri, dacă prinde Tandin al nostru un infractor nu merită să plece acasă în permisie ?

— Merită ! strigară toţi militarii în cor.

— Vezi, Tandine ? Aşa că...

— Zău, să moară mama, tovarăşe locotinent, cu prima patrulă care plec aduc doi, doi barosani, să pleznesc dacă vă minţ ! Numai să apară un „individ" în zonă, că haţ ! am şi pus mîna pe el ! Sînt artist, să trăiţi, şi artiştii de Bucureşti e oameni cu cherestea, să ştiţi ! zise el arătîndu-şi cu degetul obrazul măsliniu.

— Bine, Tandine, aşa să fie...

— Aşa e, tovarăşe locotinent, să moa... gata, să trăiţi ! Făcu nişte ochi mari, speriindu-se de moarte şi se lovi repede cu palma peste gură, înciudat că poate fără voia lui iar îl supăra pe comandant. Şi cînd ? Tocmai acum cînd parcă îl înduplecase, treaba era ca şi aranjată. Vru chiar să-i ceară iertare, dar ofiţerul îl văzu pe fruntaşul Croitoru venind către el şi-i făcu semn să se găbească.

— Ordonaţi, tovarăşe locotenent ! zise acesta luînd poziţia de drepţi şi ducînd palma la bonetă.

— Ce face cîinele ?

— I-am dat mîncarea de dimineaţă şi acum e-n cuşcă, se odihneşte...

— Pregăteşte-i zgarda, botniţa, sfoara de urmărire, ai să pleci într-o misiune. Cum îi merge rana ?

— Merge bine. A fost aseară doctorul veterinar şi i-a pansat piciorul...

— Tot soluţie de-aceea i-a pus ?

— Da, pioctamină...

— Bine, hai să-l vedem şi să hotărîm cine te va însoţi. Plecară către cuşca cîinelui instalată înapoia clădirii pichetului sub un şopron, să fie ferită de vînturi şi ploi. Tandin privi o clipă în urma ofiţerului şi zise admirativ către ceilalţi grăniceri :

— Om bun, tovarăşu' locotinent al nostru, să moară mama dacă vă minţ ! Putea, măi, gorobeţilor să-mi dea arestu' ? Putea ! Legea penală te atinge dacă te prinde cu jocurili de noroc. Da mie mi-a spus să arz cărţili de joc şi le-am ars... Cu asta m-am ales...

— Chiar le-ai ars, măi ?

— Le-am ars, zău, să plezneșc dacă vă minț. Știe și Iliuță, bucătaru' că m-a văzut cînd le-am ars. Era și Mitrică, șoferu' acolo, aprindea o țigară de la foc, el cu mîna lui le-a zvîrlit în flăcări. M-am gîndit la început că să le rup în bucățele, da mi-am luat sama, zicînd că nu e bine. A zis tovarășul locotinent să le arz, sună ordinul să le arz, apăi le arz și gata socoteala ! Așa că... asta-i... Hai să lucrăm, că acu' vine amiaza, se întoarce tovarășu' locotinent și vede că n-am făcut nimica... De ce să-l supărăm ?

Zicînd acestea, scuipă în palme și se apucă să tragă cu sapa mai plin de nădejde ca la început, lovind pămîntul în draci, gata parcă să-l despice în două, pînă-n adîncul măruntaielor lui. Era muncitor, de felul lui, Tandin, ascultător, săritor la orice treabă, nu era cazul să-i spui de două ori să facă un lucru și să nu-l facă, chibzuise el că în armată e bine să fii supus, că o duci bine, n-ai de ce să n-o duci bine, mai ales la grăniceri unde se ceruse, rugîndu-se aproape în genunchi la recrutare să-l dea pe frontieră și i se împlinise dorința. Văzuse el un film cu grăniceri și-i plăcuse tare mult viața la pichet. Armă frumoasă grănicerìa, ce mai calea-valea, iei pușca la spinare și pleci pe hotar ca la o vînătoare în luncă sau la o plimbare în Cișmigiu, „n-ai probleme", numai ochi și urechi să fii, să nu scape „individu", că știe el, Tandin, a învățat la pichetul-școală, „individu" e al dracului, șiret ca o vulpe și ager ca o pisică, se face nevăzut cît ai zice pește !

Ceilalți militari îl iubeau și-l prețuiau pentru puterea lui de muncă și pentru voința lui de a învăța la orele de instrucție sau pentru strădania de a cunoaște diferite probleme legate de viața țării, îi admirau stăruința și ambiția de a urni de multe ori din loc mașinăria minții lui, de altfel destul de ageră, dar neobișnuită să judece astfel de probleme. În orele libere, îl vedeau stînd ceasuri întregi aplecat deasupra caietului sau a cărților și citea, citea mereu, silabisind cuvintele grele, căutînd să le înțeleagă sensul, să descifreze anumite lucruri și nu se sfia să-l oprească pe oricare prin curte, în dormitor sau în sala de mese și să-l întrebe, uneori, chestiuni într-adevăr grele pentru mintea lui, altele de-a dreptul minore,

dar pentru el de mare importanță, deoarece nu le pricepea conținutul. „Tovarășe caporal ilev Ștefănescu, să trăiți, sînteți student cu *bacalureat și* puteți întoarce știința cum vreți, ca clătita-n tigaie, cum adicătelea vinė chestia asta cu canalul *suedez* pe care am citit-o în gazetă? Că eu nu pot să-mi isplic cum devine cazu' și poate mă întreabă unu' și altu' și nu vreau să-și facă o idee despre mine că-s prost..." Dar dacă exista asemenea prețuire din partea tuturor pentru strădaniile sale, nu-l puteau accepta pentru felul cum inventa fel și fel de lucruri legate de biografia lui, pentru insistențele cu care căuta prin orice mijloc să facă rost de bani, pentru văicărelile lui nejustificate și pentru slugărnicia exagerată cu care căuta de multe ori să intre pe sub pielea nu numai a comandanților, dar și a tovarășilor lui din pichet, să fie remarcat pentru o treabă sau alta și să fie avut în vedere la recompense.

—Hai, bre, hai să-i dăm zor, că se ridică soarele și ne moleșește! îndemna el în dreapta și-n stînga militarii să sape mai cu nădejde. Și uite acu' pică tovarășu' locotinent...

— Chiar așa vrednic ești, măi Tandine? se luă de el soldatul Toderașcu, fost pînă a veni în armată montor la o întreprindere de construcții industriale în Oltenia. Te-a făcut mamă-ta în zodie bună!

— L-a făcut și el injurie mereu la ea! interveni revoltat Iuliu Covaci, un tînăr înalt, slab, vînos, miner la o bază auriferă lîngă Baia Mare. Injurie și el supără pe tovarăș locotinent...

— Ce-aveți, bre, cu mine? nu se lăsă Tandin și, rezemîndu-se în coada sapei îi privi pe toți scrutător. Ce v-am făcut?

— Mă, artistule, noa, tu așa mințăști de stă soarele în loc, mă! vorbi apăsat Covaci. Doamne feri să primește un asemenea ortac la mine în echipă! Cum poți să mințăști că lucri ca artist, mă? Apăi așa, bag cu samă se prezantă un artist? Plînje ca o muiere la tovarăș locotinent că moare copiii de foame! Cum poți să plînji, mă, cînd statu nost' are grijă de copii și plătește, asta cum zice... alocație, hai cum poți plînje?

— N-are copii, măi Covaci, zise Toderașcu. Nu l-ai auzit pe tovarășul caporal Ștefănescu ce-a spus? Îl cunoaște, doar locuiește cu Tandin în același cartier.

— D-apoi fraţilor, se poate vedea foarte uşor treaba asta în scriptele de evidenţă...

— Credeţi că tovarăşul locotenent nu ştie adevărata situaţie ? Ştie, dar îl lasă aşa să se scalde în apele lui...

— Dacă lase să scalde nu-i bine, musai trebe să inece artistu' ăsta ! interveni din nou Covaci, arătîndu-l pe Tandin. La el musai trebe dat gaur la cap cu şfreghel, să vadă dacă este sănătos sau acolo este... asta... malai...

— Dar nici artist nu este, fraţilor, zise Guţă Ursu, ţăran din părţile Olteniţei. Tot tovarăşul caporal ne-a spus...

— Mă Guţă-puţă, vezi că-ţi dau una-n cap cu sapa de te pupă mă-ta rece, să ştii ! ameninţă înfierbîntat Tandin, scuipînd în palme şi făcînd un pas înainte. Ce-aveţi cu mine, mă ? De ce vă luaţi de mine ? Ce v-am făcut ?

Îi privea pe fiecare drept în ochi, aspru, scrutător, cerîndu-le să-l lase în pace să nu-l mai întărîte că el nu are cu nimeni nimic şi nici scandal nu vrea să facă. Că dacă-i vorba de scandal...

— Sînteţi tari de gură, vă luaţi de oameni cinstiţi aşa de pomană... îi mustră el, prinzînd niţel curaj pentru că toţi tăceau şi-l priveau cum spumegă de furie. Las' că vine el tovarăşu' locotinent, şi-i spun eu că-n loc să lucraţi, v-aţi luat de mine...

— Tu ai luat mă, că minţăşti, asta-i ! Nici muiere nu ai şi nici copii...

— Şi nici artist nu este, urmă Guţă Ursu. Cică face salahorie pe-acolo că nu i-a plăcut să-nveţe o meserie ca lumea. Pune covorul ăla mare în arenă, dă cu grebla pe rumeguş după ce aleargă caii, adună bălegaru... face pe clovnu' prostu'...

— Prost îi copilu' lu' mumă-ta, mă ! zise Tandin şi zvîrlind sapa o luă la fugă către clădirea pichetului, să nu care cumva să fie ajuns de vînjosul Ursu. Urcă treptele de piatră şi se opri o clipă în uşă, de unde strigă, văzînd că nu se ia nimeni după el : — Las' că vă spun eu lu' tovarăşu' locotinent că faceţi ură de rasă cu artiştii ! Să vedeţi voi ! Staţi de vorbă şi nu lucraţi... Vă spun şi lu' tovarăşu' caporal ilev Ştefănescu că faceţi ură de rasă cu bucureştenii... o să vedeţi voi... Că dumnealui e bucureştean ca şi mine... Vă luaţi de noi care va să zică...

5

Auzind de moartea neaşteptată a contelui, oamenii lăsaseră orice treabă pe la casele lor şi veniseră degrabă să vadă ce şi cum se petrecuseră lucrurile. Unii erau numai în cămăşi şi izmene, desculţi, cum se ridicaseră atunci din culcuş, alţii cu cîte o flanea pe ei sau cojocel pe umeri, dar toţi cu pălării pe cap şi cu cîte o nuia în mînă. Stăteau grupuri-grupuri încă de dimineaţă — alţii mai veneau şi acuma — în mijlocul uliţei sau pe şanţ în faţa colibei (în curte plutonierul Patriche poruncise „să nu calce picior de individ, că-i bagă proces") — şi dacă stăteau, neavînd ce face, comentau în fel şi chip vestea căreai din prima clipă aproape nimeni nu-i dăduse crezare.

— Ce să fi avut, mă, vericule, să-şi ia zilele ?

— Ia, un ţignit, la ce te aştepţi de la un ţignit ?

— Ce ţignit, că era om cu scaun la cap !

— Ehei, scaunu' ăla de care vorbeşti tălică nu mai avea de mult toate picioarele ! Stătea, aşa, într-o rînă...

— Lasă-l, bine că şi-a încheiat netrebnicia, făcea umbră pămîntului degeaba...

— Şi ce te durea pe 'mneata de umbra lui ? N-aveai loc de el ?

— Măi, oameni buni, se zice că la mijloc e mînă de criminal...

— Ce vorbeşti, vericule ? ! ?

— Da, şi cică tovarăşu' plotoner Patriche l-ar fi prins pe ăla tocma-n gară la Roşioara, vrea să ia trinu'...

—Cînd l-a prins ?

— Az' noapte...

— Fugi, bă az' noapte plotonerul a fost la nuntă, la a lu' Adormitu. A fost cu muieri-sa, a vrut să-l pună naş, da' n-a vrut el. Nu l-am văzut eu cum ţinea hora înainte ?

— Da' pe cine a luat, mă, fata lu' Adormitu ?

— Pe-un sudor de la Staţiune, băiat cu meserie.

— Cică ar fi fost borţoasă fata, cu sudoru' ăsta şi n-a vrut s-o cunune popa Gherasim...

— Vezi-ți, bă, de treabă cu ideea asta! Popa era-n capu' mesei... ca un scoru' mare...

Vorbele erau aruncate de colo pînă colo, vînturate ca pleava, își treceau oamenii timpul cum puteau, unii fumau, pufăind din țigări, alții spărgeau între dinți semințe de dovleac sau de floarea-soarelui, scuipînd într-o parte cojile, femeile, care cu copii în brațe, care cu ei ținîndu-se scai de fuste, umblau printre bărbați, își căutau locuri mai bune de privit, așteptau să vină autoritățile, așa se spunea, cică s-ar fi dat de veste și miliției de la oraș, fiecare se arăta mai știutor decît cel de alături de el și acela decît vecinul lui și așa mai departe.

Soarele se ridicase bine pe cer, începuse să se lase căldura, dar veneau dinspre deal niște nori fumurii, se adunau într-acolo neguri adînci, tulburi, parcă se anunța a ploaie, așa că oamenii începură să privească spre cer, „eh, ce buni ar fi cîțiva stropi de apă la rădăcina grîului“, dar cei mai mulți cătau cu ochii tot către ușa întredeschisă de la coliba contelui, așa cum o zărise și Maria lui Vizante de dimineață, cătau și încercau să vadă ceva înăuntru, poate pe Tegaș stînd agățat de grindă, dar nu se vedea nimic, totul era pustiu, de parcă vestea fusese numai o glumă și dintr-o clipă într-alta se aștepta să iasă contele și să-și zornăie pintenii către poartă. Monumentul din mijlocul ogrăzii stătea și el singuratic și o cioară solitară picotea pe capul de piatră al fostului jocheu, fără să se sperie de larma din juru-i și să-și ia zborul, stătea parcă într-un picior, cu o aripă întinsă, zdrobită, pe care o mișca uneori răsfirînd-o ca pe-o năframă neagră.

— Blestemata asta de gaie e-un sămn rău, zise o bătrînă molfăindu-și cuvintele, sub basmaua ce-i acoperea gura. Stă de trei zile, ia, numa' pe capu' domnului conte și io-te în a treia zi se-mplini sămnu'...

În acea clipă, Tereza, iapa fostului proprietar de cai de curse, ieși din grajdul improvizat din niște coceni uscați și paie, pesemne rupînd sfoara cu care fusese priponită și pornind clătinat, costelivă, sunîndu-și oasele, se opri lîngă monument. Stătu o clipă în așteptare, apoi în rîsetele celor din uliță începu să-și frece spinarea și crupele noroite de soclul de piatră într-atît de înverșunat, că pînă și cioara invalidă nu avu ce face, se sperie și-și luă cum putu zborul peste colibă...

— Ei, ei, făcu din nou baba tuşind în basma, aţi văzut sămnu'? L-aţi văzut? Sufletu' răposatului a poruncit iepii să alunge cioara...

— Dac-ai avea monument ar veni cioara şi la mata, tuşă Nico, zise Ciocîrlan, care apăruse şi el între lume, greoi, cu faţa buhăită şi paie în claia de păr. Dar dacă n-ai monument... Na-i nici iapă... Aşa că sămnu' ăla...

Rîse gros, gîlgîit, apoi tuşi hîrîit de parcă i s-ar fi măcinat ceva între măruntaie, scuipă în ţărînă şi întorcîndu-se întrebă:

— Care ai bă, neamule, de-o ţigară? Hai, nu s-aude? De-o ţigară, bă...

Atunci se auzi motorul unei maşini şi după o clipă Gaz-ul Staţiunii opri în faţa porţii contelui, în mijlocul mulţimii. Lumea se buluci în juru-i să vadă cine a venit. Unii se urcaseră pe garduri, copiii se căţăraseră prin salcîmii din ogrăzile vecine.

— Cine-i, mă, cine?

— Au venit grănicerii şi cu Patriche...

— Au şi cîinele cu ei.

— Acu' să vezi minunea minunilor, cu cîinele ăsta:

Cînd fruntaşul Croitoru îl dădu jos pe Prinţ din maşină, aproape că nu-şi putu face loc să înainteze un pas. Oamenii, mai ales copiii, se îmbulzeau, îmbrîncindu-se care mai de care să vadă cîinele îndeaproape, de parcă ar fi fost un animal rar adus de cine ştie unde, de peste nouă mări şi nouă ţări. Se călcau pe picioare, loveau cu coatele, fiecare căutînd să se bage cît mai în faţă, să vadă cîinele, să prindă un crîmpei de vorbă al fruntaşului de la grăniceri sau al plutonierului Patriche.

— Ei, dac-au adus cîinele ăsta deştept, atunci se schimbă socoteala!

— Zici că dacă-i criminal, îi ia urma?

— Haida-de! Păi nu cunoşti problema, vericule! Ăsta-i cîine poliţist, dresat, uite ascunde-ţi pălăria, să zicem tocma în casă la şefu' gării din Roşioara şi ţi-o aduce în doi timpi şi trei mişcări...

— Poate i-o aduce şi călcată, că io-te, parc-a scos-o din izmene...

Cu toată strădania lor, Croitoru şi Toderaşcu abia reuşiră să ajungă în poarta ogrăzii. Lumea buluc după ei.

— Straşnic cîine, frăţioare! aruncă unul în urmă-le.

— Cîine-lup măi, de rasă, ce ca al tău, culcuş de purici de nu se scoală din mijlocul uliţei nici dacă treci cu căruţa peste el ? !

— Aşa cum este, am cîine în bătătură, mă, Ciocîrlane, de nu-mi trece nima pragul pînă ce nu latră şi-mi dă de veste...

— Javra ta îţi dă de veste ? rîse iară gros, gîlgîit, Ciocîrlan, dezvelindu-şi şirul dinţilor mari şi strîmbi şi privindu-l numai cu un ochi, celălalt ţinîndu-l închis, sfidător, şmechereşte, cu un chiştoc de ţigară lipit de buzele-i băloase. Zici că javra ta îţi dă de veste, hai ? Fugi, bă Gavrilă d-acilea cu minciuna asta. Îl calci pe coadă şi el se gudură bă, de parcă i-ai fi dat bună ziua ! Uite, să spună lumea asta dacă nu-i aşa !

— Da' mai bine de tine mă, că nu ai ?

— Ce să fac cu el ?

— Aia-i că n-ai nici avere ca să ţi-o păzească — bătătura-i goală — şi nici n-ai ce să-i dai să mănînce...

— Că al tău mănîncă de nu mai poate ! nu se lăsă Ciocîrlan. Dac-ajunsese el să scheaune la uşa domnului conte ăsta, e limpede ce sătul pleca din ograda ta !

— Sst, mă, ăştia, Gavrilă şi tu, Ciocîrlane, lăsaţi frate vorba să auzim ce discută otorităţile ! zise careva din mulţime, admonestîndu-i pe cei doi. Ce naiba v-aţi luat în gură ca două ţaţe din alea !...

— Aşa-i, vericule, are dreptate nea Pantelimon.

Plutonierul Patriché, înalt, robust, trecut de patruzeci de ani, cu vestonul să-i plesnească pe pieptul lat, cu faţă bălană şi ochi albaştri ca de sineală, îi făcu semn şoferului să plece cu Gaz-ul din faţa porţii, îndemnînd în acelaşi timp oamenii să se dea la o parte.

— Măi, oameni buni, ce-i aicea, măi, circ ? Ce v-aţi adunat ca la horă ? Ce credeţi c-aveţi să vedeţi aicea ? Hai, daţi-i drumul fiecare pe la casele voastre şi nu ne încurcaţi din treabă...

— Dom' plotoner, vrem să vedem şi noi cum prinzi cremenalul cu cîinele ăsta, ăl deştept...

— Dar cine ţi-a spus dumitale, nea Pantelimoane, că aicea îi vorba de-un criminal ? întrebă şeful postului de miliţie, tot împingînd lumea să treacă şanţul şi să lase liberă intrarea în ograda contelui.

— Nu mi-a spus nima, ia am aruncat şi eu o vorbă aşa ! zise bătrînul Pantelimon, potrivindu-şi surtucul pe umeri. Că

ce crezi dumneata că Tegas şi-a prins singur laţul de gît ? Hehei, nu era el omul ăla, îl ştim noi, cunoaştem noi marfa ! Boierul ăsta, dacă era după spusa lui, trăia o sută de ani !

— Ei, las-o mai moale şi dumneata, nea Pantelimoane, zise Ciocîrlan, dîndu-se mai aproape. Te pomeneşti că aranjasei cu el să-i mănînci coliva în anul două mii, aşa-i ?

— Şi de ce n-aş fi mîncat-o, mă ? nu se lăsă bătrînul, zburlindu-şi mustaţa către Ciocîrlan. Ce, nu mi-e-n cinste să mănînc colivă de conte ?

— Ba-n cinste ţi-o fi, nu zic ba, dar pînă-n anul două mii mai e destulă vreme, ori pe dumneata de pe acuma te caută hîrca aia pe acasă...

— Care hîrcă mă, care hîrcă ? se stropşi iară bătrînul căruia i se umflaseră vinele gîtului de supărare.

— Aia responsabilă cu locurile de veci...

— Zice de moarte, nea Pantelimoane, interveni aţîţător Gavrilă. Nu vezi cum te ia peste picior ?

— Lasă, bă, gura, ce te bagi în vorbă ca măraru-n ciorbă ? sări la el Ciocîrlan. Ori vrei să le iei acuma de dimineaţă ?

— Sst, linişte, oameni buni ! Lăsaţi vorba !

— Ce vă gîlceviţi mă, acu-n zi de duminică ? Nu vă e ruşine ?

— Du-te, mă, olecuţă mai la o parte să văz şi eu... Mă, n-auzi, ce eşti de sticlă, te-a făcut mumă-ta la Turda ?

În acest timp, fruntaşul Croitoru, ducînd cîinele de lesă urmat de soldatul Toderaşcu, montatorul, intrară în ograda contelui. Toderaşcu era unul dintre cei mai buni grăniceri dezlegători de urme şi rar se întîmpla să dea greş colaborarea lui cu fruntaşul Croitoru şi cu cîinele. Înalt, slăbuţ, cu faţa osoasă şi frunte smeadă sub care licăreau ochii de-o culoare fumurie sau aproape neagră, purta boneta pe-o sprînceană şi arma agăţată de umăr, într-un fel mîndru de faptul că era cunoscut în sat pentru isprăvile sale pe frontieră. În cîteva rînduri vorbise atît la şcoală elevilor din cercul „Prietenii grănicerilor", cît şi oamenilor din comună la „Căminul cultural" despre reuşitele sale în depistarea infractorilor şi despre frumoasa viaţă a grănicerilor.

— Măi, Tănăsică, uite-l frati-miu pe detectivul pichetului ! zise un puştan de pe gard, care-şi ţinea cu greu echilibrul între crengile înfrunzite ale unui dud. Ăla care a dat de biciclistul cu ochelari, astă-toamnă pe drumul către gară.

— Păi tot grănicerii ăştia doi, cu cîinele, au găsit şi porcul lui ţaţa Dumitra, de i-l furase ăla ce-o făcea pe chioru'. I-au luat urma şi-au dat peste el tocma în satul vecin...

Un alt puştan, mai îndrăzneţ, se strecură în ogradă, îl prinse pe Croitoru de mîneca vestonului şi, arătînd cu capul spre cîine, întrebă :

— Cum îl cheamă, nene ?

— Prinţ.

— Prinţ ai zis ? se miră el privindu-i pe cei din uliţă cu ochii mari, de parcă auzise cine ştie ce năzdrăvănie.

— Da, Prinţ... întări Croitoru şi bătu uşor cu palma gîtul şi spinarea cîinelui ce abia stătea stăpînit în lesă.

— Oho, ce mai prinţ în patru labe şi cu coadă ! rîse copilul, şi ceilalţi începură şi ei să rîdă, sporind veselia.

— A venit prinţul la conte în cumetrie !

— Poate se scoală şi-l apucă de coadă...

— Mă, ăsta al lui Turturică, Vasile, că Vasile parcă te cheamă, nu ? zise bătrînul Pantelimon, dîndu-se mai aproape. Du-te, băiete, acasă şi lasă glumele, că aici nu-i vorba de glume. Uite din cauza voastră nu ne lasă nici pe noi dom' plotoner să privim...

— Ei, că asta-i bună !

— Du-te, mă, că are mumă-ta treabă cu tine, interveni şi Ciocîrlan, săltîndu-şi surtucul ponosit pe umeri. Uite acuşica a venit unchi-tu Gavrilă dinspre partea aia de sat şi a zis mumă-ta să te duci degrabă acasă, că nu-ş' ce are cu tine... Zău, mă, ce te uiţi aşa sanchiu ?

— Ce treabă are, nea Ciocîrlane ?

— Zice că să dai muştele afară din ogradă, mă ! rîse Ciocîrlan cu gura pînă la urechi, satisfăcut că-l înfundase pe nepotul lui Gavrilă.

— Du-te, tată Vasilică, du-te, mă, că ştie nen-tu Ciocîrlan ce ştie ! interveni şi Gavrilă. Le-a dat şi el astă-iarnă de n-a mai rămas neam, că e vrednic de toarce mîţa pe el ! A luat şi-un premiu pentru şedere, nu vezi ce surtuc şi-a cumpărat ? Cu găuri să-l usuce vîntul ca pe şunca prinsă afară de grindă ! Că banii îi bea...

— Şi ce bă, beau banii tăi ? sări prin mulţime Ciocîrlan, făcîndu-şi loc cu coatele să se ia la bătaie cu Gavrilă. Ce-ţi umblă gura aia ca o moară neferecată, că acu' ţi-o astup eu cu doi pumni, ei drăcia dracului !

— Măi, măi, măi nepricopsiților, stați măi, vă apucați la gîlceavă aici în fața lui dom' ploconer de la miliție ? Nu vă e nițică rușine pe la obraz ?

— Păi nu-l vezi, mă, nea' Pantelimoane cum se ia de mine ?

— Mi se pare că tu ai început să te iei de el, măi, Ciocîrlane. Ai gura cam slobodă. Că are o jávră-n ogradă, că n-are ce să-i dea să mănînce și mai știu eu ce... Apoi te-ai luat de mine... Așa că...

Între timp, cei doi grăniceri și plutonierul Patriche ajunseră în fața odăii în care trăise contele Tegaș, după ce i se luase castelul. Toderașcu privi ușa cu atenție. La fel făcu Croitoru, abia stăpînind cîinele în lesă. O odaie din chirpici, dărăpănată, cu acoperiș de stuf și numai cu un ochi de geam, cîrpit și acela cu hîrtie de ziar, pe unde se vedea sticla crăpată. Pereții coșcoviți erau mînjiți cu pămînt galben, în dîre prelungi de la un capăt la altul, așa cum încercase bătrînul să le astupe găurile înainte de căderea zăpezii. Sub streașina de stuf, se vedeau agățați cîțiva știuleți de porumb, o seceră ruginită, un ceaun vechi spart și cîteva ulcele cu urme de ceară pe buzele lor.

Ușa odăii era întredeschisă, așa cum o găsise Patriche de dimineață, cînd i se adusese de către cele două femei vestea morții contelui.

— A pus cineva mîna pe clanța ușii ? întrebă fruntașul Croitoru, cercetînd-o cu de-amănuntul, ca să vadă dacă nu descoperă ceva indicii pe laturile ei.

— Nu. Femeile nici n-au apucat să intre, zise Patriche. Așa au declarat. Văzînd ușa deschisă, l-au strigat pe bătrîn și dîndu-și seama că nu răspunde, s-au apropiat de pragul odăii să vadă ce face. Ori din prag, iată ce-au văzut, așa că au rupt-o la fugă îndărăt, sculînd satul cu țipetele lor...

Încet, cu grijă, să nu atingă sau să deranjeze lucrurile din jur, care prin poziția lor ar fi ajutat să se elucideze enigma sfîrșitului atît de tragic al bărînului conte, fruntașul Croitoru împinse ușor ușa la o parte și rămase de-a dreptul stupefiat de cele văzute. În camera aflată în semiîntuneric, cu pereții acoperiți cu afișe vechi, colorate, reprezentînd reclame pentru diverse curse de cai, pe diferite hipodromuri în țară sau în străinătate, cameră din care se degaja un

miros de aer stătut, linced, aducînd mai mult a baltă putredă, murdară, se afla spînzurat de tavanul scund, „contele" Aristide Tegaş. Era legat cu o funie prinsă zdravăn de una dintre bîrnele tavanului, printr-un nod destul de puternic în jurul unei scoabe de care se mai vedeau atîrnînd nişte ciorchine de ceapă. În cămaşă şi izmene, cu pantalonii lăsaţi în vine, semn că era pe punctul de a se îmbrăca sau dezbrăca, stătea cu capul plecat, cu limba vînătă atîrnîndu-i pe piept, nefiresc de mare şi de umflată. Ochii holbaţi şi crunţi rămăseseră cu privirea fixată undeva spre tavanul de scîndură văruită, în ultimele zbateri ale sfîrşitului. Mîna dreaptă, cu degetele ţepene, crispate, strîngea în semn de disperare poala cămăşii, făcută mototol în pumnul vînăt şi murdar. Cealaltă mînă îi atîrna pe lîngă trupul subţirel, slab şi cocîrjat de anii bătrîneţii. În juru-i, în odaie, o mizerie de nedescris. Într-un colţ, un pat de scînduri, răvăşit, pe care era aruncată o plapumă veche, cu faţa ruptă şi vata scămoşată, ieşită în smocuri în zeci de locuri, o perină murdară, cu faţa pătată, iar pe-un scaun, alăturea, în chip de noptieră, se vedea o ulcică de pămînt cu un lichid galben-roşietic ce se presupunea a fi ceai. În alt colţ se găseau nişte hamuri de cai, căpestre, o căldare cu apă, o papornită cu cartofi, iar după uşă nişte pirostrii, cu o cratiţă de tuci deasupra, pe marginile căreia se vedeau urme de mămăligă. Dedesubt, cenuşa unui foc ce arsese cu cel mult 24 de ore înainte. Cizmele contelui scorojite şi scălîmbăiate, cu pinteni ruginiţi, de modă veche, cu tijă lungă şi rotiţe dinţate, erau aruncate lîngă ceaun, iar lîngă ele o pereche de ciorapi rupţi şi murdari, pe care dormea încolăcită o pisică, parcă nepăsătoare la tot ce se petrecea în juru-i. Pe pervazul geamului o lampă cu gaz, cu sticla afumată şi fitilul tras pînă la nivelul nucii, dovadă că arsese fără petrol suficient şi se stinsese de la sine. O masă hîită într-o parte, pe care se vedeau două străchini, una cu murături, alta cu cîteva jumări şi resturi de ouă, completau acest decor auster şi dezolant, care arunca o lumină destul de elocventă asupra existenţei din ultima vreme a lui Aristide Tegaş.

— Ei, ce zici fruntaşule? întrebă plutonierul Patriche, stînd în prag cu mîinile în şold. Uite ce-i aici...

— Văd, zise acesta, căutînd să liniştească cîinele care începuse să scîncească şi să latre uşor cu ochii la pisica tolă-

nită lîngă cizmele contelui. Eu, dacă-mi permiteți, tovarășe plutonier, să am o părere, cred că bătrînul nu s-a sinucis, ci a fost asasinat...

— De unde tragi concluzia asta ?

— Mă rog, nu-i treaba mea să fac ancheta, dar mi-am spus numai o părere, atîta tot...

— Te rog... te rog... insistă plutonierul, dacă ai vreo bănuială, spune-mi, nu faci decît să ne ajuți să intrăm poate pe pista care să ne ducă la dezlegarea misterului. Deci, bănuiești că a fost asasinat... Foarte interesant. Pe ce te bazezi cînd spui asta ?

— Deocamdată, la prima vedere, pe două lucruri, vorbi Croitoru și-i făcu loc și lui Toderașcu să vină mai în față. În primul rînd, mă gîndesc că dacă el își punea în gînd să se sinucidă, se hotăra într-un fel să moară : ori îmbrăcat, ori dezbrăcat. De ce s-a grăbit să se spînzure atît de repede, într-atît de repede încît, ia uitați-vă, n-a avut timp nici măcar să-și tragă pantalonii pe el sau de pe el ?

— Mda, e o chestie, făcu Patriche mirat.

— În al doilea rînd, spuneți că femeile au găsit ușa întredeschisă, așa cum am găsit-o și noi...

— Da, așa au găsit-o, întări Patriche. Nițel crăpată...

— Ei, iată, eu am făcut aici pe podea un semn cu creta, din care se vede cît a putut fi crăpată.

— Și ce-i cu asta ?

— Dacă bătrînul vroia să se sinucidă, închidea ușa, nu era atît de grăbit încît să o lase deschisă, urmă Croitoru. Apoi, dacă a fost cineva la el și l-a determinat să se sinucidă sau chiar l-a omorît și apoi a ieșit afară din cameră fără să atingă clanța ușii din motive de precauție, acela nu putea fi decît o persoană cu talia foarte subțire, altfel nu se putea strecura prin deschiderea aceasta care nu măsoară, cred eu, mai mult decît maximum treizeci de centimetri...

— Tovarășe plutonier, dar mai observați ceva ? interveni și Toderașcu, examinînd cadavrul de la distanță, atît cît putea face lucrul acesta în semiobscuritatea odăii. În mod sigur bătrînul a fost ori omorît, ori silit să se spînzure, probabil sub amenințarea cuiva. El în nici un caz n-a făcut gestul ăsta !

— De ce ai această bănuială ?

— Nu observați cum a îmbrăcat pantalonii ? I-a îmbrăcat pe dos, cu șlițul la spate...

— Exact, dom'le ! se miră plutonierul și-l lumină pe bătrîn cu lanterna. Uite că n-am băgat de seamă treaba asta...

— Deci, urmă Toderașcu, nici nu se mai pune problema că omorul s-a produs cînd el se dezbrăca — doar nu avusese în timpul zilei, pe el, pantalonii îmbrăcați de-a-ndoaselea ! — ci putem spune, cred eu, că el dormea, a fost trezit din somn de cineva care probabil a bătut la ușă, iar bătrînul, în grabă să-l primească, a îmbrăcat pantalonii greșit și apoi s-a întîmplat cele ce s-au întîmplat. După cele arătate mai înainte și anume că este exclus ca el să se sinucidă, singura presupunere ce-o socotesc reală rămîne aceea c-a fost omorît...

— Asta se poate constata cu ușurință, zise plutonierul. Aștept să vină un medic pentru expertiză medicală. Vine de la oraș. Am telefonat, trebuie să vină și procurorul...

— Cu alte cuvinte, urmă Toderașcu, dacă el singur hotăra să-și ia viața, de ce s-ar fi grăbit astfel încît nici n-a avut vreme să-și îmbrace pantalonii ca lumea ? Mă rog, ne-am dat și noi cu părerea numai așa, cum să vă spun, ca niște amatori în meserie, ancheta dumneavoastră are să stabilească adevărul...

— Eu vă mulțumesc și pentru cele ce-ați spus pînă acuma, zise plutonierul Patriche, ați spus lucruri interesante și vom ține neapărat seama de ele la mersul anchetei. Ei, pînă ce vin cei de la oraș, să vedem ce putem noi face cu cîinele...

Prinț se așezase pe pragul odăii, cu botul pe labe și nu slăbea în nici un fel din ochi pisica ce dormea dusă, torcînd ușor înapoia cizmelor vechi și noroite. Cînd și cînd înălța privirea către Croitoru, așteptînd parcă cu fiecare clipă porunci de la acesta. Fruntașul veni, îl mîngîie pe cap, pe spinare, îl bătu ușor cu palma pe grumaz, în timp ce cu privirea începu a cerceta din nou fiecare ungher al odăii.

— De ce te uiți ? îl întrebă plutonierul.

— Mi-ar trebui un presupus obiect al celui ce bănuim noi c-a fost aici, să-l dau cîinelui să ia mirosul, zise Croitoru. Dacă bătrînul a fost spînzurat de careva, cum presupunem, frînghia ar fi foarte bună pentru treaba asta. Acela a pus mîna pe ea...

— Da, dar dacă a lucrat cu mînuşi? îşi dădu cu părerea Patriche. Apoi frînghia nu ne poate fi la îndemînă decît după ce va autoriza procurorul coborîrea cadavrului.

— Mda, asta aşa este... fu de acord Croitoru, în timp ce continua să-şi rotească privirea prin odaie, să vadă, poate totuşi găseşte vreun obiect oarecare lăsat de presupusul vizitator. Şi, tot uitîndu-se în dreapta şi-n stînga, ceru lanterna plutonierului, o aprinse şi lumină deodată colţul de după uşă. Un batic, în culori alb-albastre, cu reclame de pe litoral, mototolit şi murdar se vedea aruncat acolo.

— Ce-i asta, grănicerule? întrebă Patriche apropiindu-se. Ei, drăcie, o basma. O basma a unei muieri...

— Nu, nu puneţi mîna! îl opri Croitoru. Baticul ăsta ne poate fi de folos...

— Să fi fost o femeie la el?

— Poate că l-a găsit pe drum sau poate pe la biserică, zise Toderaşcu. Sau poate că-n povestea asta e amestecată şi-o femeie...

Croitoru scotoci prin trusa ce-o purta la şold şi scoase la iveală un cleşte lung din tablă elastică ce îl întinse lui Toderaşcu să-l ţină pînă ce pregătea el cîinele. Îi scoase botniţa lui Prinţ, apoi zgarda şi lesa, după care îi puse hamul, prinzînd de inelul lui, cu o carabinieră, sfoara de urmărire. Luă apoi cleştele din mîna lui Toderaşcu, apucă baticul şi-l duse mai întîi la nas, să vadă dacă nu are vreun miros caracteristic.

— Ceva deosebit? întrebă Toderaşcu.

— Eu ştiu? înălţă din umeri Croitoru. Ia miroase şi tu: parcă ar fi urme uşoare de parfum...

Toderaşcu luă cleştele din mîna fruntaşului şi duse şi el baticul la nas.

— Ba, parcă ar mirosi a unsoare...

— Ce fel de unsoare? întrebă plutonierul şi mirosi şi el baticul. Zic şi eu că-i un fel de unsoare, unsoare de armă...

— Dar are şi un uşor miros de parfum, îşi susţinu părerea Croitoru. La colţuri...

— Da, are.

Croitoru mai cercetă o dată cu lanterna ungherele odăii, plimbă fasciculul de lumină pe podeaua de pămînt, după care se aplecă şi se uită şi sub pat. Veni apoi, mîngîie cîinele şi-i puse sub bot baticul.

— Prinţ ! Miros ! Urma !... Miros ! Urma !...

Cîinele înălţă privirea spre Croitoru, apoi se uită la batic, îl privi din nou pe militar, parcă fără să vrea să se apropie de obiectul ce i se da să-l miroasă.

— Prinţ ! Miros ! Urma !

Fruntaşul apăsă uşor capul cîinelui deasupra baticului. Cîinele îl atinse cu nările, îşi plimbă botul de-a lungul basmalei, de la un capăt la altul, după care scînci, înălţînd iar ochii către militar.

— A luat-o ! şopti Croitoru lui Toderaşcu. Ieşi afară şi aşteaptă-mă să vedem în ce direcţie o apucăm.

— E corp străin ? întrebă plutonierul venind mai aproape.

— Să vedem, zise Croitoru în timp ce insista să ţină baticul cît mai sub botul cîinelui. Prinţ, urma ! Prinţ, urma !

Cîinele prinse să latre încet, apoi se întoarse, porni cu botul în pămînt cercetînd podeaua odăii şi se aruncă pe clanţa uşii. Fruntaşul slăbi sfoara de urmărire, lăsîndu-i cîinelui mişcările cît mai libere. Prinţ înălţă botul după baticul ce-l ţinea Croitoru în cleşte, ostaşul i-l întinse din nou, după care cîinele se aruncă iară pe clanţa uşii...

— Cel care a folosit basmaua asta, a pus şi mîna pe clanţa uşii, zise plutonierul. E clar...

— Prinţ, urma ! Urma !

Cîinele trecu pragul odăii cu botul tot în pămînt, ocoli casa şi în clipa aceea murmurul mulţimii aflate în jurul ogrăzii ca la un spectacol încetă. Nu se mai auzeau vorbe, nu se mai auzeau rîsete sau şoapte. Lumea încremenise ca în faţa unei vedenii de apocalips, cu gurile căscate, şi ochii mari de uimire şi aşteptare.

— Au ieşit, şopti careva, cîinele se ia după urme, deci tot a fost omorît de cineva...

— V-am spus eu ? zise bătrînul Pantelimon. Nu se putea ca Tegaş să facă el...

— Sst ! Vorba, oameni buni ! Lăsaţi vorba...

Croitoru lungi sfoara la maximum şi stătu pînă ce cîinele stărui cu botul asupra unui loc din apropierea casei. Toderaşcu îşi trecu arma în bandulieră, se aplecă lăsîndu-se într-un genunchi şi descoperi o urmă uşoară de pantof de tenis sau de gheată de baschet. Cercetă cu privirea în juru-i şi găsi o altă urmă de aceeaşi formă...

— Astea le-am văzut şi eu azi dimineaţă, zise plutonierul Patriche, lăsîndu-se în genunchi lîngă grănicer să examineze urmele mai bine. Două sînt şi amîndouă de aceeaşi formă, mai multe n-am găsit nici dincolo de gard şi nici dincoace...

— Parcă e un picior de femeie sau de copil, îşi dădu cu părerea Toderaşcu, aplecîndu-se mai mult asupra uneia din urme. Şi ceea ce putem constata examinîndu-le numai pe acestea două deocamdată, este faptul că încălţămintea aceasta — tenişi sau baschetţi nu putem şti exact ce sînt — este de provenienţă străină...

— De unde tragi concluzia asta ? întrebă plutonierul.

— La noi nu se fabrică pantofi de tenis sau ghete de baschet cu talpa imprimată în romburi întretăiate de cercuri. Persoana poartă această încălţăminte cumpărată de cine ştie unde (şi asta rămîne să vă interesaţi dumneavoastră), sau a venit de dincolo, de peste graniţă...

— Presupui că a trecut hotarul pe aici, pe la noi ? întrebă mirat Croitoru, întorcînd capul către Toderaşcu.

— De ce neapărat numai pe la noi ? se miră la rîndu-i. Mai sînt şi alte frontiere. Poate că a intrat în ţară pe altă parte. Iar aici în zona noastră de graniţă a venit numai să făptuiască crima...

— Dar poate să fie şi cineva din ţară de poartă încălţăminte din import, interveni Patriche. Multă lume cumpără de pe la străini... O să ne interesăm... Asta se află uşor...

— E o concluzie pe care am presupus-o la început, zise Toderaşcu. Am vorbit despre treaba asta. Acum, continuă el aplecîndu-se din nou asupra urmei, a doua concluzie : observaţi că amîndouă încălţările sînt din acelaşi picior ? Din piciorul drept. Apoi respectiva persoană este destul de scundă, nu face pasul mare, nu s-a grăbit după ce a părăsit odaia, altfel nu mergea mai mult în vîrfuri — observaţi vîrfurile sînt mai apăsate decît călcîiele, unul din şireturi era nelegat — nu ştim de la care picior, dreptul sau stîngul, dar era nelegat, observaţi cum a călcat cu talpa pe el, se vede bine imprimată urma şiretului în pămîntul moale...

— De ce sînt ambele încălţări din piciorul drept ? întrebă plutonierul. Să se fi încălţat în grabă şi a luat gheata altcuiva ?

— E un truc ieftin, tovarăşe plutonier, zise Toderaşcu, scoţînd batista şi ştergîndu-şi fruntea de sudoare. Asemenea indivizi vor să ne inducă în eroare, dar nu se prinde. Dovada ? Priviţi aici, vedeţi tot atît de bine şi dumneavoastră ca şi mine că persoana n-a sărit într-un picior — să zicem dreptul — deoarece pasul ar fi fost foarte mic, iar urma ar fi fost, din cauza greutăţii corpului, foarte adînc imprimată. Nici n-a fost şchiop, am fi descoperit ca sprijin urma bastonului sau a cîrjei. Dar ceea ce mă face să spun cu siguranţă că a folosit vechiul truc al infractorilor — deci era o persoană lipsită de dibăcie în derutarea cercetărilor — este faptul că, chiar încălţînd doi tenişi sau basheţi de dreptul, nu bănuia că noi descoperim foarte uşor acest lucru. De ce ? Observaţi, urma de aici este cu latura apăsată spre dreapta, deci primul pas este cu piciorul drept, cealaltă este apăsată spre stînga, ceea ce este destul de simplu de presupus că a fost făcută cu piciorul stîng...

— De ce a încălţat pantofi de tenis sau ghete de baschet ? întrebă Croitoru care continua să mîngîie gîtul cîinelui ce stăruia cu botul asupra urmelor.

— Din două motive, răspunse Toderaşcu sigur pe afirmaţiile sale. În primul rînd să nu fie auzit, să poată sări gardurile mai uşor, eventual să poată fugi mai lesne şi apoi, al doilea motiv şi cel mai serios este faptul că un pantof de tenis sau de baschet se încalţă şi se poartă mai uşor, fără jenă dintr-un picior într-altul... Deci cum e cazul aici, doi în dreptul...

— Mda, aşa este, conchise şi plutonierul, încîntat de felul cum judeca tînărul grănicer, pe care-l cunoştea încă din toamnă, cînd tot aşa ceruse ajutorul locotenentului Mirescu, atunci însă, pentru a descoperi furtul unui porc din ograda unei femei. Ce facem, mergem mai departe ?

— Desigur, zise Croitoru. Nu ne putem opri aici...

— Concluziile nu se pot confirma, numai după două urme, fără nici un alt indiciu... zise şi Toderaşcu. Să ne grăbim, că văd că se adună nori de ploaie...

Într-adevăr, pe cerul pînă atunci curat ca sticla, treceau lin grămezi de nori, scămoşaţi şi destrămaţi ca zdrenţuiţi de vînt. Acopereau deseori soarele şi umbre alungite mari şi uneori continui se întindeau pe pămînt ca nişte pete uriaşe de funingine. De peste dealuri venea o boare răcoroasă, de

parcă era o răsuflare a pămîntului pînă atunci ținut în umezeala zăpezilor tîrzii, ieșit deodată în căldura soarelui sfîrșitului de primăvară.

— Hai Prinț, îndemnă Croitoru cîinele. Urma ! Urma !

Cîinele, ascultător, cercetă încă o dată urma pantofului de tenis sau al ghetei de baschet, umblînd cu botul foarte aproape de pămînt, apoi deodată se smuci, se dădu nițel înapoi să-și ia avînt și sări peste gard cu agilitatea unei pisici. Croitoru dădu drumul la toată sfoara de urmărire, se cățără într-o clipită peste gard și-n clipa următoare, întocmai ca un acrobat de circ, fu dincolo. Într-o secundă îl urmă și Toderașcu, venind la un pas în urma lui. Plutonierul Patriche, mai greu și voluminos, se depărtă cîțiva pași, izbi cu piciorul în scîndurile gardului, le dădu la o parte și trecu cu mare chin printre uluci.

— E greu, tovarășe plutonier ! rîse Croitoru.

— Măi, frate, la anii tăi săream și eu gardurile, dar acum, de... vîrsta... nu se mai poate, intru pe porți sau fac ce-am făcut acuma. Mai simplu și practic...

Se aflau într-o ogradă largă, cu căpițe de fîn și de tulei de porumb. Mult mai încolo se vedea o casă de două camere, cu săliță închisă cu geamuri și acoperiș de tablă vopsit în roșu. În fața casei o grădiniță cu flori, iar dincolo de grădiniță se întindeau straturi cu ceapă verde.

— Asta-i casa ginerelui lui nea Pantelimon, zise plutonierul venind în urma grănicerilor. E casier la *ce-a-pe*...

Cîinele trecu printre căpițele de fîn, stătu cîteva clipe într-un loc, mirosind împrejurul uneia dintre ele, îi dădu ocol de cîteva ori și se opri privind spre Croitoru.

— Să fie oare ceva aici ? întrebă plutonierul, luîndu-și cascheta de pe cap și ștergîndu-și fruntea și ceafa cu o batistă mare, cadrilată. Te pomenești că în vreo căpiță de asta se ascunde blestematul...

— Prinț, urma ! Urma ! Prinț, urma !

Cîinele lăsă iar botul în pămînt, mirosi din nou marginile căpiței, se duse către căpița următoare, dar se întoarse și, lătrînd ușor, începu să tragă cu labele fînul peste care trecuse cu botul de-atîtea ori.

— E ceva aici ! zise Croitoru și trăgînd de sfoară căută să îndepărteze cîinele de locul acela, ca să nu-i pună viața în primejdie.

Toderașcu luă arma în mînă, trase închizătorul și rămase în așteptare cu degetul pe trăgaci.

Plutonierul Patriche era cu pistolul în mînă.

Lumea mergea încet pe lîngă gardul din uliță, stăruind cu privirea tot către căpița aceea, curioasă să vadă ce are să se întîmple. Nu plecase nimeni acasă, așa cum poruncise Patriche. Dimpotrivă, oamenii parcă sporiseră la număr și atît de mulți se cățăraseră pe gard, încît dacă acesta nu avea bulumaci puternici desigur s-ar fi prăbușit sub greutatea lor.

— Mă, care ești, mă, acilea, ieși de bună voie, că de nu îți ciurui capul cu cîteva gloanțe ! somă Patriche lovind căpița cu piciorul. Mă, tu auzi ordinul meu sau nu-l auzi ?

Dinspre casă, venea repejor prin ogradă, călcînd mărunt, soacra casierului de la colectivă cu o nuia în mînă, o bătrînă cocîrjată, cu o broboadă neagră pe cap și fuste lungi și largi, măturînd pămîntul încît nu i se vedeau tîrligii din picioare.

— Ce căutați în bătătura lui gineri-miu, mă, nepricopsiților ? începu ea tot apropiindu-se cu nuiaua aceea în mînă. Obraz aveți voi de umblați să furați fînu' oamenilor ziua în amiaza mare ?

— Lasă, mătușă, că nu se întîmplă nimica ! îi strigă Toderașcu, căutînd să-i ațină calea.

— E surdă, măi băiete, geaba răcnești la ea, zise Patriche și-i făcu semn bătrînei cu mîna să se depărteze. Hai, țață Floareo, ia-o din loc, lasă-ne-n pace...

Bătrîna nu ascultă, veni foarte aproape, puse palma streașină la ochi și-l privi cîteva clipe pe Patriche, cînd dintr-o parte, cînd din alta.

— Dumneata ești tovarășule, ăl mai mare de la post ?

— Eu, țață Floareo...

— Io-te că nu te cunoșteam, maică, nici nu prea văz și îmi bate și soarele ăsta în ochi. Da' cu ce trebuință prin ograda noastră ?

— Hai, du-te-ncolo, nu ne încurca din treabă ! stărui Patriche strigînd tare la ureche-i și bătrîna, văzînd pistolul din mîna plutonierului, o luă repejor la picior către tinda casei, în timp ce-și făcea cruci peste cruci și privea cînd și cînd cu teamă înapoi.

— Mă duc, maică, mă duc, iacă mă duc...

Între timp, Croitoru dăduse ordin lui Toderașcu să pună baioneta la armă și să înceapă a împunge fînul cît se poate

mai adînc. Dar nu făcu decît de vreo două ori treaba asta, că îndată Toderaşcu scoase pe vîrful baionetei o mănuşă de piele de mărime foarte mică.

— Oho, ce-i cu asta, frăţioare? întrebă Patriche şi se apropie în grabă să cerceteze mănuşa.

— Cred că este aruncată aici de criminal, zise Croitoru, să dispară orice urmă. Ia vezi, Toderaşcule, că trebuie să mai fie una...

Într-adevăr, după cîteva scotociri, Toderaşcu mai trase afară încă o mănuşă de mărimea şi modelul celei dintîi.

Cîinele se repezi către ele, lătrînd de zor, vrînd să le prindă cu dinţii, dar Croitoru îl linişti, trăgîndu-l uşor de sfoară şi poruncindu-i cît mai calm :

— Lasă, Prinţ! Lasă!

— Va să zică criminalul — pentru că cred că la mijloc este un criminal, chibzui plutonierul —, după săvîrşirea faptei, a vrut să se scape de mănuşile cu care a lucrat şi grăbit le-a vîrît aici. Cum să mai poarte nişte mănuşi cu care, poate, a strîns de gît pe cineva? Apoi a apucat-o în direcţia aceasta, urmă el privind către poarta casei casierului. Şi, după cîte vedem, ori este o femeie, ori un copil. Talpa piciorului mică, mănuşile la fel... Apoi basmaua...

— Poate să fie şi un om anormal ca dezvoltare, îşi dădu cu părerea Croitoru. Ce, nu sînt pe lume şi din ăştia? Mai ales că, uitaţi, mănuşile nu sînt model de femeie...

— Da dom'le! constată şi Patriche, privindu-le mai cu stăruinţă. Ei, drăcia dracului, cine să fie, frăţioare, ăsta de i-a luat viaţa bătrînului? Şi mai ales de ce i-a luat-o? Furt? Ce dracului să fure de la el? Mizeria? Răzbunare să fie? Dar pentru ce să se răzbune?

— Poate că s-a omorît singur — stătu niţel în cumpănă Toderaşcu — şi urmele astea sînt ale altcuiva, care a venit la el, l-a văzut că s-a spînzurat, şi de teamă să nu fie bănuit ca făptaş, a luat-o la fugă... Dar nu, nu cred, altfel de ce era îmbrăcat pe jumătate? De ce s-a grăbit? îşi luă el seama.

— Mă rog, cercetările au să stabilească, zise Croitoru. Deocamdată noi să continuăm cu depistarea urmelor, să vedem unde ne duc şi ce mai aflăm pe traseu. Unde eşti, Toderaşcule?

Celălalt grănicer era undeva după căpițele ce se înșirau în toată ograda casierului. Stătea aplecat la marginea unui strat de ceapă și privea cu atenție o urmă abia descoperită.

— Ai mai găsit ceva ? îl întrebă Croitoru, îndemnînd cîinele să pornească într-acolo.

— Încă două urme tot de forma și mărimea ălora din jurul casei, zise Toderașcu și se ridică privind cu atenție în dreapta și-n stînga. Aha, exclamă el, iată una aici pe cărarea care duce către gardul dinspre uliță... Și mai văd una pe răzor, chiar lîngă gard. Veniți cu cîinele încoace... Mai repede că, mi se pare, începe să plouă...

6

Stăteau pe malul lacului, într-un loc ferit de privirile trecătorilor, la umbră, sub coroana aplecată a unei bătrîne sălcii, pe un pled așternut peste lucerna moale, mătăsoasă, și aruncau cu pietre în apă, întrecîndu-se care nimerește un stîlp de lemn putrezit, uitat acolo de pescari, stîlp pe care aceștia își sprijineau odinioară ghelbereiele cu plase grele, cînd le lăsau în adînc după pește. Înadins Alexandru se făcea că greșește ținta, pentru ca Dorina să poată avea ea mai multe lovituri, să se bucure și să nu-și strice voia bună. Își dezbrăcase vestonul, era foarte cald în acea amiază a sfîrșitului de primăvară, își suflecase mînecile cămășii și Dorina îi admira într-ascuns mușchiulatura brațelor, pieptul lat și puternic, zicîndu-și că în mod sigur el practică vreun sport, altfel nu s-ar fi dezvoltat într-atît de armonios ca un atlet. Fața lui prinsese o ușoară culoare arămie și numai fruntea ce stătuse ascunsă sub bonetă era în parte neatinsă de razele fierbinți ale soarelui. Cînd arunca pietrele, părul îi cădea în neorînduială peste tîmpla dreaptă, dar de fiecare dată el avea grijă să-și aranjeze frizura, potrivindu-și cărarea cu degetele în chip de pieptene. Ea purta o fustă albă, largă, plisată și o bluză din mătasă tot albă, fără mîneci, cu decolteu larg, încît pieptul și brațele se roșiseră

puţin din cauza soarelui. Părul negru, lung, şi-l prinsese peste cap într-o panglică albă ca fetele de şcoală şi faptul ăsta o întinerea nespus, dîndu-i un aer de adolescentă, răsfăţată şi veselă, alintată şi plină de exuberanţă. Lua pietre de alături de pe pled, mai bine-zis le alegea pe cele mai rotunde, iar pe cele colţuroase şi sparte le punea pe furiş în grămada lui Alexandru, şi le arunca destul de stîngaci spre lemnul acela putred din marginea apei. Uneori nimerea stîlpul, dar de cele mai multe ori nu, însă cînd îl nimerea, înadins Alexandru se făcea că are treabă, căutînd nu ştiu ce prin buzunarele vestonului aruncat alăturea pe pled, — cînd pieptenele sau chibriturile, cînd batista sau pachetul de ţigări — sau privea pur şi simplu departe pe şosea trecerea sătenilor către „Crăiţa", numai să nu observe şi să nu înregistreze victoria ei.

— Uite Alex, ura! Am nimerit! explodă ea după un timp, bătînd zgomotos din palme şi bucurîndu-se ca un copil. Vai, ce bună ţintaşă sînt! Am pînă acuma optsprezece lovituri...

— Cîte ai?

— Optsprezece!

— Optsprezece?

— Da! De ce te miri?

— Pentru că ai numai şaptesprezece! o corectă el serios, stînd cu capul plecat asupra vestonului în buzunarele căruia scotocea de zor, abia stăpînindu-şi rîsul.

Îi plăcea s-o necăjească, s-o vadă îmbufnată, îi stătea bine cînd buza de jos se răsfrîngea uşor ca la copiii bosumflaţi, în timp ce apele albastre ale ochilor se întunecau a noapte.

— Deci să ţin minte: şaptesprezece...

— Cum şaptesprezece, Alex? sări ea ca arsă. Tu ai pînă acuma zece lovituri şi eu am avut şaptesprezece. Dar n-am nimerit adineaori încăt o dată? Deci am făcut optsprezece...

— Serios? Ai nimeri?

— Cum, n-ai văzut?

— Nu, n-am văzut, tocmai căutam o ţigară prin buzunare, răspuse el candid.

— Uf, fi-ţi-ar ţigara a naibii să-ţi fie! izbucni ea plină de nervi şi căută să-l lovească peste mînă ca să-i strivească pachetul de „Aroma" şi cutia de chibrituri ce le ţinea strînse

în pumn. Nu știu cum se face că mereu nu ești atent cînd arunc eu !

— Nu-i nimic, o liniști el, mai aruncă o dată, că pietre avem berechet și, dacă nimerești, faci optsprezece puncte și gata, nu-i nici o supărare...

— Cum să mai arunc o dată ? se bosumflă ea răsfrîngîndu-și iar buza de jos a supărare. Crezi că mai nimeresc ?

— Dacă nimerești, e foarte bine, dacă nu se arată pricea...

— Cum, Alex, tu crezi că eu te-am mințit ? se revoltă Dorina și, prinzîndu-l de umeri, încercă să-l scuture zdravăn întorcîndu-l cu fața către ea. Hei, unde te uiți ? Privește aici, în ochii mei. Așa. Spune, astfel de părere ai tu despre mine ? Se poate ?

— Bine, fie, ai optsprezece puncte, se învoi el arătîndu-se mărinimos și dădu din mînă în semn că „treacă de la mine, iată sînt înțelegător !". Mi-e teamă că ai să începi să plîngi și știi melodia aceea : „Nu-ți șade bine cînd plîngi..." Așa că...

— Uite, chiar am să încep să plîng ! se întoarse ea cu spatele și își acoperi ochii cu palmele. Ești rău... Crezi că am nevoie de generozitatea ta ? De mila ta ?

— Ei, hai fii cuminte, zise el liniștitor și o prinse de după umeri, apropiind-o de pieptul său. Îi mîngîie ușor părul, încercă apoi să-i ia palmele de pe obraz ca să-i șteargă lacrimile, dar ea se împotrivi, nu se lăsă și continuă să stea cu capul tot plecat, suspinînd încet. Plîngea ? Nu plîngea ?

— Dorina, mă asculți ? încercă el să-i înalțe fruntea.

— Ce vrei ?

— Uite, continuăm jocul. Am ambiție să te ajung din urmă. Ce naiba, înțelege și tu că mi-e necaz, eu sînt militar, sînt grănicer, se poate să fiu întrecut de-o fată la tir ?

— Aha, mi-ai dat o idee ! se întoarse ea deodată cu ochii înlăcrimați, dar lacrămile parcă rîdeau de-o ascunsă și răutăcioasă bucurie. Am să-i spun lui Mirescu că ești un prost țintaș, așa am să-i spun, să te pedepsească, să te pună planton sau să te închidă în podul pichetului ! Asta am să fac ! Sau știi ce ? Mai bine să te închidă în cușca cîinelui să te mănînce puricii ! Așa ! Uite că pot să fiu și rea ! De ce rîzi ? Alex, tu n-auzi ? De ce rîzi ? Nu rîde, că mă enervează indiferența asta a ta, înțelegi ? Tu n-auzi ?

Alexandru rîdea cu hohote și atunci ea începu să-i care la pumni în spinare cu nemiluita ; dădea ca într-o tobă, îi

simţea omoplaţii puternici sub pumnii ei mici şi firavi, dar continua să-l lovească fără istov, suflînd din greu de efortul făcut, fără însă să se lase, fără să renunţe, ci îndîrjindu-se mai tare cu fiecare clipă care trecea.

— Na, mai rîzi ?

— Ce „na" ?

— Pumni. Ţi-am cărat în spinare două mii de pumni.

— Mie ? se miră el, înălţînd sprîncenele şi privind-o nedumerit, de parcă atunci s-ar fi sculat dintr-un somn.

— Da, ţie !

— Tot ce se poate, dar n-am simţit nimic. Poate că n-am fost acasă...

— Nesuferitule !

Îi întoarse îmbufnată spatele, cu palma apăsîndu-şi pieptul — simţea cum îi bate inima, tare, puternic, parcă să-î taie răsuflarea. Obosise. Panglica i se desprinsese din păr, era undeva pe pled, iar părul îi cădea peste frunte, acoperindu-i ochii. Tăcută, căută în poşetă, luă pieptenele, se pieptănă încet, cu grijă, îşi prinse după aceea peste păr panglica albă, după care tot fără să-l privească pe Alexandru se culcă pe spate în lungul pledului, cu mîinile sub cap şi ochii aţintiţi spre bolta de umbră a salciei.

— Te-ai supărat ?

— Lasă-mă-n pace !

Era categorică. Mai bine-zis vroia să fie categorică pentru că el vedea, era limpede cum o încearcă un zîmbet, cum surîsul acela ce-l ţinea ascuns arunca totuşi o lumină peste obrazul ei îmbujorat de efortul ce-l făcuse. Dar nu-i mai zise nimic, se făcu a n-o băga în seamă, însă după o clipă, pe furiş, prinse a o privi lung şi stăruitor, cum stătea culcată acolo pe pled sorbind-o parcă din ochi. Îi mîngîia cu privirea umerii pigmentaţi de razele soarelui, sînii mici ce se ghiceau sub bluză, trupul plăpînd, firav, cu şolduri mici şi picioare frumoase, mîndria oricărei balerine în lumea visurilor ei. „Îmi place, tare mult îmi place, gîndea el, are ceva din însăşi gingăşia baletului, intuiesc graţia ce-ar fi avut-o mişcările ei în dans, trăirile ei, sentimentele ei..."

Furat de gîndurile pentru ea, se uitase cu ţigara în mînă, fără s-o aprindă şi tot bătîndu-i capetele de cutia de chibrituri, era aproape gata să-i scuture tot tutunul. Într-un tîrziu o puse între buze, scăpără un chibrit şi trase cîteva

fumuri în piept, adînc, cu voluptate, slobozind rotocoale alburii sub bolta frunzişului pe care le împrăştia apoi cu mîna.

O mai privi cîteva clipe şi văzînd-o că stă neclintită, cu ochii deschişi, aproape fără să clipească, zise:

— Pot să te întreb ceva?

— Da...

— Mai eşti supărată pe mine?

— Dar cine ţi-a spus că sînt supărată? zîmbi ea şi se ridică în capul oaselor, potrivindu-şi părul pe frunte. A fost un joc, nu? Şi eu înţeleg jocurile... Numai că de pedeapsa ce trebuie să ţi-o dea Mirescu să ştii că nu scapi! Vai, ce ruşine: grănicer şi nu poate lovi o ţintă! Şi încă zvîrlind cu piatra!

Începu să rîdă, să-l sîcîie, lovindu-şi unul de altul pumnii mici, apoi îl trase de păr şi-i răsuci nasul pînă la durere.

— Aha, mi-am adus aminte de ceva! izbucni ea vesel. Vino mai aproape...

— Ca tu să zici că ai o casă, să-mi apeşi ochii închizînd ferestrele, să-mi închizi gura ca pe o uşă, şi să-mi răsuceşti nasul ca pe o cheie... Lasă, că nu se prinde... Vreau mai bine să te întreb ceva foarte serios... Ceva care mă frămîntă...

— Ce anume?

— Uite ne-am jucat, am glumit, dar oricît aş vrea, nu-mi iese din cap cele ce mi-ai spus cînd veneam încoace, la ieşirea din sat...

— Ce ţi-am spus? încruntă ea sprîncenele.

— Că şi tu l-ai fi putut omorî pe conte...

— Da, şi de ce te miri? E o imposibilitate? Nu e nici o imposibilitate. L-aş fi omorît oricînd, în orice împrejurare şi fără nici un fel de remuşcare, fără nici un fel de reticenţe!

Alexandru o privi cîteva clipe cu nişte ochi parcă străini, apoi rămase pe gînduri cu ţigara în mînă, uitînd chiar să-i scuture scrumul ce era gata să cadă pe pled. Mai trase un fum, două, trei, apoi zvîrli restul ţigării cu un bobîrnac departe, în apă şi-l privi cum pluteşte sfîrîind uşor către lemnul acela putred al pescarilor. Fruntea i se încreţise, ochii parcă îi ardeau sub pleoape, o bruscă nemulţumire puse deodată stăpînire pe el. Ar fi fost oare capabilă Dorina de aşa ceva? se întrebă el stăpînit de o nelinişte lăuntrică, nu atît pentru gestul în sine, care, în definitiv, controlat sau necon-

trolat, îl putea face oricine ar fi avut sînge rece şi motive foarte puternice în acest sens, ci pentru faptul că mintea lui refuza să-şi închipuie că ea, iubita lui, o ființă atît de plăpîndă, de o sensibilitate deosebită şi de o puritate sufletească cum rar îi fusese dat să întîlnească, ar fi putut include în caracterul ei două linii diametral opuse.

— Nu uita Alex, urmă ea, că eu mi-am pierdut tot ce-şi poate avea un copil mai scump pe lume : părinţii. Mama a murit în accidentul acela de tren, dar ajunsese ca vai de ea din pricina dispariţiei tatălui meu. Şi tata...

— Te-am mai întrebat duminica trecută cînd am fost la tine, crezi că Tegaş ăsta de şi-a luat zilele are vreun amestec în dispariţia lui ? Atunci ai evitat să-mi dai vreun răspuns...

— Şi poate evit şi acuma...

— De ce ? Nu ai certitudinea vinovăţiei lui ?

— Ba da, dar vreau să văd ce-or să stabilească cercetările astea care au început azi dimineaţă. Sînt ferm convinsă că voi afla ceva despre tatăl meu...

— Crezi că trăieşte ?

— Nu, nu cred, cu toate că, ah, dumnezeule, ce n-aş da să-l ştiu în viaţă ! Dar uite, sînt mai mult de douăzeci de ani de atunci, cred că a murit, altfel nu ne lăsa el fără nici o ştire cît de mică despre soarta lui...

— Poate că v-a părăsit...

— Tata ? se miră Dorina şi pe chip îi trecu un zîmbet amar, stingher, de durere. Nu l-ai cunoscut, Alex, şi de aceea poţi vorbi aşa... Crede-mă, era în stare să mă ia cu el pe schele, să stau printre grămezile de cărămizi şi stivele de bîrne de dimineaţa pînă seara tîrziu, numai să mă aibă în ochi, să mă ştie aproape de el... Tuturor mă arăta, se mîndrea cu mine spunîndu-le că sînt frumoasă şi cuminte, că sînt ascultătoare şi învăţ bine. Ce mai, ştii cum îşi laudă părinţii copiii, mai ales dacă nu au decît unul ! Iar de mama era atît de îndrăgostit, încît mergea cu ea numai de mînă pe stradă sau o ţinea de după umeri, de parcă ar fi fost în primele zile ale căsătoriei. Ah, blestemată să fie ziua cînd a încheiat tîrgul cu contele ăsta ! Nu, sînt ferm convinsă că Tegaş a ştiut totul despre dispariţia tatălui meu, el este autorul probabil al morţii lui...

— Mă rog, nu vrei să-mi spui, dar pesemne că ai unele indicii care te fac să susţii afirmaţiile astea...

— Am, dar astăzi ele nu mai fac doi bani, zise Dorina cu părere de rău.

— De ce?

— Pentru bunul motiv că la mijloc e vorba de un martor care nu mai există. Un martor care putea aproba oricînd vinovăţia contelui.

— Ce martor?

— E vorba de unul Licu Tănase, om sărac, care a auzit din întîmplare, la castel, tot planul urzit de Tegaş pentru moartea tatălui meu...

— Serios? Şi unde-i omul ăsta? Poate că...

— Stai să vezi, îl opri ea. Acest Licu Tănase era într-o cameră, repara o sobă de teracotă, iar în salonul alăturat se găseau mai mulţi bărbaţi, nu i-a ştiut niciodată cine au fost, dar a recunoscut glasul lui Tegaş, niţel aspru, supărat care a spus la un moment dat: „Dacă italianul ăsta ne scapă, după ce ne dă cheile bisericii, s-a dus dracului toată strădania noastră!“ La cîteva zile, omul foarte cinstit, văzînd-o pe mama plînsă de dispariţia tatălui meu, a venit la noi în curte şi i-a spus tot ce-a auzit. Fără să mai stea pe gînduri, mama s-a hotărît chiar în seara aceea să-l dea în judecată pe Tegaş, avîndu-l pe Licu Tănase martor. A treia zi însă, în zori, omul a fost găsit mort, curentat cu o sîrmă, ce chipurile s-ar fi desprins de pe stîlpii din marginea comunei şi ar fi călcat din nebăgare de seamă pe ea. În situaţia asta, îţi dai seama că orice acuzaţie, fără măcar o probă, un martor, n-avea nici un fel de şansă. Aşa că mama a renunţat...

— Eu cred, după cîte înţeleg, zise Alexandru, că Tegaş n-a fost străin nici de moartea acestui Licu Tănase...

— Categoric. Omul a fost urmărit, probabil că cineva l-a auzit ce i-a spus mamei, sau mama a fost auzită a doua zi că-l are pe Licu Tănase martor şi soarta sobarului a fost pecetluită pînă seara...

— Da, într-adevăr, consimţi Alexandru, ai toate motivele să-l acuzi pe conte de dispariţia tatălui tău...

— Atunci, mă înţelegi, Alex, de ce l-am urît toată viaţa pe acest mojic, care dacă n-a făcut rău nimănui din sat, încît a reuşit să se facă simpatic ţăranilor, în schimb m-a adus în situaţia să nu mai am familie, să-mi trăiesc zilele singură, infirmă, departe de dreptul ce ţi-l dă viaţa să iubeşti şi să fii iubită, cu durerosul sentiment în suflet că în fiecare

zi, cu fiecare clipă tinerețea mea trece, se stinge și simt că nu am nici un rost pe lumea asta...

Începu să plîngă, îngropîndu-și fața în palme, scuturîndu-și umerii în suspine înăbușite, ascunse.

— Hai, te rog, liniștește-te, îi ceru Alexandru, n-are rost să te întristezi, toate se vor aranja cum trebuie...

— Uite, Alex, înălță ea ochii înlăcrimați, iartă-mă că plîng, dar tu ești primul meu confident, ești primul meu prieten adevărat, primul om pe care-l simt foarte aproape de mine, uite îți mărturisesc ție acuma sincer și deschis că atîta ură am avut împotriva acestui conte, împotriva acestei fiare, care ori de cîte ori îl întrebam de tata îmi zîmbea în nas și lăsa să se înțeleagă că dacă i-aș permite să pună mîna pe mine, ar fi în stare să-mi destăinuie ceva, îți spun, am avut atîta ură împotrivă-i, încît atunci cînd am fost în fața lui, singură cu el, și împrejurări au fost destule, aș fi fost în stare, cît sînt de slabă, să-i pun genunchiul în grumaz și să-l crestez cu cuțitul, să-l facă — înainte de a-și da sufletul — să-mi mărturisească totul despre tata, să-l chinui înainte de moarte și să-l fac să vorbească, să-l întreb cine i-a dat lui dreptul să-mi ia fericirea familiei mele, cine i-a dat lui dreptul să lase pe drumuri o femeie și-un copil... Și dacă n-ar fi vorbit, i-aș fi împlîntat cuțitul în grumaz, fără teamă, fără remușcări, cu certitudinea că-mi fac singură dreptate, știu, împotriva legii, dar îmi fac! De aceea, Alex, cînd azi dimineață am auzit lumea în sat că Tegaș a fost găsit spînzurat, unii spun că ar fi fost omorît, cred că am fost singura care m-am bucurat, așa cum te bucuri de pildă de viață!

— Te înțeleg, Dorina...

— Știu, am văzut adineauri, cînd m-ai întrebat dacă și eu l-aș fi putut omorî pe conte și ți-am răspuns afirmativ, ai făcut niște ochi mari, mari de tot, desigur m-ai condamnat în sinea ta, ți-ai anulat într-un fel părerea bună ce ți-o făcuseși despre mine, dar dacă ai fi în locul meu, dacă ai trăi zbuciumul meu, atunci cel puțin m-ai compătimi...

Trecea o mașină pe șosea, un turism albastru și-n urma lui se înălța un nor de praf, alburiu și dens ce începu a se împrăștia peste cîmp și peste apa lacului. Mașina dispăru apoi pe drumul către pădure, dincolo de „Crăița" și nu se mai văzu.

— Aceea a fost maşina miliţiei, zise Alexandru arătînd cu capul în urma ei. Cred că s-au încheiat primele cercetări...

— A fost chemat şi Mirescu ?

— Nu ştiu, nu cred, e o chestiune care nu-i de competenţa noastră, dar ne-a cerut plutonierul Patriche de dimineaţă cîinele de urmărire...

— Şi ? S-a descoperit ceva ?

— Pînă ce am plecat eu, băieţii nu se întorseseră încă la pichet, aşa că nu-ţi pot spune nimic. Dar dacă sînt urme, în mod sigur cîinele nostru îşi face datoria. Numai că a dat puţină ploaie de dimineaţă şi...

— Şi ? Ce-i dacă a plouat ?

— Cîinele nu mai poate face nimic. Se pierde mirosul urmei...

— Uite acuma ce soare e şi ce cald .... Nu ţi-e foame, Alex ?

— Puţin...

— Mîncăm ?

— Execut orice ordin ca să nu mă spui comandantului şi să mă închidă în podul pichetului ! rîse Alexandru şi-o sărută uşor pe umărul drept.

— Nu, am spus în cuşca cîinelui, corectă Dorina. Să dormi acolo cu puricii...

— Fie şi-acolo...

Dintr-o sacoşă de material plastic, Dorina scoase mai întîi un şervet alb şi-l întinse în chip de faţă de masă peste pled. Dădu apoi la iveală pe cîteva farfurii, tot din material plastic, o bucată de brînză proaspătă, cîteva ridichi, ouă fierte, un serviciu de muştar, sare şi piper, apoi patru şniţele, o pîine albă, două pahare şi trei sticle de bere...

— Oho, avem şi băutură ! exclamă Alexandru şi copilăreşte îşi frecă palmele de bucurie, de parcă ar fi fost un băutor de întîia mînă. Şi încă bere...

— Am luat numai trei sticle, pentru că am observat că nu bei, zise Dorina, în timp ce rînduia lîngă farfurii furculiţele şi cuţitele. Duminica trecută, la „Crăiţa“ n-ai băut mai mult de două halbe...

— Nu, nu prea beau...

— Ori era comandantul de faţă ? rîse Dorina şi-i întinse ridichile să le curețe. Te cam temi de Mirescu...

— E un om admirabil, zise Alexandru în timp ce cu un cuţit începu să descojească ridichile. Cult, manierat, are cum

s-ar spune simţul măsurii, ştie să se orienteze foarte bine în orice problemă. Dar în primul rînd e un om drept şi pentru asta este foate mult iubit de către băieţii de la pichet...

— O, dar îl lauzi atîta de parcă vrei să mi-l aduci la însurătoare ! vorbi Dorina şi-i puse lui Alexandru pe farfurie o bucată de şniţel.

— Ai adus vorba despre dînsul şi nu ţi-am spus decît ceea ce am crezut de cuviinţă că-l caracterizează, esenţialul. Mă rog, e părerea mea sinceră, dar te asigur că este şi a tuturor celor care-l cunosc...

— Nu pot decît s-o fericesc pe Silvia că are un asemenea soţ, zise Dorina şi începu să taie pîinea, dar Alexandru, sfîrşind de curăţat ridichile, n-o lăsă şi se apucă el şi de treaba asta. Şi unde mai pui că s-a înscris şi la Drept, la fără frecvenţă. Un om cu multă voinţă... Hai, te rog, mănîncă !

— Mulţumesc, îndată, dar mai întîi...

Alexandru umplu paharele cu bere şi înălţînd unul, zise zîmbind, privind-o pe Dorina :

— Duminica trecută, seara, la „Crăiţa", locotenentul Mirescu, dacă-ţi aminteşti, ridicînd halba de bere, a spus „să bem pentru cei care ne sînt dragi", aşa este ?

— Întocmai !

— Acum eu spun că beau pentru tine, pentru că tu îmi eşti dragă, urmă Alexandru şi, după ce făcu un semn de sărut cu paharul în dreptul buzelor, îl dădu peste cap dintr-o singură răsuflare.

— Ce frumos vorbeşti tu, Alex ! zise Dorina emoţionată, cu ochii strălucind în lacrimi. Pot spune oare că după ani de zile în care bărbaţii, nu că nu m-au plăcut, dar m-au ocolit, am găsit, în sfîrşit, pe cel care va da un nou curs vieţii mele ?

— Da, draga mea.

— Ce fericită sînt ! exclamă ea. Ce fericită ! Ştii, Alex, că de cînd te cunosc cîteodată parcă-mi pierd minţile, zău aşa !

— Cum asta ? se miră el.

— Zău, crede-mă, ţin foarte mult să fac în clasă lecţii frumoase, dar de cînd cu tine, vorbesc, vorbesc, privesc copiii şi, deodată, gîndul îmi zboară către tine, te urmăreşte, te cheamă, te caută, te vrea... „Ce face el acuma ? îmi zic. O

fi la pichet ? E plecat pe frontieră ? O fi trist ? Vesel ? Are vreo nemulţumire, ceva ? Se gîndeşte oare la mine ?"

— Serios ?

— Foarte serios, Alex. Cînd plouă mi-e teamă că te udă ploaia şi ai să răceşti, noaptea cînd văd rachete colorate înălţîndu-se spre cer sau cînd aud împuşcături mai aproape sau mai îndepărtate, îmi zic în sinea mea „bine ar fi să nu se întîmple nimic, să nu fie *el* pe acolo, să se afle în clipele astea în pat şi să doarmă..."

— Dacă fiecare fată s-ar gîndi la iubitul ei grănicer, „bine ar fi să doarmă" sau „să nu fie acolo unde se aud împuşcături", interveni Alexandru rîzînd, atunci cine ar mai păzi graniţa... stimată domnişoară ?

— Nu ştiu, poate că ai dreptate, dar aşa mă gîndesc eu şi cred că acelea de care vorbeşti tu tot aşa se gîndesc şi ele... Nu cred că există femeie care-şi iubeşte cu adevărat bărbatul să nu se teamă pentru viaţa lui. Greşesc cu ceva că mă tem pentru viaţa ta ?

— De loc !

— Sau ştii, Alex, altceva, uite, foarte curios, stau cîteodată în clasă şi, tot gîndindu-mă la tine, parcă te văd undeva într-o bancă, cuminte-cuminţel cu mîinile la piept, mă asculţi, îmi urmăreşti expunerea, fiecare gest, fiecare vorbă, îţi întîlnesc privirea, ochii aceştia căprui care m-au fascinat din prima clipă şi mă tulbură şi acuma... Şi nu numai într-o clasă te văd, ci în toate în care intru, în fiecare tu ai locul tău în bancă, şi eu îţi zîmbesc, şi-ţi spun în gînd că te iubesc, că te doresc, îţi şoptesc şi te implor să fii sincer cu mine, să nu-mi dai iluzii care, o dată pierdute, vor da loc durerii... Odată, în timpul unei ore, cînd copiii îşi scriau de zor extemporalele, chiar am încercat să-ţi fac o poezie...

— Zău ? Faci şi versuri ? se miră Alexandru oprindu-se din tăiatul friptului.

— Pentru tine am început să fac, mărturisi ea sincer. Dar nu le consider poezii adevărate, ci numai sentimente adevărate...

— Ce poezie mi-ai făcut ?

— Nu-mi amintesc decît o strofă...

— Spune-mi te rog strofa aceea.

— Nu, nu ţi-o spun pentru că, ţi-am mărturisit, îmi dau seama că e departe de a fi o poezie.

— Dar m-ai asigurat că sînt sentimente adevărate, stărui Alexandru. Te rog spune-mi strofa aceea să văd cum te-ai gîndit la mine... Da ? Mi-o spui ?

Dorina înălţă privirea către bolta de umbră a salciei, căutînd să rememoreze în gînd versurile, apoi, amintindu-şi, îl prinse pe Alexandru de mînă şi zise :

— Ascultă, Alex, uite mi le-am reamintit, dar să nu rîzi de mine, zău, te rog, nu sînt poetă...

— Cum o să rîd, fată dragă ? Se poate să rîd de sentimentele cuiva, de sentimentele tale, mai ales că-s adresate mie ?

— Bine. Iată strofa aceea :

Mi-ai picurat în suflet a dragostei licoare
Zile şi nopţi în şir mă vei iubi tu oare ?
Te chem, te strig, te caut în dimineţi senine
Şi sînt îndurerată cînd nu eşti lîngă mine...

— Foarte frumos ! exclamă Alexandru. Îţi mulţumesc foarte mult pentru sinceritate. Dar ştii că ai talent ?

— Ei, am talent...

— Categoric, ai talent...

— Lasă, nu mai fi drăguţ, ştiu că mă flatezi, dar ţi-am spus, am început să scriu poezia în ora aceea, vroiam să-ţi comunic nişte sentimente ale mele, să-ţi spun ceva, să-ţi vorbesc... Aşa cum de obicei vorbesc cu tine în fiecare clipă... Hai să sfîrşim masa...

Au mîncat, au strîns farfuriile, paharele, tacîmurile, le-au pus în sacoşă, după care s-au culcat unul lîngă altul pe pled şi au stat aşa multă vreme fără să-şi vorbească, fiecare cu gîndurile lui, cu frămîntările şi dorurile lui. În jur, peste cîmpul mirosind a fîn proaspăt, peste apa lacului, peste satul din vale se aşternuse o linişte de codru şi numai cînd şi cînd clopotul cel mare de la biserica ce-şi înălţa turla albă dintre salcîmi bătea rar, o singură lovitură, în dungă, aşa cum se obişnuia să bată ori de cîte ori cineva pleca dintre cei vii. Era de-acuma după-amiaza şi pe şosea începuseră să treacă spre „Crăiţa“ grupuri-grupuri de ţărani, unii pe jos, alţii pe biciclete, se vedea şi „turcul“ Toloacă împingînd căruciorul, cu fesul lui roşu dat pe ceafă, iar într-acolo, către pădure se desluşea foarte vag vioara bătrînului ţigan care, pesemne trecea, cerşind un ban printre mesele la ora aceea fără multă clientelă.

Într-un tîrziu, Dorina îl prinse ușor pe Alexandru de mînă și-l întrebă mai mult în șoaptă :

— Dormi, Alex ?

— Nu, nu dorm...

— Dar ce faci ?

— Stau cu ochii deschiși și număr frunzele salciei.

— Serios ? Cîte sînt ?

— Pînă acum am ajuns la două milioane și vreo cinci sute patruzeci și șapte de mii. Dar mai am de numărat...

— Bine, numără mai departe...

Tăcu și nițel supărată se întoarse cu spatele. „Nu, de bună seamă, își zise, ori eu sînt o absurdă, sînt o exagerată, îi pretind prea mult, ori el, asemeni mie, n-a mai avut nici o legătură atît de apropiată ca pînă acuma și nu știe cum să se comporte. Uneori e vesel, foarte vesel chiar, apoi deodată îi piere acea veselie și chipul i se întunecă, parcă visează... Uite, de pildă acuma, nu i-am zis nimic, n-am făcut nimic, dimpotrivă, i-am spus cum la școală mă gîndesc la el tot timpul, s-a bucurat, am văzut cum s-a bucurat, apoi, deodată, parcă s-a închis în el, nu mai e cel de acum un sfert de ceas. De ce oare s-a îngîndurat ? De ce spune că mă iubește, că-i lipsesc foarte mult, dar cu toate astea păstrează o anumită distanță, are o anumită rezervă, îi lipsește înflăcărarea aceea, nebunia firească a dragostei pe care o intuiesc, pe care aș dori să i-o cunosc, să se dezlănțuie, să mă copleșească cu dezmierdări și sărutări — ah, cît le aștept, de cînd le aștept — să amețesc îmbrățișări și cuvinte pline de căldură și adevăr despre iubirea noastră, despre ce este și ce va fi peste timp ? Nu cumva are remușcări ? Dar de ce să aibă remușcări ? Pentru ce ? Ah, îl iubesc, îl iubesc, îl iubesc și-l doresc, dar el se poartă cu mine ca și cînd ar avea lîngă el o școlăriță..."

Alexandru simți că ea este iar bosumflată, și o întoarse la rîndu-i cu fața către el.

— Te-ai supărat, Dorina ?

— Nu.

— Vroiai să-mi spui ceva ?

— ...

— Spune, vroiai să-mi spui ceva ?

— Nu, nu vroiam să-ți spun nimic...

El nu mai insistă și se ridică, luă din buzunarul vestonului

o țigară, o aprinse și se duse lîngă malul lacului, călcînd alene, parcă numărîndu-și pașii și gîndurile. Privi apa tulbure după ploaia de dimineață și curios se întrebă de ce azi nu se mai văd copiii la pescuit. Pesemne, își răspunse singur, s-au îngrămădit prin jurul casei contelui asistînd la cercetările ce le face miliția...

Incerca să se gîndească la toate astea, dar în minte îi stăruiau încă frămîntările lui dintîi care, de-un ceas și ceva, nu-l slăbeau o clipă și-l înlănțuiau puternic și dureros. „E tare frumoasă, își zise, inteligentă, cultă, ar putea oare ca în caracterul ei să fie două linii diametral opuse ? Pe de o parte corectitudinea, cinstea, mila, umanismul, onestitatea ; pe de alta cruzimea, lipsa de scrupule, setea de sînge, un anumit voluntarism, dorința de răzbunare cu orice chip... Chiar ar fi fost în stare să-l înjunghie pe conte cu cuțitul, numai să-și răzbune suferința, să-și răzbune moartea tatălui ? Pot eu iubi o asemenea femeie, cu un asemenea caracter, de-o asemenea construcție psihică ? Dar, stai, oare într-adevăr are ea o asemenea construcție psihică ? De unde pînă unde am scos acuzațiile astea ? Numai din unele mărturisiri ale ei pline de teribilism că ar fi făcut și ar fi dres ? M-a întrebat ce fac. Ce-i puteam spune că fac ? Număr frunzele salciei... Îi puteam spune că-mi număr clipele de zbucium și de frămîntări în aflarea unui adevăr ?

Zvîrli țigara în apă și se întoarse pe pled sub salcia cu ramurile plecate pînă aproape de pămînt.

— Unde ai fost, Alex ? îl întrebă ea, ridicîndu-se în capul oaselor.

— Pe malul apei...

— Ai măsurat-o ? Cîți litri are lacul ăsta ?

El înregistră ironia, zîmbi și-și trecu degetele prin păr, aranjîndu-și frizura. Rămase apoi în picioare, nu știa ce să facă.

— Mai ești supărat ?

— Eu ? se miră el. Dar nici n-am fost.

— Îți fac o propunere, vrei ?

— Să văd mai întîi propunerea...

— Hai către casă...

— Bine, mergem, acceptă el, dar nu ne întoarcem pe drumul obișnuit. Trecem pe la „baraca pescarilor“...

— Cum zici tu...

Începuse să se lase răcoarea serii. Deasupra stejarilor ce ascundeau restaurantul „Crăiţa" se ridicau suluri de fum şi peste cîmp se auzeau zvonurile hărmălaiei de glasuri, însoţite de cîntecele unei viori şi ale unui acordeon. Pe şosea oamenii se duceau şi veneau la şi dinspre pădure în obişnuitele lor plimbări duminicale.

Cînd ajunseră, se întunecase aproape de-a binelea. Baraca stătea singuratică în cîmp, cu lemnul înnegrit de ploi, cu acoperişul de draniţă putrezit şi geamul spart, prăfuit. Dincolo de ea se întindea lacul, dar aci apa era plină de stufăriş şi mătasea broaştei, oamenii abandonaseră locul pescuitului, se mutaseră mai la vale, baraca rămăsese însă la locul ei, n-o putuseră clinti, alergau pînă aci la vreme rea şi se adăposteau de ploaie sau îşi făceau de mîncare înapoia ei, unde înjghebaseră un cuptor de cărămidă, acum părăsit, cu plita şi cărămida crăpate.

Dorina trase zăvorul, deschise uşa larg la perete şi rămase pentru o clipă în prag, căutînd să pătrundă cu privirea întunericul dinăuntru. Venea de sub grinzi şi din pereţii de lemn putred un miros greu de aer stătut, închis, de catran şi baltă nămolită. Alexandru o prinse de după umeri, îşi apropie capul de al ei, îi simţea mireasma părului în nări.

— Vrei să intrăm ? propuse el.

— De ce ai vrut să trecem pe aici ?

— Să ne amintim, spuse el simplu. De cîte ori trec, mai ales noaptea, îmi amintesc... Uite, parcă te văd acolo, în colţul acela. Înfricoşată, ghemuită, udă de ploaie...

— Lasă că ai fost rău...

— Dacă zici tu...

Intrară. Ea călca uşor, cu teamă, parcă aceeaşi teamă de atunci pusese din nou stăpînire pe ea. El o ţinea de mînă, căuta să i se uite în ochi.

— Noaptea aceea ploioasă, zise el, a adus zilele astea frumoase...

Ea întoarse capul, ochii-i străluciră viu şi un zîmbet i se schiţă fugar în colţul buzelor.

— M-ai ţinut, uite, în colţul acela cu mîinile sus, îi reproşă ea şi buza de jos i se răsfrînse a supărare. De ce m-ai ţinut aşa ?

— Aşa cere meseria noastră...

Dorina se duse, călcă peste paie, se apropie de colţul întunecat al barăcii. Încercă să pipăie cu mîna scîndurile negre...

— Stai, nici o mişcare, mîinile sus! strigă deodată în spatele ei, Alexandru, şi ea speriată se întoarse brusc, cu palma pe piept, abia stăpînindu-şi bătăile inimii.

— Vai, parcă...

El se repezi, o prinse în braţe, îi lăsă capul pe spate şi o sărută mult şi pătimaş, zdrobindu-i buzele, apăsîndu-i sînii cu pieptul, stăpînindu-i zvîrcolirile mîinilor.

— Atunci... atunci... ţi-aş fi sfîşiat buzele, şopti el întărîtat. Cum mi-ar mai fi potolit setea gura asta a ta...

Stătură aşa poate un minut, două sau mai multe, îmbrăţişaţi. Apoi el scoase pledul din sacoşă, îl întinse pe barca răsturnată, îi spuse să se aşeze.

— E tîrziu, Alex, zise ea.

— Stăm puţin, ne odihnim şi mergem...

Afară era linişte, se lăsase noaptea, luna se strecura prin pînza norilor, dînd cînd şi cînd strălucire lacului. Broaştele prinseseră a orăcăi în stufărişuri, se auzeau cum fac „plici", sărind în apă, împinse parcă de nişte resorturi nevăzute.

— De unde veneai atunci? întrebă într-un tîrziu Alexandru şi-o culcă pe Dorina pe braţele sale. De multe ori am vrut să te întreb, dar am crezut că-mi vei spune singură...

— Nu-mi face nici o plăcere să-mi aduc aminte, te rog crede-mă, vorbi ea moale. Nu ţi-a spus Mirescu?

— Nu.

— Credeam că ţi-a spus. M-ar fi scutit de explicaţii care mă îndurerează...

— Nu, nu mi-a spus nimic...

Dorina oftă tare, din adîncul pieptului şi rămase cu privirea ţintă către grinzile de deasupra. Pe chip i se aşternuse o umbră de întristare.

— Mă rog, dacă ţi-e greu să-mi spui, nu spune, zise Alexandru şi-i mîngîie fruntea uşor, apoi părul, şi iar fruntea.

— Ba, am să-ţi spun, hotărî ea. Nu e nimic de ascuns. Ţie nu-ţi pot ascunde nimic, mai ales că nu sînt vinovată...

— Te ascult...

— Ţi-am spus atunci că veneam de la S.M.T., de la inginerul Dumitriţă...

— Da, mi-ai spus...

— Ei, de la el veneam, ăsta-i adevărul.

Alexandru rămase încremenit, ceva îi săgetase întregul trup, parcă un cuțit i-ar fi despicat spinarea în două. Ea simți tresărirea lui, îi prinse mîna, mîna parcă avea un ușor tremur, ceva se zvîrcolea în el, înțelegea, își da seama. „Doamne, ce prostie am făcut, își zise. Nu, nu trebuia să-i spun, îl pierd... am să-l pierd și asta înseamnă sfîrșitul meu!“ Vorbi cu glasul frînt, dar vroia să fie liniștitor :

— Nu, Alex, nu e ceea ce crezi tu, degeaba te frămînți...

El tăcea, privea undeva în noapte pe ușa deschisă, poate fața argintie a lacului, poate într-aiurea, cerul sau pădurea.

— Îl știi pe Dumitriță ăsta ? întrebă ea.

— Nu, nu-l cunosc cum arată, l-am auzit numai pe comandant vorbind de cîteva ori cu el la telefon...

— E un ramolit, n-are mai mult de patruzeci de ani, dar după cum arată, zici că-i trecut de șaizeci. Nopți pierdute în chefuri, uneori în scandaluri, are o față îmbătrînită peste măsură de mult, dar și el e ca un schelet umblător, abia se țin hainele pe el. Face pe don-juan-ul, pe craiul, l-a prins nevastă-sa cu o femeie de la ferma de păsări a Stațiunii — auzi pînă unde a ajuns ! — și și-a luat bagajul și a plecat.

— Cum ai ajuns la el ? întrebă printre buze Alexandru.

— Mi-a trimis vorbă că vrea să dea lecții de pian fetiței. Are o fetiță de vreo șase ani. Mirescu mi l-a recomandat, a insistat prin Silvia, n-am avut ce face, de unde să știu eu că-i atît de măgar...

— Dar ce-a făcut ?

— N-a făcut nimic, fii liniștit, îl asigură Dorina și-i strînse mîna cu putere. A încercat el, dar nu i-a mers cu mine !

— Mai fuseseși la el ?

— Nu, dragă, atunci, în seara aceea m-am dus prima dată, pentru prima lecție. A trimis mașina de la Stațiune după mine. Mă crezi că nici nu i-am văzut fetița ?

— De ce ?

— Că e afară la joacă, dar pînă vine să mai stăm de vorbă, c-o fi una, c-o fi alta, să ne cunoaștem, a adus o sticlă de coniac, eu n-am vrut să beau și atunci a adus vin, a scos niște prăjituri de casă, nu știu cine i le făcuse, probabil pe la cantină și după ce a luat zdravăn la măsea a încercat să pună mîna pe mine. Atunci m-am ridicat de pe scaun și m-am dat înapoia mesei. Aveam de gînd s-o răs-

torn peste el. I-am spus că țip, dacă se apropie, dar turbatul nici n-a vrut să audă. A început să mă amenințe. S-a dus să încuie ușa, dar i-a căzut cheia din mînă — era beat turtă — și atunci eu i-am dat un brînci și am zbughit-o afară pe sală, de acolo în curte și strecurîndu-mă printre niște magazii, am ieșit în cîmp. Pantofii i-am uitat la ușa lui, că am zis să nu intru cu ei, duceam noroi în casă. Mi-au rămas acolo și poșeta și balonseiderul și baticul...

— Și apoi ?

— L-am auzit fugind după mine printre magaziile alea, apoi în cîmp a renunțat să mă mai urmărească, a căzut mi se pare într-un șanț cu apă. După aceea ai apărut tu...

Alexandru începu să-i mîngîie iară fruntea, părul, mîna parcă nu-i mai tremura, îi căuta ochii cu privirea lui.

— Toată prostia a pornit de la Mirescu, urmă cu părere de rău Dorina. Dacă-l știa ce porc este, nu trebuia să mă trimită acolo. Mai ales că m-a jignit măgarul ăsta de Dumitriță, referindu-se la infirmitatea mea.

— Ce-a spus ?

— Ei, lasă-l dracului, nu vreau să-mi mai aduc aminte !

— Dar am văzut că ai balonseidul acasă, zise Alexandru.

— S-a dus Mirescu la el, a doua zi dimineața, spune că l-a făcut de două parale, mi-a luat de acolo lucrurile. Porcul ! Credea că-s o femeiușcă de aia, de-a lui, cu care și-a înșelat nevasta... Ei, vezi, Alex, ce sînt unii bărbați ? Vezi ?

Alexandru tăcea. Zise într-un tîrziu :

— Nu-s toți așa...

— Nici eu nu zic că sînt toți, dar e de-ajuns unul, doi ca să-ți piară pofta să mai ieși din casă. Spune, ești supărat, cumva ? Te rog să nu fii... îl imploră ea. Înțelege că nu sînt vinovată cu nimic, absolut cu nimic... Apoi, dacă nu era întîmplarea asta, zîmbi ea, nu eram în noaptea aceea infractoarea ta... Nu eram acum în brațele tale...

— Deci orice rău spre bine.

— Perfect adevărat...

Ea îl cuprinse de după gît, își apropie buzele lui, îl sărută mult, îl mușcă și iar îl sărută și apoi, ridicîndu-se, zise :

— Spune, așa că nu te-a supărat întîmplarea asta ?

— Nu.

— Acum hai către casă că e tîrziu...

Porniră peste cîmp, ţinîndu-se de mînă, mergeau prin noapte ca printr-o apă neagră, baraca rămăsese departe în urmă, nu se mai vedea, o înghiţise întunericul, nu se mai vedea nici lacul, se auzea tot mai aproape răsuflarea satului ascuns sub frunzişul salcîmilor, pregătindu-se de culcare.

7

Cercetările n-au putut stabili, în primele lor concluzii, nimic deosebit în legătură cu moartea contelui Aristide Tegaş. Au venit de la oraş un procuror, un medic şi un ofiţer de miliţie cu grad de căpitan, însoţiţi de un fotograf. Plutonierul Patriche i-a relatat anchetatorului pe larg toate cele întîmplate şi acesta împreună cu cei sosiţi au trecut de îndată la treabă.

După ce au examinat cadavrul şi au cercetat odaia în care s-a petrecut presupusa sinucidere a contelui, iar fotograful a tras cîteva clişee, căpitanul anchetator a spus medicului să procedeze la cuvenita autopsie, — dispensarul nu era departe — iar el a plecat însoţit de plutonierul Patriche la postul de miliţie pentru a lua primele declaraţii martorilor.

În cancelarie era cald, stăruia în aerul greu, stătut, mirosul de var al pereţilor proaspăt spoiţi şi al gazolinei cu care fuseseră date în ajun duşumelele.

— Parcă ştiai că-ţi pică cineva de la oraş şi ai făcut curăţenie, tovarăşe Patriche ! glumi căpitanul punîndu-şi cascheta în cuier.

— Totdeauna e curăţenia, tovarăşe căpitan, zise Patriche, repezindu-se să-i potrivească ofiţerului scaunul la masa sa simplă de lucru. Ştiţi, vorba aceea, curăţenia sfinteşte locul...

— În afară de cazul ăsta cu sinuciderea, mai e ceva deosebit prin comună ?

— Nimic, tovarăşe căpitan. Linişte, oamenii îşi văd de treabă, luptăm să prevenim infracţiunile...

— Dar sînt asemenea infracţiuni ?

— Nu, nu sînt, v-am raportat...

— Ei, dă-mi te rog mai întîi cîteva lămuriri în privința acestui conte...

— La ordinul dumneavoastră, tovarăşe căpitan...

Căpitanul era un bărbat tînăr, înalt, slăbuț, cu fața tuciurie şi ochi negri pătrunzători. Îşi slăbi nodul la cravată, apoi scoase batista, o trecu pe frunte şi zise :

— Da, mai întîi, deschide o fereastră. E cald al dracului aici !

Patriche, voluminos, strîns în curele, cu vestonul gata să plesnească pe trupu-i voinic, încercă ivorul ferestrelor, apoi lovi o dată cu pumnul în cercevea şi geamurile se izbiră de pereți cu un zăngănit surd.

— Abia le-am vopsit şi s-a prins vopseaua, se scuză el cu fața îmbujorată. Un val de aer proaspăt năvăli în încăpere şi mirosul acela greu de gazolină şi var se stinse cu încetul.

— Ei, cum e cu contele ăsta, reveni căpitanul, lucra în cooperativa agricolă de producție sau nu ?

— A fost chemat de preşedinte, i s-a propus acest lucru, să dea o mînă de ajutor pe la grajduri că se pricepea la cai, dar a refuzat categoric, răspunse sigur pe sine Patriche. Asta acum vreo doi-trei ani, dacă nu mai mult...

— Din ce trăia ?

— Spunea că-i trimite bani un nepot al lui, de la Bucureşti. Unul Raul, băiatul soră-si...

— Cunoşti adresa ăstuia ?

— Nu, dar o putem afla ori de la poştă, ori cînd vom inventaria lucrurile bătrînului. Nu se poate să nu fie vreun tichet de mandat poştal printre hîrtiile lui.

— Mi-ai raportat că la cîteva ore după constatarea decesului ai întreprins împreună cu grănicerii o cercetare a urmelor găsite înapoia casei...

— Da, am întreprins, adeveri Patriche. Urmele au dus pînă în apropiere de catedrala zidită de Tegaş şi apoi din cauza ploii care a început să cadă, cîinele n-a mai putut face nimic...

— În afară de mănuşile acelea, ați mai descoperit ceva ?

— Un inel de centură de piele, tovarăşe căpitan. Am aici şi inelul şi mănuşile...

Plutonierul Patriche deschise repede un dulap de fier şi puse pe masă o pereche de mănuşi de piele, bărbăteşti, de măsură mică, nu prea uzate şi un inel de piele pentru centură,

galben, încheiat în triunghi cu sîrmă aurie. Ofițerul le luă, le examină și apoi le puse de o parte.

— Presupui că sînt obiectele celui care l-a vizitat noaptea pe conte ? întrebă căpitanul.

— Da...

— Centura se vede că-i din piele foarte bună și lucrată de un meșter artist. Așa cel puțin arată acest inel.

— Da, aveți dreptate...

— Cine îl vizita pe bătrîn ? întrebă căpitanul după aceea. Cu cine se găsea în relații mai apropiate ?

— Mai cu nimeni. Trăia foarte retras. Singurul care venea din cînd în cînd la el era unul Ciocîrlan de aici din sat, un prăpădit care face 30 — 40 zile-muncă pe an la colectivă, iar restul le petrece îngrijind de curățenia catedralei. Mătură pe acolo, șterge geamurile, schimbă lumînările arse.

— Ce fel de om e ăsta ?

— A fost șofer, tovarășe căpitan, urmă Patriche. A suferit și cîteva condamnări. Un bețiv fără pereche. Duminica se îmbată cu vinul ce-l aduc femeile la altar și pleacă prin sat cîntînd și chiuind, prăvălindu-se în vreun șanț de unde îl duc copiii acasă. Ăsta e și omul de serviciu al preotului...

— De ce venea din cînd în cînd, cum spui dumneata, la conte ?

— Îl trimitea preotul cu mîncare, duminica sau în restul zilelor. Colaci, carne friptă, brînză, ouă, vin, mă rog ce se poate aduna după slujbe de la biserică.

— Ce interes avea preotul ?

— Știți, Tegaș a ridicat biserica și preotul, om cu inimă bună, a socotit că nu trebuie dat uitării și lăsat să moară de foame, mai ales că ăsta, contele, s-a bucurat de bună prețuire în sat pe vremea cînd era bogat și n-a oropsit pe nimeni cu silniciile lui...

— Dumneata îl bănuiești cumva pe acest Ciocîrlan că ar avea vreun amestec în presupusa sinucidere ? întrebă căpitanul.

— Nu, nu îl bănuiesc pentru că nu văd ce interes ar fi avut să-i ia viața contelui ? se arătă nedumerit Patriche. Ce să ia de la el ? Îl știu pe Ciocîrlan scandalagiu și leneș, dar criminal nu, nu cred...

După vreo jumătate de oră veni și medicul și-i întinse căpitanului buletinul cu concluzia autopsiei.

— Ei, care-i rezultatul ? întrebă căpitanul, fără să citească hîrtia.

— Moartea a survenit în urma unui atac de cord, cu cîteva secunde înainte de a-i fi strangulată beregata...

— Cu cîteva secunde ?

— Da, cu cîteva secunde...

— Bine, dar atunci nu pot pricepe un lucru : dacă s-a spînzurat singur, nu mai putea comite actul acesta, practic fiind decedat în clipa cînd s-a produs strangularea.

— Ba, actul îl putea comite, interveni medicul. În timp ce-şi pregătea ştreangul la gît, a intervenit atacul de cord şi a căzut cu capul în laţ...

— Da, e posibilă şi varianta asta, zise căpitanul, căzînd pe gînduri, dar dacă l-a ridicat cineva în ştreang, după deces ca să înşele adevărata cauză a morţii, acest lucru nu-l putea face decît în, hai să zic, cel puţin cinci minute. Operaţia cere timp, mai ales dacă n-a fost pregătită în prealabil : găsirea frînghiei, legarea ei, ridicarea nu tocmai uşoară de către o singură persoană a bătrînului în ştreang, care, o fi fost el puţintel la trup, dar pentru o femeie e totuşi o greutate. Şi-apoi nu sînt indicii că cineva ar fi putut face treaba asta. Nu am găsit nici măcar amprente...

— S-a găsit o basma... interveni Patriche.

— Ei şi ? Ce legătură are cu moartea bătrînului ? întrebă nedumerit căpitanul. Presupui o femeie, drept criminal. Dar femeia îl putea ridica în ştreang ?

— După basmaua asta a luat cîinele mirosul şi urma acelor paşi... nu se lăsă Patriche.

— Foarte bine. E posibil ca cineva să fi fost în odaia bătrînului, dar nu acea persoană să aibă vreun amestec în decesul lui.

— Atunci ?

— Rămîne să mai vedem...

Căpitanul mulţumi medicului pentru examinarea cadavrului, apoi îi spuse că dacă vrea să plece la oraş, maşina îi stă la dispoziţie.

— Luaţi şi fotograful. Tovarăşul procuror unde este ?

— La casa contelui. Stă de vorbă cu oamenii...

— Dumnealui mai rămîne ?

— Da. Dumneavoastră ?

— Abia am început cercetările...

— Bine, atunci mă duc. Vă salut şi la revedere !

Rămas numai el cu Patriche, căpitanul trimise mai întîi după Ilie Ciocîrlan.

Cu pălăria dată pe ceafă, aruncată neglijent peste claia de păr în care nu intrase pieptenul poate ani de zile, neras, cu ochii încercănaţi şi roşii de băutură şi somn chinuit, în sumanul lui peticit, acesta deschise încet uşa cancelariei plutonierului Patriche şi rămase lîngă prag, sfios şi smerit, mai mult speriat că a fost chemat şi el în legătură cu moartea contelui. Ce să spună ? Ce ştia el ? Ce au cu el ?

Căpitanul de miliţie îi spuse să se aşeze pe scaun şi el se aşeză încet, cu aceeaşi smerenie şi supuşenie de la început, fără să-şi ia ochii de la hîrtiile şi dosarele înşiruite pe masa din faţa sa.

— Te cheamă Ciocîrlan...

— Da, tovarăşu'... procuror.

— Sînt căpitan de miliţie, nu procuror.

— Iertaţi, n-am ştiut, nu v-am mai văzut pe aicea.

— Bine, dar uniforma o cunoşti, gradele le cunoşti, ai făcut doar armata...

— Nu, n-am făcut-o tovarăşu' căpitan. N-am făcut armata.

— Dar ai făcut puşcărie, mă, zevzecule ! îl luă la rost Patriche, privindu-l aspru, ai mai văzut tovarăşi ofiţeri de la miliţie, ai fost şofer, ai bătut şi-un plutonier de-al nostru, cum nu cunoşti că dumnealui e căpitan ?

— Lasă-l, Patriche, interveni căpitanul, aruncînd o privire mustrătoare plutonierului. Nu-i plăcea impulsivitatea acestuia. Prea era repezit, vroia să afle toate lucrurile dintr-o dată, nu se putea aşa, oamenii trebuiau luaţi cu încetul, cu binişorul, trebuie tact şi răbdare.

— Spune, cetăţene Ciocîrlan, de ce n-ai făcut armata ?

— Păi... de... pe vremea aia era războiul... se duceau oamenii cu duiumul, mureau... m-aş fi dus şi eu, de, pentru ţară, aşa se spunea, dar mă ţinea nu-ş ce aici într-o parte, la coaste... şi domnu' conte, că eram în servici la dumnealui, m-a trimis la un doctor la oraş cu o hîrtie şi tot cu hîrtia aia la cercu' de recrutare şi m-au găsit surd de-o ureche... Nu puteam merge la război... n-auzeam glonţu, n-auzeam inamicu'...

— Păi cum surd, măi omule, că spuneai că te ţinea într-o parte...

— Ba, surd am zis...

Căpitanul îl privi zîmbind pe Patriche, şi continuă :

— Cum s-ar spune ai fost aranjat de conte să nu faci armata. De ce a făcut el treaba asta ? Ţinea aşa mult la dumneata ?

— Eu ştiu ? înălţă Ciocîrlan din umeri. Eram supus, ascultător, îi îngrijeam de cai, apoi după ce am lăsat şoferia tot dumnealui m-a băgat în slujbă la biserica dumnealui, că am servici la biserică...

— Ştim că ai serviciu, am aflat. Straşnică meserie ai la anii dumitale. Cîţi ani ai ?

— Vreo... paş'cinci mi se pare...

— Nu eşti sigur ?

— Ba, cam aşa...

— Dumneata n-ai buletin, n-ai act de naştere, cum nu ştii exact cîţi ani ai ?

— Am, da ce trebuinţă am de ele, tovarăşu' căpitan ? zise Ciocîrlan, scărpinîndu-se în claia de păr. Să-i număr anii cîţi mai am de trăit ? Uite domnu' conte, ce folos că i-a nu-număraţ ? S-a dus, s-a dus !

— Cînd ai fost ultima dată la el ? întrebă căpitanul privindu-l atent pe Ciocîrlan.

— La domnu' conte ?

— La el.

— Păi... se scărpină el iar în claia de păr... păi, să zic acu vreo două-trei zile...

— De ce-ai fost la el ?

— M-a trimis sfinţia sa, părintele Gherasim, cu o pîne albă, nişte afumături de porc şi-un chil de vin. De la un botez... Mîncarea a oprit-o domnu' conte, iar vinu' mi l-a dat mie. Zice : „Ia, măi Ciocîrlane tu vinu' şi bea-l, că oi avea şi tu necazuri, să mai uiţi !" L-am luat şi l-am băut..

— Şi ai uitat de necazuri...

— Am uitat, tovarăşu' căpitan. Am uitat...

— Dar nu ţi-a spus el, contele, avea vreun necaz, ceva, vreo supărare, se certase cu cineva în ultima vreme ?

— Nu, nu mi-a spus nimic.

— Îl ajuta cineva cu bani ?

— Îl ajuta domnu' Raul, nepotu 'mnealui de la Bucureşti. Ţinea foarte mult la 'mnealui...

— Cînd a fost domnul Raul pe aici, ultima dată ?

— Ahă, de mult ! Să tot fie vreo zece ani... A venit, a stat cîteva ceasuri şi a plecat.

— De ce-a venit atuncea ?

— Nu ştiu, nu mi-a spus nici 'mnealui şi nici domnu' conte. M-a rugat numai de l-am dus cu-n camion la gară. Lucram pe-un camion, am fost şofer...

— Contele avea ceva avere ?

— Avere ? rîse Ciocîrlan, cu gura lui ştirbă şi se scărpină iar în claia de păr, privindu-l vesel pe plutonier. Păi dumneavoastră n-aţi văzut ce avere avea el în odaie ? Tovarăşu' comandant Patriche, ştie... Sărăcia ! Aia era averea lui, sărăcia ! A avut o dată, tovarăşu' căpitan, ehe, a fost om bogat 'mnealui, dar a fost şi-un fel de mînă spartă şi apoi au venit şi vremurile astea de i-au luat tot... Numai biserica nu i-au luat-o, a rămas a 'mnealui...

— Cum să rămînă, măi, omule a lui ? rîse căpitanul aprinzîndu-şi o ţigară. Ai mai văzut dumneata proprietari de biserică, undeva ?

— Domnu' conte al nostru era proprietar. Daaa, era proprietar ! El a făcut-o, a lui era. Are şi icoană mare pusă pe zid la intrare. Să veniţi s-o vedeţi. El este în icoană şi cu sfîntu' Constantin. Ce mai, proprietar...

— Nu vorbi, mă, prostii, interveni plutonierul Patriche, încruntîndu-şi sprîncenele, biserica e a comunei, a oamenilor din comună. Ai auzit ce-a spus tovarăşul căpitan ? Unde dracului ai mai auzit tu de proprietari de biserici ?

— Lasă-l, Patriche, lasă-l în pace, vorbi liniştit căpitanul. Aşa ştie el, aşa poate i-a spus contele...

— Întocmai... 'mnealui mi-a spus aşa, se lumină deodată la chip Ciocîrlan, care se muiase de tot văzîndu-l pe plutonier cum se zbîrleşte la el. „Mă, Ciocîrlane, mi-a zis într-o zi, nimeni mă, nu mai are biserică la fel ca a mea în ţara asta !“ Aşa a spus, uite asta mi-e crucea...

Făcu repede trei cruci în dreptul frunţii şi urmă :

— Se lăuda, da avea şi de ce ! Că sfîntu' lăcaş ăla dinainte, care...

— Bine, lasă, treaba contelui, căută căpitanul să-i taie vorba ca să nu mai lungească discuţia, spune-mi — că după cîte ştim ai fost multă vreme în slujba contelui — el a fost însurat vreodată ?

— Nu, n-a fost. A avut la 'mnealui la castel o dată, o doamnă, o chema... cum o chema dom'le... căută el să-și amintească, vîrînd iar degetele în claia de păr. Că avea un nume nu știu cum...

— Iustina, interveni lămuritor Patriche.

— Așa cum spune tovarășu' comandant... așa o chema.

— O cunoști ? Ai văzut-o vreodată ?

— Nu, n-o cunosc. După ce-a plecat 'mneaiei, atunci am venit eu la castel. Dar se spune că era femeie tare frumoasă... ca o regină...

— Mda... zise căpitanul și începu să bată cu degetele în tăblia mesei, în timp ce gînditor privea pe fereastră afară la joaca unor copii pe uliță. Bine, cetățene Ciocîrlan, ești liber și-ți mulțumim pentru informații...

— Să vă dea Dumnezeu sănătate, tovarășu' căpitan... și lu' tovarășu' comandant Patriche...

— O să ne dea el, n-avea grijă. Dacă mai avem nevoie de dumneata o să te mai chemăm, să știi...

— Cemați-mă și vin tovarășu' căpitan. Vin, de ce să nu vin ?... Să trăiți și rămîneți cu bine !

Vru să-și pună pălăria pe cap și să plece, dar căpitanul îl opri cu un gest al mîinii :

— Uite, vreau înainte de a pleca să te mai întreb ceva, se poate ?

— Se poate, cum să nu se poată ?

— Unde ai fos azi noapte ?

— Azi noapte ? se miră Ciocîrlan, privindu-i cu ochi mari, nedumeriți, cînd pe căpitan, cînd pe plutonier. Acasă am fost, unde să fiu ?

— N-ai fost cumva pe la conte ?

— Nu, n-am avut treabă la el. De fapt am venit cam cherchelit acasă și m-am culcat de vreme, aveam niște sughițuri de-mi întorceau burta pe dos, nu alta !

— Cu cine ai băut și unde ?

— Cu niște oameni la Coșara.

— Cine-s oamenii ăștia, spune-le numele.

— Păi, se scărpină iară în cap Ciocîrlan privind tocul căpitanului gata de scris, ziceți acolo, a lu' Bătălău, toader Bătălău, a lu Trifu cu fiu-său ăl mare Milică de-i la S.M.T., cu a lu' Turcitu, cam cu ăștia... Am tras acolo trei chile de țuică,

mai nimica toată, a dat a lui Bătălău un porc la tîrg şi am băut şi noi aldămaşu'...

— Bine, lasă asta, să te mai întreb ceva.

— Întrebaţi-mă...

— Cine crezi dumneata că l-a omorît pe conte ? Sau s-a omorît singur ?

Ciocîrlan stătu niţel în cumpănă privind duşumeaua, apoi înălţă fruntea şi zise :

— Vedeţi... oamenii vorbesc în fel şi chip... ba că i-a luat careva zilele, ba că el şi le-a luat singur...

— Asta o ştim noi, dar nu ştim ce gîndeşti dumneata.

— Ce gîndesc eu ? Păi, tovarăşu' căpitan eu propun că a fost mînă de cremenal la mijloc, că domnu' conte nu făcea el pasu' ăsta, era om credincios, cu frica lui Dumnezeu, că ştiţi că cine-şi ia singur zilele nu se mai duce în rai, nu-l mai primeşte Dumnezeu şi nici părintele slujbă de-ngropăciune nu-i face. Aşa că domnu' conte nu făcea 'mnealui, cum v-am spus, pasu' ăsta. Ce interes avea ? Proprietar de biserică şi să nu se ducă în rai ? Poate, de, să nu mai fi fost în minţile lui !

— Bine, mulţumim şi eşti liber...

Ciocîrlan se aplecă din şale în dreapta şi-n stînga, salutînd slugarnic, cu fruntea aproape la pămînt, după care cu pălăria în mînă ieşi din clădirea postului de miliţie şi-o luă glonţ către casă, mulţumit că nu-l bănuiseră — doamne fereşte ! — cu ceva în legătură cu moartea contelui.

Tot în dimineaţa aceea au mai fost chemate şi alte persoane, bineînţeles mai întîi vecinii, dar mare lucru n-a putut afla căpitanul. Nevasta factorului îi mai dădea din cînd în cînd cîte un ziar, cîte o revistă, că-i ţinea calea pe uliţă şi-o ruga frumos, politicos „stimată doamnă, tare mi-ar fi de trebuinţă ceva jurnale să văd şi eu ce mai e prin lume" şi ea îi dădea, şi el zicea tot respectuos, pocnind pintenii : „săru' mîna şi mersi !"

— Era dimineaţă de tot, a declarat ea ofiţerului de miliţie, nici nu răsărise bine soarele şi pentru că mă rugase în ajun de-un ziar ceva, după ce-a plecat bărbatu-meu cu gabrioleta către oficiu în comuna vecină, m-am dus să-i duc revista „Săteanca". Cînd să intru în ograda contelui, m-a strigat Maria lui Vizante. Zice : „stai Caterino, stai fată că merg să-i duc şi eu amărîtului ăluia o ulcică cu lapte şi-un colăcel, că azi îs nouă

ani de cînd o îngropai pe mama !“ Şi a venit femeia, şi ne-am dus amîndouă ; cînd să intrăm, am rămas stane de piatră !

— Dar uşa era deschisă ?

— Deschisă. Nu tocmai tare mult dată de perete, da' deschisă. Aşa am găsit-o, aşa am lăsat-o, că nici nu ne-am atins de ea, noi din prag am văzut nenorocirea...

Preotul Gherasim, un om trecut de şaizeci de ani, cu faţa smeadă, suptă, încadrată de-o barbă albă, bogată, s-a arătat binevoitor să dea orice fel de lămuriri autorităţilor numai să iasă făptaşul la lumină şi să-şi ia pedeapsa, că „cine ridică sabia asupra semenului, de sabie va pieri !“

— Păcat de Dumnezeu că s-a dus bietul de el, tovarăşu' conte Tegaş, a vorbit el cu duioşie în glas, căutînd să fie cît mai pe placul ofiţerului de miliţie. A fost un om cu frica lui Dumnezeu, n-a rîvnit la bunul altuia, n-a urgisit, rău n-a făcut, a fost la toate slujbele, aşa bolnav cum era în ultima vreme, a ţinut toate posturile...

— Cite ce este, părinte, i-a tăiat vorba căpitanul de miliţie, că a ţinut toate posturile e bine, mai ales că nici n-avea ce să mănînce...

— Ba, că-l ajuta sfînta biserică al cărei prea cinstit ctitor a fost...

— Mă rog, a avut bani, a construit-o să-i fie de bine, cred că dacă ar fi putut, rămînînd sărac şi nevoind să muncească, ar fi vîndut-o...

— Ba, ferească Dumnezeu de aşa nelegiuire, tovarăşule căpitane, a făcut ochii mari preotul. Cine a mai pomenit aşa ceva, auzi să vinzi casa domnului !

— Ei, nu s-o mai fi pomenit, dar dacă zicea că-i proprietar, dumneata ştii că proprietarul face ce vrea cu averea sa. Mai ales cînd datorită unei împrejurări sau alta rămîne fără o para chioară...

— Dar cine spunea că-i proprietar, tovarăşule căpitane ?

— Ciocîrlan, omul dumitale...

— O fi fost beat, tovarăşule căpitane, că îşi cam tulbură mintea de la o vreme şi nu ascultă poveţele mele...

— Mă rog, să lăsăm asta, propuse căpitanul şi să trecem la cele ce ne interesează pe noi. Spuneţi-ne, vă rugăm, cînd l-aţi văzut ultima dată pe contele Tegaş ?

Părintele Gherasim își înălță ochii albaștri către tavan ca să-și aducă aminte, în timp ce cu palma își mîngîia ușor barba albă ce-i cădea pe pieptii anteriului.

— Păi, zise el, într-un tîrziu, să tot fie marți, tovarășule căpitane. Da, da, marți. Duminică a fost la sfînta slujbă la biserică și cînd a venit la miluire mi-a șoptit că nu se prea simte așa bine și m-ar ruga de-o citanie, să-l țină Dumnezeu în sănătate...

— Și i-ai făcut citania aceea ?

— I-am făcut-o. Marți am fost la el acasă și i-am făcut-o. Era tare slăbit, săracul, și trăia în mare suferință...

— Trăia în sărăcie și mizerie, corectă căpitanul de miliție.

— N-avea de nici unele, tovarășule căpitane, nu se lăsă preotul Gherasim. Că atunci cînd a avut n-a huzurit, ci a ridicat casa Domnului să fie spre cinstirea satului ăstuia...

— ...a satului ăstuia, care tot spre cinstirea lui n-are un monument al eroilor, zise căpitanul clătinînd capul în semn de supărare și dojană.

— Ba a avut, tovarășule căpitane, a avut din războiul ălălalt... nu se dădu bătut preotul. Da, da, a avut... A fost monument frumos, parcă-l văd cu un dorobanț gornist și-un drapel în falduri, suna atacul și steagul fîlfîia... Dar niște blestemați într-o noapte au furat monumentul...

— Și dumneata nu știi cine l-a furat ?

—Eu ? se miră preotul cu ochii albaștri sticlind de nedumerire. De unde să știu eu ?

— Cică l-a furat contele Tegaș, în înțelegere cu jandarmul să facă din bronz clopote la biserică...

— Cine v-a mai spus și blestemăția asta, tovarășule căpitane ? întrebă preotul și-și făcu trei cruci mari, punîndu-și palmele pe piept ca la rugăciune. Cine ? Tot nepricopsitul ăla de Ciocîrlan ? Că ăluia îi cam umblă gura slobodă cînd ia un pahar de vin la măsea...

— Părinte, să știi că noi nu anchetăm oamenii turmentați...

— Iertăciune, tovarășule căpitane, dacă a fost cu supărare, zise preotul rugător, dar uite că am pornit de la sărăcia contelui și am ajuns la furtișagul monumentului...

— De ce a refuzat Tegaș să intre în colectivă ? întrebă căpitanul, începînd să bată darabana cu degetele pe tăblia

mesei. Se spune că era priceput la cai, uite muncea şi el acolo la grajduri, mai dădea un sfat într-o parte, în alta, îi ajuta pe oameni, primea bani, alimente, ajungea să primească şi pensie, că ai auzit, ţăranii din colective au pensii...

— Ştiu, cunosc...

— Păi, vezi ? Asta e socoteala cu domnul conte, urmă căpitanul tot mai aprins. I-a plăcut să călărească iepele la curse şi să trăiască după aceea fără griji la castel. A venit dreptatea în ţara asta, nu se putea unul să aibă prea mult şi altul să rabde de foame, i s-a luat castelul, i s-a luat pămîntul, dar a fost poftit să intre alături de oameni, să muncească atît cît era apt pentru muncă, pe urmă venea pensia aşa cum vine pentru toată lumea. Îl mai ajuta colectiva, îşi ridica şi casă, nu stătea în coliba aceea şi în mizeria aceea. De ce nu l-ai învăţat dumneata spre binele ăsta ?...

— Apăi, tovarăşule căpitane... de, ştiu şi eu ce să zic ? înalţă preotul din umeri. Despre aşa ceva... m-am cam dat eu cu el în vorbă, dar de, vedeţi dumneavoastră, vîrsta, că zicea că nu mai poate...

— Avea şi asistenţă socială...

— Greu, tovarăşule căpitane, greu... Om bătrîn, vremuri noi, nu se mai potriveşte...

— Cum s-au potrivit la alţii şi uite îs oameni cu stare, oameni de vîrsta lui, se potrivea şi la el. Deci, marţi după cum spui dumneata el era cam bolnav...

— Bolnav, tovarăşule căpitane...

— Dar nu l-ai auzit, avea vreun necaz ceva, se plîngea împotriva cuiva că i-ar ameninţa viaţa, că l-ar supăra cu ceva ?

— Nu, nu s-a plîns de nimic. Absolut de nimic...

— Nici împotriva lui Ciocîrlan ?

— Nu, dimpotrivă, îl avea îndebine, că-l ajuta, îi aducea mîncare, lemne de pe unde găsea, îi făcea şi mămăligă uneori. Aşa că de ce să se plîngă împotriva lui ?

— Bine părinte, vă mulţumim pentru informaţii...

Au fost chemaţi vecinii contelui : casierul de la cooperativa agricolă de producţie, apoi Maria lui Vizante şi moş Trocan, fostul toboşar al satului, om trecut de 80 de ani.

— În noaptea aceea aţi auzit vreun zgomot, ceva suspect, vreun strigăt, vreo ameninţare ?

— Nimic, tovarăşe căpitan.

— A mieunat o pisică, mi se pare în ogradă la domnu' boier, zise moş Trocan, tărăgănat, mai mult tuşind decît să glăsuiască pe înţelesul oamenilor, şi cîinele meu ăl mare a început să latre...

— Cam pe cînd era asta, moş Trocane ?

— Ce spui, dumneata ? întinse el urechea spre ofiţerul de miliţie.

— Cînd ai auzit cîinele lătrînd ? strigă căpitanul la urechea lui. Cam prin ce vreme ?

— Azi noapte, domnule ofiţeriu... azi noapte...

— Nu vă luaţi după el, tovarăşe căpitan, interveni Maria a lui Vizante, o femeie voinică şi zdravănă ca un munte, nu-l vedeţi că-i surd ? Ce dracului de pisică o fi auzind el în ograda contelui, cînd nu v-aude vorba dumneavoastră aici la un pas ! Astuia tot mereu i se năzare cîte ceva, a rămas într-o ureche de cînd bătea toba. Iese cîteodată în poartă şi spune către lume : „Ia auziţi cum sună sergenţii din ţignale, auziţi !" Stai şi asculţi şi nu auzi nici pe dracu. Şuieră vîntu' prin streaşina casei, prin stuful acoperişului şi el aude ţignale de-ale vardiştilor !

După ce i-a audiat pe toţi cei care ar fi putut da vreo lămurire cît de mică în privinţa morţii contelui, căpitanul de miliţie, ajutat de plutonierul Patriche şi în prezenţa procurorului, a trecut la inventarierea tuturor lucrurilor din sărăcăcioasa odaie a lui Aristide Tegaş, cercetîndu-le cu atenţie pe fiecare în parte pentru aflarea de noi indicii care să-i pună pe urma adevăratei cauze a morţii lui. Apoi, a socotit ancheta deocamdată încheiată rămînînd ca, pe parcurs, plutonierul Patriche să adune noi probe în continuarea cercetărilor ce avea să le întreprindă de unul singur. Trebuia găsit neapărat autorul urmelor de pantofi de tenis sau ghete de baschet, acesta fiind fără îndoială şi posesorul mănuşilor găsite în căpiţa de fîn, ca şi al centurii de pe care s-a desprins inelul de piele galbenă.

Pînă atunci, procurorul a autorizat înmormîntarea cadavrului, iar uşa odăii contelui a fost sigilată.

O întîmplare fericită avea însă să grăbească descurcarea iţelor. Pînă atunci însă...

8

La două zile după înmormîntarea contelui, locotenentul Mirescu veni la școală să facă elevilor obișnuitul instructaj în legătură cu sprijinul ce-l pot da ei grănicerilor în paza frontierei.

Era o dimineață plină de soare, călduroasă și copiii se găseau în curte, în recreație.

Cum trecu pragul porții, dădu cu ochii de profesoara Dorina Darini ce stătea pe un scaun lîngă zidul școlii, cu capul pe spate și lăsa razele soarelui să-i mîngîie binefăcător obrajii și tîmplele. Purta o bluză de mătase roșie și-o fustă de stofă albă, iar în picioare obișnuiții ei pantofi de sport, de o construcție specială ca să-i fie ușor la mers.

— O, ce musafiri neașteptați ! zise ea punînd palma streașină la ochi și privind către poartă. Ce faci, domnule, de nu te mai vede omul cu săptămînile ?

— Sărut mîna, ce să fac ? se scuză Mirescu și apropiindu-se îi luă mîna și i-o sărută. Tot cu treburi și iar cu treburi. Dar, în definitiv, unde trebuia să mă vedeți ? V-a așteptat soția de multe ori în vizită și dumneavoastră ca totdeauna ați refuzat, considerînd că e mult mai bine să stați retrasă în stăreția dumneavoastră...

— Mă deplasez greu, domnule locotenent, te rog, crede-mă, zise ea și puse mîna pe bastonul de bambus, ce-l avea alături, să se ridice. Cînd și cînd am dureri la locul fracturii și atunci, uite, trebuie să mă folosesc și de baston. Cam rar, dar mă folosesc, nu vreau să forțez glezna. Așa că de-abia vin și plec de la școală. În situația asta pot să mai fac și vizite ? Îți închipui că nu. Dar de ce nu poftiți dumneavoastră pe la mine ?

— Vă mulțumesc de invitație, însă totul depinde de soție...

— Crezi ? Silvia aruncă mereu vina pe dumneata. Ba că ești pe frontieră, ba că ești ocupat la pichetul dumitale sau plecat la unitate, mă rog, explicații se găsesc destule. Iar singură nu vrea să vină. Zice că în partea de sat unde stau eu sînt mulți cîini și îi este teamă să treacă pe uliță. Mai ales cînd se înnoptează, nu poți face un pas...

— Asta cam este adevărat, consimţi Mirescu şi ajutîndo-o pe Dorina Darini să se ridice, o conduse de braţ pînă la umbra bătrînului nuc a cărui coroană acoperea aproape jumătate din cuprinsul curţii şcolii. Mai bine aici, e mai răcoare. Să vă aduc şi scaunul?

— Nu, mulţumesc, pot sta şi în picioare...

— Cu ce vă mai petreceţi timpul liber? întrebă Mirescu scoţîndu-şi cascheta şi făcîndu-şi vînt cu cozorocul în dreptul frunţii.

— Ca întotdeauna cu diverse treburi... răspunse evaziv Dorina. Citesc, ascult radio, seara privesc programele la televizor, mai spăl unele nimicuri, gătesc. Acum o să înceapă perioada tezelor, aşa că nu mă plîng de treabă acasă...

— Ce-am auzit să vă fie cu noroc şi felicitări! zise Mirescu zîmbind. Băiat bun, v-am spus, inteligent, manierat...

— Ce? Despre ce este vorba? întrebă mirată Dorina înălţînd sprîncenele şi zîmbind. Nu înţeleg...

— Ei, nu înţelegeţi... reluă el îngăduitor. Vă faceţi că nu înţelegeţi...

— Zău, fiţi mai explicit...

— Mi-a spus Silvia, mă rog sînt probleme intime care vă privesc, dar pe mine personal mă bucură, pe cuvînt de onoare... O căsătorie e un eveniment fericit...

— E vorba de Alexandru?

—Da, de el. Studentul nostru...

— Dar nu-i vorba de nici o căsătorie, replică niţel contrariată Dorina. O simplă prietenie, după cum bine ştiţi şi atîta tot. De unde a mai scos şi Silvia noutatea asta?

—Acum, ca să fiu sincer, mărturisi Mirescu rîzînd, n-a spus ea aşa ceva, ci e numai o presupunere a mea...

— Bazată pe ce?

— Pe afecţiunea pe care ştiu că v-o poartă băiatul. Pe unele intenţii ale sale ce i le intuiesc...

— Nu, nu-i nimic adevărat, domnule Mirescu, vorbi moale Dorina, şi parcă într-un fel cu părere de rău în glas. Căsătoria presupune o situaţie limpede, certă, ori relaţiile noastre sînt, aş putea spune, mai mult ale unor îndrăgostiţi ce abia s-au cunoscut...

— Mă rog, eu personal doresc foarte mult să vă văd fericită, zise Mirescu continuînd să-şi facă vînt cu cascheta.

— Îţi mulţumesc...

— Şi să apreciaţi cum se cuvine interpretarea mea.

— Fără doar şi poate ! îl asigură ea.

Vă mulţumesc ! zise Mirescu zîmbind. Altfel vă dădeam nota patru la... la ce să vă fi dat ?

Poate la purtare, îl ajută profesoara rîzînd. Aşa este cu omul care trăieşte ani de zile în marasmul unei înţelepciuni create de el, care duce o viăţă plină de renunţări, considerînd că nu are dreptul să rîvnească la plăcerile vieţii... Şi... deodată, îşi calcă propriile lui hotărîri !

— Vă spun sincer, interveni Mirescu, era şi cazul să le călcaţi...

— De ce ?

— Păi dumneavoastră sînteţi la vîrsta renunţărilor, domnişoară Darini ? Aveţi dreptul să vă îngrădiţi viaţa, să vă baricadaţi în propria dumneavoastră cetate, creată anume în scopul de a rămîne solitară şi departe de lume ?

— Ei, domnule locotenent, ce ştii dumneata ! oftă Dorina, şi-şi trecu palma peste păr îndepărtîndu-l de pe frunte. Sînt lucruri uşor de analizat pentru alţii, dar pentru cel care este în cauză, au profunzimi greu de sondat, greu de înţeles...

— Ştiu despre ce este vorba, mi-a mai spus Silvia cîte ceva...

— Şi dacă ştiţi, nu-mi daţi dreptate ?

— Nu ! Categoric nu ! Dumneavoastră nu aveţi dreptul să vă consideraţi o înfrîntă...

— Dar nici omul care şi-a realizat visurile în viaţă...

— Iertaţi-mă, domnişoară Darini, dar visurile acestea se mai pot schimba, se mai pot modela după împrejurări, se mai pot canaliza pe alte direcţii decît pe cele iniţiale. Fiecare poate am vrut să fim altceva...

— Şi dumneata crezi că un om este fericit cu noua profesiune, dacă din motive plauzibile sau nu, a ratat realizarea celei asupra căreia a visat ani în şir ?

— De ce nu ?

— Nu, domnule locotenent, nu căuta să mă convingi, că n-ai să reuşeşti. Noua îndeletnicire devine o obişnuinţă şi atîta tot, dar nu o pasiune ! O obişnuinţă în carieră, în care te integrezi mecanic, în care acţionezi după anumite reguli, după anumite îndatoriri. A, uite-o pe Silvia !

Soţia locotenentului Mirescu coborî treptele de piatră ale şcolii şi veni în fugă la umbra nucului lîngă cei doi. Purta o rochie de vară, decoltată, de mătase uşoară.

— Ce cauţi în împărăţia noastră ? întrebă ea şi prinzîndu-şi soţul de mînă, îi întinse obrazul să fie sărutată. Faci curte femeilor frumoase ?

— Fac şi dacă mi se permite înseamnă că am succes !

— O, dar eşti tare drăguţă cu complimentele Silvia, interveni Dorina roşind uşor. Şi pentru că soţul tău este un om cu bunăcuviinţă, îţi acceptă aceste complimente, trecînd peste realitatea faptelor...

— Nu aveţi dreptate, domnişoară ! replică Mirescu. Să ştiţi că soţia mea spune totdeauna adevărul şi numai adevărul. Aşa că trebuie să-i dăm crezare. De altfel, ştiţi ce mi-au spus băieţii mei de la pichet după serbarea de astă iarnă ? Atunci v-au văzut întîia oară...

— Precis, iar veţi să-mi faceţi un compliment, roşi Dorina şi începu să scrijelească cu vîrful bastonului nisipul, numai pentru a lăsa fruntea în jos ca să nu-i întîlnească privirea. Tare drăguţi sînteţi amîndoi...

— Ce să-i mai spui ce-au zis băieţii, cînd cel mai strălucit dintre ei este îndrăgostit ca un nebun de ea, aruncă zarurile Silvia. Mi-a spus-o şi ea, mi-a spus-o şi el.

—Silvia !

— De ce trebuie să te fereşti, Dorina ? îi reproşă Silvia. Ovidiu e foarte încîntat de prietenia voastră, mai ales că are o părere deosebit de bună despre Ştefănescu. De altfel, este şi un băiat admirabil...

— Într-adevăr, aşa este, confirmă Mirescu. Am multă stimă pentru el...

— Niciodată dragostea nu trebuie ascunsă, zise Silvia luîndu-şi prietena pe după umeri. De ce să-i ascunzi strălucirea, ceea ce are ea mai frumos, mai luminos ?

— Bine, înţeleg, dar nu era cazul să se ştie... protestă Dorina, fără să-şi ia privirea din pămînt, de la cerculeţele pe care continua să le facă în nisip cu vîrful bastonului. Poate pentru că am fost văzuţi atunci la restaurant împreună. Dar e o simplă prietenie şi atît...

— Numai atît ?

— Deocamdată, numai atît.

— De ce „deocamdată“ și de ce „numai atît“ ? fu curioasă să afle Silvia.

— Pentru că ți-am spus, draga mea, sînt o mie și una de considerente care mă împiedică, care nu-mi dau dreptul sau mai bine-zis nu-mi dau certitudinea unor alte aprecieri. E o diferență de vîrstă cam mare între noi... Șase ani... Apoi, eu sînt cum mă vedeți că sînt... El va pleca de aici cînd va trebui să plece... Așa că simplele divertismente nu le considera dragoste. Cînd spui dragoste, iubire, pecetluiești de fapt un adevăr care s-a verificat în zeci și sute de împrejurări, înțelegi ?

— Ți-a dat el a înțelege că legătura voastră e numai un simplu divertisment ? o întrebă Silvia, prinzînd-o de braț. Eu credeam...

— Nu, nu mi-a dat a înțelege acest lucru, dar am eu dreptul să mă aștept la mai mult ?

— De ce să nu ai ?

Soneria, prinsă afară pe zidul școlii, începu să zbîrnîie strident, gălăgios, chemînd copiii aflați la joacă în toată lărgimea curții, să intre în clasă. Larma glasurilor lor începu să se stingă cu încetul, iar ei se învălmășiră, îmbrîncindu-se, împingîndu-se care mai de care să urce mai întîi scările de piatră de la intrare. Băieții se loveau cu bascurile peste ochi, trăgeau fetele de coade sau de baticuri, le scuipau semințe în obraz sau în ceafă. Unul scund și îndesat ca un pepene, cu fața roșie de alergătură și cu cămașa scoasă afară din pantaloni, se repezi, luă un pisoi ce se încălzea liniștit la soare lîngă zidul școlii și i-l puse unei fete în cap, strigînd să-l audă ceilalți :

— Nemaipomenit ! Nemaivăzut ! Uitați, dresoarea de lei, tigri, pantere ! Lenuța lui Dovlete, mare dresoare ! Ține tigrul pe cap ! Hauhauuu, lumeeee ! Hauhauuu !

— Măi, tu, nu ți-e rușine ? strigă la el directoarea școlii. Ia vino încoace !

— Cine, eu ?

—Tu !

Băiatul veni, abia trăgîndu-și picioarele, nehotărît, în timp ce cu mîneca bluzei albe își ștergea fruntea de sudoare.

— Cum te cheamă pe tine ? îl luă la rost Silvia.

— Nică Onișor, tovarășa directoare.

— În ce clasă ești tu ?

— Într-a şasea, bîigui el abia trăgîndu-şi răsuflarea.

— La clasa unde sînt eu dirigintă, interveni Dorina. Bagă-ţi, măi, băiete cămaşa în pantaloni, nu ţi-e ruşine să vii aşa în faţa tovarăşei directoare ?

— Mi-au tras-o afară băieţii, tovarăşa profesoară. Au pică pe mine, zic că sînt deştept, şi ei nu sînt... Că aţi spus dumneavoastră odată la lecţia de română, cînd am ştiut eu şi ei au rămas cu gurile căscate, aţi spus atunci că sînt deştept...

Deoparte, Mirescu se prăpădea de rîs. Îi plăcea copilul, era îndrăzneţ, inteligent, cam golănuţ el, dar...

— Cu fata ce-ai avut de i-ai pus pisica în cap ? îl luă la rost şi Silvia.

— Nu, nu i-am pus-o eu, tovarăşa directoare, bîigui iară Nică Onişor. Eu am luat-o s-o duc în clasă, că avem desenul, s-o desenăm, aşa ne-a spus tovarăşul profesor de desen, să aducem diferite lucruri să le desenăm...

— Păi, pisica e lucru ?

— E o fiinţă...

— Tu ai desenul acum sau dirigenţia ? interveni scurt Dorina.

— Ba, dirigenţia, mi-am adus aminte, tovarăşa profesoară, da, dirigenţia, cu dumneavoastră... Desenul îl avem ora ailaltă...

— Du-te în clasă şi dacă te mai prind a doua oară că faci prostii, să ştii că-ţi dau nota doi la purtare !

Copilul tot cu cămaşa scoasă afară din pantaloni o luă la fugă, ca glonţul scăpat din puşcă şi intră val-vîrtej pe uşa mare a şcolii.

— Învaţă bine, nimic de zis, dar e mare puşlama, zise Dorina, privind în urma lui.

— Ce e taică-su ? întrebă Mirescu, punîndu-şi cascheta pe cap.

— Ţăran, lucrează la *ce-a-pe*. E om de treabă, muncitor, cîştigă bine, om cu respect faţă de oameni, şi respectat la rîndul lui. Copilul e cam neastîmpărat, de fapt e singurul pe care-l au şi-l răsfaţă în fel şi chip, mai ales că-l ştiu că învaţă şi bine.

— Ei, să mergem, zise Silvia. Tu, Ovidiule, ai venit pentru ora de dirigenţie, să vorbeşti copiilor despre paza frontierei. Mergi la Dorina, ea are ora de dirigenţie...

Porniră, dar Silvia îi opri și le zise, arătînd discret cu capul câte una dintre ferestrele școlii :

— Ia uitați, cum din cancelarie se uită vreo două profesoare pe după perdele. În mod sigur acelea-s Stanciu, de geografie, și văduvioara noastră de matematică. Ia, vezi Ovidiule, să nu care cumva să pună... „infractoarele" mîna pe tine...

— Nici o grijă, draga mea, rîse el. Dacă sînt înconjurat și nu pot face față, trag o rachetă de semnalizare și vine tot pichetul să mă scape în frunte cu Ștefănescu !...

Dorina se opri puțin locului, îl privi mustrător pe sub sprîncene pe Mirescu, amenințîndu-l cu capul și porni apoi mai departe alături de el și de Silvia, către ușa mare a școlii.

Timp de aproape o oră, locotenentul Mirescu vorbi copiilor despre datoria lor de a-i ajuta pe grăniceri, venind la pichet și semnalînd orice persoană suspectă ce se ivește în sat sau în împrejurimile lui. Celor mai destoinici, care fac parte din cercul „Prietenii grănicerilor" înființat în școală, li se vor da insigne și diplome, iar dacă vreunul dintre ei ajută direct la prinderea unui infractor, va fi chiar decorat, va primi un premiu mare și va pleca și într-o excursie cu trenul sau cu vaporul...

— Mai bine cu vaporul, tovarășe comandant ! zise Nică Onișor, ridicîndu-se să-l vadă ofițerul. Tren am mai văzut noi, ne-am și urcat în el, dar în vapor niciodată !

— Dar cu avionul ?

— Așa e, cu avionul ! Vrem cu avionul !

— Ei, lăsați, prindeți voi infractorul și atunci vă alegeți cu ce-o să mergeți, îi liniști Mirescu. Cine mai are ceva de întrebat ?

— Tot eu, tovarășe comandant ! zise Nică și se ridică iar în picioare. Avea obrajii tot roșii, iar părul ciufulit de parcă s-ar fi jucat vrăbiile în el.

— Te ascult...

Tovarășe comandant, începu el privind peste clasă, sîntem mai mulți băieți care ne jucăm de-a grănicerii și vrem să dresăm și noi un cîine ca acela de la pichet...

— Vă doresc succes ! zîmbi ofițerul. Dresați-l, cine vă oprește să nu-l dresați ?

— Dar nu știm cum să facem treaba asta, tovarășe comandant, sări de la locul lui un băiat slab și înalt, cu pistrui pe

față și urechile clăpăuge. Îl chema Vasile Tibeică. Copiii îi ziceau simplu : Sile. Eu am unul, l-am bătut de i-am muiat oasele și-n loc să descopere locul unde am ascuns pompa de la bicicletă, a înfipt colții în pantalonii mei !

Copiii începură să rîdă. Rîdea și Mirescu împreună cu Dorina ce stătea pe un scaun în dreapta catedrei, urmărind cu foarte multă atenție discuția.

— Ei, vedeți voi, zise Mirescu, aici e o problemă ceva mai grea. Dresajul, dragii mei, este o artă, se învață ca la școală, după anumite reguli, nu se face așa de către oricine. Apoi cîinele trebuie să fie de rasă...

— Ce rasă, tovarășe comandant ?

— Sînt mai multe rase...

— Al dumneavoastră de la pichet de care este ?

— E cîine lup, sau dacă vreți să știți exact cum se cheamă rasa îi spune rasa ciobănesc alsacian...

— Ciobănesc ? sări iar de la locul lui Sile, lunganul, cu ochii sticlind de bucurie. Al meu e ciobănesc, tovarășe comandant. Zău dacă vă mint ! Știu și băieții... Înseamnă că...

— O fi ciobănesc mă, dar nu-i alsacian ! îi tăie vorba Nică Onișor. Al tău e ciobănesc, rasa jigodie ! N-ai văzut cum își freacă spinarea de toate ulucile ? Îl sperie pînă și pisicile.

Clasa izbucni deodată în rîs, într-atît de tare încît se zguduiau ferestrele.

— Elevul Onișor, fii cuviincios ! îl admonestă profesoara, săgetîndu-l cu privirea. Se poate să transformi ora în circ ?

— Lăsați-l că n-a spus o necuviință, zise Mirescu zîmbind împăciuitor. Sînt copii, trebuie să-i înțelegem. Ei, băieți, mai aveți ceva de întrebat ? Voi, fetelor, nu aveți nimic de zis ?

Cele opt-zece fete cîte se aflau în clasă lăsară rușinoase privirile pe tăblia băncilor și nu scoaseră nici un cuvînt. Se uitau una la alta pe sub sprîncene, tăcute, parcă pe furiș, zîmbeau stînjenite, își făceau de lucru cu creioanele mîzgălind foi de hîrtie sau răsucindu-le în mîini. Ce să întrebe ele ? Ce le putea interesa în legătură cu granița ?

— Astea fug și de umbra lor, dar mi-te de infractor, tovarășe comandant ! zise tot Nică, uitîndu-se către profesoară să vadă dacă a mai spus o prostie sau nu. Și cum ea nu zise nimic, urmă : — Trebuie mai întîi dresate !

Rîsul tună deodată ca o explozie. Vibrau geamurile, tavanul, pereții...

— Elevul Onișor, ieși la tablă și stai la colț cu fața către clasă ! îi porunci mîniată profesoara. Nu ți-e rușine nițel pe la obraz ? Așa vorbești tu de colegele tale ?

Nică Onișor, mic, îndesat și dolofan ca un pepene, cu capul plecat și roșu în obraji de rîsul pe care abia și-l stăpînea, trecu călcînd apăsat printre bănci, înghiontit pe furiș de colegi și se îndreptă către colțul clasei. Mirescu îl urmări cu privirea, zîmbind complice și zîmbetul lui trecu dintr-odată pe fețele tuturor copiilor.

În aceea clipă, afară în hol soneria sună strident, umplînd de larmă sălile școlii. Copiii se ridicară în picioare și profesoara mulțumi ofițerului pentru participarea la ora lor de dirigenție, după care îl conduse pînă la ușă.

A doua zi, cam către apusul soarelui, fruntașul Croitoru cu cîinele de lesă, urmat la cîțiva pași mai înapoi de soldatul Tandin, treceau pe lîngă livada cooperativei agricole de producție. Băieții și fetele de la școală curățau pomii de crengile abia tăiate, după care luîndu-le în brațe sau trăgîndu-le după ei, le transportau, făcîndu-le grămezi la marginea drumului.

Cum i-au văzut pe grăniceri cu cîinele, vreo zece băieți, în frunte cu Nică Onișor și Sile Tibeică, au lăsat lucrul baltă și-au alergat, ieșindu-le în întîmpinare.

— Nene, putem să vă întrebăm ceva ? a îndrăznit Nică ridicînd bascul de pe cap și dînd bună ziua militarilor.

— Ce să ne întrebați ? a fost curios să afle Croitoru.

— Despre dresajul cîinelui...

— Ce vreți să știți despre dresajul cîinelui ?

— Păi... cum îl învățați să descopere urme... lucruri... oamenii... V-am văzut atuncea cînd a murit contele și ne-a plăcut cum Prinț a găsit mănușile alea ascunse în fîn.

— Ce vorbești, mă ? Serios ?

— Foarte serios !

Cîinele începu să mîrîie, arătîndu-și colții și să se smucească în lesă. Croitoru îl bătu de cîteva ori cu palma pe grumaz, apoi îl mîngîie ușor pe gît, pe cap, pe bot...

— Prinț, lasă ! îi porunci Croitoru. Lasă ! Culcat !...

Cîinele se lăsă pe labele dinainte, apoi pe cele dinapoi și se tolăni cuminte la picioarele grănicerului, dînd ușor din coadă, înțelegător și supus.

— Ai văzut, măi, Sile ? zise Nică și-i dădu un ghiont lunganului pistruiat. Dresaj nu glumă ! Tu ce-ai să faci cu purecarul tău ?

— Văd eu, poate că-l schimb... Dar n-am de ce să-l schimb, își luă el seama, că-i ciobănesc, tocmai ce trebuie... Ce faceți, nene, ne învățați să dresăm și noi cîinele nostru ? stărui Sile rugător, stînd mai deoparte, de teama lui Prinț.

— Uite, vă învață tovarășul meu, zise Croitoru zîmbind și, trăgîndu-l pe Prinț de lesă, îi porunci să se scoale. Hai, băiatule !

Croitoru se îndepărtă cîțiva pași și Tandin, rămas locului, privi cu un fel de dojană în urma lui. Adică ce, dacă e fruntaș îl ia peste picior în fața unor copii ? Și la urma urmei, ce, el nu poate dresa un cîine, dacă și-ar pune mintea cu așa ceva ? E mai greu de dresat un cîine decît un elefant de la circ ? Haida de, frățioare ! Nu i s-a propus, n-a plecat cu cîinele la școala de dresaj și gata, asta-i toată socoteala, dar nu că ar fi nepriceput în treburile astea !

— Nene, mata ești de la circ, începu Nică nițel sfios, cu mare respect pentru arta de scamator a lui Tandin pe care-l urmărise pe iarnă, la serbare în sala Căminului cultural. Și dacă ești de la circ, se cheamă că poți să dresezi și un cîine, așa-i ?

— Mai încape vorbă ?! aprobă Tandin înfumurîndu-se nițel. E greu dar se învață. Ce nu se învață pe lumea asta ? La circul nostru din București, că trebuie să știți, eu sînt artist de la Circul de stat din București, zic acolo se dresează lei, tigri, elefanți, cai, foci, porumbei, căței, urși, dar ce nu se dresează ? Asta-i meseria noastră...

— Bravo, nene ! izbucniră copiii în aplauze. Ce bine că te-am întîlnit pe mata !

— E bine, nu ? zîmbi pe sub mustață Tandin. Ia dați voi o monedă de trei lei încoace să vă arăt repede o scamatorie, vreți ?

— Cum să nu, nene ! Mă, care ai o monedă de trei lei ?

Veni un băiețaș timid, se strecură mai în față și puse moneda în palma lui Tandin.

— Hai, Tandine ! strigă Croitoru după el din partea cealaltă a livezii.

— Îndată tovarășu' fruntaș, îndată, îl asigură Tandin. Mergi mata, că eu vin pas alergător. Zău, să moară mama

dacă te minţ! Ia, numai să-i bucur niţel pe copiii ăştia. Aşaaa! Va să zică asta-i moneda. O vedeţi, măi?

— O vedem! răspunseră copiii în cor.

— Unde este?

— În palma dreaptă a matale...

— În palma dreaptă, ziceţi? Ei, n-o să mai fie în palma dreaptă! îi asigură Tandin, profesional. Ia fiţi atenţi, aici la mandea, gata! Unu, doi, trei, ocus-pocus de trei lei, unde-i banu' ca să-l iei? Ha, unde-i?

Plesni palmele una de alta, le răsuci în aer, le plimbă pe amîndouă pe pepţii vestonului şi apoi, mirat, înălţă privirea şi întrebă:

— Unde-i banu', neamule? Hai, unde-i banu'?

— În palma dreaptă, nene! zise Nică sigur pe el.

— În palma dreaptă? În palma dreaptă, zici? Uite palma dreaptă şi vezi că nu-i nimica!

Întinse palma şi-o arătă tuturor, plimbînd-o pe deasupra capetelor sub privirile pline de uimire ale copiilor.

— Atunci e-n stînga!

— În stînga, zici? Uite şi stînga, neamule, şi te-ai prins că suflă vîntul în ea? Asta e, suflă vîntu'! Nu e, neamule! Uite, iar dreapta... Vedeţi? Nimic! Din nou stînga! Tot nimic! Frunză verde mărgărit, banul vostru s-a topit! Gata!

Bătu palmele una de alta şi începu să rîdă, plimbîndu-le apoi pe sub ochii copiilor.

— Ei, aţi văzut ce poate un artist de Bucureşti?

Copiii — stane de piatră — îl priveau uimiţi, cu ochii mari şi gurile căscate, de parcă le pierise glasul în faţa unei vedenii. Chiar că artist de Bucureşti! Tandin le zîmbi fugar, cu îngăduinţă, mîngîie apoi obrazul lui Nică, după aceea părul unei fetiţe şi tot înfumurat, plin de sine, privindu-i cu superioritate, plecă făcîndu-le un semn de salut cu mîna.

— *Alivoar*, mă, şi *mersi!* zise el săltînd cureaua armei pe umăr. Vă mulţumesc pentru atenţie!

— Dar, banul? îndrăzni Nică. Dă-ne banul înapoi, nene. Uite-l, ăsta mic a început să plîngă...

Copilul se smiorcăia, ştergîndu-şi lacrimile cu pumnii.

— Na, mă, banul ici la nen-tu, îl luă Tandin de după cap şi-i puse moneda în palmă. Credeai că s-a topit, hai? Înc-o dată *alivoar*, copii! Gata, m-am dus că m-aşteaptă tovarăşu' fruntaş.

Porni repejor pe poteca ce mărginea livada, cu puşca în mînă să-l ajungă pe Croitoru.

— Nene, da' nu ne-am înţeles, ce facem cu dresajul?

— Aşa e, frăţioare, că uite m-am luat cu scamatoria şi am uitat problema, zise el oprindu-se în loc şi copiii veniră droaie în juru-i. Al cui e cîinele, măi?

— Al meu, nene, zise Sile şi se dădu mai în faţă.

— Cum vrei să-l dresezi, frăţioare? întrebă Tandin privindu-l şmechereşte drept în ochi. Să prinză iepuri? Oameni? Să aducă obiectu-n gură? Spune, cum vrei? Cum dai comanda, aşa se face...

— Păi... eu ştiu? înălţă din umeri nehotărît Sile şi-i privi întrebător pe cei din jur: Voi cum ziceţi băieţi?

—Să-l facă ca pe ăl de la pichet, Sile.

— Da, ca cel de la pichet. Ia şi urma, aduce şi obiectul...

— Auzi, nene, hotărî Sile, ca pe ăl de la pichet...

— Păi pe ăla tot eu l-am „aranjat" frăţioare, zise Tandin, apoi lăsă fruntea în pămînt, de parcă ar fi chibzuit cum să facă să-i servească cît mai repede şi cît mai bine pe copii. Staţi să văd cam cînd am timp pentru voi... Bine, se face, hotărî el, dar bani aveţi, măi? Ce vă holbaţi, aşa de parcă m-aţi fi văzut în pielea goală? V-am întrebat, bani aveţi?

— Păi, pentru ce bani?

— Pentru dresaj, pentru ce să fie? Ce credeţi că eu îmi stric timpul de pomana dracului? Mie cine-mi plăteşte osteneala, şi alergătura, şi nervii care se consumă, nervi nu glumă, şi nervii ăştia nu se cumpără de la Alimentara aşa la kilogram, să fie! Hai, cine-mi plăteşte?

Copiii rămaseră tăcuţi, cu feţele încruntate, gînditori. Se priveau într-ascuns, unul pe altul pe sub sprîncene fără să ştie ce să facă. Uite că la treaba asta nu se gîndiseră! Desigur trebuiau bani, fără bani nu se putea... Dar de unde să-i ia? Dacă plăteau unui om de meserie cum era „nenea scamatorul" de la circ, de bună seamă că le „aranja" un cîine pe cinste...

— Hai, Tandine, ce faci băiete? strigă de departe Croitoru.

— Îndată, tovarăşu' fruntaş, îndată. Hai, mă, hotărîţi-vă, că uite mă cheamă superioru'... Ce rasă e cîinele?

— Ciobănesc, nene.

—Merge. Ei ce faceţi cu paraua, că am plecat!

— Cît trebuie, nene ?

— O sută de franci, frăţioare. O sută-n cap. Nici mai mult, nici mai puţin, muncă grea, răspundere mare, dresaj garantat pînă la moartea cîinelui. Ei, ce ziceţi ?

Copiii tăcură şi se priviră între ei fără să scoată un cuvînt. Cine ar fi dat aceşti bani ? Sile ? De unde să aibă el banii ăştia ? Desigur, le-ar fi plăcut să aibă cîinele lor dresat, să umble cu el prin sat, să se grozăvească, să ia urma iepurilor, a vulpilor, să caute obiecte ascunse şi hoţii care or fi ăia de se bagă, zic ei în gaură de şarpe, să nu fie aflaţi de miliţie.

— Ce facem, măi ? întrebă Nică privindu-şi tovarăşii de joacă roată în jur.

— Dăm, Nică. Adunăm noi pînă duminică banii şi gata. Unul cinci lei, altul şapte, fiecare cum are, cum poate.

— Auzi, nene, s-a făcut. Cînd începi treaba ?

— Duminică. Eu ies în învoire şi să aşteptaţi în marginea satului, lîngă fîntîna aia cu cumpăna ruptă. Veniţi cu cîinele şi cu banii. Gata, am plecat !

O luă la fugă pe urma lui Croitoru, ţopăind ca un titirez pe cărarea din marginea livezii, încît abia i se vedeau picioarele. Copiii rămaseră tot tăcuţi, privind după el cum se tot duce ca un zbîrnel. La urmă Nică zise :

— Măi, băieţi, eu zic că am făcut o treabă bună. Uite, să vedem cîţi sîntem... aşa, unu, doi, trei, patru... nouă, zece, deci cîte zece lei de căciulă, veniţi cu ei sîmbătă seara la mine. Care nu aduce, nu pune mîna pe cîine, să ştiţi !

9

Era pe la amiază. Soarele se afla sus în crucea cerului, limpede ca sticla, şi încălzea într-atît de tare încît pămîntul frigea sub tălpi ca o plită încinsă. Casele ascunse în umbra duzilor şi a salcîmilor se arătau pustii. Ogrăzile goale, cu orătănii umblînd de colo pînă colo şi cîinii moleşiţi de căldură, tolăniţi leneş pe după ulu-

cile gardurilor, cînd și cînd clămpănindu-și fălcile după muștele ce nu le dădeau pace. Oamenii erau în deal, pe ogoare, la muncă, pe loturile cooperativei.

Ograda lui Ilie Ciocîrlan era și ea pustie. Cele trei ferestre ale casei, cu geamurile prăfuite, erau închise. Ușa la fel. Sub șopron, un purceluș legat de picior cu o sfoară molfăia cu rîtul într-o strachină mare, spartă, în care fuseseră mai de dimineață lături. Cîteva găini ciuguleau în preajmă-i, gata la neatenția lui să se repeadă și să rîcîie cu ghearele în resturile din acea strachină.

Ascunși înapoia șopronului părăginit, în niște bozie înaltă, stînd pe burtă și cu capetele înălțate privind temător în jur, se aflau Nică Onișor și cu Sile Tibeică, cel înalt, pistruiat și cu urechile clăpăuge. Numai ce ieșiseră de la școală și, înainte de a se duce acasă, veniseră să-și pună în aplicare planul pe care-l chibzuiseră patru zile la rînd.

— Măi, Nică, parcă mi-e teamă, șopti Sile cu buzele tremurînde. Dacă e unchi-tău acasă ?

— Nu e măi, e plecat la oraș, la proces. A băgat țața Polina proces de divorț de-astă iarnă, nu mai vrea să stea cu el, ți-am spus, bea și o bate din te miri ce...

— L-ai văzut cînd a plecat ?

— A venit aseară la tata și i-a cerut o sută de lei pentru tren...

Cu ani în urmă, Ilie Ciocîrlan primise printre alte lucruri de la contele Tegaș și un binoclu mare pentru urmărit cursele de cai la hipodrom. Îl ținea în tocul lui de piele în podul casei, să nu i-l fure careva de prin odăi, cînd era plecat cu treburi prin sat sau la muncă afară pe ogor. Copiii, cei care hotărîseră să se joace de-a grănicerii își făcuseră puști de lemn, aranjaseră dresajul cîinelui și Nică propusese ca cel care-l făcea pe comandantul — el, bineînțeles — ar fi bine dacă ar avea și binoclu. Grănicer fără pușcă, cîine și binoclu nu s-a văzut !

— Foarte bine, dar de unde iei binoclu ?

— Are unchiu-meu, Ilie, unul în pod. Decît să-l vîndă cum a vîndut și pușca de vînătoare primită tot de la conte și să bea banii, mai bine îl iau eu. Nici nu bagă el de seamă că-i lipsește...

Copilul aştepta clipa cea mai potrivită să intre în posesia binoclului. Şi clipa aceea venise. Unchiul, plecat încă de la ivirea zorilor, ograda pustie, vecinii de prin jur plecaţi şi ei...

— Cum facem, Nică ? întrebă Sile, tremurînd de parcă ar fi fost apucat de friguri. Tu te urci în pod şi eu stau la pîndă ?

—Huo, mă, ce te-a apucat bîţîiala ? se stropşi Nică la el. Uite-l cum tremură ca o piftie !

— Mie frică...

— De ce ţi-e frică ?

—Poate vine unchi-tău... Ştii ce bătăuş este... Ştii cum fuge lumea de el pe uliţă... Dacă ne găseşte în pod, s-a zis cu noi !

— Tu nu auzi, măi, că e plecat la oraş, la proces ? căută să-l încurajeze Nică. Aseară a venit la noi, i-a dat tata bani şi azi dimineaţă în zori a plecat. Înapoi nu are alt tren decît deseară, la scăpătatul soarelui. Hai după mine...

— Unde ?

— După lapte de cuc ! vorbi supărat Nică. În pod, unde crezi că te chem ? N-a fost vorba aşa ? N-am plănuit că...

— Bine, ştiu, dar eu aş vrea să stau la pîndă...

— Ce să pîndeşti ? Umbletul soarelui pe cer ? Vrei să te vadă careva aci în ogradă ? Că poate vine vreun vecin acasă de la cîmp, dă cu ochii de tine şi atunci ce zice ?

—Şi zici să merg cu tine în pod ?

—Aşa cum am făcut planul. N-am făcut aşa planul ? De patru zile îl tot întoarcem şi pe o parte şi pe alta şi acuma tu vii să-l dai peste cap. Hai după mine...

—E vreun cîine prin ogradă ?

— Nu e nici un cîine.

— Şi cum facem ?

— Simplu de tot ! Urcăm scara, — uite-o colo, o vezi ? — şi intrăm repede în pod. Dacă binoclul n-o fi la locul unde-l ştiu eu (l-am ajutat acum vreo trei săptămîni pe nea Ilie să dea jos nişte ceapă din pod şi l-am văzut atuncea unde era pus), zic dacă n-o fi la locul acela, începem să scotocim, tu într-o parte, eu în alta şi în doi timpi şi trei mişcări am dat de el. Gata, am plecat !

Încet, cît mai ferit, rotind privirea în toate părţile să ia seama dacă nu-l vede careva, Nică porni tiptil de după şopron, ieşi din tufele de bozie şi se ascunse înapoia unei gră-

mezi de tulci de floarea soarelui. Alb ca varul, cu buzele tremurînde, mai mult tîrîndu-se de parcă era un cîine tras cu laţul de hingher, venea în urma lui şi Sile. Se opri, abia stăpînindu-şi bătăile inimii, lîngă Nică...

— Uite, mă, scara, zise acesta. O vezi ? Uşa la pod e deschisă. Am fost eu ieri pe aicea, i-am furat cheia, am slăbit lacătul şi l-am lăsat numai aşa de formă agăţat în belciug... Gata, am plecat, vino după mine. Să nu te opreşti la jumătatea scării şi să priveşti în jos ca o mîţă beată, că cum eşti tu de fricos te duci de-a berbeleacul. Ai înţeles ?

— Da... bîigui Sile.

— După mine !

Nică se avîntă pe scara de lemn, căţărîndu-se repede, cu agilitatea unei pisici şi cît era de dolofan, în cîteva secunde fu în gura podului.

Sile după el.

Intrară, închiseră uşa să nu atragă atenţia cuiva de prin vecini şi stătură o clipă locului, să se obişnuiască ochii cu semiîntunericul. Apoi priviră în jur. Prin cotloane se vedeau fel de fel de hîrburi aruncate care-ncotro. Putini sparte, cu doagele sărite, un război de ţesut cu lemnăria crăpată, o bicicletă, cîteva oale de pămînt afumate cu buzele ciobite, fără toarte, aruncate claie peste grămadă, un sac plin cu cînepă, o ladă mare prinsă în şine de fier, un darac de lînă cu dinţii ştirbi şi strîmbi, nişte hamuri vechi, rupte, cu unsoarea rîncedă pe ele şi vreo două căpestre cu clopoţei. Stăruia sub grinzile acelea, prăfuite şi îmbîcsite de pînzele păianjenilor, un miros greu de şoareci, de cărămidă afumată şi de ceapă stricată.

Sile încremenise locului, cu palma pe gură, niţel aplecat, nemişcat, cu privirea scormonind ungherele întunecoase.

— Parcă mi-e frică... şopti el printre buze, cu ochii sticlind de spaimă.

— Sst, lasă gura şi vino-ncoace ! îi porunci Nică şi-l prinse de mînă. Calcă cu grijă numai pe grinzi, să nu pui piciorul pe şipcile astea, că ăsta-i tavanul, nimereşti tocmai jos, în odaie, în oalele cu lapte...

— Bine, lasă...

Călcau binişor, parcă numărîndu-şi paşii, ţinîndu-se cu mîinile de căpriori, privind în toate părţile, cercetînd cu ochii cotloanele.

— Uite-l, măi, Sile, binoclul! zise deodată Nică. Uite-l agăţat de căpriorul acela. Făcînd un pas peste oalele afumate, el pipăi cu piciorul cealaltă grindă, ajunse pe ea şi desprinse dintr-un cui un toc de piele prăfuit şi murdar. Vezi că l-am găsit?

Îl luă uşor, îl agăţă de umăr şi sărind înapoi peste oale se înapoie la jumătatea podului. Mai făcu un pas, ocolind sacul cu cînepă, dar cînd să facă şi pe al doilea se împiedică de ceva învelit în hîrtie de ziar şi se apleacă să vadă ce este. Era o curea de piele galbenă, lată cam de trei degete, cu cataramă lucitoare şi două inele tot de piele în aceeaşi culoare prinse pe ea.

—Ce-ai găsit, Nică?

— O curea, măi. O curea faină! zise Nică bucuros şi încercă să se încingă cu ea. Ştii că-mi vine bine?

— O iei?

— Mai întrebi? Sînt doar comandant...

— Dacă vrei să-ţi dau cîinele, dă-mi-o mie, zise Sile.

— Ce vorbeşti, Franţ! se împotrivi Nică. Ai vrea, nu? Las' că-mi dai tu cîinele şi aşa. Doar eu am vorbit pentru dresaj... Eu am dat şi cei mai mulţi bani. Duminică dimineaţa ne întîlnim cu artistul de la grăniceri. Prima lecţie...

— Nu, nu-ţi dau cîinele, dacă nu-mi dai cureaua! se împotrivi Sile.

— Ia vezi că-ţi dau una peste gură! îl ameninţă Nică şi-l îmbrînci la o parte din calea sa, să-şi facă loc pe grindă ca să treacă spre uşa podului. Ţi-ai luat nasul la purtare. Hai să mergem...

Dar nu făcu un pas, că se opri deodată locului ca electrizat. Jos în curte se auzea vorbă.

— Să ştii Nică, eu...

—Sst! Lasă vorba! îl repezi Nică şi rămase în nemişcare, trăgînd cu urechea spre cele ce se vorbeau în curte.

— Ce e? Cine este?

— Mi se pare că a venit unchiu-meu, Ilie...

— A... a... a venit...? bîigui Sile şi începu să plîngă. Ce ne facem acuma? Eu ţi-am spus să...

— Ssst! Taci, mă, o dată ce, ai căpiat? îl opri Nică şi făcînd un salt pe grindă veni şi-i puse palma peste gură. Eşti nebun? Vrei să dea peste noi aicea...

— Bine, dar...

— Vorba !

Jos în ogradă, Ilie Ciocîrlan vorbea cu bătrînul Pantelimon care pesemne trecea pe uliță. Îi spunea că fusese la oraș, procesul se amînase, dar nu mai stătuse pînă seara la tren, că găsise o ocazie cu mașina Stațiunii care aducea niște tuburi de ciment pentru fîntîna de la sediu. S-a rugat de șofer și l-a luat și pe el... A aranjat cu șoferul și-i vinde bicicleta cu 400 de lei. Peste un ceas vine s-o ia...

— Ce să fac cu ea, nea Pantelimoane ? întrebă Ciocîrlan, îndemnînd purcelușul de sub șopron să bea apă. Ia cu tata... Ia cu tata... ciucu-ciucu... Eu nu mai umblu cu ea, gata mi-am făcut damblaua, cît am fost mai tînăr am călărit-o destul, acuma am nevoie de bani pentru proces, dacă m-a tras Polina în proces trebuie să mă judec, n-am ce face. Măi, nea Pantelimoane, vii să-mi ajuți nițel, îmi ții scara, vreau să dau de-acuma bicicleta jos, pînă vine omul ăla s-o mai aranjez cumva...

— Io-te că vin...

Sile încremeni și parcă se învîrtea podul cu el, o amețeală îl cuprinse pe dată, fiind gata să se prăbușească. Inima îi bătea cu putere în piept, îl apucaseră și niște friguri, tremura, îi clănțăneau dinții în gură ca-n toiul iernii. Chiar Nică, nițel mai curajos, acuma părea că se pierduse de tot cu firea. Îi cam pierise glasul și grozăvia. Dar căuta să nu-și arate temerea. Îl ținea pe Sile de braț, simțea că acesta tremură, dar îi făcea semne cu degetul în dreptul gurii să stea liniștit, să nu facă nici o mișcare și să aibă răbdare. În același timp, ochii lui umblau în dreapta și în stînga, căutînd parcă ceva. Ce să facă ? Unde să se ascundă ? De bună seamă va da Ilie Ciocîrlan peste ei în pod și atuncea vai de pielea lor !

Sile începu să plîngă de-a binelea cu sughițuri, înecîndu-se, tușind, bolborosind. Se lăsase jos, lîngă unul din stîlpii căpriorilor și tremura parcă mai tare ca la început.

— Ce mă fac ? Ce mă faaaac ?

— Huo, mă, ce, a murit mumă-ta ? îl luă Nică la rost și-i dădu un ghiont. Fugi mai bine în pragul podului și ia lacătul de la ușă să nu ne închidă unchiu-meu aici. Pînă atunci eu trag bicicleta mai într-acolo, s-o aibă la îndemînă și să nu umble prin toate cotloanele după ea.

— Ce mă faaaac ? Ce mă fac ?

— Mă, tu n-auzi? țipă Nică la el zgîlțîindu-l de umeri. Eești sanchiu? Ce te tot văicărești ca o babă?

Văzînd că nu se mișcă în nici un fel, Nică îl îmbrînci, mai mai să-l doboare și zise supărat:

— Fugi și ascunde-te după horn. Hai, repede!

— Ce mă faaaac? Aoleu, ce mă faac?

Dar Nică nu-l mai ascultă. Umblînd repede ca un acrobat pe sîrmă, alergă către ușa podului. Își găsise stăpînirea de sine și calmul, alungase teama de la început, — cît ținuse? un minut? două? — socotind că singura salvare este să lucreze cît mai cu grabă ca să se poată ascunde și el.

Ajunse în pragul podului. Stătu nițel și ascultă, apoi scoase ușurel capul și privi în jos. Unchiu-său tocmai îl servea pe bătrînul Pantelimon cu o țigară, în timp ce lovea mereu purcelușul cu piciorul, să nu i se frece de pantaloni. Fără să mai stea pe gînduri, Nică scoase lacătul din belciugul lui și-l băgă în buzunar. Apoi se întoarse, luă bicicleta și trăgînd-o din răsputeri după el peste putinile sparte, daracul de lînă și ce mai era în cale, o aduse aproape de pragul ușii. După care tot în grabă se duse și el înapoia hornului, lîngă Sile și se ascunse, ghemuindu-se în spatele său.

— Măi, ține-ți sughițul că dacă te apucă hîcul ne-a păpat gaia, să știi! îl avertiză el pe Sile.

— Nu știu ce să mă fac, că m-apucă mereu, șopti neliniștit Sile.

— Cască gura și ține-te cu două degete de nas. Sst, liniște, vine!

Scara podului începu să scîrțîie. Capetele ei rezemate de prag prinseră a se mișca. Gemea sub greutatea celui ce urca.

— Ține bine, nea Pantelimoane!

— Țin, mă, n-avea grijă!

O secundă... două... trei... Apoi în prag se văzu înălțîndu-se trupul lui Ilie Ciocîrlan. Copiii stăteau nemișcați, lipiți unul de altul acolo în semiîntuneric, înapoia hornului. Sile închisese ochii. Tremura ca varga, iară dinții îi clănțăneau în gură de parcă stătea cu tălpile goale pe gheață. Nică îl ținea în brațe, strîns, cît mai strîns lipit de pieptul lui, cu o palmă acoperindu-i gura și privea cît mai ferit de după horn spre pătratul de lumină ce se făcuse deodată alb în pragul podului.

Ilie Ciocîrlan se opri, umblă la belciug, căută pe podișca din ușă și vorbi apoi supărat în jos către bătrînul Pantelimon :

— Zici că să mai trimiți copiii să-ți facă treabă ! Uite, l-am rugat pe nepricopsitul de nepotu-meu acu' vreo două-trei săptămîni să-mi ia niște ceapă din pod și de atuncea stau cu podul deschis. Mi-a pierdut lacătul...

Nu mai zăbovi. Cît era de greoi, trecu pragul, aplecîndu-se de șale, stătu o clipă locului cu mîinile în șold privind în toate părțile să vadă dacă nu cumva îi lipsește ceva și porni pe grinda de mijloc, ținîndu-se de stîlpi pînă ce ajunse la hamuri. Le cercetă, fără să le dea jos din cui, răsucindu-le pe o parte și alta, împinse cu piciorul daracul într-o parte să-și facă loc, mai făcu un pas, dar era gata să-și piardă echilibrul și se întoarse. Copiii nici nu clinteau. Parcă își opriseră și răsuflarea. Sile tremura tot, mai tare, cu ochii închiși, clănțănindu-și tot mereu dinții, iar Nică își trăsese capul după horn, își mușca dureros buza de jos și tăcea numărînd în gînd clipele care nu se mai sfîrșeau. El fusese cu ideea acestei expediții, garantase lui Sile reușita ei, acuma trebuia să-și păstreze calmul, să se arate tare, plin de curaj, să nu-și piardă firea, se făcea de rîs și cum avea să-și mai privească tovarășii de joacă în ochi ?

Ilie Ciocîrlan văzu bicicleta, o luă și, ridicînd-o într-o mînă fără mare greutate, veni cu ea în pragul podului.

— Ești gata, nea Pantelimoane ? Ține bine, uite cobor...

— N-ai teamă, mă ! Nu-mi scapă mie scara din mînă...

Tot cu bicicleta în mînă, puse piciorul pe prima treaptă, pe a doua, pe a treia, și nu se mai văzu. După puțin urcă iar și legă ușa podului cu o sîrmă.

— Pînă găsesc lacătul, pun drăcia asta să n-o zgîlțîie vîntul !

Coborî apoi în curte și i se auzi glasul tocmai către poartă. Sile deschise ochii și-l privi tăcut pe Nică în semiîntunericul podului, cu palma pe piept să-și potolească bătăile inimii. Urechile clăpăuge parcă se blegiseră de tot. Ochii îi erau tot umeziți de lacrimi. Îl privi lung pe Nică și, cît era de amărît, răsuflă o dată tare din adîncul pieptului și zîmbi șters, parcă ușurat că trecuse prin acele cumplite emoții.

Nică zîmbi şi el, îi dădu una cu palma peste cap şi apoi îi vîrî mîna în păr, zbîrlindu-i-l.

— Gata, măi, a trecut pericolul !

— Cum a trecut ?

— Bine, uite aşa, a trecut. Unchiu-meu a închis podul şi-şi face de lucru prin ogradă...

— Şi asta înseamnă că a trecut pericolul ?

— Dar ce, n-a trecut ?

— Păi noi ce facem acuma ? întrebă speriat Sile. Uşa la pod încuiată şi unchiu-tău prin curte. Putem chiar să ţopăim de bucurie ! Ce zici ? Nu cumva crezi că ne prinde noaptea în colivia asta ?

— Nu ne prinde nici o noapte ! îl asigură Nică. Aşteptăm niţel pînă ce pleacă el, apoi mă duc, dezleg sîrma ce-a pus-o el la belciug, coborîm şi valea !

— Dacă nu pleacă ? M-a prins o foame de nu te văd !

— Ai niţică răbdare...

În ogradă nu se mai auzea nici o vorbă. Nică ascultă cîteva clipe, apoi stătu pe gînduri neştiind ce să facă. O fi plecat unchiu-său să se ducă şi să dezlege sîrma de la belciugul uşii ? Cum putea şti treaba asta ? O fi tot prin ogradă sau a intrat în casă... Parcă spunea că vine şoferul de la Staţiune să vadă bicicleta... Da, da, aşa a spus bătrînului Pantelimon. Deci va sta acasă şi va aştepta. Dar cînd o veni acela ? Peste un ceas aşa cum a promis ? Peste două... Sau poate că nu vine de loc astăzi şi se arată tocmai a doua zi dimineaţa...

Se aşeză pe cufărul cel mare, legat în şine de fier şi ca să-şi treacă timpul începu să umble pe la cutia de piele a binoclului. Îi deschise capacul. Scoase uşurel binoclul afară şi-l puse la ochi. Stătu cu el aşa cîteva minute, apoi îl luă, îl cercetă îndeaproape, îl duse din nou la ochi, dar nu vedea nimic. Îl întoarse şi privi prin celelalte lentile. Tot nu vedea nimic.

— Mi se pare că nu face nici cît o ceapă degerată ! zise el cu amărăciune şi-i întinse şi lui Sile binoclul. Ia vezi şi tu. Ai mai umblat cu de-al-de-astea ?

— Nu...

Sile luă binoclul şi-l duse şi el la ochi. Privi prin lentilele cele mari, apoi îl întoarse şi privi şi prin cele mici.

— Ai dreptate, zise el înapoindu-l, nu se vede nimic.

— O fi stricat ?

— Eu știu ? înălță Sile din umeri. Ți-am spus, eu n-am mai umblat cu binocluri...

Nică stătu nițel în cumpănă, se scărpină în cap, se gîndi, răsuci binoclul pe toate părțile, învîrti de cele două rotițe de ebonită, cînd într-o parte, cînd în alta, iar îl duse la ochi, încercă să privească cu el jur-împrejur prin pod și pînă la urmă, supărat, îl băgă înapoi în tocul de piele.

— Vorba ceea, „la pomul lăudat să nu te duci cu sacul !" zise el cu mîhnire în glas. Mă miram eu să-i dea pîrlitul ăla de conte lui unchiu-meu un lucru ca lumea. N-avea ce mai face cu el și de-aia i l-a dat. Și prostul ăsta de unchiu-meu de bună seamă că i-a pupat și mîna pentru chestia asta...

— Lasă că pușca a fost bună, zise Sile. N-ai spus tu că a fost cu ea la vînătoare, a împușcat iepuri...

— Bine pușca, dar binoclul ?

Tot supărat, se așeză din nou pe ladă și își prinse tîmplele între palme, gînditor. Cum s-ar spune se urcaseră în pod degeaba ! Și era și cît pe-aci s-o și pățească... Și primejdia încă nu trecuse...

— Măi Sile, am lovit în bară, măi ! vorbi el cu glas scăzut.

— De ce spui asta ? Din pricina binoclului ?

— Da.

— Lasă, nu fi necăjit, căută să-l liniștească Sile. Tot te-ai ales cu ceva. Cureaua...

— Mda, tot e ceva, se consolă Nică. Dar ce facem, mai luăm binoclul ?

— Păi dacă nu-i bun, ce nevoie avem de el ? Lasă-l aici. Te mai vede careva cu el prin sat și te spune lui unchiu-tău...

— Ai dreptate...

Zicînd acestea, Nică se ridică și agăță binoclul de cuiul grinzii, în locul de unde-l luase cu puțin timp mai înainte. Dar cînd să se așeze iară pe ladă, văzu o șuviță de lumină pătrunzînd prin șindrila acoperișului. Se ridică repede, se duse acolo, dădu șipca la o parte, se înălță pe vîrfuri și privi în curte.

— Măi Sile, știi că de aici se vede ograda și-o bucată bună de uliță ? Zău dacă te mint... Vino să vezi și tu...

Trecu și Sile.

— Într-adevăr. Uite-l pe unchiu-tău pleacă...

— Pleacă ? întrebă repede Nică. Lasă-mă să mă uit !

Îl dădu pe Sile la o parte, se înălţă iară pe vîrfuri şi privi pe uliţă.

— Ura ! zise el. Sîntem salvaţi. Hai, repede jos !

În cîteva minute, urmăriţi de lătratul cîinilor din vecini, alergau prin grădinile oamenilor sărind garduri şi pîrleazuri, să iasă în uliţa cealaltă şi de-acolo fiecare către casa lui.

— Nu uita, sîmbătă seara să aduci banii, Sile ! îi strigă Nică din urmă. Şi spune chestia asta şi celorlalţi care n-au dat...

— Lasă că mai vorbim mîine la şcoală. Mi-e o foame de-mi zbîrnîie maţele ca nişte coarde !

— Şi Sile, adăugă Nică, treaba asta cu excursia în pod la unchiu-meu, mormînt mă, ne-am înţeles ?

— Mai încape vorbă ?

Privi după el cum alerga cu paşi mari ca un bărzoi, apoi dădu colţul uliţei şi o zbughi şi el către casă.

Era aproape de asfinţit şi de prin ogrăzi se înălţau fuioare de fum. Limbile flăcărilor prinseseră mai multă viaţă învăluind ceaunele de pe sub şoproane.

10

Pichetul grănicerilor se afla într-o oază de verdeaţă. De departe, ascuns după coroanele bogate ale teilor ca şi ale pomilor din livada ce-l înconjura, nu i se desluşea decît acoperişul de ţiglă roşie, lîngă clădire înălţîndu-se ca o turlă de sondă foişorul de observare. Privind mica aşezare a păzitorilor hotarului ridicată în singurătatea holdelor, ai fi zis, mai degrabă, că-i o vilă sau un fost conac boieresc din alte vremuri, transformat acum în vreo unitate administrativă sătească, decît o minusculă cazarmă în care viaţa militarilor se desfăşura după cele mai stricte reguli. Curtea largă, încăpătoare, cu alei şi ronduri de flori, acoperită mai tot timpul de umbra celor doi bătrîni tei, bucătăria din care ieşeau tot timpul cele mai îmbietoare

arome culinare și în pragul căreia lenevea de dimineață pînă seara Faust, pisoiul, dormitînd cu capul vîrît în blana-i neagră și lucioasă ca de abanos, chioșcul de scîndură vopsit în verde, cu acoperiș țuguiat și învelit în iederă pînă sus, în interiorul căruia la masa rotundă își petreceau timpul liber ostașii scriind corespondență, jucînd șah sau se odihneau ascultînd la difuzor programul de radio, șopronul sub care era trasă mașina lui Mitrică, grajdul cu cele două vaci și o vițică, coteţele de păsări în care cotcodăceau găinile și de unde se ridica dimineața în zori cîntecul cocoșului, ghețăria pe jumătate ascunsă în pămînt și acoperită cu stuf să țină răcoare, grădina de zarzavat dinapoia bucătăriei îngrijită prin strădania lui Iliuță „polonic“ cum îl dezmierda Tandin, fîntîna cu ciutură, cu ghizdul de piatră spoit cu var și acoperit de țiglă roșie, totul, dar absolut totul, de la aleile pietruite, mărginite de merișori și pînă la glastrele de flori prinse la ferestre, sub tavanul sălilor sau arcadelor verandelor arătau că pichetul era comandat de un ofițer destoinic și cu multă tragere de inimă pentru a face cît mai plăcută viața subalternilor săi, grănicerii.

În dimineața aceea de mai, cu soare puternic și cerul de-un albastru intens, locotenentul Mirescu stătea în biroul său și întocmea planul de pază pentru seara respectivă. Studia harta, registrul serviciului grăniceresc, analiza diferitele informații primite și după o anumită concepție proprie, avînd în vedere experiența sa în serviciul de frontieră, dispunea elementele în teren, în raport cu importanța fiecărui obiectiv. De la radioul, aflat pe-o măsuță alăturată, se auzea o melodie de muzică ușoară în cadrul emisiunii „Melodia preferată“. Afară, sub fereastra deschisă, rînduiți pe-o bancă, cîțiva militari abia sosiți din serviciu — patrule sau pînde — își curățau armele și vorbeau de-ale lor. Ofițerul își vedea de treabă, nu-l stînjenea discuția lor, dimpotrivă îl interesa, uneori îl amuza prin varietatea subiectelor și felul în care unii dintre ei își argumentau părerile.

— Or ce-ai spus tu, mă Brîndușe ? întrebă Iuliu Covaci, cu vorba lui moale și tărăgănată, așa cum se aude prin nordul Ardealului. Noa, că te-a întrerupt șogorul ăst, Guță Ursul cum îl cheamă pre el.

— Ce să spun ? Gata, am terminat.

— Noa, că nu fi bolînd, mă ! nu-l slăbi Iuliu Covaci şi-i dădu prietenului său un ghiont să vorbească. Apucat-ai să grăieşti de fătuţa aia care o vinit să te roaje să pui numa priza la ştecher şi să-i spună ea vreo două vorbe lui Tandin al nost... Dreptu-i ? Noa, apăi, dacă-i aşa, dă-i drumu'...

— Aşa-i, măi, Brînduşe, are dreptate Covaci, îl luară la rost restul militarilor. Ai început povestea şi ai lăsat-o la jumătate...

— Păi... ce să spun... nu-i aşa de laudă...

— Mă, noa dă-i drumu', numa să fie adevărat şi să nu ne minţăşti...

— Păi, unde am rămas ?

— Povesteai că părăsiseşi obiectivul şi veneai către pichet... îi reaminti Toderaşcu.

— Aşa... întocmai, reluă Brînduşe. Şi cum veneam pe poteca aceea de la puţul părăsit, numai ce văd ieşind din vîlcea două fetişcane, destul de frumuşele mînînd dinapoi nişte vaci. Mă prezint eu ca la carte, după formula noastră a grănicerilor şi le cer buletinele să văd dacă sînt în regulă...

— Te pomeneşti că se rătăciseră şi trecuseră frontiera de dincolo...

— Măi, lasă pre el, nu griji de vorba lui !

— Aşa, cum spuneam, urmă Brînduşe, le cer buletinele, mă uit în ele, le întorc şi pe-o parte şi pe alta şi le înapoiez mulţumindu-le. Dar una din ele, Steluţa, că am văzut cum îi scrie numele în buletin, dîndu-şi seama că vreau să plec, zice : „Tovarăşule grănicer, dacă nu vă este cu supărare v-aş ruga ceva. Aş vrea să vorbesc cu mai marele dumneavoastră, cu sergentul Tandin !"

Grănicerii începură să rîdă.

— Aşa a spus, măi ?

— I-auzi al dracului ! Sergent... Mai marele nostru...

— Ssst, lasă pre el, mă, să vorbească, noa, umblă-ţi în treabă dacă n-ai astîmpăr dară...

— Zic eu : „Cu sergentul Tandin ?" „Da, zice fata. Trebuia să vină duminică în satul nostru la horă, în Coşara, apoi l-au aşteptat şi părinţii mei acasă şi n-a venit. E bolnav ? Ce-i cu el ?" „Nu, nu-i bolnav domnişoară, zic eu, e sănătos tun. Un sergent şi încă sergent de grăniceri nu se îmbolnăveşte aşa uşor !" „Ba, zice fata, o fi el sergent, dar e mai întîi artist din Bucureşti şi artiştii ştiu că se îmbolnăvesc foarte

repede. Nu citesc eu prin ziare? Din cauza îmbolnăvirii unui artist se amînă piesa cutare... Aşa că şi el..." Şi, întreb eu, că n-am de lucru, „era aşa mult aşteptat superiorul nostru la dumneavoastră la horă?" „Era, zice fata, că am vrut să-l prezint şi colegelor mele şi la părinţi, ca logodnic, că e vorba după ce termină armata să mă ia cu el la Bucureşti". Vă spun drept că mă umflase rîsul, dar m-am stăpînit cît am putut mai mult. Zice fata: „Vă rog, vreau să vorbesc cu el la telefon". „La care telefon vrei să vorbeşti?" am întrebat-o eu. „La telefonul care-l aveţi la dumneavoastră. N-am văzut eu? Băgaţi soneria ceia în trunchiul pomului sau în stîlpii ăştia care-i aveţi înfipţi pe toate răzoarele şi vorbiţi la telefon. Zău, hai faceţi-mi binele ăsta şi daţi-mi să vorbesc cu sergentul Tandin". „Domnişoară, zic eu, dumneata cunoşti gradele?" „Le cunosc, zice ea. Cum să nu le cunosc. N-am şi eu un frate care-i militar? Altul s-a întors astă toamnă, a făcut la tancuri". „Ai văzut dumneata gradul de sergent pe epoleţii lui Tandin?" „Nu, zice, n-am văzut, pentru că a spus că gradele astea mari nu-i voie să le poarte pe frontieră, că-l vede infractorul şi-l ştie că e comandant, superior şi fuge de el". „Domnişoară, zic, Tandin nu e sergent, e soldat, face serviciul ca mine şi ca altul aci la graniţă..." „Da? s-a mirat ea. Nu-i nimic că nu-i sergent. De-ajuns că e artist şi mie-mi plac artiştii! Vă rog, vreau să vorbesc cu el la telefon". Şi dă-i, şi dă-i cu gura să mă ameţească nu alta. Cealaltă, mai sfioasă, stătea deoparte şi nu scotea o vorbă.

— Şi l-ai chemat pe Tandin la telefon?

— Ce părere ai, mă, Ursule? se miră Brînduşe. De-aia avem telefoanele? Să aranjăm logodne între artişti şi fete din popor?

Un rîs general, zgomotos, tineresc, izbucni sub fereastra cancelariei şi începu şi Mirescu să rîdă de unul singur, gîndind totodată că trebuie să stea în mod foarte serios de vorbă cu Tandin, altfel dacă mai face boacăne din astea îl pedepseşte şi-l şi mută la o subunitate administrativă.

— Noa, tocma aşa precum întîmplarea cu Tandin al nost, vine şi la noi, la mină o muiere, începu Covaci, şi zice „noa, care-i meşterul ăl mare, că vreau să grăiesc ceva cu el". Şi vine meşteru' nost şi ea-i zîce: „Noa, meştere dragă, omu' mieu îi ortac la dumneata în echipă, eu numa vreau să ştii, cîtă silică înghite el de musai trebe să bea în fiecare zi cîte

o glajă de răchie ?" „Ce răchie, muiere ? întreabă meşteru' nost. Cine musai trebe să bea răchie ?". „Apăi, cine, surd eşti sau faci pe prostu' ? l-o îmboldit muierea. Toader Ruja, omu' mieu, doară am grăit limpede, noa ! Că zîce că-nghite silică atuncea cînd găureşte cu şlegheru şi ca să nu înghită silică, el musai trebe să bea răchie !" „Muiere dragă, zice meşteru' nost, noi ca să nu înghită silică, cînd facem gaură, dăm apa la şlegher, şi apa moaie silica şi aşa curje cît îi orizontu', tăt numa ca laptele, îi pe profil, noa, să ştii !" „Ba, zîce ea, eu vreau numa să merje în subteran şi să văd, că el zîce că direcţia dă răchia, că spirtoasa omoară, noa, silica, ce-i boala asta". „Muiere dragă, răchia o dă bufetu' nost, cu bani buni, scumpa mea, o zis meşteru' nost, nu dă direcţia răchie, direcţia dă apa, apăi noi cu apa ferim plămînii noştri de silică, nu cu răchia, cu răchia fereşte numa Toader Ruja, al dumitale !" Noa, vedeţi cum minţăşte omu' nost cîteodată ? Cum îi... asta cum zîce... purtarea lui...

— Comportarea...

— Comportarea, noa, dară. Apoi Tandin ăsta, bun îi muncitor, nima nu zîce nimica, însă minţăşte aşa cum zice o vorbă de îngheaţă apele. Noi musai trebe să îndreptăm pre el...

După cîteva clipe îşi făcu apariţia Alexandru, înalt, frumuşel, proaspăt bărbierit şi parfumat, cu hainele călcate aşa cum se purta tot timpul, bocancii oglindă şi boneta pusă pe-o sprînceană.

— Gata, băieţi ? întrebă el oprindu-se în faţa grănicerilor.

— Gata !

— Adunarea pe-o linie cu armele la control ! Hai, mai repede că ne-apucă amiaza ! Lăsaţi cîrpele, unsoarea, beţişoarele, vergelele, astea le adunaţi pe urmă.

În cîteva secunde, militarii se aliniară în faţa lui, cu armele în mîini, ţinute în cumpănire.

— Jos închizătorul, Covaci, nu ştii cum se vine cu arma la control ?

— Noa, am uitat de parcă mintea-mi mere tăt oblu, tovarăş caporal, se scuză el şi trase repede închizătorul la armă.

Alexandru trecu prin dreptul fiecărui militar, cercetă cu atenţie puşca de la cătare la talpa patului, scormoni cu un beţişor pe sub înălţător şi prin magazia de cartuşe, privi în zare pe ţeavă, după care ordonă tuturor să monteze închizătoarele, să treacă la masă şi imediat să se culce. Programul

trebuie respectat întocmai. Au plecat în serviciu în a doua jumătate a nopții, desigur sînt obosiți, trebuie să se refacă fizic pentru schimbul următor...

În acest timp, Iliuță, bucătarul, trecea prin curte cu un coșuleț de material plastic în mînă plin cu felii de pîine. Înalt și slab, cu fața bălană și ochii spălăciți, avea genele alburii de parcă numai ce ieșise din moară și erau pudrate cu făină.

— Unde te duci, Iliuță ? îl opri Alexandru care supraveghea curățirea locului unde militarii își demontaseră armele.

— În sala de mese, tovarășe caporal.

— Gata mîncarea pentru schimbul ăsta ?

— Știți că la mine totul e la fix, tovarășe caporal ! răspunse Iliuță luînd poziția de drepți și zîmbind. Cine n-are ceas, să și-l potrivească după programul meu...

— Bravo, Iliuță ! Bine, vezi-ți de treabă. Hai băieți, se adresă el apoi militarilor, duceți armele la rastel, ați auzit, masa e gata și după puțin trec prin dormitor. Lăsați șahul, lăsați scrisorile, lăsați poveștile și să nu aud o vorbă. Fiți, vă rog, atenți să nu-i sculați pe ceilalți cînd vă dezechipați. Tu, Brîndușe, îți cam tragi picioarele cînd treci printre paturi. Respectați odihna celorlalți, ca s-o respecte și ei pe-a voastră...

— Nu prea sîntem obosiți, tovarășe caporal, zise Guță Ursu. Eu mai c-aș bate nițel mingea, colea pe iarba verde în spatele pichetului...

— Nu se poate ! se împotrivi autoritar Alexandru. Cum poți vorbi așa ceva ? Parc-ai fi la pichet de două zile ! Programul de somn este obligatoriu... Lasă c-aveți timp și pentru joacă. Gata, înainte marș !

Își privi ceasul de mînă. Mai avea timp pînă ce pregătea schimbul următor pentru serviciu. Se duse în chioșcul umbros, se așeză la masă și scoase din buzunar cele două scrisori primite, una de la tatăl său, cealaltă de la unul dintre cei mai buni colegi ai săi de la facultate, singurul de fapt care-i știa adresa și cu care coresponda. Tatăl îi spunea că pe acasă totul este bine, mama a primit o primă de la fabrică și i-a trimis prin mandat poștal două sute de lei, să aibă grijă și să urmărească primirea banilor, să nu se rătăcească pe undeva ; el e cam bolnav, probabil mai merge o lună-două cu camionul după care a vorbit la direcție și o să-l numească ajutor șef

de garaj. O să aibă mai multă bătaie de cap, că răspunde de starea tehnică a mașinilor înainte de a porni în cursă, de planificarea lor, de carburanți și ce mai e treabă din asta administrativă, dar scapă de hărmălaia șantierelor, obositoare pentru vîrsta lui, om la aproape 60 de ani... Îl roagă să le scrie mai des și lor că nu-l au decît pe el și le e tare dor să-l vadă. Cînd vine în concediu, așa după cum le-a dat de veste ? Să-i anunțe din timp, să se pregătească cu ceva, că poate or veni colegii și colegele de la facultate pe la el să-l vadă și nu vor să-i găsească chiar nepregătiți...

Silviu Rădulescu de la el de la Chimie îi dădea vești despre ultimele noutăți bucureștene. Își spunea părerea despre filmele ce le-a văzut, apoi că a fost cu cîteva zile mai înainte la un concert de muzică ușoară dat de o formație italiană și cei cinci instrumentiști oricît s-au străduit n-au ieșit din epigonismul cunoscuților „The Beatles". Va avea grijă să-i procure cursurile cerute pentru ca atunci, cînd va veni, să nu mai umble după ele pe la toate standurile sau bibliotecile. Încolo, mai nimic, a venit vara și parcă văzînd atîta căldură și verdeață afară, atîta culoare și tinerețe, nu-ți prea vine să te duci la cursuri, ci mai degrabă undeva cu o fetiță naivă la umbra unei grădini-restaurant, în față cu o cafea și-un mic coniac...

Alexandru împături scrisoarea și zîmbi. Revedea parcă străzile Bucureștiului acum în zilele sfîrșitului de primăvară, pline de exuberanța tinereții, cu fete și băieți gălăgioși umplînd trotuarele, revedea sălile facultății, biblioteca, micile colocvii ce le întreținea în parc cu Silviu Rădulescu și Ofelia Munteanu, prietena lui de la Naturale despre „filozofia vieții". „Dacă ai nevoie de verdeață, prietene, îi zise el în gînd lui Silviu, de culoare și tinerețe, de evadare în plimbări la aer, vino aici, că avem și verdeață, și culoare, și tinerețe. Cît despre plimbări în aer liber să nu mai vorbim !"

Zîmbi iară, mai trecu o dată repede cu ochii peste scrisoarea tatălui și se ridică. „Le voi răspunde chiar azi părinților, își zise el. Singura mea legătură cu ei este scrisoarea..."

Cînd să părăsească chioșcul, îl văzu pe soldatul Bădoiu, telefonistul, cu capul descoperit și descheiat la veston, alergînd prin curte ca un disperat.

— Ce-i, ce s-a întîmplat, Bădoiule ?

— Tovarăşe caporal, nu l-aţi văzut pe tovarăşul locotenent ? Îl cheamă unitatea la telefon. Ceva urgent...

Nu l-am văzut. O fi în spatele pichetului, asistă la antrenamentul cîinelui...

— Mă duc într-acolo...

—Ia stai niţel ! îl opri Alexandru. Tu nu poţi vorbi la telefon decît descheiat la veston ? Aşa te prezinţi în faţa tovarăşului locotenent ?

— A început să se lase căldura, tovarăşe caporal, se scuză Bădoiu, încheindu-şi repede nasturii vestonului. Poate ne-or da hainele de vară...

— Mie nu mi-e cald ? întrebă Alexandru. Mi-e cald. Şi uite, port uniforma regulamentar, aşa cum scrie la carte. Şi ceilalţi din pichet la fel. Te rog să nu se mai întîmple !

— Nu se mai întîmplă, tovarăşe caporal ! asigură Bădoiu şi din greşeală duse mîna la capul descoperit să salute.

—Vezi să nu te prinzi cu mîna de păr ! îl ironiză el. Hai, fugi de-l caută pe tovarăşul locotenent. Pînă la urmă, din cauza căldurii, ai să umbli în chiloţi prin curtea pichetului !

— V-am raportat, nu se mai întîmplă, tovarăşe caporal !

Zicînd acestea, Bădoiu o luă la fugă şi dispăru după gheţărie să iasă în cîmp.

În acest timp, se auzi peste cîmp motorul unei maşini, apoi de sus, din foişorul de observare, santinela bătu de cîteva ori în toaca agăţată de gheretă. Sergentul de serviciu ieşi repede în curte şi, privind în sus, întrebă :

— Ce-i, ce s-a întîmplat ?

—Vine maşina noastră...

Sergentul de serviciu deschise larg porţile şi GAZ-ul pichetului intră cu viteză, urmat de-un nor de praf, făcu un viraj scurt, ca la curse şi frînă brusc în faţa chioşcului. Mitrică, tot numai o apă, cu boneta dată pe ceafă, descheiat la veston, sări din maşină, îşi scutură hainele bătîndu-şi pantalonii cu palmele şi zărindu-l pe Alexandru ieşind din chioşc, mîinile începură să caute de grabă nasturii.

— Hai, daţi-vă jos, porumbeilor, ce-aţi rămas acolo ca la fotograf ? se adresă el unora care se bănuiau a fi sub prelata maşinii.

— Să trăiţi, tovarăşe caporal !

— Ce-i, Mitrică, ce s-a întîmplat ?

— Am găsit pe drum doi mucoşi, un băiat şi-o fată, se ineau de mînă, la mare amor, el cu un aparat de fotografiat ıgăţat de gît...

—Şi ?

— Am oprit maşina, n-aveau acte, ce, am mai stat la discuţie ? I-am împachetat ! Hai, hai porumbeilor, mînca-v-ar tata, coborîţi excelenţele voastre, nu vă fie teamă, nu ne deranjaţi...

Din maşină coborî cu mare greutate, mai întîi o fată, cam plinuţă, cu ochi obraznici, fusta scurtă, îmbrăcată într-o haină de vînt, cu pălăriuţă albă pe cap. Afectată, nevoie mare ! Căuta scara maşinii cu vîrful pantofului şi n-o găsea.

— Uşurel, domnişoară, uşurel ! îi zise Mitrică şi se duse s-o ajute să coboare. Să nu care cumva să-mi zgîrii limuzina...

— Mulţumesc, zise fata sărind sprintenă pe pămînt.

— Cu plăcere şi altădată, răspunse Mitrică şi întinse mîna sub prelată. Hai şi mătăluţă, cu tata, vino-ncoace, nu mă ţine cu mîna întinsă ca la poarta bisericii !

Coborî şi băiatul, un lungan deşirat, cu ochelari de soare, în pantaloni scurţi, tot cu o bluză de vînt pe el... Se duse lîngă fată, o luă de mînă (probabil aşa stătuseră tot timpul şi în maşină) şi, tăcuţi, începură amîndoi să-şi rotească privirea în jur prin curtea pichetului, de parcă erau doi turişti, abia sosiseră la un obiectiv istoric şi aşteptau cu curiozitate explicaţiile ghidului. Iliuţă, cu şorţul lui alb pe dinainte, ieşise în uşa bucătăriei şi-i privea şi el...

— Hai, ce-aţi rămas aşa, prezentaţi-vă tovarăşului caporal, îi îndemnă Mitrică, arătîndu-l cu un gest al capului pe Alexandru. Să ştiţi, tovarăşe caporal, că dumnealor m-au insultat. Mai ales domnişoara...

— O, nu, îmi cer scuze, e o neînţelegere, ciripi fata aranjîndu-şi cu cochetărie pălăriuţa pe cap. Dînsul, şoferul, s-a purtat cam... cam...

—Cam cum ? scoase Mitrică imediat capul de sub capota motorului. Îi sărise o fişă, căuta s-o pună la locul ei. Cum domnişoară ? Umblaţi teleleu prin zona de graniţă, fără acte, vă întreb cu ce rost şi mă luaţi la mişto, hai ?

— Cum adică ? întrebă Alexandru venind mai aproape.

—Păi zice dumneaei, luă Mitrică poziţia de drepţi în faţa caporalului, „n-am dom'le nici un act, ce te legi de noi, ori vrei să faci un ciubuc, aşa de dimineaţă ?“ Ehei, mi-a sărit

țandăra, tovarășe caporal, pe viața mea! Apoi, că de ce mă uit cu un ochi la ea și cu altul la băiat? I-auziți, cum m-a luat? Că-s neam prost, neam de manivelă și mai știu eu cum... Păi, cînd am luat automatul din mașină și i-am poftit să mă urmeze...

— Bine, Mitrică, du-te! îi spuse caporalul. N-aveți acte la dumneavoastră? îi întrebă el adresîndu-se politicos celor doi.

— Nu, n-avem, răspunse tot fata. Băiatul era cam tăntălău, tot privea prostit în jur, de parcă ar fi picat din lună. Ne-au rămas în autobuz...

— În care autobuz?

— Sîntem elevi din București și facem o excursie cu școala prin părțile astea. În pădurea de acolo, arătă ea cu mîna peste gardul pichetului, noi doi ne-am rătăcit...

— S-au rătăcit, pe dracu! vorbi ca pentru sine Mitrică de sub capota motorului, dar destul de tare să fie auzit de caporal. S-au apucat de gagicărit sau povestea cu excursia e numai așa de sanchi... Ăștia și-or fi pus în gînd să se însoare la Paris...

— Mitrică! strigă la el Alexandru.

— Ordonați! La ordin... scoase el repede capul de sub capota de tablă.

— Nimic, am vrut doar să mă vezi! îi aruncă Alexandru o privire tăioasă ca o sabie.

— V-am văzut, să trăiți, zise Mitrică și trase un oftat din adîncul pieptului. „Mamă, măiculiță, cum dracu' fac ce fac și-mi vine să mă scarpin cu vorba-n ceru' gurii! O să mă ia după asta caporalul în niște viraje, mamă-mamă!" Pot să continui, tovarășe caporal?

Alexandru însă nu-l băgă în seamă și plecă, însoțind pe cei doi spre cancelaria pichetului.

— Gata, m-am ars, i-a sărit bujia! zise Mitrică, privind în urma lor. Mă ține „la inimă" trei săptămîni de-acum încolo!

Se întoarse la mașină, mai umblă nițel la motor, apoi o trase sub șopron la umbră și plecă să se spele la fîntînă. Își dădu jos vestonul, cămașa, rămase dezgolit pînă-n brîu, scoase o găleată de apă din fîntînă, învîrtind zdravăn de roată, gata s-o desprindă de pe ax și, cînd s-o deșerte în jgheab, ieși Iliuță în ușa bucătăriei.

— Mă Mitrică de ce faci lăcăraie acolo, mă? îl luă el la rost. N-ai chiuvetă în spălător?

— Lasă gura, bă cumnate! rîse Mitrică răsturnînd apa în jgheab. Nu vrei să mă fac frumos să mă placă soru-ta?

Iliuță avea o soră, venise odată la cazarmă cînd erau recruți, era la o școală profesională de țesătorie, frumușică, subțirică și cu niște ochi ca două mure. Mitrică era pe-un camion, s-a întîmplat și-a dus-o seara către gară. Spunea că-i face curte un inginer...

— Ori o dai după tovarășu' inginer? vorbi el, aruncîndu-și pumni de apă peste grumajii arși de soare. Ne-am dat dracu' acuma, nu ne cumnățim decît cu ingineri...

— Păi, da, mă, dacă așa stă chestia... Ce, se uită fata la mutra ta?

— Dar ce-are mutra mea, bă? Las' că pe-ntuneric mă place ea. Am aranjat cu ea atunci seara cînd am dus-o la gară... I-am zis: „Marioaro, cum mă pun la țol festiv și la cravată gri, am și frînat la tine la poartă. Te răpesc ca-n filme!"

Zvîrlea apă pe față, pe umeri, pe piept, făcuse o baltă în jurul jgheabului de parcă dăduse ploaia, chiuia de unul singur și cînta de plăcere, sub privirile mînioase ale lui Iliuță, care avea în răspundere fîntîna.

— Mă, dacă nu faci curățenie acolo, te raportez, să știi! îl amenință el. Nu cunoști ordinul? Ți-am spus, la spălător...

— Am înțeles, cumnate, gata, s-a făcut!

Trase prosopul din buzunar, se șterse tacticos, puse cămașa, îmbrăcă vestonul și rezemînd oglinjoara de ghizdul fîntînii, începu să se pieptene, fluierînd și făcînd lui Iliuță cu ochiul.

— Ce zici, cumnate, arăt mișto? se întoarse el către bucătar. Parcă-s Jean Marin, ăla din Fantomas... Cînd m-o vedea Marioara...

— Du-te dracului! aruncă Iliuță și intră în bucătărie. Cu șoferii și cu muzicanții să nu te bagi în vorbă...

— Și cu bucătarii, mă! strigă Mitrică. Domnu' polonic!

— Domnu' manivelă!

— Mersi, ai auzit-o pe aia de-am adus-o eu. Aducea nițel cu soru-ta, mă!

Mulțumit de sine, se mai privi o dată în oglinjoară, o strecură în buzunarul de la piept al vestonului și porni prin curte fluierînd, cînd și cînd întorcînd capul și făcînd cu ochiul lui Iliuță, care-l privea zîmbind din ușa bucătăriei.

Nu făcu însă trei pași, că se ivi de după colțul pichetului sergentul de serviciu.

— Mitrică, ordin de la tovarășu' locotenent, fii gata, pleci cu mașina pînă la Stațiune...

— Gata. „Ei, asta-i viața șoferului, vii de la drum ca să pleci la drum !“ Ce fac, porumbeii mei ?

—Care porumbei ?

— Amorezații ăia doi...

— Mi se pare că o să le dea drumul. A vorbit tovarășul locotenent cu miliția și cu unitatea. Așteaptă răspunsul, să vadă unde a ajuns autobuzul lor, să verifice...

—Să verifice, mă, de ce să nu verifice, vorbi el de unul singur și porni către șopron, învîrtind pe deget lanțul cu cheile de contact ale mașinii. Eu mi-am făcut datoria și i-am adus...

În timp ce cei doi „porumbei“ aduși de Mitrică stăteau într-o cameră și, așteptînd, răsfoiau niște reviste, locotenentul Mirescu încă nu încheiase convorbirea la telefon. Raportase unității, vorbise apoi cu miliția de la oraș, iar acum era pe încheiate discuția cu plutonierul Patriche.

— Alo... v-am spus... am văzut autobuzul, confirma Patriche de la celălalt capăt al firului. C-o fi fost cu elevi sau nu, asta nu pot ști...

— Aștept confirmarea buletinelor lor...

— Tovarășe locotenent, zise Patriche, cum terminați cu ei, mi-i trimiteți mie și-i expediez eu s-ajungă din urmă mașina aceea a lor. Găsesc o ocazie... Sau îi trimit pe jos, vorba aceea, „unde nu-i cap vai de picioare !“ Dac-au rămas de căruță...

Rîse în receptor, tuși și urmă :

— Vă rog să mă iertați pentru această glumă.

— Ce se mai aude cu ancheta în legătură cu contele ? căută să se informeze Mirescu. Cazul se întîmplase în sectorul lui de pază, trebuia să fie ținut la curent cu toată această problemă. Ceva indicii ?

— Mai nimic, tovarășe locotenent. Aici în comună mai nimic. De la tovarășul căpitan anchetator am aflat azi dimineață, mi-a dat telefon, că Raul Drăgan...

— Cine-i ăsta ?

— Nepotul contelui, acela care-i trimitea bani și era ceva funcționar prin București...

— Ei, ce este cu el ?

— A fost închis şi a evadat de sub escortă în timp ce-l duceau sau veneau cu el de la proces, cam aşa ceva.

— Dar ce-a făcut ăsta ?

— Se zice că ar fi tras în fals nişte bilete de la loz în plic, lucra c-o bandă pe acolo prin Bucureşti, asta-i era meseria...

— Uite al dracului, dom'le ! făcu Mirescu plin de mirare. Va să zică se mai întîmplă şi din astea...

— Se întîmplă, cîte nu se întîmplă, confirmă Patriche. Sînt unii la care le umblă mintea în fel şi chip, să inventeze, să născocească fel şi fel de afaceri, numai să facă bani nemunciţi...

— Bine, tovarăşe plutonier, încheie Mirescu, cînd am un rezultat, îi trimit pe cei doi tineri la dumneata şi mai departe ai dumneata grijă de ei...

— Am înţeles, să trăiţi !

Mirescu puse receptorul în furcă şi îi ordonă telefonistului să-l cheme imediat pe caporalul Ştefănescu la el. Alexandru se prezentă îndată şi rămase în poziţia de drepţi, lîngă uşă, cu boneta în mînă, aşteptînd.

— Cum stăm cu serviciul ? întrebă Mirescu şi ocolind biroul veni în faţa sa.

— Bine. Schimbul abia sosit se odihneşte. Au fost la masă, le-am controlat armele. Acuma băieţii dorm. Pregătesc celălalt schimb...

— Peste cît timp, ia să văd planificarea ? ceru Mirescu şi privi în registrul din faţa sa. Mda, făcu el, la zece şi douăzeci. Acum e zece şi zece. Oamenii care pleacă s-au sculat ?

— Cu o jumătate de oră înainte, conform regulamentului, tovarăşe locotenent. Sînt în sala de mese, iau cîte o gustare şi apoi le voi verifica armamentul, ţinuta şi-i voi prezenta la camera de îndrumare...

— Bine. Te rog îngrijeşte-te, vezi tinerilor ăstora — şi arătă cu capul spre camera vecină — poate le e foame. Întreabă-i dacă vor, spune-i lui Iliuţă să le servească o mică gustare.

—Am înţeles. Care-i situaţia lor ?

— Se pare că au spus adevărul. Să vedem, aştept un telefon. Bucureştiul le-a confirmat identitatea. Urmează să aflăm unde-i autobuzul.

Luă apoi un registru de pe birou și-l întinse caporalului.

— Ia vezi cum am întocmit planul de pază pentru seara asta. Ai vreo propunere ?

Alexandru aruncă o privire peste scheme, după care zise :

— Nu, n-am nici o propunere. E foarte bine.

— Bun, conchise Mirescu. Eu am să-l mai revăd încă o dată foarte repede și, înainte de plecarea în serviciu, vreau să stau de vorbă cu oamenii...

— Le dați dumneavoastră plecarea ?

— Da, le-o dau eu. La ora planificată, să fie în camera de îndrumare !

— Am înțeles !

— Iar dumneata ia-l pe Mitrică și dați o fugă cu mașina pînă la Stațiune, sus la castel. Caută-l pe inginerul Dumitriță și spune-i să ne trimită într-o zi, două tractorul cu grapa și discuitoarele. Ce dracului, ne-am înțeles într-un fel și văd că ne întîrzie... A dat ploaia, fîșia arată s-a bolovănit, cît să mai așteptăm ?

— Ați vorbit și la telefon cu dumnealui ?

—Tocmai de asta te trimit pe dumneata, că nu dau de loc de el la telefon. Ba că e prin Stațiune, ba că e în ateliere, dracu' știe pe unde umblă.

— Am înțeles, zise Alexandru. Puse boneta pe cap, salută și ieși. „Dumitriță... Dumitriță, își zise el. Ia să-l văd și eu pe junele ăsta tomnatic ! ?"

În curte, Mitrică trăsese mașina în fața chioșcului și aștepta. Alexandru veni către el, deschise portiera și...

— Mai sînteți supărat pe mine, tovarășe caporal ? îndrăzni el să întrebe. Știți, pe chestia ălora de i-am adus...

— Apropo, era să uit ! tresări caporalul. Iliuță ! Măi, Iliuță ! strigă el către bucătar.

Iliuță apăru în ușa bucătăriei cu o oală în mînă și tot cu ea în mînă alergă în întîmpinarea lui Alexandru.

— Ordinul tovarășului locotenent, îi spuse caporalul. Fă repede cîte o gustare pentru cei doi elevi. Te duci și le-o servești în cameră, acolo unde sînt, știe sergentul de serviciu, ai înțeles, măi ?

— Gata, tovarășe caporal, s-a executat !

Alexandru se întoarse apoi la mașină, se urcă lîngă Mitrică și după ce-l privi cîteva clipe, îi zise :

— Te apucaseși să mă întrebi ceva, despre ce e vorba ?

„Chiar să fi uitat ? se întrebă șiret Mitrică. E vulpoi bătrîn caporalul, ce, n-a auzit că-i vorba de ăia doi ? Dar vrea să mă fiarbă pe mine așa..."

— Ziceam dacă mai sînteți supărat, tovarășe caporal...

— De ce, măi ? făcu pe miratul Alexandru.

— Pe chestia celor doi, care i-am adus, mi-ați zis atuncea, cînd umblam la motor, să mă uit la dumneavoastră și eu știu ce înseamnă asta...

— Ce înseamnă ?

— Adicătelea uită-te la mine, să te văd cît ești de prost, că ai luat-o razna cu vorba, cam așa ceva, nu ?

Alexandru începu să rîdă.

—Păi, bine măi, așa vorbești tu cu cei pe care-i aduci la pichet ? Noi nu știm cu cine avem de-a face. Omul poate să fie vinovat, poate să nu fie, uite cum se zice că ar fi cazul ăstora doi, și-atunci ? Dar chiar vinovat să fie, trebuie să vorbim frumos...

— Da' mucoasa aia, n-ați auzit ce mi-a zis ? nu se lăsă Mitrică. Băgă cheia în contact, porni motorul, ambală. Cică „neam de manivelă" și mai știu eu cum...

— Și n-ai mai auzit tu vorba asta pînă acum ? îl privi printre gene Alexandru. Crezi că ea ar fi spus-o dacă tu îi vorbeai frumos ? Hai, dă-i bătaie, să mergem, că e gata amiaza !

— Deci am greșit ?

— Ai greșit, Mitrică, răspunse Alexandru și cu un gest prietenesc îi împinse șoferului boneta pe ochi. Hai, dă-i drumul... neam de manivelă...

11

În acea duminică după-amiază, Alexandru plecă în învoire către sat. Cu toate că noaptea fusese de serviciu, nu se simțea obosit și zorea la drum, să ajungă cît mai repede la Dorina. Apucase de-a dreptul peste cîmp, pe o potecă dintre vii, bătătorită, cu smocuri de iarbă printre crăpăturile uscate ale pămîntului. Era cald. Mer-

gea cu boneta în mînă şi privea tot înainte să desluşească cu o clipă mai devreme casa profesoarei. Înapoi, rămăsese foarte departe pichetul cu acoperişul de ţiglă roşie sclipind în soare peste frunzişul bogat al teilor, alături cu foişorul de observare ce se înălţa semeţ dominînd zarea.

Coborî o uşoară vîlcea şi, cînd să urce iar la deal, se întîlni deodată faţă-n faţă cu soldatul Iuliu Covaci, ieşind dintr-o viroagă acoperită de stufărişuri şi bozie. Cu pelerina de ploaie împăturită şi pusă în bandulieră, avînd agăţat de umeri sacul de merinde, de centură încărcătoare şi bidonul de apă, prăfuit şi asudat, părea un infanterist ce mărşăluieşte venind de departe, cu boneta dată niţel pe spate şi descheiat la copca vestonului.

Cum îl văzu pe caporal, se opri cu arma la picior, luă poziţia de drepţi, şi vru să raporteze de îndeplinirea misiunii. Caporalul îl opri însă cu un gest al mîinii şi-l întrebă la ce oră are sosirea la pichet ?

— La ora şasesprezăce şi treizăci şi două de minute, raportă el, privind cerul să vadă unde a ajuns soarele.

— Ai apă în bidon ?

— Nu mai am că s-o gătat minten la amiaz, tovarăş caporal, dar... întoarse el capul privind în toate părţile de parcă ar fi căutat ceva, iaste o fîntînă pe aicea, unde noa, că să văz eu, da pre potecuţa iasta...

— Nu, n-am nevoie, nu mi-e sete, zise Alexandru, numai am vrut să văd dacă ai sau nu apă. Ştii de ce te-am întrebat, nu ?

— Ştiu, tovarăş caporal, ştiu cum să nu ştiu. Dară eu nu minţăsc... io musai trebă să ieu apă de la pichet, că mă arză setea şi io nu cere de la oameni...

Se înrădăcinase un obicei printre grăniceri să nu-şi mai umple bidoanele la pichet, sau dacă le aveau pline la control înainte de plecare să le verse imediat după ce ieşeau pe poarta pichetului, deoarece ziceau unii dintre cei care făceau treaba asta că pentru ce să mai care atîta greutate la şold — nu au destul de cărat puşca, pelerina de ploaie, încărcătoare, telefon, uneori seara lanternă şi cîte şi mai cîte ? Aşa că dacă le era sete, ziceau ei, n-au decît să ceară apă de la oamenii aflaţi la muncă în zonă, că oamenii au la ei ulcioare pîntecoase, cu apă rece, ascunse la umbră şi răcoare sub cîte o tufă... Şi apoi nu ştiu cum se făcea, dar mai totdeauna cîte o fată

era aceea care se arăta săritoare şi îndatoritoare să le potolească setea şi, de, nu era rău să mai facă cu ea o glumă sau să mai schimbe o vorbă.

— Călcaţi ordinul şi vă abateţi de la itinerar ! le atrăsese atenţia locotenentul Mirescu. Apoi nu este permis să beţi apă sau să luaţi alimente, mîncare de la oameni necunoscuţi. Nu ştii cu ce scop vă dau... Pot să fie oameni cinstiţi, dar pot fi şi din aceia care îţi pun ceva în apă sau în mîncare şi tocmai cînd crezi că eşti cît se poate de vigilent, te apucă somnul sau, mai ştiu eu ce, de te scoate din serviciu !

Alexandru îi spuse lui Covaci că poate să plece şi grănicerul salută regulamentar şi se pierdu iar în vîlceaua aceea acoperită de stufărişuri şi bozie. Caporalul porni tot pe poteca dintre vii şi după puţină vreme zări casa Dorinei sub coroana numai umbră a teiului. Acoperişul vilei, din ardezie neagră, prinsese din cauza vremii o culoare verzuie şi sclipea uneori viu în razele soarelui de parcă era de argint.

După un sfert de oră, Alexandru intra în curtea încărcată de flori printre care se strecura aleea centrală acoperită cu dale de piatră. Urcă cele trei trepte de marmură şi se opri în faţa uşii masive de stejar. Ciocăni în ea de două ori scurt şi aşteptă niţel emoţionat. „Dacă, poate, nu este acasă ? se întrebă el. Să se fi dus în vizită la locotenentul Mirescu ? Nu se poate, altfel nu m-ar fi invitat..."

Se auziră paşi şi uşa se deschise.

Dorina, într-un capot de casă, îngrijit pieptănată ca de obicei, cu buzele conturate cu acel carmin care-o prindea bine la culoarea feţei şi a părului negru, întinse braţele, dar Alexandru îi luă mai întîi mîna şi i-o sărută...

— Mi-a fost dor de tine, Alex, zise ea alintîndu-se. Tare dor... Hai, poftim, intră...

Alexandru îşi şterse picioarele de covoraşul de iută de lîngă prag şi păşi în holul unde se găsea un cuier de perete cu oglindă şi suport pentru umbrele. Cunoştea de acuma casa, ce-i devenise familiară în cele cîteva luni de cînd venea aici. De fiecare dată însă călca pe covoare cu o anumită grijă, avînd un deosebit respect pentru interiorul atît de modern şi plăcut mobilat de Dorina, ce-şi făcuse un cult din întreţinerea lui.

— Poftim în dormitor, spuse ea şi deschise uşa glasvandului ce da spre camera dinspre grădină. Eşti obosit, vrei să te odihneşti puţin ?

—Nu, nu sînt...

— Dacă vrei, te poţi culca o jumătate de oră, propuse ea. Nu ţi-e cald ?

— Enorm ! Mi s-a lipit cămaşa în spate de transpiraţie...

— Hai în baie să te speli. Pe urmă dacă nu vrei să te culci...

— Vrei să mergem la salcia noastră pe malul lacului ?

— Nu, azi nu mai mergem acolo, zise Dorina. E tîrziu. Stăm acasă, în dormitor, ascultăm discuri, radioul, iar spre seară, dacă poţi rămîne, este şi un program frumos la televizor...

— Ce anume ?

— Chiar nu cunoşti programul ? se miră ea şi privindu-se fugar în oglindă, peste umărul lui, îşi aranjă puţin părul prinzîndu-l în două agrafe. Doar aveţi televizor la pichet, aşa ştiu.

— Avem, dar... ce să-ţi spun ? se scuză el. Poate că programul i-a interesat pe cei care au rămas acolo. Eu dacă am ştiut că vin aici, nu m-a interesat. Nu-i nimic, mi-l spui tu...

— Nu, nu ţi-l spun ! se împotrivi ea, vrînd să-l necăjească puţin. Hai, du-te în baie, eu te aştept în dormitor. Vorbim după aceea...

După cîteva minute, proaspăt spălat, pieptănat, numai în cămaşă, Alexandru veni şi el în dormitor.

— Te-ai răcorit ?

— Da, mulţumesc !

— Uite stai aici, în fotoliul ăsta şi eu am să mă aşez în faţa ta, în celălalt. Între noi măsuţa...

— În mod sigur la televizor este un meci de box sau de baschet, căută Alexandru să reia discuţia. Îl făcuse curios, îl interesa acum programul...

—Nu, nu, nu ! De trei ori, nu ! zise ea rîzînd şi se lăsă pe spătarul fotoliului, dîndu-şi la o parte cu un gest reflex al capului părul de pe frunte. Nu este nici un meci ! Şi nici program de varietăţi... Şi nici concert de muzică uşoară... Şi nici... stai se gîndi ea o clipă privind undeva în tavan, şi nici muzică populară... şi nici un film serial... şi nici... dialog la distanţă...

— ...şi nici buletinul meteorologic sau Val-vîrtej, reluă Alexandru jocul, şi nici emisiunea Ala-bala...

Începură să rîdă şi Dorina se aplecă peste măsuţă şi-l sărută pe frunte, după care îi prinse bărbia cu două degete şi-l privi drept în ochi, venind aproape, tot mai aproape, pînă ce el îi simţi răsuflarea înfiorîndu-i pieptul.

— Mi-a fost dor de tine, Alex, ţi-am spus, vorbi ea mai mult în şoaptă, parcă să nu fie auzită decît de propriile ei gînduri.

— Şi mie la fel, spuse el. Ştii ce tare m-am grăbit, să fiu aici cît mai devreme ?

— Sîntem atît de aproape unul de altul, Alex — ştii, stau mereu în veranda casei şi privesc către pichetul tău — şi totuşi foarte departe... departe ! Crede-mă, urmă ea fără să-şi ia privirea din ochii lui, stau aicea singură, „fată dragă de departe", cum îmi spui tu, stau şi-ţi simt lipsa, cu fiecare zi ţi-o simt tot mai mult. Abia pleci, ştiu că nu te mai văd multă vreme şi încep să mă neliniştesc, să te doresc cu aceeaşi intensitate de totdeauna. Cînd pleci îţi aud paşii îndepărtîndu-se pe aleea din curte, iar eu rămîn în fotoliul acesta copleşită de dragostea ta şi încep să-mi amintesc cum ne-am petrecut după-amiaza, retrăind cu voluptate fiecare clipă în care ne-am regăsit firesc noi doi. Şi te urmăresc în gînd cum te duci pe poteca dintre vii — drumul tău obişnuit către pichet, cu grijă să fii la timp acolo —, trăiesc din amintirile zilei şi ale altor zile şi plîng... Ah, dragul meu, dac-ai şti cum dor amintirile astea ! Dac-ai şti !...

Alexandru, tăcut, veni pe fotoliul ei, îşi făcu loc lîngă ea şi o prinse în braţe, ocrotind-o la pieptu-i, mîngîindu-i părul lung ce-i cădea bogat pe umeri, sărutînd-o uşor pe buze, pe frunte, pe ochi, de parcă ea ar fi dormit şi-ar fi vrut s-o trezească din somn cu aceste drăgăstoase dezmierdări ce-i plăceau atît de mult.

— Ţi-am spus, şi mie mi-a fost dor, vorbi el şi încercă s-o strîngă tare la piept, dar ea se zbătu să scape, şi el îi simţea oasele, şi trupul subţire şi plăpînd, şi umerii, şi sînii şi-o acoperi din nou cu sărutări, pînă ce aproape obosi. Te iubesc şi te doresc...

— Poate mai mult mă doreşti, zise ea şi se împotrivi îmbrăţişării lui. Stai că am ameţit... Şi dacă mai continui aşa, n-ai să fii cuminte şi ne supărăm...

— Nu, nu ne supărăm, o asigură Alexandru şi se retrase în fotoliul lui, punînd mîinile la piept, întocmai ca un şcolar cuminte în banca lui. Ce zici, e mai bine aşa ? Ca la tine în clasă...

— Ei, nu chiar aşa... corectă ea zîmbind, dar aproape aşa...

— Bine, am să mă supun.

Se lăsă cu capul pe spătarul fotoliului şi privi încăperea în care se revedea mereu în clipele lui de visare, acolo la pichet. O avea mereu în minte şi ştia fiecare obiect al mobilei, fiecare lucru cum arată, unde este pus. Divanul-studio negru, lustruit, tapisat în pluş roşu-aprins, toaleta cu oglindă mare de cristal, biblioteca în aceeaşi culoare cu restul mobilei, aparatul de radio cu picup, televizorul, soba de teracotă de faianţă roşie cu uşiţe de bronz şi mînere de porţelan... Pe pereţii în calcio-vecchio cu şipcă neagră trasă la o palmă sub tavanul alb cele cîteva tablouri, unele reproduceri după Grigorescu şi Luchian, altele de familie în care predomina bineînţeles mica balerină singură sau alături de unele colege ale ei, în diferite roluri de debut...

— Cu ce te ocupai cînd am venit eu ? întrebă el şi privi în jur să-şi închipuie cam ce făcea.

— Degeaba te uiţi, n-am stat aici, îl asigură ea. Am stat în odaia alăturată. Corectam nişte extemporale...

— Le-ai terminat ?

— Nu, mai am, dar n-are nici o importanţă, n-o să stau acum cu nasul în hîrtii cînd tu ai venit la mine !

Se aplecă din nou peste măsuţă şi-i prinse mîinile într-ale ei, privindu-l iar drept în ochi.

— Alex, dragul meu, ce-ai făcut din mine ! Ce-ai făcut ! zise ea gînditoare. Simt că nu mai sînt cea dinainte, că sînt alta...

— E bine că nu mai eşti cea dinainte, răspunse el zîmbind. E chiar foarte bine. Aşa am şi dorit să devii, să ieşi din acele tenebre ale gîndului care te copleşeau, te striveau...

— Bine, dar unde mă duc eu ? Încotro îmi îndrept paşii ? Simt că merg parcă spre un necunoscut, către ceva foarte nedefinit, vag, ireal, plutesc ca-ntr-o lume de fum... Îţi dai tu seama ce se petrece cu mine ?

— Îmi dau perfect de bine seama, o asigură el. Nu mergi către nici un necunoscut. Fiind eu lîngă tine, vreau ca viaţa ta să fie alta, uită tot ce-a fost... Da ?

— Da...

Alexandru luă de pe măsuţă o revistă şi începu s-o răsfoiască fără multă atenţie.

— Deschid o fereastră, s-a făcut cald în cameră, zise ea. Eşti de acord, da ?

— De acord.

Se ridică, se duse către fereastră şi o deschise larg, potrivind perdelele lungi de mătase să stea la o parte, după care se reaşeză în fotoliu.

— Să vezi, seara, cînd se lasă răcoarea şi după ce stropesc mica grădiniţă, ce parfum se înalţă din „regina nopţii", din garoafe şi din cupele trandafirilor. Apropo, îţi plac teii ?

— Nespus de mult, răspunse încîntat Alexandru. În Bucureşti, strada mea e plină numai de tei. La vremea asta, ca şi cei de-aici, sînt în floare, parcă milioane de candelabre strălucitoare s-ar fi aprins în coroanele verzi, întunecate. Parfumul teilor îmi aduce totdeauna aminte de zilele examenelor de sfîrşit de an la liceu...

— Am şi eu un tei în curte, l-ai văzut ?

— Da, l-am văzut.

— L-a sădit tata în primul an după ce a ridicat casa. Să vezi ce parfum lasă florile lui cînd se înnoptează...

— Şi noi avem la pichet doi tei mari, şi cînd i-am văzut înflorind m-a apucat nostalgia străzii mele din marginea Bucureştiului...

— Eşti un autentic poet, Alex...

— Nu sînt nici poet şi nici autentic, zise el roşind puţin. Tu eşti poetă, faci versuri...

— Ţi-am spus atunci că nu sînt versuri, ci simple jocuri de cuvinte, prin care am vrut să-mi exprim un sentiment faţă de tine. Dar tu eşti un romantic...

— Ei, un romantic...

— Da, da, asta eşti ! Şi-ţi stă bine aşa, să ştii.

Spre seară, cînd afară începuse să se întunece, se porni un vînt uşor ce vălurea perdeaua în unduiri line ca tresăririle unei ape. Undeva, îndepărtat, se desluşiră bubuituri surde, ascunse, ca rostogoliri de pietre pe-un jgheab de tablă şi, după cîteva clipe, un fulger ca o suliţă de lumină brăzdă deodată cerul de la un capăt la altul.

— Auzi, tună ! zise Dorina şi se bucură ca un copil la primi fulgi de zăpadă. Va ploua... Prima ploaie din acest an...

— A mai plouat şi acum două săptămîni, interveni Alexandru, nu atît pentru a-i tăia femeii entuziasmul, cît pentru a preciza că nu aceea era prima ploaie din acel an.

— Da, ai dreptate, a plouat, fu de acord Dorina, dar atunci n-a tunat. A fost pareă o ploaie întîrziată de iarnă, numai cîţiva stropi reci, care parcă au mîngîiat pămîntul. Aceasta este prima oară cînd tună...

— Nu, atunci a fost.

— Ba acum este ! întări ea şi-i bătu cu amîndoi pumnii în piept, ca într-un zid, hotărîtă să-l înduplece a renunţa la convingerea sa.

— Dacă-ţi spun...

— Ba nu ! Înelegi ? Nu ! Acum este prima oară cînd tună ! Prima ploaie cu tunete, o ploaie adevărată...

— Da, o ploaie adevărată...

— Pentru că tună.

— Da, pentru că tună...

— Nu mă mai imita, că-ţi dau una, să ştii !

— Nu te imit !

— Bine. Şi pentru că eşti cuminte, îţi dau voie să mă săruţi...

Se îmbrăţişară, dar în clipa aceea un tunet năprasnic sparse tăriile cerului, şi afară pomii din grădină începură să se zbată sub înverşunarea vîntului ce se pornise mai aprig ca înainte. Dorina se făcu mică în braţele lui, îşi ascunse capul la pieptu-i şi el simţi tot parfumul părului ei învăluindu-l copleşitor de tandru.

— Ţi-e frică ? o întrbă el, îndreptîndu-i o buclă pe frunte.

— Nu, şopti ea. Cum să-mi fie frică lîngă un grănicer ? Aşa e că tu poţi să te împotriveşti şi furtunii ? Dacă vrei, tu, că eşti grănicer, poţi să ordoni să stea ploaia, nu ?

— Da, pot, dar pentru că asta e prima ploaie cu tunete din acest an, am s-o las să cadă !

— Ce drăguţ eşti, Alex ! se alintă ea. Cît de mărinimos eşti cu darurile cerului !

Izbucni în rîs, zbătîndu-se la pieptul lui şi Alexandru o strînse cu mai multă putere, parcă să-i înlănţuie acea veselie spontană ce-o cuprinsese din senin, întocmai ca ploaia care venea.

— Ah, mă doare ! zise ea în şoaptă.

— De ce vorbeşti aşa încet ?
— Să nu mă audă ploaia...
Se ghemui şi mai strîns la pieptul lui, el o sărută pe ceafă şi ea se înfioră, tresărind uşor.
— Ah, Alex, eşti nebun !
— ...
— Lasă-mă, tu n-auzi ? căută ea să-şi ascundă ceafa şi umerii striviţi sub năvala sărutărilor lui. Alex, ce e cu tine ?
Îi simţea răsuflarea caldă, puternică în păr şi, o dată cu ea, dorinţa de a fi a lui, atunci, în clipa aceea, dorinţă ce-o intuia perfect, dar de care îi era teamă, o teamă ascunsă, involuntară, nedefinită. Evita totuşi să i se împotrivească — conştient şi deliberat evita acest lucru — ca să nu alunge beţia ce-o învăluia uşor şi dulce ca un balsam narcotic trăgînd-o parcă spre afundurile unei ape.
Un nou tunet făcu să zăngăne ferestrele şi ea se trezi brusc din visarea ce-o cuprinsese, se desprinse din braţele lui, parcă mulţumită că nu se lăsase copleşită de clipele acelea de firească rătăcire şi se ridică în picioare dreaptă, marţială, aranjîndu-şi părul ce-i căzuse pe ochi, prinzîndu-l în agrafe deasupra tîmplelor. El încercă s-o cuprindă din nou în braţe, să şi-o apropie, dar ea se feri într-o parte şi plecă spre fereastră.
— Fii cuminte, Alex, îl linişti ea. Mă duc să închid geamul. Uite cum flutură perdelele, acum le zdrenţuie vîntul ! O să plouă şi o să intre apa în cameră...
Se duse către fereastră şi el o urmări cu privirea, admiîndu-i trupul subţire, gingaş, bine proporţionat, şoldurile mici ca şi umerii înguşti şi, pentru o clipă, o văzu în imaginaţia lui undeva pe-o scenă, într-o rochie spumoasă de tul, dansînd cu vibraţia aceea autentică a balerinelor într-un spectacol de mare montare. „Păcat, îşi zise, că nu şi-a putut realiza visul. Cu frumuseţea ei, şi probabil cu talentul, dar mai ales cu ambiţia ei de a face o carieră strălucită, ar fi fost o stea a baletului ! Păcat..." Îşi dădea seama că o iubeşte nespus de mult şi era fericit că împărţea suferinţa ei cu el, că fiind alături de ea o putea face să uite tot ce a fost şi să privească cu încredere în viitor...
Ploaia răbufni deodată, lovind geamurile cu stropi mari şi grei, uliţa era toată numai un nor de praf, salcîmii îşi plecau crengile pînă la pămînt, se auzea prin ogrăzi cum strigă

femeile să se adune copiii de la joacă și să bage orătăniile prin coteţe, că vine prăpădul.

Dorina prinse giurgiuvelele, le închise, dar cînd să tragă perdelele se întoarse deodată și zise :

— Alex, uite, un grănicer de-al tău s-a adăpostit sub salcîmul de la poartă...

Alexandru se ridică din fotoliu și veni la geam. Privi cu atenţie, nu deslușea prea bine peste gardul de cărămidă cine putea fi, se zărea numai boneta cum și-o ţinea băiatul cu mîinile să nu i-o zboare vîntul și privea cînd și cînd în sus, să vadă dacă coroana salcîmului îi va fi sau nu un bun adăpost de ploaie. Lîngă el, prin pînza prafului, veni repede și un bărbat, cam în vîrstă, cu părul albit la tîmple, înfoiat din pricina vîntului ca o coamă, înfășurat într-un balonzaid, căruia i se ridicau pulpanele ca niște aripi și atunci lăsa să i se vadă costumul destul de bun ce-l îmbrăcase în ziua aceea de duminică. Își trecea mereu mîinile prin păr, să și-l aranjeze și începu să întoarcă tot mai des privirea către vilă, de parcă ar fi așteptat pe cineva dinăuntru.

— Asta nu-i Dumitriţă ? întrebă Alexandru, stînd înapoia Dorinei, după perdele.

— Ba, parcă el este, zise ea, totuși nesigură. Da, da, el este...

— Te pomenești că vrea să vină încoace, are un pretext, să se adăpostească din cauza furtunii...

— Nu, nu vine, nu îndrăznește ! asigură Dorina. Se uită și el numai așa, îmi cunoaște casa. De-atunci, cînd mă întîlnește undeva pe uliţă, nici nu mai vrea să dea ochi cu mine, trece repede pe partea cealaltă...

— Cred că dac-ar îndrăzni să intre în curte, zise Alexandru și ochi-i sticliră aprins, îi dau una sub bărbie și-un picior în fund de-l zvîrlu drept acolo la el la Staţiune !

— Nu-ţi face probleme, nu intră el în curte...

— Am fost acum vreo două zile pe la el...

— Zău ? Cu ce treabă ?

— M-a trimis Mirescu după un tractor, să discuim fîșia arată. Spilcuit, pus la punct, cu nelipsita batistă albă în piept, nu știa cum să se mai învîrtească pe lîngă mine și să mă servească...

— Cred că știe de legătura noastră, spuse Dorina. Așa am înţeles eu de la Silvia.

— Foarte bine, să știe și să-și bage mințile în cap, hotărî Alexandru. N-are voie nimeni să se mai atingă de tine, nici măcar cu privirea !...

Afară începu să răpăie ploaia pe acoperișuri, săltau numai bășici pe tăbliile caselor, apa prinse a spăla geamurile. Grănicerul se trase mai mult lîngă gard, ținîndu-și mai departe boneta cu mîna, cu ochii îndreptați în sus, la scuteala salcîmului.

— Cheamă-l înăuntru, zise Dorina. E păcat să stea în ploaie...

— Nu-l știu care este...

— Ce importanță are ? E coleg de-al tău...

Alexandru trecu prin camere, ieși în verandă și din ușă strigă către poartă :

— Tovarășe grănicer ! Hei, auzi ? Tovarășe soldat !

Militarul săltă nițel capul peste linia gardului de cărămidă, cătă nedumerit în jur, nu știa cine-l strigă, abia își mai ținea pe cap boneta cu mîna. „Ăsta-i Mitrică, își zise vesel Alexandru văzîndu-l bine de tot acum. Ce-o căuta pe aici ?"

— Mitrică ! strigă caporalul. Încoace, măi, uită-te încoace ! îi porunci Alexandru. Deschide poarta și vino aici !

— Oho, tovarășul caporal ! tresări plin de bucurie Mitrică și o zbughi glonț prin ploaie, oprindu-se drept în verandă. După el, dădu să intre și Dumitriță...

— Dumneata, du-te la casa dumitale ! îi strigă Alexandru. Ai casă, du-te acasă, nu umbla, crai bătrîn, pe ulițe pe vremea asta !

— Inginerul făcu ochii mari, văzîndu-l pe caporal, se întoarse brusc pe călcîie și-o tuli pe poartă, drept în uliță, cu pulpanele balonzaidului în cap, aplecat sub răpăiala ploii, sărind prin băltoace și fără să se mai uite înapoi, de parcă l-ar fi gonit careva din urmă.

— Ăsta nu-i ăla de la Stațiune ? întrebă Mitrică ștergîndu-și cu podul palmei apa de pe față.

— Ăla, pușlamaua aia...

Mitrică nu înțelese mare lucru, dar nici nu mai insistă. Dacă ajutorul șefului de pichet îl făcuse pe acela pușlama, înseamnă că nici nu mai trebuie discutat, ce și cum.

— De unde vii, stimabile ? întrebă Alexandru.

— De unde să viu, tovarășu' caporal ? Pornisem și eu în învoire, auzisem că-i horă la Coșara...

— Şi vroiai să faci un dans ?
— Păi de ce să nu fac, tovarăşu' caporal ? Dacă aflam vreo pipiţă mai de categoria prima, nu rămîneam eu tras pe dreapta, să ştiţi ! Dar dumneavoastră ? roti el ochii în jur. Aici, la doamna profesoară, care va să zică ! Ei, bine-aţi mai dibuit-o tovarăşu' caporal, zău, pe viaţa mea ! Face ! Artistă, nu alta ! Acuma, că nici cu dumneavoastră nu mă dau bătut, asta-i altă socoteală !
— Mitrică ! îl opri caporalul.
— Am înţeles... să mă uit la dumneavoastră... să mă vedeţi cît sînt de... rîse Mitrică şi-şi puse boneta pe cap. Ştiu cîntecul...
— Păi, bine mă, se poate ? arătă Alexandru cu degetul la obraz. Ce mă tot lauzi atîta ?
— Lăsaţi, tovarăşu' caporal, că om ca dumneavoastră mai rar, să tot faci armata ! Le-am spus eu ălora pe la unitate, adăugă el mai confidenţial : „Bă, zic, pîinea lui Dumnezeu, nu alta, au dat de-un trai acolo cu dumnealui ! Milităria-i militărie, dar şi treaba merge şnur !" Ce, nu merge ? întrebă el privindu-l în sus pe caporal. Merge...
Uşa verandei se deschise şi în pragul ei apăru Dorina, ţinîndu-şi părul cu mîinile să nu i-l înfoaie vîntul.
— Sărut-mîna, doamnă ! zise Mitrică şi-şi luă boneta din cap ca pe o pălărie. Eu, ştiţi... cu tovarăşu' caporal... ploaia...
Se pierduse cu totul. Parcă-i căzuse tavanul în cap. Se bîlbîia şi un nod da să-i taie beregata...
— Haideţi înăuntru, zise Dorina. Alex, pofteşte-l pe dumnealui să intre...
— Văleu, doamnă, lăsaţi, uite bocancii mei, se rugă el, dar femeia nu mai era în prag, intrase deja în casă. Zău, tovarăşu' caporal, ce vă bag eu în bocluc ?
— Mitrică !
— Ştiu, să mă uit la dumneavoastră, mă uit, să fiu al dracului dacă nu mă uit... Numai staţi să scot bocancii...
Se descălţă, îi lăsă în verandă şi numai în ciorapi, în vîrful picioarelor, porni după caporal, trecînd prin odăi, cu ochii numai pe pereţi şi pe tavane. Ameţise de tot ce vedea...
— Mamă, măiculiţă, şopti el caporalului, zău, v-a pus Dumnezeu mîna-n cap, ăsta-i palat regesc, pe viaţa mea...
Ajunseră în sufrageria-salon. Dorina îl pofti pe Mitrică să ia loc, se aşeză şi Alexandru, ea le aduse două cupe cu îngheţată, apoi nişte dulceaţă, mai vorbiră de una, de alta („Zău,

tovarăşu' caporal, poate aveţi vreun neam, ceva pe la O.N.T., vreau să mă bag pe autobuzele alea mari. Dumneavoastră, acolo, la Bucureşti, nu se poate să nu cunoaşteţi! Cică se cîştigă bine...") şi cînd stătu ploaia, el se ridică, îi sărută mîna Dorinei şi ieşi în verandă, unde-şi încălţă bocancii.

— Sărut-mîna, mai zise el din nou înălţînd boneta şi vă mulţumesc pentru adăpost! Să trăiţi, tovarăşu' caporal...

Alexandru îl conduse pînă la poartă şi cînd Mitrică dădu să plece, acesta se întoarse şi vorbi mai mult şoptit:

— Zău, să fiu al dracului, general să fi fost şi nu intram într-o casă ca asta! Pe viaţa mea! Dar cu... distanţa aia legală...

— Mitrică! zîmbi Alexandru.

— Gata, m-am dus, să trăiţi! Petrecere frumoasă şi vă mulţumesc.

Stătuse ploaia, se înseninase, pe uliţă curgeau pîraie tulburi, şanţurile erau pline cu apă murdară ce trecuse în unele locuri chiar peste podeţe...

Şi-au petrecut seara strîns lipiţi unul de altul în fotoliu, bînd cafele şi urmărind programul de televiziune. Afară se înnoptase, ieşise luna, se vedea strecurîndu-se pe după norii negri, scămoşaţi în alb, pe cerul ce căpăta cu fiecare clipă limpezime.

— Spune-mi, ce surpriză vrei să-mi anunţi la televizor? ceru el, dar ea îi spuse să tacă şi să aibă răbdare, că îl va avertiza la timpul potrivit.

Şi iată că după o scurtă emisiune ştiinţifică despre aselenizarea navelor cosmice, ea îl prinse de mînă şi-l făcu atent. Crainica anunţa acum un recital de balet cu Ileana Iliescu, prezentînd-o în rolurile Odetta-Odilia din *Lacul lebedelor*, Mirtha din *Giselle*, Zarema din *Fîntîna din Baccisarai*, arăboaica din *Spărgătorul de nuci*, în *Moartea lebedei* de Saint-Saëns...

— Ah, va fi splendid! zise ea şi bătu din palme, bucurîndu-se. Abia aştept s-o revăd pe Ileana Iliescu... Ştii, am văzut-o şi pe Magdalena Popa într-un recital festiv de balet... Dansează splendid! Am văzut-o în *Lacul lebedelor!* Apoi în *Spărgătorul de nuci*... O graţie şi-o siguranţă în pas, de te uimeşte nu alta!

— Şi ea dansează *Moartea lebedei?...*

— Da, şi ea. Am văzut-o de mai multe ori. Mare artistă !

Primele acorduri din cunoscuta muzică a lui Ceaikovski, pentru scena lebedei albe, umplură camera cu vibraţia lor melodioasă, şi caldă. Pe ecran apăru tînăra solistă a Teatrului de operă şi balet din Bucureşti. Dorina, cu sufletul la gură, tăcută şi parcă împietrită în fotoliul ei, îi urmărea fiecare mişcare, fiecare evoluţie în dansu-i diafan şi sublim. Alexandru privea cînd la ecran, cînd la ea, dar de cele mai multe ori la ea şi o vedea cum trăia intens fiecare episod al dansului, cu acea vibraţie interioară ce ţi-o dă numai sentimentul unei împliniri totale, unei dăruiri fără margini pasiunii dorite. Ochii ei aci lăcrimau, aci rîdeau cuprinşi de extazul alunecării balerinei în acel *pas de bourrée* şi pieptul îi tresălta uşor, înfiorată şi copleşită totodată de farmecul dansului.

— Îţi place, Alex ? întrebă ea într-un tîrziu, prinzîndu-l de mînă, dar fără să-şi ia ochii de la micul ecran.

— Foarte mult...

Ea oftă, îşi cuprinse după aceea capul în palme, stătu aşa cîteva clipe, apoi înălţă cu semeţie fruntea, scuturîndu-şi cu un gest al capului părul pe spate. Vroia parcă să uite totul, să creadă că de-acum începe viaţa ei cea adevărată, că-şi găsise, în sfîrşit, un ideal lîngă acest tînăr inteligent, optimist, seducător pînă la sublim. Era ceea ce îşi dorise în ultimii ani în căutări intime, răscolitoare, pline de speranţă şi aşteptări.

După Odetta, intră în scenă Mirtha, apoi Zarema, urmă arăboaica şi în sfîrşit apăru în acel *pas seul* lebăda lui Saint-Saëns. Atunci Dorina se strînse şi mai mult lîngă Alexandru, vroia parcă să se contopească cu fiinţa acestuia, să retrăiască şi el alături de ea sentimentele pure ale acestui dans pe care ea îl pregătise luni în şir pentru seara ei de debut, dar pe care nu-l dansase niciodată. Înălţătoarea şi emoţionanta muzică a compozitorului francez însoţea cu fiecare mişcare a balerinei dorul de viaţă al lebedei, acel dor ce se exterioriza în unduirea lină a braţelor, în sensibilitatea şi fineţea rituală a mişcărilor corpului şi picioarelor, în vibraţia mai mult înţeleasă a sufletului. Lebăda trecea prin viaţă lin ca o apă, neauzită ca vîntul de seară, ascunsă privirilor ca o părere, sublimă în modestia ei, dureros de sinceră în rătăcirea ei către moarte...

— Uite, Alex, uite dragul meu, asta e viaţa mea! şopti Dorina şi se strînse şi mai mult lîngă el în fotoliu. Poate că nu mi-a plăcut atît de mult dansul acesta pe cînd îl pregăteam pentru debut, cît l-am îndrăgit după tragedia mea, pentru că socotesc că el exprimă cel mai fidel toată durerea vieţii mele. Uite, vezi lebăda cum lunecă aproape imperceptibil spre sfîrşitul suferinţelor sale, citeşte, te rog, în privirile ei toată durerea ce-o încearcă în aceste clipe, iată cum se degajă din mişcarea braţelor, picioarelor, din unduirea felină a corpului stingerea tot mai lentă a ultimelor pîlpîiri de viaţă într-o candoare magnifică... Priveşte, te rog, înălţarea mîinii, iată zvîcnetul ei ca o ultimă înfiorare înaintea morţii...

Dorina lăsă capul în palme şi începu să plîngă.

— Asta e viaţa mea, Alex! spuse ea printre suspine. În acel pas lent mă îndrept către sfîrşit în singurătatea asta a mea. Iartă-mă te rog, dar nu m-am putut stăpîni să nu plîng... De cîte ori văd acest dans pe care-l trăiesc pînă la durere, plîng...

— Trăieşte te rog numai prima parte a dansului, zise el, mîngîindu-i părul şi sărutînd-o uşor pe frunte, s-o liniştească. Trăieşte acea parte intens, cu pasiune, trăieşte-o alături de mine...

— Nu ştiu... nu ştiu... îşi scutură ea umerii parcă negăsind în clipa aceea un răspuns propriei dureri. Ceea ce ştiu e că eu dansez, Alex, viaţa mea e un continuu dans, eu îmi dau seama, ţi-am spus — îmi dau perfect de bine seama că merg, în acel *pas seul,* către sfîrşit...

— Nu mergi către nici un sfîrşit, o asigură el. Niciodată tu nu vei înălţa mîna în acel zvîcnet ce pune capăt vieţii. Am apărut eu în calea ta şi ţi-am oprit dansul, să zic la jumătate... Întocmai ca un film ce s-a rupt într-o derulare vertiginoasă. S-a rupt la timp...

— N-ai să renunţi niciodată la mine, Alex?

— Niciodată!

— Să ştii, Alex, că eu nu mai pot concepe viaţa mea fără tine, urmă ea, şi-n glasul ei se întrezăreau teama, neliniştea, groaza de neprevăzutul dureros şi apăsător. Dacă s-ar întîmpla să rămîn iar singură, zilele mele ar fi un chin, aş simţi că mă duc iar spre acele afunduri ale suferinţei ce nu le mai pot suporta şi care mi-ar grăbi sfîrşitul...

— Nu, nu te mai gîndi la asta. Voi fi tot timpul alături de tine... În felul tău de a fi, în inteligenţa ta, în grija ta pentru mine, în corespondenţa intimă a gîndurilor noastre am găsit tot ce mi-am dorit...

— Ce bun eşti tu, Alex. Ce bun ! vorbi ea printre lacrimi şi-l privi recunoscătoare cu ochii mari şi umezi. Tu eşti salvarea fericirii mele... a vieţii mele...

El o cuprinse în braţe, îi şterse lacrimile de pe obraz şi o mîngîie pe păr uşor şi tandru într-un gest ce însemna mai mult decît ocrotire şi dragoste.

— Ţi-a plăcut surpriza mea ?

— Da, mi-a plăcut, mărturisi el.

— Atît de mult iubesc baletul ăsta ! Şi atîtea amintiri mă leagă de el ! Ah, dacă ajungeam să-l dansez !

Lăsă iar capul în palme şi lacrimile începură să-i şiroiască pe obraji.

— Hai, nu mai plînge, lasă, linişteşte-te, o rugă el.

— Dacă trăia tata, şopti ea cu aceeaşi durere în glas, abia stăpînindu-şi suspinele, toate ar fi avut alt rost pentru mine. Viaţa mea s-ar fi desfăşurat în alt fel... A trebuit să sfîrşească în umbra misteriosului conte Tegaş... Bine că s-a îndurat cineva să-i ia şi lui zilele. Bine că s-a întîmplat şi minunea asta, pe care am dorit-o aşa cum doresc ziua de mîine. Apropo, ce-au mai stabilit cercetările voastre în privinţa morţii lui ? întrebă ea şi cu o batistă îşi şterse ochii.

— Cercetările le face miliţia, nu noi, zise Alexandru. Sînt de competenţa ei...

— Şi miliţia ce-a stabilit ?

— Nu ştiu exact. Se fac totuşi cercetări. Un lucru e clar, contele a fost omorît de cineva...

— Un laş ! izbucni Dorina. N-a fost în stare să-şi ia singur viaţa. Un laş ! Am fost la el în seara ce-a precedat omorul, zise ea, am fost să...

— Ai fost la el ? tresări Alexandru şi lăsîndu-se pe spătarul fotoliului o privi lung şi pătrunzător, drept în ochi.

— Da, am fost la el, ce te miri ? urmă ea liniştit. Nu ţi-am spus lucrul ăsta ?

— Nu, nu mi-ai spus, răspunse el aproape împietrit de uimire. Acum aflu pentru prima dată...

— Am fost, continuă ea cu acelaşi calm de la început. În ultima vreme, aşteptînd din zi în zi să moară, că era în

ultima fază a puterilor, mă duceam mai des, doar-doar voi reuşi să-i smulg o mărturisire. Zadarnic ! Ca întotdeauna, m-a privit şi în seara aceea rece, cu ochii lui spălăciţi, apoşi şi n-a scos un cuvînt... „Unde-i tata ? aproape că am ţipat la el. Numai dumneata ştii unde este. Spune unde este ?“ Tăcea de parcă era în pragul mormîntului şi-mi venea să mă reped la el şi să-i dau cu ceva în cap sau să-l strîng de gît, arătare pămînteană cu chip hidos de om !

— Nu te-a văzut nimeni cînd ai intrat la el ? întrebă Alexandru cu sufletul la gură... Era seara tîrziu ? Întuneric ? Nu te-au lătrat cîinii vecinilor ?

— Nu ştiu, nu mă interesează, vorbi ea rece, cu indiferenţă. Ies foarte rar din casă, aşa încît apariţia mea pe uliţă li se pare unora o fantomă. M-am dus atunci pentru că l-am auzit pe popa Gherasim că-i este rău contelui şi mă gîndeam că poate în faţa morţii, ca bun creştin ce se pretindea, are să-şi mărturisească fărădelegile... Am făcut drumul degeaba... A plecat în mormînt cu taina morţii tatălui meu.

— Plutonierul Patriche nu te-a chemat şi pe tine să dai o declaraţie ?

— Pe mine ? se miră ea. De ce să mă cheme ?

— Păi în legătură cu moartea contelui. A chemat multă lume, credeam că aflînd că ai fost la Tegaş în seara dinaintea crimei, era poate interesant să-i dai unele amănunte...

— Nu, nu m-a chemat. De altfel nu ştie nimeni c-am fost acolo. Primul şi singurul care află asta eşti tu. Şi chiar dacă mă chema, nu aveam ce amănunte să-i dau...

Alexandru simţi cum e străpuns de-un cuţit rece pînă-n adîncul pieptului, parcă ceva se prăbuşea în el cu fiecare clipă, încet, dureros, chinuitor de dureros. „S-ar putea oare ca fiinţa asta atît de plină de sensibilitate, atît de pură şi de-o naivitate copilărească să aibă vreun amestec în moartea contelui ? Vai, nu, nu cred ! se sperie el de propriile-i temeri şi se cutremură înfricoşat că-i putuseră trece prin minte asemenea gînduri. E un sacrilegiu s-o bănuiesc de aşa ceva“. Dar îşi aminti că atunci, sub salcie, pe malul lacului, cînd o întrebase dacă şi ea ar fi putut să-i ia viaţa lui Tegaş, răspunsese candid, fără rezerve : „da, l-aş fi omorît şi oricînd, în orice împrejurare şi fără nici un fel de remuşcare...“ ; apoi, după ce-o condusese odată acasă, fiind gata de plecare, văzuse afară în hol o pereche de ghete de baschet, albastre,

cu rama noroită, ghete cu talpa în cercuri și romburi așa cum fuseseră depistate urmele în preajma casei contelui, „De unde le ai ?“ întrebase. „Mi le-a adus soția lui Mirescu de la București. Sînt din import“. Să fie adevărat ? se gîndise după aceea tot timpul la faptul acesta, avusese nopți de nesomn și chin, nu vroia s-o știe amestecată în treaba aceasta josnică și murdară, dar renunțase curînd să se mai gîndească, anumite concluzii îi anulaseră temerile-i sinistre. O absolvise de orice învinuire. Și acum, iată, după atîta vreme, spune singură că a fost la Tegaș în seara dinaintea omorului. Și-o spune cu o seninătate și o candoare dezarmante, revoltător de degajat, ca și cînd totul ar fi fost foarte firesc și nu vedea nimic acuzator în toată treaba asta. „Și totuși unele probe ar fi, se gîndi el mai departe cu teamă pentru ceea ce ar fi putut ea să săvîrșească. Dar nu, nu-mi pot închipui participarea ei la această crimă monstruoasă, cu toate că după ea ar exista o justificare a condamnabilului gest. Povestea cu ghetele de baschet poate că e numai o coincidență, de ce fac asemenea presupuneri, parcă voit prin aceste presupuneri neîntemeiate tulbur oglinda apei în care i-am admirat și-i admir chipul atît de fermecător, uite cum mi s-a înfierbîntat capul, vai, unde mă pot duce iar gîndurile astea !“

Se scutură ca de-un fior de groază și ea îl văzu că se petrecea ceva cu el : buzele îi albiseră, tremurau, chipul îi devenise livid.

— Ce ai, Alex, ce ai, te-ai îngălbenit la față, ți-e rău ? întrebă ea mîngîindu-i fruntea și ștergîndu-i cu latul palmei sudoarea de pe tîmple. Uite cum ai transpirat așa deodată... Stai să deschid fereastra...

Se ridică cu greutate din fotoliu, se duse și deschise larg amîndouă ferestrele spre grădină. Un val de aer rece pătrunse în cameră și, o dată cu el, după ploaia ce căzuse, năvăli parfumul florilor de „regina nopții“ și al celor de tei. El se mai învioră puțin, scoase batista, își șterse obrajii, gîtul, fruntea, după care își privi ceasul de mînă.

— E tîrziu ? Mai stai puțin să-ți revii, cred că în cameră aerul a fost prea înăbușitor, n-am deschis de mult ferestrele...

— Te rog, iartă-mă...

— Așa e că nu e tîrziu ? stărui ea, încercînd să-l așeze pe fotoliu. Văd că te-ai uitat la ceas. Stai, stai puțin jos, are să-ți facă bine...

— Nu, nu, acuma mi-e bine, se scuză el fără să-i accepte propunerea. E tîrziu, trebuie să plec...

— Bine atunci, te conduc, se oferi ea cu multă amabilitate și grijă pentru el. Numai pînă ieși din sat. S-ar putea să-ți fie iar rău...

— Nu, nu, se împotrivi el. Nu e nevoie...

Dar ea nici nu-l ascultă, se duse în camera alăturată de unde se întoarse într-o clipă îmbrăcată cu o pereche de pantaloni-pană albaștri și în mînă cu aceleași ghete de baschet.

— Mă încalț și mergem, zise așezîndu-se pe fotoliu. Puneți vestonul...

Alexandru ceru să-i dea una dintre ghete. Ea i-o dădu și rămase în așteptare să vadă ce face cu ea. Alexandru o privi pe toate părțile — da, avea pe tălpi aceleași desene de care-i vorbise Toderașcu — vru s-o înapoieze, dar o reținu și-o examină iarăși cu aceeași atenție și minuțiozitate de la început.

— Ce este, ce vrei să faci cu ea, ce te interesează ? întrebă ea plină de curiozitate. O gheată simplă și ieftină...

— Ai un metru de croitorie ? întrebă el privind în jur, de parcă l-ar fi putut afla chiar acolo, undeva pe măsuță, pe fotolii, pe divanul-studio.

— Nu, n-am, nu mi-a trebuit niciodată, n-am cumpărat...

— Atunci adu-mi, te rog, o ață...

Fără să mai întrebe ce face cu ea, Dorina se duse în sufragerie și-i aduse de acolo o ață albă de coton, destul de groasă și rezistentă. El măsură talpa ghetei de la toc la vîrf de cîteva ori să se încredințeze că n-a greșit, după care băgă ața în buzunar și-i înapoie gheata.

— Voi pleca poate la București, zise el zîmbind ca o justificare, dar zîmbetul lui era forțat, prefăcut, șters. Și dacă plec am să-ți aduc o pereche de pantofi foarte ușori, străini, cunosc un prieten care călătorește mereu în străinătate. Uite, mai e nițel și a venit vara, trebuie să mergi și la plimbare, nu numai la școală...

— Ce drăguț din partea ta, zise ea și se așeză pe fotoliu să se încalțe. Îți mulțumesc foarte mult. Dar nu trebuie să te deranjezi, dragul meu, nu-i nevoie, am pantofi și pentru puținele mele drumuri îmi sînt suficienți.

— Ți-am spus că-n vara asta te vei plimba mai mult... Cu mine te vei plimba...

— Bine, cum vrei tu, nu vreau să-ţi stric plăcerea, acceptă ea şi se duse în faţa oglinzii să se pieptene. Stinge, te rog, televizorul şi îmbracă-te. Vreau să fii la timp acolo, să nu-l superi pe Mirescu, mai ales că ştie că-mi faci vizite...

După cîteva minute, ieşiră în noaptea parfumată de florile teiului şi ale „reginei nopţii". Porniră către poartă unul lîngă altul, la braţ pe aleea aşternută cu dale de piatră şi mărginită de merişori. De departe, dinspre lac, se auzea pînă aici în liniştea cîmpului orăcăitul neîntrerupt al broaştelor ce se amplifica peste ape continuu şi stăruitor ca un ecou obsedant. Iar sus pe cer, luna desprinsă din vălmăşagul norilor lumina acuma ca ziua şi bobiţele de apă de pe frunzele pomilor sclipeau viu ca nişte stropi de argint.

12

A doua zi pe la amiază au venit la pichet Nică şi Sile, foarte bosumflaţi şi necăjiţi. Aveau chipurile încruntate, răvăşite şi arătau într-atît de plouaţi şi abătuţi de parcă atuncea ar fi fost scoşi dintr-o baltă de la murat.

Cum îi văzu, santinela aflată sus în foişor bătu de cîteva ori cu ciocănelul în bucata de fier agăţată de balustrada gheretei, anunţînd sergentului de serviciu prezenţa musafirilor. Îndată veni la poartă Alexandru.

— Ce s-a întîmplat, onorabililor ? îi întrebă acesta şi dădu mîna cu fiecare în parte. Cărui scop datorăm această neaşteptată vizită ?

Cei doi se priviră unul pe altul, neştiind care să înceapă şi cum să înceapă. Pînă la urmă se hotărî Nică :

— Nene, noi de fapt îl căutăm pe dresorul dumneavoastră de cîini, zise el. Pe acele care face şi scamatorii...

— A, pe soldatul Tandin ? se lămuri Alexandru, zîmbind. Păi, măi, băieţi, el nu-i dresor de cîini, aşa cum credeţi voi. Cel care are cîinele în primire la noi este un alt grănicer...

— O fi, nu zicem nu, dar și dînsul e dresor, nu se lăsă Nică. Nu e de la circ ?

— Da, de la circ.

— Păi, vedeți ? Dacă-i de la circ știe să și dreseze. Ne-a spus că a dresat chiar elefanți...

— Dar cînd v-a spus el treaba asta ?

— Mai demult, cînd trecea pe lîngă livada cooperativei. Noi lucram acolo și el a trecut cu un tovarăș fruntaș cu cîinele...

— Aha, se lămuri Alexandru. Va să zică era cu conductorul nostru...

— Cu acela care a venit cu cîinele și a găsit urmele lîngă casa contelui...

— Ei și ce aveți voi cu soldatul Tandin, „dresorul", cum îl credeți voi ?

— Păi, am vrea să vorbim chiar cu dumnealui...

— Nu este aici, e plecat în serviciu. Dar, spuneți-mi mie ce aveți de spus și am să-i comunic eu. Pe mine mă cunoașteți ?

— Desigur ! Ați cîntat atunci pe iarnă la Cămin foarte frumos.

— Și v-am văzut și la tovarășa profesoară a noastră de română...

— Ei, ia spuneți-mi atunci despre ce este vorba ? îi prinse Alexandru de după umeri, arătîndu-se prietenos și apropiat lor. Că soldatul Tandin, să știți, vine foarte tîrziu și înseamnă că ați făcut drumul degeaba. Dar la școală n-ați fost voi astăzi ?

— Am fost, dar ne-a dat drumul mai devreme, minți Nică și-l privi complice pe Sile care-și ferea mereu privirea într-o parte. Ce zici, Sile, să-i spunem dumnealui ?

— Să-i spunem.

Și Nică povesti cum l-au întîlnit pe Tandin, și cum din vorbă-n vorbă acesta le-a promis că le va dresa cîinele pentru o sută de lei, l-au așteptat după înțelegere într-o duminică dimineață la marginea satului. Sile a adus cîinele legat cu sfoară și „nenea dresorul", după ce l-a examinat cîteva clipe, a spus că „e-n regulă, se face", e de rasă, cam năpîrlit și jegos, dar are să-și dea osteneala să scoată din el „un leu paraleu"... A luat apoi banii și a plecat cu cîinele peste cîmp, zicînd că are să-l dreseze acolo la pichet, pentru că acolo are

toate instrumentele trebuitoare. Toate ar fi fost bune, dar după-amiază înainte de a începe ploaia, cîinele a intrat pe poarta casei lui Sile cu sfoara după el, nedresat și jigărit așa cum plecase de dimineață. Ba mai era și șchiop, semn că dăduse careva cu reteveiul după el pe uliță...

— Asta-i tot, încheie Nică scurta lui istorisire, și acum am venit să-l întrebăm pe nenea dresorul ce să facem ? Îi mai aducem cîinele ? L-a învățat ceva sau nu l-a învățat ? Că noi am vrut să facem o probă, am aruncat o minge de cîrpă sub șopron, cîinele a intrat după ea și n-a mai ieșit pînă seara. A tras un somn zdravăn...

— Bine, zise Alexandru, ia haideți voi înăuntru în pichet, să spuneți treaba asta și tovarășului comandant al nostru...

Peste cîteva clipe, locotenentul Mirescu asculta aceeași poveste și, cu cît o asculta, parcă îl încerca într-ascuns un clocot de mînie împotriva lui Tandin, om în toată firea, și care totuși fusese în stare să înșele naivitatea unor copii...

— Să vină și fruntașul Croitoru la mine ! ordonă el lui Alexandru.

Peste un minut conductorul cîinelui se prezentă în fața lui Mirescu.

— Ce știi despre discuția acestor doi copii cu soldatul Tandin ? întrebă ofițerul.

— Nu știu nimic, tovarășe locotenent, raportă Croitoru privindu-i cu mirare pe Nică și Sile. Cînd veneam din misiune, Tandin a rămas cîteva minute de vorbă cu ei...

— Deci n-ai auzit discuția dintre ei și Tandin ?

— Nu tovarășe locotenent. Eram departe.

— Bine, zise ofițerul și se adresă copiilor cu un aer voit grav, dar plin de amabilitate : Stimați oaspeți, așa după cum v-a spus și tovarășul caporal, prietenul vostru Tandin nu se află la pichet. Dar înainte de a pleca în serviciu el a avut grijă să vă lase la mine banii ce vi-i datorează ca să vi-i înapoiez chiar astăzi...

— Și nu ne mai dresează cîinele ? întrebă Nică, cu glasul îndurerat că tot planul lor se prăbușise.

— Asta nu știu, se scuză ofițerul desfăcînd larg brațele. O să vă explice el de ce nu-l mai dresează. Dar cîinele unde este ? Că spuneați că...

— A venit acasă, la un ceas-două după ce l-a luat tovarășul dresor... V-am povestit...

— A, da, își aminti Mirescu și scoase din buzunarul vestonului portofelul din care trase o hîrtie de o sută de lei. Poftiți banii din partea soldatului Tandin și vă cerem scuze în numele lui pentru că n-a putut să-și țină promisiunea...

Nică luă hîrtia de-o sută de lei în mînă și rămase tăcut privind-o pe toate părțile.

— Ce-i, ce s-a întîmplat ? îl întrebă Mirescu. E falsă ?

— Nu, tovarășe comandant, vorbi Nică moale, dar ăștia nu-s banii noștri. Ai noștri erau mărunțiș, hîrtii de trei lei, de cinci, de-un leu, cum îi adunasem de pe la copii. Acum cum să împărțim hîrtia asta ?

— A, asta-i socoteala ? rîse Mirescu și ceru hîrtia înapoi. Dă-mi-o, te rog, încoace. Caporal Ștefănescu, se adesă el apoi lui Alexandru, vezi dumneata unde poți s-o schimbi în mărunțiș, aici în pichetul nostru...

În timp ce Alexandru era plecat să schimbe banii și copiii își făceau de lucru prin cancelarie privind fotografiile de pe pereți și harta în relief a zonei de pază, fruntașul Croitoru se aplecă la urechea ofițerului și-i șopti că centura cu care-i încins băiatul cel rotofei și îndesat are aceleași modele de cusătură cum se văd pe inelul de piele galbenă găsit de cîine în preajma bisericii, imediat după moartea contelui Tegaș...

— Chiar cele două inele ale centurii, pe care le observ la băiat, seamănă cu acela, tovarășe locotenent, încheie Croitoru. Dacă aș putea să văd măcar cum este încheiat unul din inele, toată treaba ar fi limpede...

— Cum era încheiat acela ?

— Cu o sîrmă galbenă, aurie, prinsă în triunghi.

— Bine, îi șopti ofițerul, lasă că aranjez eu toate lucrurile...

După cîteva minute, Alexandru intră în cancelarie cu un teanc de hîrtii de-un leu, de trei, de cinci și chiar de zece și le dădu ofițerului.

— Poftim, tovarășe Nică, așa parcă te cheamă nu ? zise Mirescu și-i întinse copilului banii. Te rog numără-i să nu lipsească ceva...

Nică luă banii, îi numără și-i băgă în buzunar.

— Sînt toți și vă mulțumim, zise el îmbujorat la față. Și-atunci cînd ne putem întîlni cu tovarășul dresor ? întrebă el făcînd un pas către ușă.

— O să-l trimitem noi pe tovarăşul dresor la voi, cum o avea puţin timp liber. Dumnealui e cam ocupat în ultima vreme însă nu vă va da uitării. Vă asigur...

Copiii vroiră să plece, dar Mirescu îi opri cu un gest al mîinii şi zise :

— De unde ai, măi Nică, centura aceea aşa frumoasă ?

— Centura asta ? întrebă Nică şi-şi privi cureaua lată, galbenă, cu două inele pe ea, prinsă în jurul pantalonilor. Am... am... cumpărat-o...

— Zău ? se miră ofiţerul. E foarte frumoasă. Mi-o dai să mă uit şi eu niţel la ea ?

— Da, v-o dau...

Nică îşi desprinse centura şi i-o întinse ofiţerului. Fruntaşul Croitoru veni şi el mai aproape. O studiară fugar, apoi Croitoru cercetă cele două inele.

— Amîndouă seamănă cu acela, şopti el şi ofiţerul înclină din cap în semn că a înţeles.

— E foarte frumoasă, mai constată o dată Mirescu şi încercă să se încingă cu ea. Cît spui că ai dat pe ea ?

Nică aruncă o privire lui Sile, dar acesta nu-l văzu, deoarece stătea cu capul tot plecat, de parcă ar fi avut o greutate după ceafă. Obrajii îi roşiseră şi pe frunte îi apăruseră broboane de sudoare...

— Nu ştiu cît am dat, tata mi-a adus-o de la oraş, minţi Nică, gîndind că nu e bine să spună că a furat-o din podul lui unchi-său. O să-l întreb pe el şi am să vă spun...

— Bine, mulţumesc, zise ofiţerul şi-i înapoie centura. Cred că am lămurit povestea cu banii şi cu dresajul cîinelui şi sînteţi mulţumiţi, da ?

— Da...

— Ei, vă spun la revedere şi pe curînd, adăugă el întinzîndu-le mîna. Caporal Ştefănescu, te rog condu-i dumneata pe musafirii noştri pînă la poartă...

Abia ieşiră pe uşă, că Mirescu ceru telefonistului să-i facă legătura cu postul de miliţie din comună.

În aceeaşi zi după-amiază, Ilie Ciocîrlan stătea pe-un scaun, în faţa plutonierului Patriche, în cancelaria acestuia de la postul de miliţie. Era cald în odaia aceea de ţară, podelele miroseau ca întotdeauna a gaz, aerul era închis, îmbîcsit şi apăsător, semn că geamurile nu se deschiseseră de mult. O muscă bîzîia continuu sub tavanul abia spoit cu var, se izbea de geamurile or-

namentate cu hîrtie creponată în chip de perdele, apoi se liniştea pentru o clipă şi atunci în odaia, mai mult goală, nu se auzea decît scîrţîitul peniţei ce alerga pe coala albă de hîrtie. Plutonierul cu şapca dată pe ceafă, descheiat la veston, scria un raport sau aşa ceva, era foarte concentrat asupra lucrului, privea hîrtia cam de sus, cu sprîncenele groase înălţate şi-şi mişca mereu buzele parcă şoptind cuvintele ce se aşterneau cu greu în rîndurile frumos caligrafiate. Într-un tîrziu, Patriche lăsă tocul, luă tamponul şi-l legănă de cîteva ori peste coala de hîrtie, după care îl întrebă pe Ciocîrlan arătîndu-i mulţimea de obiecte ce se vedeau înşiruite pe masa lui :

— Uite, frăţioare, de ce te-am chemat. Spune-mi, te rog, ce vezi pe biroul ăsta al meu ?

— Păi văd mai multe lucruri, tovarăşe comandant, vorbi moale Ciocîrlan, fără să-şi ia ochii de la acele obiecte.

— Ei, hai, spune-mi ce lucruri vezi ?

— Păi... un portofel, un aparat de radio de ăsta de luat după gît, mai văd un ceas de masă de tinichea albastră, apoi mai văd...

— Ei, ce mai vezi ?

— O centură galbenă, o cuvertură de pat, o geantă de piele... apoi o haină împăturită...

— Ştii ce-i cu lucrurile astea ? întrebă Patriche, ridicîndu-se de la birou şi oprindu-se în dreptul lui.

— Nu ştiu ! răspunse tot moale Ciocîrlan înălţînd din umeri. De unde să ştiu ?

— Ei, uite să-ţi spun eu, zise Patriche punînd braţele cruciş pe piept. Am prins aseară o ceată de ţigani, şătrari din ăia...

— Căldărarii de şi-au întins corturile dincolo de moară ?

— Ei, ăia, văd că-i ştii. I-am prins, cum îţi spun, furînd lucruri de pe la oameni...

— Uite dom'le ! făcu contrariat Ciocîrlan şi se scărpină în claia mare de păr. Ai dracului hoţi...

— I-am luat la cercetări, la întrebări, pînă la urmă au spus tot şi au scos lucrurile furate, n-aveau încotro, cu mine nu merge, frăţioare, mă ştii ! Dar să vezi, drăcia dracului, că ei nu mai ştiu care de pe unde au furat ! „De unde aţi luat, mă ?“ i-am luat la rost. „Apăi, să trăiţi dom' miliţian, zic ei, de pe unde am putut şi noi“. „Să duceţi lucrurile la oameni, că vă ia mama dracului !“ „Nu ştim, mînca-ţi-aş sufletu', nu ştim care de pe unde le-am luat. Dar ştim curţili...“ Şi uite aşa, ducîndu-i

de dimineață pe ulița mare, mi-au arătat curtea asta, curtea aialaltă și așa am ajuns și la dumneata. Nu erai acasă, erai poate la cîmp, că nimeni nu era pe acasă, în tot satul toată lumea era la munca cîmpului. Așa că am zis să vă chem pe fiecare și să vă luați lucrurile...

— Asta-i bine, tovarășu' comandant, aprobă Ciocîrlan.

— Ei, ia spune-mi acuma ce-ți aparține de pe masa asta? Ce crezi că-i al dumitale ia și du-te acasă că mai am și pe alții de chemat...

Ciocîrlan nu mai stătu pe gînduri, se ridică, puse mîna pe centura galbenă și zise :

— Uite numai asta, tovarășu' comandant. Că de cînd am intrat pe ușă și am văzut-o, m-am tot întrebat în prostia mea, ziceam „măi ce să fie cu centura asta a mea aici pe masa lu' tovarășu' comandant ?“. Și acu' uite lămurirea...

— Păi, ce crezi că noi nu știm să ne facem datoria ?

— V-o faceți, tovarășu' comandant, v-o faceți, că sînteți om priceput și vă știți meseria.

— Ei, zici că-i a dumitale centura asta ? mai întrebă o dată Patriche și-l privi pe Ciocîrlan drept în ochi.

— A mea tovarășu' comandant, v-am spus...

— Atunci ia-o, s-o porți sănătos, dar dă-mi și-o declarație aici, uite toc, hîrtie, ia și scrie că știi carte...

— Da de ce să dau declarație, tovarășu' comandant ? se arătă nedumerit Ciocîrlan.

— Cum de ce ? îl privi scrutător Patriche, vrei să vină altul și să zică că-i a lui ? Eu cu ce-i dovedesc, hai ? Că uite ești om cinstit, da puteai să spui că și ceasul e tot al dumitale... Și haina asta... și portofelul...

— Nu, asta n-am zis-o, cum să zic dacă nu-s ale mele.

— Da, dar altul poate să zică ?

— Poate...

— Apăi, vezi ? Ia scrie, că pierdem vremea și eu n-am timp să discut cu fiecare în parte. Și altă dată să vă încuiați bine odăile cînd plecați de acasă, nu lăsați totul vraiște cu gîndul că are miliția grija voastră...

— Centura asta o aveam în pod, tovarășu' comandant, încercă să se apere Ciocîrlan. Sau poate că-n odaie ? se întrebă el nedumerit, privind undeva în tavan să-și aducă aminte. Nu știu, uite că m-am zăpăcit de tot...

— Bine, ia şi scrie: „Subsemnatul Ilie Ciocîrlan, declar prin prezenta că posed o centură galbenă, cu două inele"... şi aşa mai departe. Spui şi de unde ai cumpărat-o...

— Să spun şi asta ?

— Păi sigur, ce vrei să zici că ţi-a căzut din cer ca farfuriile alea zburătoare care umblă peste lume ?

Ciocîrlan stătu niţel în cumpănă, se scărpină iar în claia de păr şi zise cam nehotărît :

— Tovarăşu' plutonier... să vedeţi... eu parcă nu mai ţin minte de unde o am...

— Lasă că-ţi aduci aminte, nu se poate să nu-ţi aduci aminte...

— Nu ştiu... nu prea...

— Hai scrie şi nu pierde vremea ! ridică glasul Patriche. După ce vă găsesc lucrurile furate, mai îmi faceţi şi greutăţi în muncă ?

Ciocîrlan prinse tocul între degetele lui butucănoase, cu unghii negre, sparte, îl muie în sticla cu cerneală, trase cu peniţa prin păr, aşa cum văzuse că face secretarul de la primărie ori de cîte ori îşi aşterne semnătura pe vreun act şi se aplecă deasupra hîrtiei, scriind încet, chinuit, silabisind în gînd cuvintele, să nu greşească şi să fie nevoit s-o ia de la capăt.

După o jumătate de oră, termină şi întinse hîrtia lui Patriche.

— Gata ?

— Gata, tovarăşu' comandant...

—Ei, ia să vedem ce-ai scris ?

Patriche trecu repede cu ochii peste rîndurile strîmbe cu litere mari, întortocheate şi cu cît citea mai mult, cu atît se încrunta mai tare.

— Mă, banditule, zise el după aceea, cu ochii sticlind de mînie, pe cine vrei, mă, să minţi că ai găsit centura asta, hai ? Spune, pe cine vrei să minţi ? Pe mine, plutonierul Patriche ?

— Nu... tovarăşu'... comandant... da... am găsit-o pe uliţă într-o seară... era după ce se sfîrşise zăpada...

— Lasă minciunile ! îi tăie vorba Patriche şi izbi atît de tare cu palma în masă, încît Ciocîrlan se feri într-o parte crezînd că-l loveşte. Pe cine vrei să prosteşti tu aicea, hai ? Spune de unde ai centura !

Ciocîrlan, speriat, își vîrî degetele în păr și începu să-l răvășească, încîlcindu-l mai abitir ca înainte.

— Tovarășu' comandant... bîigui el... zău că am găsit-o...

— Mă, vrei să-ți aduc aicea pe cel care ți-a dat-o ? îl prinse Patriche de braț și-l întoarse cu fața către el. Spune, vrei ? Și dacă declară ăla și tu nu declari, înseamnă că m-ai mințit și te trimit în judecată pentru minciună, pentru inducerea în eroare a autorităților în timpul cercetărilor...

— Tovarășu'... comandant... bîigui iară Ciocîrlan, cu buzele tremurînde... zău, am găsit-o...

— Tănase ! se duse Patriche și strigă din pragul ușii. Ia adu-l încoace pe ăla de i-a dat centura lui Ciocîrlan ! Las' că-ți arăt eu acuma, al dracului de pezevenghi ce ești !

— Tovarășu' comandant ! sări Ciocîrlan să-i taie calea, stați că vă spun... vă spun... să mă bată Dumnezeu dacă nu vă spun... uite mă jur pe sfînta cruce...

Își făcu cîteva cruci mari pe piept, apoi tuși scurt în pumn și-l privi pe sub sprîncene pe plutonier, nițel speriat, cu ochii rătăciți, aprinși.

— Ia să te aud.

— Tovarășu' comandant... uite cum a fost, începu el scărpinîndu-se iar în claia de păr... Într-o noapte, așa cam după primul cîntat al cocoșilor, a intrat la mine în ogradă cineva...

— Cine, măi ?

— Stați să vă spun, că dacă am apucat să vă spun, vă spun.

— Zi, hai, să te aud !

— Zic, a intrat la mine cineva. I-am auzit pașii și am vrut să aprind lampa, dar acela mi-a spus de dincolo de ușă că să nu aprind lampa și să ies așa afară că are să-mi spună două vorbe. Avea un glas subțire ca de băiețandru sau de femeie, dar un glas nițel mai dogit de parcă fuma numai mahorcă. Am pus mîna pe un cuțit să-l am la îndemînă și am ieșit afară în tindă. Cît am putut să-l văd la chip l-am văzut — era așa cum v-am spus, un băiețandru, uite pînă aici la umărul meu, cu o pălărie trasă pe ochi, dar îi ieșeau de sub ea smocuri de păr negru ca smoala. Avea o față slăbuță, cu sprîncene frumoase ca de fată, dar ochii îi avea răutăcioși, priveau al dracului de aspru, de parcă tăiau ca lama de cuțit...

— În ce era îmbrăcat ?

— N-am luat bine sama, dar după cîte țin minte în haină și pantaloni, în mînă avea un sac de pînză, strîns la gură cu o sfoară...

—Ce avea în picioare ?

— Niște ghete avea...

— Spune mai departe, îi porunci Patriche.

— Spun, tovarășu' comandant, spun. Și cum ies îl întreb ce poftește, dar el îmi face semn cu deștul în dreptul gurii ca să vorbesc mai încet, să n-audă nima taina noastră. Mă întreabă după aia dacă am cheia de la biserică la mine, că știa că eu țin cheia, fac treabă pe acolo, mai scutur preșurile, mai fac focul. Zic, o am, de ce întrebi ? Zice : „dă-mi și mie cheia, mă duc să aprind o lumînare pentru tata că-i mort și ți-o aduc înapoi". Da cine-i tata dumitale ? l-am întrebat. „Nu-i de aici, da a murit acolo lîngă biserică în timpul războiului și-i îngropat cu soldații cei mulți în cimitirul satului..." Eu, tovarășu' comandant, dintîi n-am vrut să-i dau cheia, că mi-era teamă c-o fi vreun hoț, ceva, și fură sfintele daruri din biserică sau candelabrele acelea de argint și icoanele, și cărțile că și alea sînt cu munchii tot de argint, le-a dăruit bisericii domnu' conte. Văzînd că stau la îndoială, mi-a zis că uite, dacă n-am încredere să merg cu el și să stau afară pînă ce aprinde lumînarea și apoi se duce încotro îi este umblarea. Să vă spun drept, tot m-am codit și dacă a văzut că nu mi-e prea aminte să merg, a scotocit în sacul ăla al lui, a dat la o parte niște ghete din alea de gumă...

— Niște bascheți vrei să spui, interveni Patriche foarte interesat de cele ce auzea.

— Așa cum îi spuneți dumneavoastră, ghete din alea de gumă cu șnururi albe, zic le-a dat la o parte, a mai dat la o parte o lanternă, apoi centura asta care i-a căzut din sac și pe care am șterpelit-o trăgînd-o la o parte cu piciorul și la urmă a tras afară o sticlă de coniac din ăla tare și zdravăn. „Na, zice, să fie de pomana lui tată-miu, că ai fi și dumneata necăjit". A scos apoi din poznar și trei hîrtii de cîte o sută, mi le-a întins și a zis ca să fie tot de pomana lui tată-su. Atunci i-am dat cheia și m-am înțeles cu el, că eu nu mai merg fiind ostenit ; după ce sfîrșește treaba, să încuie ușa și s-o pună afară după burlanul din dreapta, lîngă fereastra sfîntului pronaus.

— Şi ai găsit cheia acolo?

— N-am găsit-o, mărturisi rece Ciocîrlan. Am fost a doua zi dimineaţa cu noaptea-n cap şi n-am găsit-o. Ori n-a înţeles în ce loc s-o pună şi a ascuns-o de numai el ştie de ea, ori a pierdut-o Eu aveam alta, rezervie, aşa că n-am intrat la griji că n-am cu ce descuia biserica...

— Cam pe la ce oră a fost băiatul ăsta necunoscut la dumneata, măi Ciocîrlane ?

— V-am spus, cam după primul cîntat al cocoşilor... Numai ce venisem de la Coşara... Am fost la nişte ţuică cu a lui Bătălău, cu...

— Bine, lasă, şi nu ştii cine a fost individul ăsta ? Asta care ţi-a venit noaptea la uşă ?

— Nu, tovarăşu' comandant, zău nu ştiu.

— Nu cumva era Raul, nepotul contelui ?

— Domnul Raul ? se miră Ciocîrlan. Ferească sfîntu de aşa ceva ! Domnul Raul îl cunosc eu, e om voinic, are sprîncene negre, groase şi mustaţă mare, îi ştiu vorba de la o mie de poşte cu toate că nu l-am văzut decît o dată în viaţa mea...

— Dimineaţa ce-ai făcut ?

— V-am spus, am fost după cheie cu noaptea în cap şi cînd m-am întors de acolo le-am auzit pe nevasta poştaşului şi pe Maria lui Vizante, aia fără ureche, dînd ţipete că-l văzuseră pe domnul conte spînzurat. Asta a fost tot...

— Băiatul ăsta necunoscut te-a întrebat ceva de conte ?

— Nimic, tovarăşu' comandant. Nici n-a adus vorba...

— Ei, dom'le Ciocîrlane, zise Patriche venind în faţa lui, din clipa asta eşti arestat !

Ciocîrlan rămase ca de piatră, cu ochii holbaţi cît cepele şi buzele începură să-i tremure ca şi mîinile, picioarele şi întregu-i trup, de parcă era cuprins de friguri.

— Tovarăşu' comandant... da... de ce... eu n-am nici un amestec...

— Vorba ! ţipă Patriche şi ieşind în uşă îl strigă pe Tănase. Eşti complice la crima de omor asupra contelui, se întoarse el apoi în odaie. Pînă să se dovedească altminterea, te ţin la popreală ca să te am eu în mînă...

— Tovarăşu'... comandant... zău, uite asta mi-e crucea...

— Taci, mă, n-auzi ! ţipă din nou Patriche. Ce te lungeşti la vorbă fără să te întrebe nimeni nimic ?

În acea clipă intră în încăpere un sergent major, mic şi subţirel ca o fată. Luă poziţia de drepţi şi aşteptă.

— Măi Tănase, îi spuse Patriche, bagă-l la arest pe domnul Ciocîrlan ăsta. Şi dă un telefon la procuratură să-i scoatem mandat de arestare...

— El l-a omorît pe conte? se miră Tănase şi-l privi bănuitor şi aspru pe Ciocîrlan.

— Nu ştim, deocamdată e complice, zise Patriche. Hai Ciocîrlane, dă-i drumul după tovarăşul sergent major. Cît stai la arest, ai timp să te mai gîndeşti, să ne mai spui şi alte lucruri care poate acuma, luat cu graba, le-ai uitat...

— Zău, tovarăşu' comandant nu ştiu nimica... Zău dacă ştiu...

— Hai, hai ieşi afară şi lasă-mă-n pace că am treabă! îl zori Patriche, împingîndu-l de la spate să-l urmeze pe Tănase. Ce, iar vorbeşti neîntrebat? Şi pune-l, Tănase, să dea o declaraţie în care să scrie tot ce mi-a povestit mie în legătură cu individul pe care l-a primit în ogradă în noaptea omorului...

13

Se întunecase. Umbrele nopţii învăluiau ca-ntr-un zăbranic întregul cîmp din jurul pichetului. Mica aşezare grănicerească cu ferestrele luminate stătea tupilată sub coroanele bogate ale pomilor ce-o înconjurau, tăcută, singuratică, ca o cabană turistică undeva într-o poiană de munte.

În cancelaria sa, locotenentul Mirescu stătea la birou şi întocmea un raport către unitate, prin care făcea cunoscut unele probleme legate de echipamentul ostaşilor. La o masă alăturată, Alexandru linia nişte tabele, calculînd meticulos cu rigla distanţa între rubrici.

Prin curtea pichetului nu mai era nimeni. Doar în uşa bucătăriei, rezemat de tocul ei, stătea în prag soldatul Toderaşcu, înalt, masiv şi fuma vorbind cu Iliuţă bucătarul. Faust,

pisoiul negru, îi trecea mereu printre picioare, cu coada ridicată, mîngîindu-şi spinarea de gleznele militarului, alintîndu-se singur şi mieunînd uşor, dar cu ochii înălţaţi numai către Iliuţă.

— Ce vrei, mă, *Fastule?* îl întrebă bucătarul, oprindu-se din tăiatul cărnii, cu cuţitul în mînă. Ţi-e foame, hai?

Îi aruncă o bucăţică de carne şi pisoiul sări imediat către ea, apucînd-o cu labele şi cu gura, şi trăgînd-o undeva ferit, după un dulap, s-o mănînce în linişte.

În clipa aceea, afară, dincolo de gardul pichetului, peste cîmpul spre sat, se auzi tropotul copitelor unui cal alergînd şi Toderaşcu se duse repede spre poartă să vadă cine este. O nălucă neagră se apropia, tăind noaptea, gîfîitul calului desluşindu-se din ce în ce mai aproape.

Grănicerul din postul de santinelă începu să bată agitat cu ciocănelul în bucata de fier prinsă de streaşina gheretei şi în acea clipă Alexandru năvăli afară din pichet, punîndu-şi degrabă boneta pe cap.

— Ce este, ce s-a întîmplat? întrebă el santinela de departe.

— Se apropie un cal, tovarăşe caporal. Nu ştiu cine-l îndeamnă aşa la mers, că goneşte, venind dinspre sat...

Alexandru se duse repede, îşi luă automatul şi veni la poartă.

— Ce faci, Toderaşcule? îl întrebă pe dezlegătorul de urme care stătea în poartă fumînd.

— Am auzit un ropot de copite de cal şi mă uitam să văd cine vine încoace... Că încoace parcă vine...

— Vedem noi îndată...

Peste cîteva clipe, cînd călăreţul fu la treizeci de metri de pichet, grănicerul santinelă somă puternic:

— Stai! Cine este?

În acea clipă, călăreţul struni calul atît de puternic încît animalul, cabrînd, se ridică în două picioare gata să se răstoarne. Acela sări de pe spinarea lui ca un acrobat de circ, îl luă de căpăstru şi porni, trăgîndu-l după el spre poarta pichetului.

— Stai! somă din nou santinela. Cine este?

— Eu, nene... se auzi un glas de copil. Un băiat din sat.

Alexandru făcu un pas cu automatul în mînă şi-i spuse să se apropie. Cînd fu la zece metri îl opri şi-l întrebă ce doreşte.

— Nene, am întîlnit un om străin de satul nostru şi am venit să vă dau de veste, vorbi băieţaşul abia trăgîndu-şi răsuflarea. Unde este tovarăşul comandant ?

— Înaintează ! îi porunci Alexandru.

Cînd fu la un pas, îl lumină cu lanterna.

— A, cunoştinţe vechi, zise el şi-l prinse pe băiat de după cap. Ce faci, Nică ? Aşa parcă te cheamă, nu ?

— Da, Nică. Nene caporalule, acum vreo jumătate de ceas m-a oprit un om în drum şi...

— Hai repede la tovarăşul locotenent şi relatezi totul dumnealui, îi spuse Alexandru. Bagă calul în curte, Toderaşcule !

— Ordonaţi, tovarăşe caporal.

— Ai grijă de calul copilului. De unde ai luat calul, Nică ?

— De la gabrioleta factorului, nene caporalule. Ce era să fac ? se scuză el parcă ruşinat de cele făptuite. Trebuia să ajung repede aici. Ce-oi păţi, oi păţi ! Gabrioleta era trasă în faţă la bufet. Am dezlegat calul şi l-am lăsat pe Sile, prietenul meu să-i explice lui nea Dumitru, poştaşul, cum stă chestiunea şi gata. Văd eu cum o s-o scot la capăt pînă la urmă...

Cum îl văzu pe Nică, locotenentul Mirescu se ridică în picioare de la birou şi-i întinse mîna zîmbind.

— Ce s-a întîmplat, măi Nică ? îl întrebă, şi-l pofti să se aşeze. Pe el l-a somat santinela adineaori ? se adresă lui Alexandru.

— Pe el, tovarăşe locotenent. Are să vă spună ceva foarte important şi urgent. A întîlnit un om străin de sat, care l-a oprit de vorbă, cerîndu-i, mi se pare unele informaţii...

— Ce vorbeşti, dom'le ! se miră ofiţerul. Ia spune, Nică, dar spune repede şi cît mai exact, să nu uiţi vreun amănunt... Uite stai aici pe scaunul ăsta.

— Nu, lăsaţi că stau în picioare. Aşa... că mă apucasem să spun lui nenea caporalul, începu el ştergîndu-şi sudoarea de pe frunte cu mîneca cămăşii. Abia se întunecase şi veneam cu Sile de afară, de la grădini, am fost să duc mîncare lui tata, că lucrează la irigaţia aia şi la noapte. Şi cum veneam noi aşa peste cîmp, numai ce ne iese înainte dintr-un şanţ

un om și ne spune să ne oprim nițel, că are să ne întrebe ceva. Ne-am oprit. A venit la noi, ne-a privit mai întîi o clipă pe fiecare în parte, după care ne-a întrebat dacă sîntem din sat.

— Din sat... a zis Sile.

— Dar voi îl știți pe domnul conte Tegaș ? ne-a întrebat el mai mult în șoaptă.

— Îl știm, cum să nu-l știm, a zis tot Sile că numai el răspundea, eu mă uitam atent la mutra lui să-i iau bine seama, să văd cum arată.

— Unde stă cu casa, că la castel știu că nu mai stă de mult...

— Păi, cu casa stă acuma la cimitir, a zis deșteptul de Sile și pe mine era gata să mă umfle rîsul. A murit domnul conte acuma vreo două săptămîni...

— A murit ? s-a mirat străinul. Păi cum a murit ?

— S-a spînzurat...

Atunci el a tresărit și a pus fruntea în pămînt, de parcă nu-i venea să creadă sau îi părea rău. A stat așa nițel și pe urmă a întrebat din nou :

— Da' casa lui unde este ? Avea o odaie...

— Tocmai în marginea ailaltă a satului, i-a explicat Sile. Mergeți pe șosea drept, pînă ce intrați în sat, apoi...

— Nu, n-aș vrea să merg pe șosea. E departe de castel ? Că eu știu unde era castelul.

— Cam departe. Hai să vă arăt eu...

— Nu, mulțumesc, a zis străinul și s-a îndepărtat apucînd peste cîmp.

— Noi am fugit în sat și, așa cum i-am spus lu' nenea caporalul, am găsit în fața bufetului gabrioleta lui nea Dumitru, poștașul, i-am dezlegat calul și am fugit încoace să vă dau de veste...

— Bravo, Nică ! îi zise ofițerul și-i strînse din nou mîna. Ești un băiat de ispravă și-ți mulțumim. Spune-mi, acuma, te rog, poți să mi-l descrii pe omul acela ?

— Da, cum să nu, cu toate că era întuneric, dar m-am uitat de-aproape la el și pot să-l descriu. Era un om nu prea bătrîn, dar voinic, cu mustață neagră...

— N-ai văzut cum avea sprîncenele ?

— Nu știu, n-am văzut, că avea o șapcă de pînză cu cozorocul tras peste ochi.

— Cum era îmbrăcat ?
— În haine de oraş.
— Bine, Nică, zise locotenentul, îţi mulţumim. În două-trei zile am să trimit să te cheme aici la pichet, să stăm mai mult de vorbă, da ?
— Cum vreţi dumneavoastră, zise Nică cu glas moale. Stătea însă locului, parcă nu-i venea să plece.
— Ce, vrei să-mi mai spui ceva ? se interesă locotenentul văzîndu-l că nu-i hotărît să plece.
— Da, vorbi tot moale, Nică.
— Spune, te ascult. A mai zis ceva omul acela ?
— Nu despre el vreau să vă spun, ci despre mine...
— Despre tine ? Ce s-a întîmplat cu tine ? Hai vorbeşte, curaj, nu te sfii...
Nică stătea cu capul plecat, parcă nu îndrăznea să scoată un cuvînt, îşi frămînta mîinile, buzele îi erau răsfrînte a supărare.
—Hai, măi, ce fel de pionier eşti tu, prieten al grănicerilor, dacă te fereşti să-ţi arăţi un necaz ? îl îndemnă ofiţerul, prinzîndu-l de după umeri.
— Mi-a luat tovarăşul comandant de la miliţie centura aceea frumoasă — zise el bosumflat, cu capul plecat — centura care v-a plăcut şi dumneavoastră şi... şi a oprit-o la el, după ce mai întîi m-a pus să spun de unde o am...
— Păi de ce ţi-a luat-o ? se miră locotenentul şi aruncă o privire plină de înţeles lui Alexandru.
— Nu ştiu. M-a chemat şi mi-a luat-o...
— Şi ?
— Vreau să vorbiţi dumneavoastră cu el să mi-o dea...
— Bine, Nică, îi promise Mirescu. Am să vorbesc.
— Şi poate vorbiţi şi cu dresorul de aici de la pichet.
— Cu soldatul Tandin ?
— Aşa, cu el...
— Ce să vorbesc cu el ?
— Poate nu i-o fi convenit suma de bani. Dar zău, n-am avut mai mult. Însă mai adunăm noi. Întrebaţi-l, cu o sută cincizeci se poate ?
Mirescu începu să rîdă şi-l bătu pe Nică cu palma prieteneşte pe umăr.
— Bine, Nică, lasă că aranjăm noi şi cu dresatul cîinelui vostru. Uite, o să-l dresaţi chiar voi...

— Chiar noi ? se miră copilul făcînd ochii mari.

— Da, chiar voi. Am să invit o dată aicea la pichet toată clasa voastră și atunci o să vedeți cum se dresează un cîine. Da ? Bine ?

— Bine, conveni copilul.

Cînd Nică părăsi pichetul, grănicerii se adunau în grabă, echipați, cu armele în mîini, cu lanterne și frînghii la centură, zorind să fie gata de plecare în zona de frontieră la ordinul locotenentului Mirescu.

În acest timp, Tandin stătea la pîndă, ascuns sub un podeț cam vechi, cu bîrnele roase de vreme și ploi, mai mult putrede și scîndurile rupte ce abia se mai țineau în cîteva cuie. Stătea pitit, cu arma în mînă, cu picioarele afundate în niște smîrcuri umede și cu capul înălțat peste buza viroagei, atît cît să-și plimbe ochii roată în toate părțile. Se lăsase puțin frig și simțea cum îl taie niște cuțite prin șira spinării, dar își scutura mereu umerii, să nu înghețe și juca pe loc din picioare, că umezeala aceea se trăgea parcă în bocanci ca o sevă lipicioasă și rece. Scruta cu ochii întunericul și căuta să vadă cît mai departe și cît mai bine, dar mai mult să audă, să prindă în urechi orice foșnet al nopții sau șoaptă ; însă nu se auzea nimic și era o tăcere în juru-i de parcă locurile acelea ar fi fost pustii, lipsite de viață, adormite sub liniștea apăsătoare a nopții. Se deslușea în depărtare, dincolo de sat, linia neagră a pădurii și mai la dreapta se conturau vag siluetele caselor cu licărul slab al ferestrelor ca niște luminițe mîngîiate de vînt. Rareori se înălța în acea liniște lătratul vreunui cîine, îi răspundea un altul, din cealaltă parte a satului, răgușit și stins și apoi tot se afunda ca într-o apă pierind în tăcerea dintîi.

Undeva, spre dreapta, pe drumul către pichet se desluși tropotul copitelor unui cal. Animalul lovea pămîntul cu copitele într-un țăcănit sacadat și surd, apoi țăcănitul acela fu învăluit un timp ca într-o vată și din nou se desluși limpede în răcoarea nopții, aci apropiindu-se, aci depărtîndu-se, după cum îl mișca unda vîntului. „Cine-o alerga călare ? se întrebă nelămurit Tandin, privind într-acolo. A mers un timp pe drumul ce iese din sat, a trecut apoi peste arătură și a ajuns mi se pare pe drumeagul către pichet“. Mai stărui un timp cu privirea într-acolo, căutînd să străpungă noaptea cu ochii, dar

nu izbuti şi-şi zise că în sectorul acela sînt alţi băieţi de la pichet şi au ei în grijă partea aceea a hotarului. Aşa că e bine să-şi vadă de treaba lui... Tot într-acolo clădirea pichetului abia se ghicea în întuneric cu cîteva ferestre luminate într-o pată mai neagră de verdeaţă şi mica vilă părea atît de departe în imensitatea nopţii, încît dacă Tandin n-ar fi ştiut cît a mers din poarta ei pînă a veni aci să ocupe postul de pîndă, de bună seamă că ar fi zis că-i undeva la 3—4 kilometri depărtare dincolo de linia satului.

Deodată se auzi bătînd toaca la observatorul pichetului şi el încordă auzul. După o clipă veni pînă aci lîngă pichet glasul santinelei care soma pe cineva, apoi totul se stinse în ecouri abia auzite, ca nişte şoapte şi liniştea se aşternu din nou peste întinderile acoperite de negură.

Rămase în aşteptare şi pîndă, solitar în noapte, numai el cu pustiul şi cu vîntul, el care de la primirea misiunii în camera de îndrumare nu mai era soldatul Tandin C. Florea „artist la Circul de stat din Bucureşti", cum se prezenta adeseori cu emfază, ci devenise simplu pîndar la reperul 12, o părticică din imensul lanţ de mii de alţi pîndari ce asemenea lui, la acel ceas al înserării, scrutau cu ochii întunericul de-a lungul întregii frontiere a ţării. Nu ştia, nu-şi putea da seama ce simţeau tovarăşii lui din pichet, dar cînd intra în camera de îndrumare, echipat pentru plecare în misiune, cu fel şi fel de obiecte agăţate de centură — bidon, sfoară, cătuşe, pistol de semnalizare cu rachete, lanternă, cartuşiere — cu pelerina de ploaie în bandulieră şi uneori cu binoclul şi telefonul agăţate de gît, părînd mai degrabă un alpinist decît un simplu grănicer, de fiecare dată Tandin devenea alt om, intuia perfect că devine alt om, parcă de-o nouă construcţie sufletească, ceva nedefinit îi transforma toate resorturile psihice, morale şi nu mai era cel care pînă atunci recurgea la „şmecherii ştiinţifice" ca să scoată un ban, la fel şi fel de trucuri ca să-şi amăgească tovarăşii. În tăcerea solemnă a camerei, în faţa hărţii în relief a zonei pichetului, stînd în poziţie de drepţi alături de ceilalţi grăniceri cu care era rînduit să plece în serviciu, şi ascultînd glasul locotenentului Mirescu, răsunînd impunător şi grav în acea împrejurare, atunci, în clipele acelea cu fiecare cuvînt auzit, caracterul său căpăta parcă valenţe noi, nebănuite pînă atunci.

— Vă ordon să executaţi paza frontierei de stat a Republicii Socialiste România, în calitate de pîndar, cu misiunea de a descoperi şi reţine infractori în zona de frontieră. În acest scop vă deplasaţi pe la salcia uscată, mai departe pe la... Plecaţi la ora... Raportaţi telefonic de...

Atmosfera era emoţionantă, sobră, de-o sobrietate extremă, fiecare cuvînt i se adresa direct lui şi Tandin simţea că acele vorbe rostite rar, solemn, îl angajează la responsabilităţi ce nu le avea nici un alt muritor al pămîntului. O părticică mică, cît de mică din imensa frontieră a ţării, avea să fie cîteva ceasuri în paza lui, trebuia să vegheze ca acea portiţă din miile de alte portiţe ale graniţei să nu se deschidă cu nici un preţ celor ce vroiau s-o forţeze şi să-i treacă pragul în mod fraudulos. Neam de neamul lui din generaţiile Tandinilor, ce-or fi fost ei, fierari, cărămidari sau muncitori zilieri nu auziseră asemenea cuvinte pe care i le adresa lui, atunci în clipe de o deosebită importanţă, chiar ţara : „Vă ordon să executaţi paza frontierei de stat a Republicii Socialiste România !" De reţinut deci : i se ordona să facă paza frontierei de stat a Republicii ! Taică-său făcuse armata pe vremuri, demult, ca ordonanţă la un general, frate-său fusese puşcaş la infanterie, cumnatu-său pe la artilerie... Fiecare cînd îi venise rîndul, ca orice militar la timpul său, făcuse de gardă, trei-patru ore ca santinelă lîngă ghereta de la poarta regimentului sau pe la un depozit de lemne sau materiale... Mă rog, e o treabă şi asta. Dar să ţi se dea în primire, pe timp de cîteva ceasuri însăşi paza ţării, apăi după el, Tandin, chestiunea asta nu mai avea asemănare cu nici o altă misiune din armată ! „Vă ordon să executaţi paza frontierei de stat a Republicii Socialiste România !" Ce înălţător şi ce sublim ordin ! Auzindu-l, în clipele acelea, Tandin se transfigura complet, simţea că sîngele îi clocoteşte în vine, că inima-i bate năvalnic în piept, că mii de furnicături îi umblă pe şira spinării, strîngea cu putere arma lîngă pulpa piciorului, ochii îi ţinea mari, deschişi, aproape fără să clipească şi ar fi vrut în momentul acela să fie undeva la un geam al camerei de îndrumare măcar o rubedenie a lui sau careva de pe la circ, ce-l luau din te miri ce peste picior, să fi fost acolo şi să fi văzut ce persoană importantă este el, Tandin C. Florea, ce încredere îi acordă ţara, întreaga Republică şi în ce cuvinte i se adresează

comandantul, cuvinte alese, deosebite, pe care nu le auzi la orice post de santinelă : „Vă ordon să..."

Şi de fiecare dată, Tandin ieşea din camera de îndrumare cu faţa îmbrobonită de sudoare, fascinat şi copleşit de tot acel ceremonial cotidian prin care li se încredinţa lor, grănicerilor, marea responsabilitate ce-o aveau din partea poporului, aci la marginea ţării...

Stătea acum în noapte, sub podeţul acela cu scîndura putredă şi simţea pe umeri, ca de fiecare dată, toată grija ce-l încerca din clipele acelea. Ştia... ochii lui scrutau întunericul aici... ai lui Brînduşe dincolo, în partea cealaltă... ai lui Covaci mai la vale de pichet... O ţesătură de priviri, zeci şi poate sute de urechi în ascultare, acelaşi ritm al inimilor ce bat aproape la unison, aceeaşi înfrigurare în aşteptarea duşmanului...

Arme care tac...

Arme care sînt gata să tragă...

Şi deasupra noaptea cu şoaptele ei, cu liniştea ei, cu singurătatea ei...

„Frumoasă armă grăniceria, îşi zicea uneori Tandin. Şi am nimerit şi între oameni de treabă... Mai îmi poartă cîte unii pică, de, ce să-i faci, văd că sînt băiat deştept şi descurcăreţ, dar nu mi-e aminte. Mă tem numai cînd îl supăr cîteodată pe tovarăşul locotinent, că-i om bun şi nu se face să-mi dau în petic tocmai cu dumnealui, ca să-şi facă o idee *denaturală* despre mine..."

După isprava cu dresajul cîinelui şi cei o sută de lei luaţi de la copii fusese chemat de Mirescu şi făcut de două parale, seara la ora de bilanţ în faţa tuturor grănicerilor. A fost oprit să mai plece în vreo învoire... A fost propus să fie discutat în cadrul organizaţiei de tineret...

— Aşa nu mai merge, soldat Tandin ! îl admonestase foarte supărat Mirescu. Ne faci de rîs în faţa populaţiei civile. Ce fel de militar poţi să mai fii şi tu, om în toată firea care înşeală nişte copii... Ce-ai făcut cu cîinele ?

— Mi l-au dat copiii, l-am purtat de sfoară vreo două sute de metri, apoi i-am dat un picior între coaste şi l-am gonit peste cîmp. Ce să fac cu el ? Avea pureci, tovarăşu' locotinent, să aduc purecii în pichet ? Şi-apoi ordinu' sună să nu avem cîini străini la pichet... Zău, iertaţi-mă, să moară mama dacă mai fac !...

Nu l-a iertat nici locotenentul Mirescu, nu l-au iertat nici grănicerii din pichet... Totul a rămas așa după cum s-a hotărît.

Și întîmplarea asta îl frămînta ades pe Tandin, îl răscolea, nu-i dădea o clipă de liniște și-și făcea jurăminte de unul singur că e ultima dată cînd mai face o prostie, cînd mai înșeală buna-credința tovarășilor săi, dar știa sigur și-i era teamă că jurămîntul lui nu va avea temeinicie și că se va spulbera cu prima ocazie mai tentantă, mai atrăgătoare ce i se oferea să întreprindă iar o „șmecherie științifică"...

Deodată, cum stătea așa copleșit pe gînduri, urechea lui desluși undeva în apropiere foșnetul unor ierburi. Parcă cineva le rupea din rădăcină, sau le călca în picioare, sau se tăvălea prin ele... Era un fîșîit ca o apă ce curge lăcărind pămîntul și-și zise la început că o fi vîntul nopții sfîrșitului de primăvară care șuieră prin ierburile ce crescuseră sălbatec. Sau poate vreo oaie rătăcită de turmă și care n-a găsit drumul satului... Sau vreun cîine alungat de foame și de stăpîn ce-și caută un culcuș, aici în liniștea cîmpului. Văzuse atîtea asemenea întîmplări de cînd făcea serviciul pe graniță, încît nu se mira de ce-i putea răsări în cale. Odată, pe toamnă, pe-o negură s-o tai cu cuțitul, chiar el somase și apoi ochise o umbră care țopăia într-una și n-a vrut să stea locului la porunca lui. „Un infractor !" și-a zis în clipa aceea, și a alergat într-acolo să pună mîna pe el. Dar „infractorul" s-a dovedit a fi un cal împiedicat, care după detunătură, datorită glonțului ce-i tăiase sfoara de la picioare, speriat și slobod a luat-o la goană și nu s-a mai oprit pînă-n marginea satului ! Cîteva zile în șir s-a rîs de întîmplarea asta în pichet, considerîndu-se că numai un artist de la circ putea lovi dintr-un singur foc în bezna aceea un fir de sfoară care a eliberat nu numai animalul, dar l-a și gonit către sat.

Tandin înălță mai mult capul și își încordă auzul. Parcă nu se mai deslușea foșnetul acela. Sau poate că vîntul... Nu, nu se mai deslușea, pierise în întunecimea nopții, se stinsese și totul în jur era liniștit ca la început. Dincolo, în țara vecină, se auzea cum țăcăne copitele unor cai pe drumul de piatră, apoi duduitul unui motor de camion ce se topi curînd în depărtări și din nou țăcănitul acela ritmic, sacadat ca pendulul unui metronom, stăpînind noaptea. Un foc se aprinsese pe un deal și pălălaia se înălța tot mai mult cu fiecare

clipă, ca o năframă roșie unduind către cer. Se vedeau umbre în jurul acelui foc, ivindu-se din întuneric și pierind în el, ca într-o apă neagră, se distingeau glasuri amestecate, strigăte, chemări, îndemnuri, totul venind de departe ca un zvon alarmant și dur. Pesemne luase foc o casă sau o șură de fîn de lîngă casă, nu se putea vedea bine, scena se estompa pe orizontul în parte liliachiu și negru, uneori stins, alteori viu colorat și dens.

O răbufnitură și un icnet scurt...

Tandin tresări, înălță din nou capul, strînse în mînă arma și degetul simți oțetul rece al trăgaciului. Își făcu loc cu picioarele în smîrcul acela umed, își scutură umerii ca de-o grea povară, mări ochii și rămase în așteptare, încordat și nemișcat, cu răsuflarea tăiată.

„Mamă, măiculiță, ce-o fi ? se întrebă el și parcă o răceală îi trecu pe șira spinării, înfrigurîndu-l. Nu cumva..."

O nouă răbufnitură parcă venind din stînga...

Tadin întoarse repede capul într-acolo. Dar în clipa aceea răbufnitura se repetă tot în locul dintîi și într-o fracțiune de secundă ceva se rostogoli brusc, cu un zgomot înăbușit, surd, apoi se opri și iar se rostogoli. Se vedea vag, ca o părere, ceva negru unduind ierburile. Fără să-și ia ochii dintr-acolo, cu mișcări sigure, Tandin căută și își trase mai la îndemînă tocul pistolului de semnalizare cu rachete. Controlă piedica la armă. Mai apăsă încă o dată mînerul închizătorului, să fie sigur că glonțul e potrivit în locașul lui din magazia armei.

Stătu o clipă, două, trei în aceeași înfrigurată așteptare... Cu ochii ațintiți înainte... Cu degetul pe trăgaciul armei...

După un minut, umbra se văzu iar peste ierburi.

— Stai ! somă Tandin și glasul lui se rostogoli ca un tunet în noapte. Nici o mișcare că trag !

Dar, în aceeași clipă, umbra pieri ca și cînd n-ar fi fost. Ierburile nu se mai mișcau, stăteau încremenite, solitare, ca un gard viu în negura nopții. Dacă era cineva acolo, de bună seamă că se pitise la auzul somației, se făcuse una cu pămîntul, ca să înșele privirile grănicerului, să creadă că a fost numai o părere și să renunțe în a-l supraveghea.

Tandin, fără să se clintească, rămase mai departe în așteptare, cu ochii în direcția aceea, stană de piatră. Îi tremura mîna pe armă ? Nu, nu-i tremura... Degetul arătător îi amorțise nițel pe trăgaci și atît... Trecu un timp... dar cît să fi tre-

cut ? Auzul nu percepea nimic. Nici o mişcare. Nici un zgomot. În jur tăcerea dintîi neagră şi adîncă asemeni nopţii. „Să mă fi înşelat eu oare ? se întrebă el înfrigurat şi neliniştit, neştiind ce să facă. Dacă mă duc spre „individ", părăseso postul şi poate mă arăt degeaba, fără să fi fost nimic acolo. Dacă somez de aici şi nu trag, el tot nu se ridică, e-n stare să mă ţină încordat toată noaptea, pînă ce m-apucă damblaua. Mai bine somez şi dacă nu se supune, trag... Cum se mişcă din nou, am şi deschis focul ! Să-l văz eu pe „individ" dacă-i mai arde să se joace de-a baba oarba cu mine !"

Dar nu-şi termină bine gîndul, că foşnetul se auzi din nou, ierburile începură să se mişte, apoi se desluşi iară rostogolirea aceea de parcă cineva ar fi buşit pămîntul. Atunci Tandin, ieşind repede de sub podeţ, trase de la şold pistolul de semnalizare şi înălţă în aer o rachetă albă care lumină cîteva minute, ca ziua, tot cîmpul. Privi în dreapta, privi în stînga, nu se vedea ţipenie de om. Dar cum se stinse licărul stelei şi întunericul căzu din nou, parcă mai dens ca la început, umbra aceea se înălţă peste ierburi şi o rupse la fugă în direcţia satului pierind în noapte. O nouă rachetă ţîşni spre înalt şi după o secundă se desluşi fugarul.

— Stai ! Stai că trag !

După o clipă bubui şi arma lui Tandin. Omul scoase un răcnet surd, reţinut şi se dădu de-a berbeleacul, întocmai ca un iepure lovit de glonţ.

Lui Tandin îi rîdea inima de bucurie. Îl doborîse...

— Stai, neicuşorule, că la ochire nu mă ia nici dracu'! zise el, adresîndu-se aceluia în timp ce scotea din nou din tocul de piele pistolul de semnalizare, de astă dată să avertizeze pichetul. Nu degeaba am găurit eu ceasuri întregi ţintele ălora de la circ cu puşca „Geco"...

Înălţă pistolul şi trase. O dîră roşie ca o săgeată ţîşni către înalt, cu un fîşîit surd, şi după o clipă o stea purpurie se desprinse de undeva parcă din noapte şi începu să coboare lin către pămînt.

— Alarma ! strigă în aceeaşi clipă santinela de la pichet. Infractor în zonă !

Cînd maşina condusă ca un bolid peste cîmp prin întuneric de dibaciul Mitrică, transportînd grănicerii echipei de alarmă sosi la reperul 12, Mirescu rămase stupefiat, cu mîinile-n şold, privind încruntat în jur.

Tandin nu era acolo !

— Ia vedeți, măi, unde este ?

Un grănicer se băgă sub podeț, îl strigă, îl căută, dar în zadar. După cîteva clipe, însă, Tandin se văzu venind dinspre limita zonei către sat, șchiopătînd, cu arma în mînă și fără bonetă pe cap.

— Ce-i, Tandine, ce s-a întîmplat ? îl întrebă Mirescu și se dădu aproape să-i vadă mai bine chipul în întuneric.

Tandin tăcea, tremura tot și gîfîia, parcă gata să-și dea sufletul. Era plin de noroi din cap pînă-n picioare.

— Raportează ce s-a întîmplat, soldat, Tandin ! ridică tonul Mirescu care nu avea timp de pierdut și stătea ca pe jeratic pentru că în zona lui de frontieră se petrecuse un eveniment și, iată, militarul nu-i nici măcar în stare să spună ce-a fost. Ai văzut un infractor ?

— Am văzut, tovarășu' locotinent ! vorbi Tandin abia trăgîndu-și răsuflarea. L-am lăsat să se apropie pînă la cîțiva pași, venea dinspre sat, apoi l-am somat reglementar și, cînd s-a ridicat s-o ia la fugă, am tras după el...

— Și unde-i acuma ? L-ai împușcat ? întrebă ofițerul în timp ce căuta cu privirea în jur.

— Eu zîc că l-am împușcat, tovarășu' locotinent. Nu-mi scăpa el mie de la la cîțiva pași. Că la cîțiva pași era. Ia tocma' colo... Am tras la picioare...

— Ai fi tras ca-n sfoara calului ăluia ! interveni Guță Ursu.

— Lăsați glumele ! se întoarse și vorbi aspru Mirescu. Acuma nu-i timp de glume. Și unde-i infractorul, dacă ai tras și l-ai doborît ? reveni el la Tandin.

— L-am doborît, tovarășu' locotinent, cum să nu-l dobor, nu l-am văzut eu cum a căzut la pămînt ? Zău l-am văzut... Am fugit după el, m-am uitat, l-am căutat și... nu l-am găsit !

— Păi cum nu l-ai găsit, măi ? se supără Mirescu. Cum nu l-ai găsit ? Unde ți-au fost ochii ?

— Ochii au fost la mine, tovarășu' locotinent, dar după ce am tras, m-am uitat numai olecuță la tocul pistolului de semnalizare, că ținea bumburușu' și nu se deschidea capacul, trebuia să dau semnalul, și poate atuncea cînd m-am uitat, el o fi luat-o într-o altă parte...

— Cum s-o ia, lovit ?

— Eu ştiu ? înălţă din umeri Tandin. Poate că aşa lovit... Dar de scăpat, nu-i scăpat !

Mirescu ordonă grănicerilor să înceapă scotocirea terenului, aşa cum îşi ştia fiecare misiunea, iar el se duse la priza prinsă într-unul din pilonii podului, introduse ştecărul telefonului şi vorbi la pichet cu Alexandru să-l trimită urgent la reperul 12 pe Croitoru cu cîinele.

— În cinci minute să fie aici, ai înţeles ? vorbi autoritar Mirescu.

— Am înţeles ! În cinci minute va fi acolo !

Cum de se întîmplase una ca asta ? se întreba el plin de ciudă încît îi venea să-l ia pe Tandin de grumaz şi să dea cu el în fundul pămîntului. Unde-i fuseseră ochii căscatului ăstuia ? Auzi, să someze infractorul de la cîţiva paşi, să tragă, zicînd că l-a lovit, şi apoi acela să dispară, de parcă nici n-ar fi fost ! Asta-i culmea ! Culmea neşansei ? Aş ! a neglijenţei, a lipsei de pregătire...

— Tovarăşe locotenent, veni un grănicer în grabă, am găsit urme de sînge pe iarbă...

— Unde ? Hai acolo !

— Urme de sînge şi-o batistă tot murdară de sînge şi aruncată la cîţiva paşi...

— Însemnează că l-a lovit Tandin, spuse Mirescu şi se mai linişti puţin. Poate că dăm de el pe aci, prin zonă, rănit. Băieţi, fiţi atenţi, poate că e mort sau în stare de inconştienţă, să nu treceţi cumva de el. Unde aveţi lanternele ?

— La noi, tovarăşe locotenent.

— Păi de ce le-aţi luat ? Să le scoateţi numai la aer ? Scotociţi tot terenul şi cît mai repede. Gata, executarea ! Şi fiţi atenţi. Poate că a fost numai rănit uşor şi fuge ieşind din zonă...

Cu lanternele în mîini şi cu armele pregătite de tragere, grănicerii porniră în lanţ, mergînd încet, călcînd cu grijă printre smîrcuri, cu ochii numai în pămînt, să-l descopere cît mai curînd pe cel lovit de glonţul armei lui Tandin. Umbrele lor se amestecau cu noaptea, se desluşeau vag în apa întunericului, înaintînd în pas lent, cînd aplecîndu-se, cînd ridicîndu-se în fîşiile de lumină ale lanternelor. Era linişte, o linişte grea, adîncă, nu se auzea decît fîşîitul paşilor prin ierburi, băieţii mergeau tăcuţi, cu privirile încordate, nu vorbea nimeni, nimeni nu rămînea în urma acelui lanţ viu de umbre ce se mişca uşor înainte, ca un val fără început şi fără sfîrşit.

Deodată, undeva spre dreapta, se auzi lătratul unui cîine. Se desluşi apoi îndemnul şoptit al lui Croitoru :

— Prinţ, urma ! Prinţ, urma !...

Grănicerii zăriră în întuneric, vag, imperceptibil, strecurîndu-se înainte, ca o nălucă, parcă aci rostogolindu-se prin ierburi, parcă aci sărind o clipă ca o fantomă, arcuindu-se în noapte, silueta neagră a cîinelui, urmată îndeaproape de aceea a lui Croitoru. Depăşiră lanţul urmăritorilor şi se duseră cu mult înainte, încît şoapta conductorului numai se ghicea, zorind cîinele să caute urma infractorului :

— Prinţ, aici... urma, Prinţ...

Peste cîteva minute, în direcţia aceea se văzu fîşiind în aer suliţa de lumină a unei rachete. În lumina de-o clipă a stelei căzătoare se desluşi umbra lui Croitoru şi săriturile în aer ale cîinelui estompîndu-se pe zarea de întuneric. Prinţ lătra cu înverşunare, se arunca asupra prinsului, pesemne vroia să-l apuce, să-l sfîşie cu colţii, pentru că nu se supunea şi nu stătea liniştit locului, încercînd să se apere cu mîinile.

Glasul lui Croitoru se desluşi limpede în noapte :

— Lasă, Prinţ ! Lasă, n-auzi ? Cetăţene, nici o mişcare !

Într-un minut, grănicerii îl ajunseră pe Croitoru şi făcură cerc în jurul lui, un cerc de trupuri şi arme. Lanternele luminau jos, între ierburile umede, un bărbat nu cu mult peste patruzeci de ani, zvîrcolindu-se de moarte, cu hainele răvăşite, pline de noroi, cu capul descoperit şi părul negru năclăit de mîzgă şi tină. Horcăia în spasme scurte, adînci, cu degetele zgîriind pămîntul, strîngînd şi destinzînd picioarele, zbătîndu-se şi încercînd să se ridice, fără să poată face însă acest lucru, deoarece trupu-i voluminos şi greu cădea de fiecare dată afundîndu-se parcă mai mult în acele smîrcuri umede, lipicioase.

Locotenentul Mirescu sosi într-o clipă, grănicerii îi făcură loc şi ofiţerul se aplecă degrabă asupra celui căzut la pămînt, luminîndu-l puternic cu lanterna. Încercă apoi să-l întoarcă cu faţa în sus, dar nu putu şi îndată trei militari îl ajutară şi-l răsuciră. Omul îşi ţinea ochii închişi, strînşi sub pleoape, avea o mustaţă mare, neagră şi sprîncene tot negre, stufoase ca două fuioare de cînepă. Cea din dreapta era crestată către tîmplă de-o cicatrice adîncă şi subţire ca o linie.

— Spune cine eşti, cetăţene, şi ce căutai în zona de frontieră ? întrebă profesional Mirescu.

Rănitul continua să se zbată acolo jos, între smîrcuri, fața i se crispa tot mai mult, devenise cenușie, neagră, clăbuci de spumă alburie îi apăruseră la colțul buzelor.

— Apă... șopti el... Apă...

Locotenentul făcu un semn și îndată un grănicer se aplecă și duse la gura celui prins un bidon de tablă zincată învelit în postav soldățesc. Îl prinse apoi pe rănit de sub cap și încercă să-i toarne între buzele încinse ca de arșiță un șuvoi de apă , dar el se mișcă și apa i se vărsă peste față și atunci deschise nițel ochii, niște ochi negri, tulburi, cu priviri rătăcite, bolnave.

— Spune cine ești și ce căutai în zona de frontieră ? repetă Mirescu întrebarea și începu să-i descheie haina, ca să vadă unde este rănit.

— M-am rătăcit... spuse omul printre buze, abia șoptit... Căutam casa... contelui... în marginea satului... am ajuns aici... n-am vrut.. apă... apă.

— Mai dă-i niște apă ! porunci Mirescu care reușise să-i descheie haina. Un pansament individual ! ceru el văzînd umărul plin de sînge al prinsului. A fost lovit în aortă. Mitrică !

— Ordonați ! veni răspunsul din întuneric.

— Repede, duceți-l cu mașina la dispensar. Scapă... îl pansați în mașină...

Ostașii se aplecară și-l ajutară pe ofițer să ridice trupul destul de greu al rănitului. Omul continua să se zvîrcolească, să se zbată lovind cu picioarele pămîntul, horcăind și vărsînd sînge pe gură la intervale scurte, repetate.

— ...averea mea... nevastă-mea... Cina cea de taină... Tina... Tina... arunca el tot șoptit printre buze, apoi deodată se întinse, încordîndu-se, de parcă ar fi vrut să se ridice, dar chiar în aceeași clipă se lăsă moale în brațele militarilor, scoase un horcăit prelung, un nou val de sînge îi izbucni pe gură și rămase nemișcat, cu ochii negri, mari, deschiși și buzele strînse în chinul sfîrșitului.

Murise.

— S-a dus, zise Mirescu și porunci grănicerilor să-l lase jos pe pămînt. Transportul către dispensar era inutil. Toderașcule !

— Ordonați, tovarășe locotenent !

— Notează ultimele cuvinte ale infractorului: „averea mea... nevastă-mea... Cina cea de taină... Tina" Îmi dai notița la pichet. Vedem noi ce-or vrea să însemne astea. Acuma ia vezi ce acte are asupra lui?

Toderașcu se apleca și la lumina lanternei scotoci prin toate buzunarele celui decedat. Puse alături, pe-o foaie de cort, 120 de lei, un pachet de țigări „Carpați" pe jumătate consumat, un carnet de CEC pe numele Raul Drăgan...

— Cum, ce scrie pe carnet? se interesă îndeaproape Mirescu, cerînd să vadă și el carnetul.

— Raul Drăgan, tovarășe locotenent...

— E limpede, zise ofițerul și răsfoi carnetul care nu avea ca sold decît suma de cinci lei. Trei sute fuseseră scoși, la un oficiu din București cu o zi înainte. Poftim carnetul, pune-l alături de celelalte obiecte. Unde e Tandin?

— Aici tovarășe locotinent! se ivi acesta dintre grăniceri, abia prididind să-și pună boneta pe cap. Ordonați!

— Bravo! Te felicit că ai fost atent și nu ți-a scăpat individul ăsta! zise Mirescu și dădu mîna cu el. Putea să te înșele și să treacă dincolo...

— Nu egzistă, tovarășu' locotinent! protestă Tandin, umflîndu-și pieptul să arate ce grozav este. Păi eu unde eram? De viu îl înghițeam...

— E prima ta prindere, nu?

— Prima...

— În afară de calul acela, aruncă o vorbă Guță Ursu.

Toți izbucniră în rîs, în afară de Tandin care-i șuieră ceva șoptit printre dinți lui Ursu.

— Încă o dată te felicit, zise Mirescu. Brávo. Trebuia însă să tragi la picioare. Așa ai învățat, nu?

— Așa, tovarășu' locotinent, la picioare, că la picioare am ochit și eu, dar cînd am apăsat pe trăgaci, el s-a și pitit, a venit în calea glonțului și i-am luat umărul...

— I-ai luat umărul, dar i-ai luat și viața.

În noaptea aceea, „artistul" se și visa în trenul care-l ducea spre București.

Se visa...

14

Dorina aştepta de mai mult de două ore în locul acela singuratic şi ferit de privirile oamenilor, de dincolo de lac, sub salcia umbroasă, ale cărei ramuri se plecau pînă peste apă ca o cortină străvezie de frunze foşnind uneori în adierea vîntului. Stătea întinsă pe pledul aruncat peste un covor de lucernă, cu mîinile sub cap şi se gîndea la viaţa ei de pînă atunci, la viaţa ei viitoare, la tot ce-o lega de Alexandru, la dragostea ce-i înviorase şi dăduse lumină în ultimul timp întregii sale existenţe. Părea că renăscuse dintr-o cenuşă neagră o dată cu primele lui cuvinte de iubire, cu primele lui îmbrăţişări şi alintări, nu-şi închipuise vreodată că va veni o zi cînd zgura de amărăciune şi chin ce-i învăluia sufletul se va şterge, cînd platoşa unor suferinţe şi renunţări ce-o apăsa tot mai mult, dincolo de indiferenţa şi compasiunea celor din jur, se va sparge în ţăndări şi pasiunea ei pentru bărbatul iubit, pentru cel căutat ani de-a rîndul, va creşte cu încetul, timid, firav, dar cu nespusă dorinţă de viaţă întocmai ca ghiocelul ce străbate curajos pojghiţa gheţii şi iese rîzînd spre soarele primăverii. Da, avusese dreptate Mirescu atunci în curtea şcolii, ea nu avea de ce să se considere o înfrîntă, nu avea de ce să creadă că a ajuns la vîrsta renunţărilor, simţea, îşi dădea seama de sentimentul iubirii ce-l avea ascuns în cutele sufletului, dar nu şi-l dezvăluise nimănui, pentru că nimeni nu-i ascultase chemările, sentimentul acesta era acum mai puternic ca oricînd, avea o adresă, îşi găsise nu numai înflăcărarea, ci şi calea de afirmare cu tot ceea ce avea el mai frumos şi mai înălţător. Aşteptarea ei dinaintea anilor adolescenţei şi pînă acum la vîrsta maturităţii depline, aşteptare ce-şi chema firesc iubirea, aşa cum florile, ca să vieţuiască, cer lumina soarelui, se dovedise prin suferinţa dar şi prin tenacitatea ei o virtute de care se simţea mîndră, o virtute care-şi afla acum împlinirea totală. Tot ce strînsese în sufletul ei, în inima ei, dragoste şi dorinţă de a iubi şi a fi iubită, legarea unei prietenii care să însemne mai mult decît un act convenţional, împlinirea unui ideal, a unui vis ce-i mîngîiase nopţile şi zilele de chin şi aşteptare, irumpsese

acum în zilele acestui sfîrșit de primăvară năvalnic și impetuos va vîna de apă ce nu-și poate avea opreliște în adîncul pămîntului. De cînd îl cunoscuse pe el, viața ei se schimbase cu totul, zilele i se păreau frumoase, pline de lumină, în tot ceea ce făcea întrezărea un scop, o finalitate, totul îi era dedicat lui și numai lui, gîndurile și chemările, dorințele și pasiunile nu-l căutau decît pe el, îl aflau numai pe el. Se vedeau numai duminica, cînd el putea pleca de la pichet, cîteva ore, care pentru ea însemnau însăși viața, ore în care cu fiecare clipă a trecerii lor ea își dădea seama, simțea cum visul ei capătă un contur tot mai precis, cum încetul cu încetul ceața unor neliniști se risipește și dragostea se împlinește după voința și dorința ei. Devenise mai exuberantă, mai comunicativă, mai accesibilă în orice discuție, își anulase rezerva față de colectivitate, ochii ei de smarald străluceau vorbind parcă tuturor de bogăția sufletului ei, de marea și frumoasa poveste de dragoste ce-o trăia. Colegelor din învățămînt nu le scăpase această schimbare, unele o priveau cu simpatie, cu înțelegere, cîteva cu răutate, acuzînd-o în ascuns parcă de desfrîu și cine știe ce taine ascunse prin care reușise ea, femeie de 30 de ani, să înlănțuie tinerețea unui băiat destul de inteligent și frumos ce nu-și sfîrșise nici armata. Dar ea se făcea că nu băga de seamă tot ce se șoptea despre ea, considera totul ca urmare a unei invidii nefondate, avea dreptul la viață, la dragoste, la iubire, destul fusese condamnată să stea peste cincisprezece ani într-o așteptare continuă și dureroasă, suportase cu stoicism izolarea și compasiunea celor din jur, nu mai vroia să citească milă în ochii nimănui, milă ce-i era adresată în orice împrejurare pentru infirmitatea de care nu era vinovată cu nimic. Nimeni și nimic nu-i putea opri dreptul la dragoste, să iubească și să fie iubită, toți anii vieții ei a fost o femeie cinstită, rezervată, cu respect pentru familiile colegelor și colegilor de cancelarie, ale tuturor cunoscuților și necunoscuților, viața trebuia să-i rezerve și ei fericire și împlinire, așa cum rezervă tuturor care vor s-o trăiască în deplinătatea ei. Ore întregi și le petrecea la fereastră privind ulița prăfuită sau cîmpul, pînă departe spre pichet, tresărea ori de cîte ori zărea o uniformă militară, îl căuta pe Alexandru cu gîndul, vroia să știe în orice clipă ce face, cum își petrece timpul, dacă îl preocupă dragostea ei, stăruia să intuiască ce probleme îl frămîntă în legătură cu ea, cu viitorul lor. Cu cîteva nopți mai înainte

auzise focuri de armă către frontieră, sărise din pat și alergase la fereastră, rachete colorate săgetau întunericul în arcuri largi, știa, ghicea acolo departe în beznă grănicerii pichetului stînd la pîndă, făcîndu-și datoria, și-l închipuia pe Alexandru cu ei, în mijlocul lor, poate în primejdie, poate obosit și supărat și se ruga în gînd cerului să fie ocrotit și departe de orice rău pe lumea asta. Uneori stătea în fotoliu, la lumina lampadarului și citea o carte sau corecta lucrările elevilor de la școală, căuta să pătrundă sensul celor lecturate, dar gîndu-i zbura tot către el și se pomenea deodată că o încearcă o neliniște, ceva dureros îi apăsa inima și-i tăia răsuflarea. „oare toată povestea asta nu-i numai o simplă amăgire ? se întreba ea cu teamă, privind undeva în gol către pereții odăii. Nu cumva pe cerul ăsta atît de curat și de imaculat al iubirii noastre se va ivi cîndva un nor aducător de ploaie și furtună care să întunece și să alunge tot ce mi-am dorit în viață ? Nu cumva îi va apare ceva în cale care să-l împiedice să-mi dea mîna pentru totdeauna ? Nu cumva, cu timpul, insistențele mele îl vor plictisi, apropierea mea îl va obosi, căutările mele spre împlinire totală îl vor îndepărta de dragostea cea adevărată ? Dacă va pleca spre orașul lui, spre marele oraș al plăcerilor și bucuriilor și mă va lăsa aici, uitată în acest colț de țară cu firescul cu care-și lasă acolo la pichet arma, uniforma și tot ce l-a legat de viața de frontieră ? Doamne, să nu-l pierd ! Să nu-l pierd !Ar mai avea viața mea vreun sens ? Ce-ar putea să-mi mai aducă această viață dincolo de el ?“ Și atunci, peste aceste îndoieli auzea de undeva venind glasul lui, vorbele lui, gîndurile lui : „N-ai teamă, Dorina. Nu ne vom despărți niciodată. Te-am întîlnit și voi fi alături de tine pentru totdeauna !“ Se liniștea, se scutura ca de-un fior de groază ce parcă ar fi încercat-o în clipele acelea de dureroasă apăsare, surîdea acelui glas în singurătatea odăii și încerca să-și reia lucrul, stăpînită de optimism și de încredere în asigurările lui.

Acum, în după-amiaza acestei duminici, stătea aci pe pledul aruncat peste lucernă în marginea lacului, la umbra sălciei, îl aștepta și întîrzierea lui o neliniștea iară — ah ! cîte asemenea clipe de neliniște n-o încercau de cînd îl cunoscuse, — de cîteva luni viața ei se desfășura într-o continuă efervescență a întrebărilor și răspunsurilor, a incertitudinilor și căutărilor,

a aflării adevărului, cu teamă pentru orice era în legătură cu el, Alexandru. Îl știa, era om de cuvînt, punctual, dar uite, ce s-o fi întîmplat cu el de nu mai vine ? Conveniseră să se întîlnească la ora două după-amiază, atunci putea fi el liber și iată că era trecut de patru și el nu se arăta, și nici o veste despre presupusa întîrziere nu-i dăduse. „Să fie oare bolnav ? Sau poate... Nu, nu-i adevărat, nu poate fi adevărat, doamne ce-mi poate trece prin cap, ar fi groaznic, groaznic !" La gîndul că a renunțat cumva la ea dintr-un motiv sau altul, că n-are să-l mai vadă niciodată, un fior rece îi străbătu șira spinării și se scutură brusc cuprinsă parcă de friguri. Lacrimi i se iviră în colțul ochilor. Mîinile prinseră să-i tremure. „Nu, nu-i adevărat, își zise alungînd temerea aceea, neagră, apăsătoare, uite cum pot să mă gîndesc la prostii, Alex e sincer, e un caracter deosebit, mi-a dovedit-o în atîtea rînduri, nu poate face așa ceva, zău că singurătatea asta a mea mă învăluie uneori cu gînduri amare ce-mi tulbură sufletul, mă chinuie, îmi zdrobesc inima... N-am făcut nimic rău, îl iubesc, nu l-am supărat cu nimic, cu absolut nimic, ce l-ar fi putut îndepărta de mine ?"

De multe ori se gîndea la ceea ce-i povestise el în cîteva rînduri referitor la relațiile pe care le avusese în București cu o fată, apoi cu alta, colege de facultate, cărora, spunea, nu le putuse accepta prietenia, nu-și putuseră întemeia legături mai trainice datorită firilor lor prea voluntare, ușuratice, ele analizau totul la suprafață, ofereau și pretindeau prea puține lucruri vieții, treceau prea ușor peste problemele mari ce le reclamă dragostea, considerînd totul un simplu divertisment al vîrstei. Dorina îl asculta, îi dădea dreptate, dar se gîndea în același timp cum de fetele acelea, studente ca și el, nu-i descoperiseră seriozitatea caracterului său, nu remarcaseră în el omul delicat, manierat, stăpînit de o sensibilitate extremă ? „Dacă, se întreba ea uneori cu teamă, se va întoarce totuși la una dintre ele ? Dacă-l preocupă într-atît de mult afecțiunea ce spunea că a avut-o inițial pentru ultima lui legătură de dragoste și va uita tot ce s-a întîmplat între noi doi, o va căuta sau va răspunde căutărilor aceleia, dacă acea afecțiune se transformă sau s-a transformat cu timpul în pasiune, dacă îi scrie și primește corespondență ?... Nu, își anula ea presupunerea, nu se poate întîmpla așa ceva, nu-i știe nimeni adresa, mi-a mărturisit că nimeni nu cunoaște locul unde-și face sta-

giul militar decît părinții și altcineva nimeni, a renunțat la tot ce l-a legat cîndva de acele colege, n-a găsit în relațiile cu ele acea comuniune de gînduri, de idealuri care-l preocupă în mod deosebit, el e un tip profund, de o factură psihică deosebită, departe de felul lor de a privi viața, relațiile de dragoste, Alex e sincer, cred în el, cred... cred... cred..."

Dincolo de lac, pe malul celălalt se vedeau copii la pescuit înșiruiți pe margina apei, cu undițele întinse, unii își suflecaseră pantalonii sau erau în pielea goală și intraseră către adînc, purtînd în mîini coșuri de nuiele cu care se dădeau la fund și ieșeau apoi la suprafață strigînd, șuierînd în pînza apei, scoțînd niște sunete guturale ciudate, prelungi ca în junglă. Alții se scăldau, se bălăceau, lovind suprafața apei cu palmele, se luau de gît în joacă și se prăvăleau afund, iar cei dintîi îi alungau, aruncînd cu pietre, zicînd, că le gonesc peștii și nu mai cade nimic la undiță. Glasurile li se auzeau limpede peste unda apei, amplificate de liniștea aceea a după-amiezii începutului de vară, era cald, satul dormita sub umbra salcîmilor și se auzea prin lucernă cum fîșîie șopîrlele, iar pe deasupra bîzîie bondarii, într-un zumzet continuu, parcă fără de sfîrșit. Dorina asculta toate aceste șoapte ale singurătății ce-o înconjura, își privea mereu ceasul de la mînă și cu cît treceau minutele, cu atît creștea neliniștea ei. Cînd și cînd se ridica în picioare, se rezema de tulpina sălciei și căuta să deslușească prin frunzișul ei cărarea ce tăia în două lucerna, venind dinspre șosea. Dar cărarea era pustie, pustie ca și sufletul ei în acele clipe de așteptare și dor, de incertitudini și chin. „Unde o fi ? De ce nu vine ? Ce i s-ar fi putut întîmpla ? Niciodată de cînd ne cunoaștem n-a întîrziat, totdeauna a venit la timp, ba uneori chiar mai devreme, cînd încă nici nu-l așteptam..."

Se așeză iar pe pled — a cîta oară astăzi ? — mai aranjă cele aduse în sacoșă pentru mîncare așa cum dorise el, își potrivi părul în oglindă, privindu-și îndelung chipul, o îngrijora paloarea feței și teama ce și-o citea în ochi, apoi se culcă tot cu mîinile sub cap și încercă să se liniștească. Deasupra se întindea acoperămîntul de umbră al frunzelor și ea își aminti cum la ultima lor întîlnire aci, la întrebarea ei, el îi răspunsese glumind că numără frunzele, și-o necăjise, dar se împăcaseră repede, așa cum numai el știa s-o împace.

Deodată, ceva se mișcă în spate, în desișul lucernei și ea tresări, cuprinsă de un fior nedeslușit. Se ridică în capul

oaselor, întoarse capul și privi o clipă înapoi, dar nu văzu nimic. Privi atunci înainte peste lac la hîrjoana copiilor, apoi către dreapta, șoseaua ce ducea spre „Crăița" pe care acum, la trecerea zăpușelii, începuseră să apară în lungul ei grupuri-grupuri de oameni. Privi din nou în jur locul în care se afla salcia, tulpina ei, lucerna ce se ridica asemeni unui zid verde înapoi către pădure, privi marginea lacului, ochii trecură peste cerul înalt, albastru, limpede ca sticla. Și iar privi salcia, apoi din nou apa sclipind cenușiu în soare și, deodată, ca și cum i s-ar fi aruncat în față un pumn de lumină, avu o revelație, și o bucurie lăuntrică puse în acea clipă stăpînire pe ea. Visa ? Nu, nu visa... Locul acesta atît de retras și de plăcut, în care-și petrecuse unele dintre cele mai frumoase clipe alături de Alexandru, aducea aidoma cu scena ce i se pregătise de către maestrul scenograf pentru debutul ei balerin, cu aproape cincisprezece ani în urmă ! Extraordinară coincidență ! De necrezut și totuși foarte adevărat... Tot așa, la repetiții i se montase o salcie cu ramurile plecate, de după tulpina căreia ea își făcea apariția la primele acorduri ale orchestrei, în dreapta și spre fund se închipuia un lac ale cărei unde își reflectau lumina pe chipul ei surîzător, așa cum era viața lebedei la primii pași în acel dans de neuitat... „Doamne, ce întîmplare ! își zise ea, privind totul în jur cu curiozitatea și uimirea ce ți-o dă descoperirea unui lucru ce te copleșește prin ineditul lui. Da, într-adevăr, mă găsesc într-un decor natural, dar care, uite, n-am observat pînă acuma se aseamănă grozav de mult cu cel creat atunci la Operă pentru debutul meu cu *Moartea lebedei.* Salcia, lacul, fundalul de cer azuriu, imensitatea cîmpului care e însăși scena..."

Se lăsă iar pe spate și căzu pradă visului ei de totdeauna, acela de a se fi realizat ca balerină, de a dansa în piese celebre cu montări de mare fast în care apariția ei ca solistă să dea strălucire și măreție întregului spectacol. „Nu, n-am avut noroc și pace, se consolă ea, fără să-și învingă întru totul amărăciunea din suflet, zborul meu către înălțimile gloriei balerine mi-a fost frînt, trebuie să mă resemnez și să sufăr, acuma totul e tardiv, nu se mai poate face nimic, nu-mi rămîne decît să-mi deplîng soarta, să mă împac cu ea, să trăiesc din visuri în care să-mi recompun tablouri ale presupuselor mele succese..."

Îi era sete. Vru să scoată din sacoşă termosul cu apă, dar nu apucă să se ridice, că auzi pe cineva alergînd pe cărarea din lucernă, înapoia salciei. Lăsă termosul la loc în sacoşă, întoarse brusc capul şi...

— Alex ! strigă şi parcă un curent electric îi săgetă întregul trup. Inima îi bătea cu putere, glasul i se sugrumase de emoţia revederii, mîinile îi tremurau şi, în graba aranjării termosului răsturnă chiar sacoşa cu mîncare. Bine ai venit, dragul meu, drag...

Încercă să se ridice, dar el veni repede şi-o luă în braţe, după care o sărută lung pe buze şi pe păr, fără să-i dea putinţa de a mai scoate un cuvînt. Era numai o apă de alergătură, fruntea îi era îmbrobonată de sudoare, se descheiase la bluza udă de transpiraţie, părul îi căzuse peste ochi, răvăşit şi în neorînduială, cum foarte rar îi fusese dat Dorinei să-l vadă.

— Iartă-mă, Dorina, zise el abia stăpînindu-şi bătăile inimii, dar am avut o inspecţie la pichet şi a trebuit să aştept pînă ce mi s-a spus că pot pleca...

— Nu-i nimic, îl linişti ea, aranjîndu-i părul pe frunte, bine că ai venit, îmi era dor de tine, înnebuneam dacă nu te vedeam, să ştii ! Stai niţel să-ţi şterg urmele astea de transpiraţie de pe obraz, de pe bărbie...

Se scotoci repede în poşetă, luă o batistă şi, trăgîndu-l de mînă, îl aşeză lîngă ea şi-i cuprinse capul în braţe, după care începu să-i tamponeze uşor fruntea, ceafa, obrajii, făcîndu-i totodată vînt cu latul palmei să-l răcorească cu o clipă mai devreme.

— Pînă cînd stai ? îl întrebă mai apoi şi-i întinse bluza militară peste cîmpul de lucernă, să se zvînte la soare.

— Pînă la ora obişnuită...

— Dacă ai fost reţinut, nu ţi se dau orele acelea în prelungire ?

— Cum să mi se dea ? rîse Alexandru. Ce, sîntem funcţionari ? Aici e un serviciu care se desfăşoară pe ore şi minute, ca la calea ferată, dacă vrei să ştii, şi orice întîrziere aduce perturbaţii în buna lui orînduire...

— Iartă-mă, n-am ştiut, se scuză ea, dar vroiam să rămînem mai mult timp împreună...

— Te înţeleg, crezi că eu nu vreau, dar ce pot face ? Ai venit de mult ?

— La două fără un sfert... Puţin mai devreme decît am stabilit pentru că am vrut să-ţi fac o surpriză şi să găseşti masa gata pregătită. Dar am pus-o şi am strîns-o de cîteva ori, considerînd că nu e bine să ţin alimentele întinse pe faţa de masă, dacă tu nu eşti încă aici: pîinea se usca, şniţelele se răceau de tot...

— Ai adus şniţele?

— Da, ştiu că-ţi plac, am repetat meniul de rîndul trecut...

— Cît eşti de drăguţă, zise el şi-i sărută mîna. Pesemne ai adus iar bere...

— De ce nu? Nu-ţi place?

— Ba da...

Dorina era încîntată că făcea totul pe voia iubitului ei, că el îi aprecia strădania de a-i crea o ambianţă cît mai plăcută, să se simtă bine alături de ea, că-i putea oferi acel cadru în care el să-şi dezvăluie fără reticenţe sentimentele de dragoste. Scotea cît mai grăbită din sacoşă pacheţelele în care erau învelite alimentele, punea masa cu o febrilitate puţin obişnuită, cu grijă să fie totul cît mai bine, să nu vadă el o lipsă cît de mică în practica ei de gospodină, şi să-şi facă cine ştie ce impresie neplăcută. Alexandru căuta s-o ajute, dar mai mult îşi rezerva timp s-o privească în ascuns, şi-i plăcea cu fiecare zi tot mai mult, îşi dădea seama că-şi aflase aci, la marginea ţării, marea dragoste pe care o visase şi care era aidoma cum şi-o închipuise el.

Dorina stătea cu picioarele trase sub ea, ghemuită, cu părul lung, negru lăsat într-o parte peste obrazul alb, cu genunchii descoperiţi, mici şi rotunzi dincolo de care se ghicea pielea fină a pulpelor neatinse încă de razele soarelui, mîinile ei firave umblau foarte repede, punea masa cît mai în grabă, desigur lui îi era foame, trecuse de mult vremea prînzului, curînd avea să se lase amurgul. Purta o bluză de culoare azurie, din mătase subţire, fină, cu decolteu larg, încît aşa cum stătea aplecată deasupra feţei de masă i se vedeau sînii mici şi Alexandru îi privea pe furiş simţindu-le parcă dezmierdarea sub palme, aşa cum o simţise de atîtea ori în clipele lor de neostoită dragoste. O iubea, o diviniza, îl fascinase într-atît, încît erau zile în care nu-şi afla o clipă liniştea acolo la pichet şi dorea să vină mai repede duminica, s-o întîlnească, să-i simtă trupul firav în braţele lui, să-i cunoască apăsarea buzelor şi vorba ei caldă, rugătoare, cu nuanţe

de naivitate, dar şi cu multă profunzime în sinceritatea ce i-o cerea în schimbul dragostei ei. Trecuse prin clipe destul de grele, de chin amar şi apăsător, gîndindu-se că ea ar fi putut fi amestecată în moartea contelui Tegaş. Ştia, situaţia ei îi putea crea circumstanţe atenuante, moral era în drept să-şi răzbune moartea tatălui, dar nu-şi putea imagina, era de domeniul absurdului să-şi închipuie că ea, Dorina, o fată plină de sensibilitate şi fineţe ar fi putut făptui un act criminal care cere mult sînge rece, o duritate a caracterului, cruzime şi lipsă de scrupule. Urmele ghetelor de baschet descoperite în preajma casei lui Tegaş şi apoi prin grădinile oamenilor în drum pînă în apropierea bisericii, urme care aduceau întocmai cu desenul în relief al tălpilor de la ghetele văzute de el în veranda casei şi mai apoi încălţate de Dorina în seara cînd l-a petrecut pînă la marginea satului, i-au dat foarte mult de gîndit şi se poate spune că a trecut prin clipe de încordată tensiune psihică, în care nervii i-au fost solicitaţi la maximum. A stat ca pe ghimpi în noaptea aceea, pînă ce s-a întors Toderaşcu din serviciu şi cît mai pe ocolite, ca să nu dea în nici un fel de bănuit, i-a cerut caietul în care acesta îşi însemnase caracteristicile urmelor descoperite atunci în preajma colibei contelui. Cu înfrigurare a citit numărul centimetrilor ce-i avea talpa ghetelor de baschet descifrată de Toderaşcu şi tot cu aceeaşi înfrigurare, seara în camera lui de la pichet, singur să nu-l ştie nimeni, a măsurat aţa ce închipuia talpa ghetelor de baschet ale Dorinei. Răsuflase în sfîrşit uşurat : măsura urmei tălpilor descoperite de Toderaşcu era mai mică cu un centimetru şi jumătate decît cea care reprezenta lungimea tălpilor de la ghetele de baschet ale Dorinei. „În sfîrşit ! zisese el, plin tot de sudoare de parcă ar fi trecut printr-o baie de aburi. Nu sînt urmele ei. Nici nu puteau fi urmele ei... Am bănuit-o fără rost, parcă mi-e ruşine că am putut arunca asupra ei, chiar şi pentru cîteva clipe, gîndul vinovăţiei, o acuzare pe care dacă ar şti-o nu mi-ar ierta-o niciodată". Parcă i se luase o grea povară ce-o dusese în spinare pînă atuncea, îşi uşurase sufletul, îi trecuse febra aceea a neliniştei ce-l încercase ceasuri de-a rîndul.

O privea acum cum taie pîinea în felii egale, drepte, să aibă un aspect cît mai frumos, cum îşi muşca buza de jos în efortul ce-l făcea apăsînd cuţitul, părea un copil ce se străduie

din răsputeri să făptuiască lucruri pe care le fac numai cei mari și puternici.

— Dă-mi să tai eu, Dorina, ceru el, dar ea clătină capul în semn că nu vrea și continuă, ca să sfîrșească treaba ea și numai ea.

Alexandru privi în jur, văzu și el copiii la pescuit, le ascultă o clipă larma, apoi zărind lîngă tulpina sălciei o grămadă destul de mărișoară de pietre, zîmbi și zise :

— Ai făcut aprovizionarea cu ghiulele ?

— Da, zise ea, am adunat pietre de pe drum cînd veneam încoace. De data asta vreau să cîștig întrecerea. Știi, m-am gîndit să facem pariu pe trei ciocolate mari, e bine ?

— Mai bine pe-o excursie în străinătate ca la „Loto-pronosport“ ! rîse el și luînd o piatră o azvîrli către ciotul acela de lemn din marginea apei. Ce zici ?

— Vai, Alex, ce bine ar fi să plec undeva cu tine, să merg alături de tine, să te știu al meu... Se va putea întîmpla vreodată lucrul ăsta ?

Se oprise din aranjatul mesei și-l privea întrebător, cu ochii de smarald mari, fără să clipească, de parcă de răspunsul ăsta ar fi atîrnat însăși viața ei.

— Totul, draga mea, se va întîmpla așa cum am gîndit, o asigură el. Cu fiecare zi eu îmi dau seama că-mi lipsești tot mai mult și că nu pot viețui fără tine...

— Știi ce m-a întrebat odată Mirescu în curtea școlii ? zise ea zîmbind. A venit la o oră de dirigenție...

— Ce te-a întrebat ?

— Dacă e adevărat că mă voi mărita cu tine. Zicea că i-a spus Silvia, soția lui, dar cînd l-am luat mai din scurt a mărturisit că e o simplă presupunere a lui și atîta tot...

— O presupunere care poate deveni realitate...

Ea rămase cu furculițele în mînă pentru o clipă, cuprinsă de bucurie, le zvîrli apoi pe fața de masă, se repezi, îl cuprinse cu brațele de după gît și rămase cu capul pe umărul lui, visătoare și liniștită.

— Ce fericită sînt, Alex ! vorbi ea mai mult șoptit, cu un glas care parcă venea de peste apă. Ce fericită ! Vom trăi minunat, eu îți voi fi credincioasă și ascultătoare, voi fi devotată și nu voi ieși din cuvîntul tău, mă crezi că voi fi așa ?

— Sînt convins, Dorina, ferm convins. De altfel, problema căsătoriei noastre m-a preocupat și pe mine în ultimul timp...

Îl privea mută de uimire, în același extaz de la început, cu ochii tot mari, îl asculta și parcă glasul lui suna altfel ca pînă acum, avea ceva grav și înălțător, deosebit de solemn...

— Știi, urmă el, am stat de multe ori de vorbă cu mine însumi, mi-am revăzut tot ce am realizat pînă acuma și m-am gîndit la tot ceea ce am să fac de acum înainte și orice am să întreprind socotesc că nu va avea reușită decît alături de tine...

Ea continua să-l asculte și uimirea de pe chipu-i dispărea ca o umbră, încet cu fiecare clipă. O undă de lumină i se așternea peste ochii mari de smarald, peste fruntea-i netedă și părul negru ca noaptea.

— M-am gîndit să renunț, în ceea ce privește facultatea, la planurile mele de pînă acuma, zise el cu același glas liniștit de la început...

— Cum se poate ? se arătă ea nemulțumită.

— Stai o clipă, o liniști el. Uite, ieri dimineață am vorbit cu Mirescu în mod foarte serios despre situația mea, el e un om minunat, un prieten adevărat și mi-a dat sugestia să mă fac ofițer de grăniceri ca și el. Vreau după aceea să urmez și eu Dreptul la fără frecvență și...

— Și asta înseamnă că poți veni aici la pichetul ăsta ?

— Tot ce se poate, asta și urmăresc. Deocamdată, trebuie să fac școala...

— Și cînd începe școala asta ? se interesă ea grăbită, parcă să-l vadă cu un ceas mai devreme aranjat.

— Peste foarte puțină vreme...

— Și-ți place meseria asta ? vru ea să afle. Te pasionează ?

— Foarte mult. Am îndrăgit grănicieria de cînd sînt militar. Nu știam că-i o armă atît de frumoasă...

— Vai, Alex, cît îmi pare de bine ! zise ea și începu să bată din palme, cuprinsă de-o bucurie fără margini. Avem o căsuță drăguță, aici sînt niște locuri foarte frumoase. În sfîrșit, viața mea va avea un sens... va avea un sens... Parcă văd cum ți se va spune peste cîțiva ani : „Locotenentul de grăniceri, Alexandru Ștefănescu !“ Ba nu, nu așa, ci : „Locotenentul Alexandru Ștefănescu — din grăniceri“ — așa se spune, nu ? Sau simplu : „Locotenentul Alexandru Ștefănescu !“ Așa, nu ? Dom'le locotenent, să trăiți ! zise ea și duse palma la frunte, în semn de salut. La ordinele dumneavoastră ! Vai cît sînt de fericită !... Cît sînt !...

Îl cuprinse de după gît, îl sărută iar pătimaş, îi zburli părul cu mîinile, rîdea şi plîngea în acelaşi timp, nu ştia ce-i cu ea, parcă i se tăiase răsuflarea de emoţie, gîndurile ei negre despre plecarea lui luaseră sfîrşit, totul se va desfăşura de-acum aşa cum visase şi ea, dar nu îndrăznise să-şi dezvăluie acest vis nici măcar propriei ei conştiinţe, îi era teamă că în controversele cu raţiunea, cu realitatea, va ieşi învinsă şi chinul ei se va prelungi la nesfîrşit.

— Voi fi fericită ! Sînt fericită ! aproape că strigă şi parcă voia ca glasul ei să se audă departe peste sat, peste pădure, către zare şi mai departe, să ştie toată lumea, tot ce-i suflare omenească, să afle că iubirea ei s-a ivit tîrzie dar trainică, că nimeni nu i-o poate egala, că nu există pe suprafaţa pămîntului un băiat asemănător lui Alex...

Şi deodată ochii ei începură a lăcrima tare, tot mai tare, prinse apoi a plînge şi lacrimile îi şiroiau pe obraji, nu şi le ştergea, o încercau suspinuri ascunse, reţinute, înăbuşite, buzele îi tremurau uşor şi privirea aruncată undeva peste apă spunea parcă mai mult decît cuvintele :

— Doamne, dumnezeule, mi-am găsit fericirea ! Să n-o pierd... Să n-o pierd...

Alexandru scoase din buzunar batista şi tăcut îi şterse lacrimile. Ea se lăsă cu capul pe pieptul lui şi rămase aşa cîteva clipe, suspinînd uşor, fără să mai scoată un cuvînt, cu privirea rătăcind peste covorul de lucernă, peste apă, peste pădure. El o înţelegea, îi intuia suferinţa şi bucuria şi considera că e bine s-o lase în liniştea ei, învăluită de visurile ei, cu gîndurile ei.

— Ştii, Alex, vorbi ea după un timp, parcă nici nu-mi mai este foame, atît sînt de fericită... Şi cît m-am pregătit pentru ziua asta...

— Lasă, mai stăm puţin şi mîncăm, zise el. Recapătă-ţi calmul, eşti surescitată, eşti răvăşită de gînduri...

— Cum să nu fiu cînd mi-ai dat o veste atît de mare şi de neaşteptată ? mărturisi ea şi cu dosul palmei îşi şterse urmele lacrimilor de pe obraji. Dar ţie poate ţi-e foame, ori ai mîncat acolo ? Să nu fi mîncat, doar aşa ne-a fost vorba...

— Nu, n-am mîncat, o asigură el. De altfel, nici n-am avut timp, cum am primit permisiunea să plec am şi zbughit-o încoace cu o sută pe oră !

Începuse să bată un vînt uşor, călduţ, faţa apei prinse a se încreţi, se formau cerculeţe mici, mari, şi apoi tot mai mari, pînă ce dispăreau în larg topindu-se în cenuşiul undelor. Pe şosea se ridicau norişori de praf, se răsuceau în vîrtejuri ca nişte trîmbe de fum, înapoia salciei lucerna unduia ca talazurile verzi ale mării, iar sus frunzişul ramurilor fremăta aprins şi aprig, sporind răcoarea.

— Cred că are să plouă, zise Alexandru şi ieşind de sub salcie privi cerul. Uite, se adună departe în zare nori negri ca păcura...

— Haide să mîncăm, propuse Dorina şi puse pe farfuriile de material plastic friptura. Uite, te rog serveşte-te. Ai aici furculiţa, cuţitul. Dacă vrei ia ridichi, ceapă verde, sînt de la mine, din grădină. Rîndul trecut n-am vrut să-ţi spun treaba asta... Ştiai că am o grădină cu legume ?

— Serios ? se miră el. Te ocupi cu grădinăritul ?

— De ce nu ? E o treabă care ajută la reconfortare sufletească, muncind de fapt te odihneşti, dar mai ales această reconfortare ţi-o dă satisfacţia ce-o ai cînd vezi cum cresc roşiile, ridichiile, ceapa...

— Te ajută cineva sau lucrezi singură ?

— Cine să mă ajute ? Singură fac toată treaba. Am experienţă de la şcoală. Ştii, fiecare clasă are acolo o grădină proprie şi ne întrecem care să fie mai roditoare...

— Mie mi-ar place să mă ocup de stupi de albine, zise Alexandru, în timp ce deschidea o sticlă de bere şi turna în pahare. Mă pasionează de mult treaba asta, am fost la ţară la un coleg, cînd eram în liceu şi am rămas de-a dreptul fascinat cunoscînd tot procesul de producţie, ca să vorbesc în termeni tehnici, de care sînt capabile micile vieţuitoare...

— Dragă, avem în spatele casei teiul cel mare, poţi amenaja sub el zece-cincisprezece stupi, faci tot ceea ce doreşti, chiar îmi place să te ocupi de treaba asta, eşti în gospodăria ta... Avem acolo zece caişi, patru gutui, cinci meri, doi peri, o întreagă livadă... Ei, dacă trăia tata, el a plantat pomii, îi plăcea lucrul în grădină, în livadă... Apropo, Alex, se opri ea deodată amintindu-şi, s-a auzit în sat că aţi prins pe cel care l-a omorît pe Tegaş, e adevărat ?

— Nu, nu-i adevărat...

— Dar aşa vorbeşte lumea. Silvia mi-a spus că într-o noapte voi grănicerii aţi prins un om...

— E adevărat că l-am prins, dar nu acela l-a omorît pe onte. Cel care a fost prins e nepotul contelui, adică era...
— Cum „adică era" ?
— Nu s-a supus somației unuia dintre ostași și a fost mpușcat mortal. A mai îngînat el cîteva cuvinte, dar și-a lat repede sfîrșitul...
— Și ăsta era nepotul contelui ? Acela care-i trimitea bani le la București ?
— Acela...
— Și de ce vroia să fugă peste graniță ?
— El a declarat că s-a rătăcit, că de fapt vroia să caute asa contelui în marginea satului și fiind noapte a nimerit este cîmp...
— El nu știa că-i murise unchiul, ce mai căuta la el ?
— Nu, nu știa, a fost în închisoare, a suferit o condamnare pentru niște falsuri, mi se pare la biletele de Loto sau șa ceva, nu știu exact și a evadat în timpul procesului. Deci u se pune problema că el ar avea vreun amestec în moartea ontelui. Cînd contele și-a dat duhul, ăsta era sub stare de rest...
Vîntul se înteți și acum șuiera ascuțit prin lucerna moale i deasă ca peria, ramurile salciei se zbăteau legănîndu-se peste ața apei, soarele pierise undeva după norii ce acoperiseră proape jumătate de cer. Se simțea în aer o umezeală și o răoare puțin obișnuite. Undeva, foarte îndepărtat se desluși un ubuit care se stinse cu încetul în ecouri prelungi, pînă pieri u totul.
— În mod sigur are să plouă, zise Dorina în timp ce sorea cîte puțin din paharul cu bere. Dacă începe ploaia ne-a tricat toată plimbarea...
— Ți-e teamă de ploaie ?
— Dacă sînt cu tine, nu mi-e teamă. Numai că ne udă și să răcim...
— De fapt, cred că nici nu va ajunge aici vreun strop le apă, își dădu el cu părerea. Și chiar dacă va ajunge, avem n adăpost foarte bun sub salcia asta. E atît de des frunzișul, ncît pare un cort destul de trainic...
— Nu vrei să terminăm masa și să mergem către sat ? ropuse ea. Stăm în cameră, mai privim la televizor...
— Nu, stăm aici, e atît de plăcut... Un decor natural...

— Ştii, Alex, ce revelaţie am avut cu puţin timp înainte de a veni tu ? întrebă Dorina bînd tot paharul cu bere. Bine că mi-am amintit ! Uite, locul ăsta pe care noi l-am ales pentru întîlnirile noastre aduce aidoma cu scena ce mi-a fost pregătită în vederea debutului cu *Moartea lebedei*. Tot aşa aveam montat acolo o salcie, un lac, undeva se vedea pădurea, zarea de azur...

— Ce spui ? se miră el.

— Pe cuvînt de onoare dacă te mint ! Aşa m-am bucurat cînd mi-am dat seama de lucrul ăsta ! Stăteam, te aşteptam şi aveam senzaţia că sînt pe scenă şi ascult îndrumările maestrei cum să folosesc intrările la primele acorduri ale orchestrei...

— Mi-ai spus odată că sînt romantic, dar tu eşti de trei ori mai romantică, o super-romantică ! rîse el şi ridică paharul în cinstea ei. Sînt fericit că eşti a mea !

Goli paharul pînă la fund, apoi veni lîngă ea şi o cuprinse în braţe. Dorina se împotrivi, căută să scape şi zise :

— Stai să strîngem masa, să facem curat aici şi apoi vom sta liniştiţi pe pled şi vom vorbi, da ?

— Doar vom vorbi ? surîse el enigmatic.

— Bine, mă vei săruta. Dar acuma stai cuminte, da ?

— Da.

— Atunci ajută-mă să sfîrşim treaba mai repede. Uite să ştii că ploaia nu ne va lăsa în pace...

— O vom trata cu indiferenţă, rîse el şi se apucă să strîngă farfuriile, paharele, furculiţele. Indiferenţa noastră are s-o supere şi o să plece îmbufnată, cu norii zburliţi de supărare...

Adună şi cuţitele, restul de pîine, înveli într-o hîrtie de celofan castronul în care fusese salata, puse totul în sacoşă şi acolo dădu peste încă o sticlă de bere. O scoase la iveală şi Dorina îl văzu cum o priveşte în zare, să constate dacă e plină sau numai pe jumătate.

— E plină, Alex, bea-o, îl îndemnă ea, să nu mai cărăm atîta greutate acasă...

— Tu ai băut, mi se pare, numai două pahare şi eu două sticle se apără el, ar trebui să mai bei măcar un pahar...

Vru să-i toarne, dar ea se împotrivi :

— Nu, nu, te rog, nu mai pune că nu beau. Are să mă doară capul. Bea tu, ești bărbat, bărbații beau mai mult ca femeile...

Alexandru duse sticla la gură și într-o clipă o goli.

— Ți-a fost tare sete, așa este? întrebă ea împăturind fața de masă.

— Berea e bună, îmi place, zise el, dar ai dreptate mi-a fost și tare sete...

Se duse apoi, luă o piatră de lîngă tulpina salciei și aruncă cu ea spre ciotul de lemn din apă, fără însă să-l lovească așa cum ar fi dorit. Întărîtat, sub privirile Dorinei, ce zîmbea cu îngăduință, mai luă una, aruncă și cu aceea, dar tot nu nimeri și atunci Dorina începu să rîdă de-a binelea, ceea ce îl înfurie. Mai luă și a treia piatră, zvîrli, dar piatra trecu mult peste bucata de lemn, și plescăi surd ducîndu-se către adînc. Atunci își suflecă mînecile cămășii, luă a patra piatră, dar Dorina îl prinse de mînă și, după ce-l sărută ușor pe frunte, să-l liniștească, zise:

— Dă-mi să arunc eu, poate am noroc...

— Nu, nu ți-o dau! se împotrivi el.

— Alex, te rog...

El îi întinse piatra, și se dădu un pas înapoi s-o privească. Ea își făcu vînt și-o aruncă drept în bucata de lemn care sună sec peste liniștea apei.

— Uraaa! strigă și, întorcîndu-se către el, începu să bată din palme. Am cîștigat din prima lovitură! Am cîștigat. Am cîștigat!

— Bravo, vino să te felicit! zise el și ocolind pledul, să nu-l calce, se duse și o luă în brațe. O strînse tare la pieptu-i aproape zdrobindu-i umerii și începu s-o sărute pe gît, pe păr, pe frunte, minute în șir, fără să se oprească. Îi căuta gura, dar ea și-o ferea, îi săruta atunci ochii, și iar gîtul, și fruntea, și părul, umerii dezgoliți, ca și brațele, și mîinile ce căutau să se apere, apoi din nou fruntea, obrajii pînă ce-i prinse gura și-i mușcă buzele tare pînă la sînge, zdrobindu-i-le, gata parcă să-i ia răsuflarea. Ea se zbătea să scape, dar el o ținea strîns în brațe, nu-i îngăduia nici o mișcare, nici o împotrivire, n-o lăsa să spună un cuvînt...

— Stai, stai nebunule, zău, uite, am amețit. Ascultă-mă...

El nu auzea, nu vroia să audă nimic, îi frînse mijlocul, ea scoase un geamăt surd și se prăbuși o dată cu el pe pledul aruncat peste covorul moale de lucernă, sub ramurile ocrotitoare ale salciei ce-i acoperea ca o perdea. Buzele lui tot mai înfierbîntate îi căutau acum umerii, sînii, fruntea și părul, apoi iar umerii...

— Nu, Alex, nu ! spuse ea. Te implor, nu ! Hai mai bine acasă... Aici nu e bine... Ne vede cineva...

Dar glasul i se frînse o dată cu tunetul care sparse pe neașteptate tăriile cerului și se prăvăli din înalt, parcă să despice pămîntul în două. Urmă un alt tunet mai puternic ca cel dintîi, cerul era acuma negru ca păcura, fulgere sclipitoare șerpuiau ascuțit de la un capăt la altul, vîntul se întețise, frunzele salciei se zbăteau foșnind sec și ramurile se clătinau atît de tare încît atingeau cu vîrfurile lor apa lacului. Copiii fugiseră înspre sat, pe șosea nu se vedea țipenie de om, se întunecase într-atît de mult, de parcă dintr-o clipă într-alta avea să coboare noaptea. Suflul rece al furtunii se apropia, o boare umedă trecea peste cîmpul lucernei ce unduia ca talazurile unei ape.

O suliță de lumină țîșni deodată în înalt, iar în clipa următoare răsună o bubuitură năprasnică de parcă te-ai fi așteptat ca îndată să cadă de sus bucăți de cer aprins ca de smoală. Dorina tresări și, de frică, se făcu parcă mai mică sub pieptul lui Alexandru.

— Vine furtuna, Alex, tu nu auzi ? zise ea. Ți-am spus, hai mai bine acasă... Aici o să ne prindă ploaia.

El îi acoperi însă gura, mușcîndu-i poate pentru a suta oară buzele, pieptul îi apăsă sînii parcă să-i zdrobească și o mînă îi simți pielea catifelată a pulpei dezgolite.

— Alex, șopti ea într-un tîrziu printre buze, ce-ai făcut, Alex ?

— Taci... taci... taci...

— Ești al meu... numai al meu...

— Numai al tău...

Căzură primii stropi de ploaie mari, grei, plescăind fața lacului, apoi se dezlănțui furtuna în rafale repezi, piezișe, făcînd pădurea să hăuie prelung în depărtare sub tunetele ce se prăvăleau unul după altul din înaltul întunecat și rece.

15

Locotenentul Mirescu raportase superiorilor săi despre prinderea acelui individ în zona de frontieră care, nesupunîndu-se la somaţia grănicerului, fusese împuşcat mortal. Venise imediat de la unitate o maşină cu maiorul Bota, însoţit de un căpitan, un procuror şi un medic şi la cîteva minute o altă maşină cu doi ofiţeri de miliţie. Se făcuse cuvenita autopsie a cadavrului şi se constatase moartea prin împuşcare, glonţul lovind aorta, decesul producîndu-se în mai puţin de cincisprezece minute după o puternică hemoragie ce nu putuse fi oprită în nici un fel, cu toată strădania locotenentului Mirescu.

Cel ucis se dovedise a fi într-adevăr Raul Drăgan, nepotul contelui Tegaş, evadat de sub escortă, în timp ce pleca de la procesul în care fusese condamnat pentru falsul unor bilete de loz în plic. Nu se putuse însă stabili dacă înainte de a ajunge în zona de frontieră în bătaia puştii lui Tandin trecuse sau nu pe la coliba contelui şi nici dacă venirea lui aci era în legătură cu moartea lui Tegaş sau intenţiona într-adevăr să treacă graniţa, ca să scape de pedeapsa ce i se dăduse. În afară de cei doi copii (unul dintre ei, Nică, îi anunţase chiar pe grăniceri) nimeni din sat nu-l mai văzuse şi nu mai stătuse de vorbă cu el. Rămînea presupunerea fermă că, petrecîndu-şi multă vreme copilăria şi tinereţea în satul de frontieră, s-a gîndit că-i sînt foarte familiare locurile din preajma graniţei şi poate trece cu mai multă uşurinţă hotarul pe aci decît prin altă parte. Apoi dacă se întîmpla să fie prins avea şi-un alibi, venise doar să-şi vadă unchiul, nu era chiar un străin pentru sat şi orice om nu putea fi condamnat pentru că din cînd în cînd se întoarce în locurile de care-l leagă amintirile adolescenţei.

Un singur lucru nu putuseră stabili cei ce făcuseră cercetările : ce însemnau ultimele cuvinte ale muribundului „averea mea... nevastă-mea... Cina cea de taină... Tina".

Se telefonase la Bucureşti şi, după două zile, venise răspunsul referitor la familia lui. Raul Drăgan era căsătorit cu o anume Iustina, funcţionară, ce nu se afla în Capitală. Plecase

prin O.N.T. într-o excursie în străinătate pe ruta Budapesta, Praga, Berlin, Varşovia, Liov, Odesa, Chişinău, Bucureşti. Serviciul de trasee internaţionale al O.N.T.-ului confirmase eliberarea paşaportului şi plecarea femeii împreună cu un grup de turişti cu autocarul. În timp ce soţul ei era arestat, ea înaintase cerere de divorţ, nevoind să mai fie căsătorită cu un om care o dezonorase prin infracţiunea aceea condamnată penal. Deci, în mod sigur, Tina nu putea fi altcineva decît Iustina, nevastă-sa, căreia în clipele de pe urmă i-a strigat numele şi care se mai constatase că nu era alta decît cea gonită de Tegaş din castelul lui cu peste douăzeci de ani în urmă, deoarece o prinsese făcînd dragoste cu Raul. Cît despre cuvintele în care muribundul vorbea de „avere", pesemne că la mijloc era vorba de casa din Bucureşti ce avea să i se ia în urma sentinţei de condamnare, avere cu care trebuiau despăgubite fraudele comise prin falsul biletelor la loz în plic. Mai rămînea însă dezlegarea misterului ce-l presupuneau cuvintele. „Cina cea de taină". De bună seamă, la mijloc era vorba de cunoscutul episod din Biblie prin care ni se înfăţişează masa lui Isus împreună cu cei doisprezece apostoli ai săi, apostoli printre care se găsea şi Iuda, perfidul, ce avea să-l vîndă stăpînirii. Scena mesei, cu cei doisprezece apostoli rînduiţi în dreapta şi în stînga lui Isus, a constituit subiectul a numeroase opere celebre semnate de tot atît de celebri pictori ai lumii Renaşterii. Să fi posedat Raul Drăgan un asemenea tablou celebru, bineînţeles sustras de undeva, dintr-o galerie de artă ? Vroia să treacă fraudulos frontiera, avînd poate înţelegere cu cineva de dincolo care să-i înmîneze un asemenea tablou ? Plecase, poate, nevastă-sa să ducă în străinătate o asemenea operă de artă de celebritate mondială ? Cum, în ce fel trebuie înţeleasă acea expresie „Cina cea de taină" ? Care era misterul ce-o învăluia şi în jurul căruia erau aţintite acum toate cercetările ? Nu cumva contele Tegaş avea şi el vreo legătură cu un asemenea tablou valoros ? Sau poate că era numai o parolă, o simplă parolă cu care Raul Drăgan intenţiona să-şi croiască drum liber dincolo, în străinătate, în relaţiile pe care le-o fi stabilind în cine ştie ce împrejurări, relaţii în care misterioasele cuvinte biblice constituiau doar confirmarea identităţii sale ?

În inventarul lucrurilor din coliba contelui nu se afla trecut un asemenea tablou sau icoană și nici printre hîrtiile lui nu se dovedise vreo indicație în acest sens. Rămînea numai să se cerceteze apartamentul în care locuise Raul Drăgan la București, lucru ce avea să se efectueze la înapoierea soției acestuia din străinătate, acolo totul fiind încuiat.

Aci, în sat, anchetatorii practic nu mai aveau ce face. S-a autorizat înmormîntarea infractorului Raul Drăgan, iar plutonierul Patriche a primit în continuare sarcina să se ocupe de cercetările în legătură cu moartea contelui. Poate avea să mai iasă la iveală un indiciu, să se mai descopere un martor, se mai auzea o vorbă aici, alta dincolo care ar fi putut arunca o lumină cît de mică asupra misterioasei sinucideri a contelui Tegaș. Cît despre Ilie Ciocîrlan, încă arestat la postul de miliție, acesta o ținea una și bună că într-adevăr a primit niște bani și cureaua de piele galbenă de la băietanul acela cu pălăria trasă adînc pe ochi, căruia i-a dat cheia bisericii, dar n-avea nici o înțelegere cu el și nimeni nu putea dovedi că străinul ar fi venit în sat în noaptea aceea ca să-l omoare pe conte. Ce avea cu el ? Ce rău îi făcuse ? Vroise băietanul să ia ceva de la el și Tegaș se împotrivise ? Cel mult putea să-l sugrume, dar în nici un caz contele nu se spînzurase singur, numai după porunca acelui băietan... Vroise să fure ceva din biserică ? Acolo toate erau la locul lor, nu lipsea nici măcar un muc de lumînare...

Părea că lucrurile se liniștiseră, dar iată că într-o dimineață bătrînul Trocan, fostul toboșar al satului, a venit cu noaptea în cap la postul de miliție, a urcat cu greutate cele cîteva trepte de piatră de la intrare și a bătut la ușa pe care scria cu litere de-o șchioapă pe un carton „Comandant". A apăsat apoi pe clanță și a intrat în odaia cu miros de var și gazolină, pe pereții căreia proaspăt spoiți se vedeau cîteva tablouri, o hartă a țării și cîteva poze tăiate din reviste ce înfățișau milițieni la instrucție, în serviciul de circulație, la descoperirea unor urme de infractori și altele.

La masa lui, în fața unui dulap de fier cu ușile date în lături și în care se vedeau pe rafturi mulțime de dosare, se afla plutonierul Patriche. Era cu capul descoperit, descheiat la veston și scria ceva de zor pe o coală mare de hîrtie.

— Ei, ce vînt te aduce pe la mine, moș Trocane ? înălță el privirea, zărindu-l pe bătrînul toboșar stînd lîngă ușă cu

pălăria în mînă. Stai, ia loc pe scaunul ăsta c-ai fi ostenit. Umbli, mă, nea Trocane, cît îi satul de mare de parcă ai fi un flăcău, mama mă-sii de treabă ! Sau ai fost la vreo muiere prin părţile astea şi acuma îţi trecu prin cap să-mi faci o vizită ? rîse Patriche dezvelindu-şi cei doi dinţi de aur. Ei, ia să te aud !

Dar bătrînul care surzise de vreo cîţiva ani stătea mai departe în picioare, fără să se clintească şi-l privea pe plutonier cu ochii mari fără să înţeleagă ce vrea să spună.

— Te uiţi la mine, bre, nea Trocane, de parcă am căzut acum din lună ! zise Patriche şi lăsă tocul jos. Te-am întrebat cu ce-ţi pot fi de folos ?

Bătrînul se dădu mai aproape de masă şi întinse urechea, în semn de ascultare, în timp ce-şi molfăia gingiile uscate, de parcă ar fi mestecat ceva în gură. Era netuns de multă vreme şi părul alb, mult rărit, îi cădea în plete pe ceafă şi peste urechi, iar barba cu ţepi albi ca şi ochii mici, albaştri, apoşi, îi dădeau o înfăţişare de mucenic.

Patriche, văzînd că n-o scoate la capăt în nici un fel, se ridică, ocoli masa şi venind lîngă bătrîn strigă cît putu de tare la urechea lui :

— De ce-ai venit ? te-am întrebat. Ce necaz ai ? Ai auzit iar cîinii ăia lătrînd sau cum şuieră sergenţii din ţignale ? Că aşa spune Maria lui Vizante, că dumneata auzi mereu cum fluieră nişte vardişti din ăia vechi din ţignale...

— Nu, nu mai aud de mult, domnule ofiţeriu...

— Nu sînt ofiţer, moş Trocane, unde vezi dumneata galoane de ofiţer ?

Bătrînul întinse iar urechea.

— Galoane, zic, unde vezi ? strigă Patriche să-şi spargă plămînii.

— Oale ? Ce oale ?

— Galoane, bre, grade, uite ici pe umeri, zise tot mai tare Patriche şi prinse unul din epoleţi arătîndu-i-l, unde vezi din alea de ofiţer ? Eu sînt plutonier, nici asta n-ai aflat ce sînt, de cînd mă aflu în satul ăsta ?

— Da, da..., aprobă bătrînul scărpinîndu-se în barbă, de parcă ar fi înţeles ce-i spusese Patriche şi era de acord cu el. Eu am venit să vă spun că l-am văzut azi noapte pe domnul nostru Isus Cristos !

Patriche se dădu un pas înapoi și holbă niște ochi la bătrîn cît cepele. Să se fi scrîntit toboșarul la cap încît să-i ia mintea razna ? Surd știa că era, dar de țicnit cînd s-o fi țicnit oare ?

— Ce spui, moș Trocane, că ai văzut ? țipă el la urechea bătrînului. Pe domnul nostru Isus Cristos ? Ce făcea, bre, venise în control la biserica contelui ?

— Da, da, la biserică...

— Ei, uite că fiul Domnului mai lipsea din satul nostru !

Zicînd acestea, Patriche îl lăsă pe bătrîn, se duse la fereastră și privi o clipă pe uliță, socotind că n-are nici un rost să mai continue conversația cu el, întrucît era limpede că moș Trocan la anii aceștia putea născoci orice, luînd visele drept lucruri adevărate. Dar, după o clipă, dîndu-și seama că la mijloc poate fi totuși vorba de ceva care să-l ajute în lămurirea unor lucruri legate de moartea contelui, se întoarse, îl prinse pe bătrîn de umeri și-l așeză ușurel pe scaun, după care îi strigă iar la ureche să povestească în ce fel îl văzuse pe Isus Cristos...

— Veneam, domnule ofițeriu, de la noru-mea din satul ăilălalt, Coșara, începu el cu glasul tărăgănat, răgușit, tușind mereu în pumn, veneam pe jos, era așa cam trecut de jumătatea nopții, și am coborît dealu' încet-încet în toiag, că de, am trecute de optzeci de ani, și cum veneam pe poteca de lîngă biserică, am văzut la geamurile sfîntului lăcaș pîlpîind niște luminițe, așa de parcă ardea sticla, și atunci m-am oprit în loc, m-am pus în genunchi și am prins a mă închina, și nu crezi că într-una din ferești am văzut atunci chipu' Domnului ? Da, da, l-am văzut, uite așa cum te văd pe dumneata... Parcă era zugrăvit pe sticlă, cu păru' lung, cu cămașa albă și avea și coroana de spini pe frunte... Da, da avea și coroana de spini pe frunte...

Patriche începu să zîmbească, și-și zise că degeaba caută el să-l socotească pe bătrîn întreg la minte, tot așa e cum l-a bănuit, a început să aibă vedenii, încît dacă umple satul cu veștile lui și mai găsește și doi-trei proști să-l creadă ajunge celebru ca Petrache Lupu de la Maglavit care, pe vremuri, a reușit să încredințeze mulțime de naivi din țară, pînă și pe unii doritori de senzații din Europa, că l-a văzut pe Dumnezeu care i-a redat graiul și a poruncit să fie al doilea mîntuitor al omenirii. Cum să-l vadă moș Trocan pe Isus Cristos în fe-

reastra bisericii ? De unde pînă unde luminile acelea ? Desigur, astea sînt simple născociri, bătrînul şi aşa nu mai vede nici la doi paşi, a visat sau i s-a năzărit şi a rămas cu imaginea asta în cap pe care vrea s-o facă cunoscută şi altora.

— ...şi cum am venit în sat şi am spus la lume, urmă bătrînul scărpinîndu-se iar în barbă, unii m-au crezut, alţii ba, fiecare cum li-e voia şi credinţa da' Maria lu' Vizante, aia făr' de ureche, a început să mă ocărască şi să mă facă ca pe o albie de porci, că cică am bolînzît şi să mă duc la balamuc, că de ce mint şi caut să spurc cu năroziile mele casa Domnului ? Apoi am luat toiagul şi l-am zvîrlit după ea, da' ea mi-a zîs că o să mă opărească cu apă fiartă dacă mai trec prin dreptul ogrăzii ei, că cică am făcut-o parşivă, dar eu n-am grăit vorba asta, că nu mi-e aminte de ea şi nici la ştiinţă nu mă pricep... Aşa că, domnule ofiţeriu, am venit să lăcram pe Maria lu' Vizante care-şi bate joc de bătrîneţele mele, şi-i slobodă la gură, şi mă pîndeşte cu oala cu apă fiartă...

— Bine, moş Trocane, lasă, fii fără grijă, am să vorbesc eu cu ea, îl asigură Patriche pe bătrîn şi-i întinse mîna, semn că i-a dat ascultare şi acuma poate să plece. Dacă nu se cuminţeşte, la judecată cu ea !

— Aşa, aşa, puneţi-o la plată, întări moş Trocan. Să dea amendă nepricopsita de ea !

— Unde dai şi unde crapă ! zîmbi Patriche şi-l ajută pe bătrîn să se ridice de pe scaun.

— Da, da, cu apă, zise moş Trocan. Cu apă fiartă, n-ar mai răbda-o pămîntul s-o rabde !

— Bine moş Trocane, umblă sănătos, ţi-am spus, n-avea grijă, îl mai asigură o dată Patriche şi-l conduse pînă la uşă, ba îl ajută să coboare şi treptele de piatră ale clădirii, ca să ajungă cu bine în uliţă. Apoi zărind un copil ce încerca să înalţe un zmeu, îl chemă şi-l rugă să ducă de mînă pe bătrîn pînă acasă, că-i slăbit de puteri şi nici nu prea vedea bine.

Plutonierul Patriche n-ar mai fi dat importanţă celor relatate de moş Trocan, dar a doua zi dimineaţă, sergentul major Tănase, ajutorul lui, se prezentă în cancelarie şi-i raportă că nevasta factorului i-a spus că în noaptea aceea şi ea a văzut pîlpîind cîteva clipe două geamuri ale bisericii. Era aşa de parcă cineva ar fi trecut cu o palmă de lumină peste ele şi pe urmă nu s-a mai văzut nimic. Se ducea femeia spre Coşara,

că-i născuse o cumnată, şi ca să scurteze drumul a apucat pe poteca de lîngă biserică.

— Măi, Tănase, ăştia din sat au început să aibă vedenii mă, sau îşi bat joc de noi ?

Sergentul major nu zise nimic şi înălţă numai din umeri, în semn că nici el nu ştie ce să creadă. El personal n-a văzut aşa ceva, a raportat numai cele auzite de la nevasta factorului...

— Asta e o femeie de treabă, cu scaun la cap, vorbi gînditor Patriche, dar dacă ea a văzut cu ochii ei lumina aceea pe geamurile bisericii, înseamnă că ceva tot trebuie să fie în realitate...

Zicînd acestea, Patriche rămase pe gînduri şi începu să bată darabana cu degetele pe tăblia mesei privind parcă absent pe fereastră, afară în uliţă. Într-un tîrziu, luînd o hotărîre, zise :

— Măi, tovarăşe Tănase, n-ai vrea să faci o pîndă la noapte, acolo în preajma bisericii ? Hai, ce zici ?

— Cum ordonaţi dumneavoastră, tovarăşe plutonier ! zise Tănase luînd poziţia de drepţi. Am să fac o pîndă în jurul bisericii...

— Să vedem, poate e cineva care are interes să-şi bată joc de oameni, că la mijloc nu poate fi decît o bătaie de joc. Noi sîntem marxişti, măi, tovarăşe Tănase, putem noi să credem în bazaconiile alea ?

— Nu putem, tovarăşe plutonier. Am citit şi-o broşură cu chestiile astea...

— Păi, vezi ? Pregătirea politică o ai, acum fii numai cu ochii în patru. Te îmbraci ţivil şi-ţi faci meseria...

— Cîte ore fac pînda, tovarăşe plutonier ? întrebă Tănase care nu se clintea din poziţia de drepţi.

— Stai şi tu acolo pînă ce vezi că apare Isus Cristos sau luminile alea...

— Isus Cristos, vă raportez nu poate fi, tovarăşe plutonier, interveni sigur pe el Tănase. Am citit în broşura aceea că...

— Lasă, măi, broşura acum, îi tăie vorba Patriche. Tu holbezi ochii acolo, la geamuri şi-mi faci un raport amănunţit cu tot ce-ai văzut. Ce, crezi oare că eu dac-am zis de Isus Cristos, gata, sînt de acord cu moş tăgîrţă ăla de toboşar ? Noi presupunem că ar fi careva care aduce cu Isus Cristos, ei, să vedem cine-i ăla, dacă e bineînţeles. Nevasta factorului n-a văzut decît lumini, aşa că chipul lui Isus ar putea fi numai o vedenie a toboşarului...

— Am înţeles, tovarăşe plutonier. Voi fi atent şi la Isus Cristos şi la lumini !

— Ţivil, măi, ne-am înţeles ?

— Aşa cum aţi ordonat dumneavoastră !

— Ei să te văd ce-ţi poate pielea...

În dimineaţa zilei următoare, sergentul major Tănase intră în cancelarie, luă poziţia de drepţi şi raportă :

— Tovarăşe plutonier, am executat ordinul dumneavoastră. Am stat în pîndă la biserică...

— Ei şi ? fu curios să afle Patriche, şi, ridicîndu-se de la masă, vîrî mîinile în buzunare şi veni în faţa lui Tănase, privindu-l drept în ochi. Ia spune...

— Vă raportez, n-a apărut Isus Cristos şi nici un fel de lumină...

— Cît timp ai stat în pîndă ?

— Aproape patru ore, tovarăşe plutonier

— Cu ochii numai pe geamuri ?

— Pe geamuri.

— Şi... nimic ?

— Nimic.

Patriche, tot cu mîinile vîrîte adînc în buzunarele pantalonilor, începu să se plimbe gînditor prin cameră, apoi stătu cîteva clipe la fereastră, după care se întoarse şi zise :

— Ia dă-i în mă-sa, mă, de aiuriţi, uite cum ne pierdem vremea de pomana dracului, în loc să ne vedem de treburi mai importante...

— Cum ordonaţi dumneavoastră, tovarăşe plutonier, vorbi respectuos Tănase din poziţia de drepţi.

— Ce dracu să mai ordon, nu mai ordon nimic ! răspunse supărat Patriche şi se aşeză pe scaunul dinapoia mesei. Ştii că e o vorbă de-a noastră : dacă te iei după muşte, ajungi la balegă. Gata, concluzionă el, considerăm afacerea încheiată şi să trecem la alte chestiuni. Îi mai iei o declaraţie lui Ciocîrlan ăsta şi-i încheiem dosarul, îl trimitem sub stare de arest la oraş, n-o să-l ţinem aici cît lumea şi pămîntul. Aşa s-a ordonat...

— Am înţeles, tovarăşe plutonier, îi mai iau o declaraţie şi-i închei dosarul. Cînd îl înaintăm ?

— Mîine.

— Am înţeles, mîine... Cine-l escortează ?

— Păi din noi doi cîţi sîntem aicea la postul ăsta, cine crezi că l-ar putea escorta, hai ? Popa Gherasim ?

— Nu, dar...

— Ce „dar"... Îl escortezi tu, n-o să-l duc eu legat de la spate ditamai comandantul postului, nu ?

— Am înţeles, tovarăşe plutonier.

— Păi vezi ? De ce nu gîndeşti politic, măi, tovarăşe Tănase, hai ?

Obrajii sergentului major, albi ca de fată, se împurpuraseră, o sudoare rece îi îmbrobonise fruntea. Era aspru plutonierul Patriche, îl ştia, era şi cam repezit, dar om drept ca el nu mai aflase pe la celelalte posturi de miliţie pe unde făcuse serviciul pînă acuma, cel puţin aşa i se părea lui.

— Gata, executarea !...

— Am înţeles, executarea...

Zicînd acestea, Tănase ieşi din cancelarie după ce salută regulamentar şi se duse în camera unde îşi avea masa lui de lucru.

În acest timp, la pichetul de grăniceri, în cancelarie, locotenentul Mirescu aflase de la ostaşii ce avuseseră în serviciul lor drum prin preajma bisericii cam aceleaşi lucruri referitoare la geamurile sfîntului lăcaş ce parcă se aprindeau noaptea numai pentru cîteva clipe şi apoi lumina aceea dispărea ca şi cînd n-ar fi fost.

În faţa biroului, în picioare, se afla soldatul Iuliu Covaci care, în zori, venise din patrulare de pe itinerarul ce i se ordonase. Dormise cîteva ceasuri şi, cînd se sculase, comandantul îl chemase la el să-i raporteze în amănunt tot ceea ce văzuse. Biserica era în zona de frontieră şi orice lucru suspect îi interesa pe grăniceri în mod deosebit.

— Covaci, începu Mirescu, de dimineaţă cum am venit mi-a raportat caporalul Ştefănescu că azi-noapte, trecînd pe itinerarul ce l-ai avut stabilit, ai văzut o lumină în geamul bisericii. Este adevărat sau nu ?

— Adevărat, tovarăş locotinent, foarte adevărat, eu nu minţăsc...

— Ei, spune-mi mai pe larg tot ce-ai văzut, ca să-mi dau seama cam despre ce poate fi vorba. Stai în repaos...

Iuliu Covaci începu să-şi frămînte mîinile şi faţa lui prelungă, osoasă, cu pometii obrajilor foarte proeminenţi, prinse a se roşi niţel. Părea un şcolar scos la tablă în faţa profesorului care stă şi se gîndeşte cum să înceapă mai bine expune-

rea lecției ca să nu greșească. Mărul lui Adam cînd urca, cînd cobora pe gîtul slab și lung, iar ochii priveau undeva un punct pe înălțimea tavanului.

— Ei, Covaci, te ascult...

— Tovarăș locotinent, raportez, începu el cu vorba lui moale, tărăgănată, încît aveai impresia că-i este greu să scoată cuvintele din gură. Eü raportez că noaptea ce-o trecut, eu veneam pe itinerar către pichet, și cum veneam pe itinerar am ajuns, noa, la bisearică și acolo la bisearică m-am uitat cătră ea, ca să văd ce și cum îi bisearica, dară minten cîțiva pași mai la vale am văz't un bătrîn ce ședea, noa, în jenunchi, privea către bisearică și-și făcea cruci cu mîna pe piept, apăi noa, m-am uitat să văd carele cumva îi nebun, noa, de stă acolo noaptea în jenunchi și se roagă, uitîndu-să numa cătră bisearică și cînd am trecut pe lîngă el, apăi noa, m-am uitat și eu cătră bisearică într-acolo unde vedea el și așa am văz't jeamurile cu un pic de lumină, noa, doară nu era aprinsă, numai o țîr de lumină, și atuncea mi-am văz't de drum, dar mai încolo minten m-am oprit și am stat o țîr la pîndă, să văd numa ce face bătrînul ăla și l-am văz't că s-o ridicat și o vinit și el la vale și cînd o vinit la vale numa ce l-am oprit și l-am întrebat că ce-o văz't acolo unde se închina și mi-o spus, noa, că l-o văz't pe Isus Cristos... Asta e...

— Cum l-a văzut pe Isus Cristos ? prinse a zîmbi Mirescu. Așa a spus, că l-a văzut pe Isus Cristos ?

— Apăi, doară că tocmai așa o spus, întări Iuliu Covaci. Eu nu vă mințăsc.

— Dar cine era bătrînul acela, ai aflat ?

— Apăi, cum nu, am aflat, că eu am mers cu el o țîr pe poteca aceea, el numai s-o întîlnit cu un om și i-o spus de ce-o văz't la bisearică și omul acela mi-o zîs, făcînd un semn cu mîna la cap, că să nu pun sama pe mintea bătrînului că-i smucit o țîr la glagorie...

— N-a fost cumva moș Trocan, toboșarul satului, adică fostul toboșar ?

— Că chiar așa o spus, că-i ăl de-o bătut aldat' toba, noa, el o fost...

Mirescu rămase cîteva clipe pe gînduri, după care spuse :

— Bine Covaci, poți pleca. Mai ai ceva de raportat ?

— Nu, tovarăș locotinent.

— Poți pleca.

— Să trăiţi.

Cum ieşi soldatul din cameră, Mirescu ceru telefonistului Bădoiu să-i facă imediat legătura cu şeful postului de miliţie. Patriche tocmai vroia să iasă pe uşă, îl aştepta gabrioleta afară, se ducea pînă în satul vecin. Auzind telefonul zbîrnîind, se-ntoarse, ridică receptorul şi recunoscu vocea locotenentului Mirescu.

— Să trăiţi, ordonaţi, vă ascult, tovarăşe locotenent.

Mirescu îi povesti tot ce aflase de la grănicerul întors în noaptea aceea din misiune şi-i ceru să-l cheme pe bătrînul Trocan, că despre el era vorba, şi să-l întrebe ce şi cum stau lucrurile. Poate e ceva în legătură cu moartea contelui...

— Cînd l-a văzut grănicerul pe bătrîn, rugîndu-se acolo pe cărare, tovarăşe locotenent ? întrebă curios Patriche.

— Azi-noapte.

— Uite al dracului dom'le ! se miră Patriche. Înseamnă că noapte de noapte ăsta a început rugăciunile la geamurile bisericii...

— Nu ştiu, nu înţeleg ce vrei să spui, zise Mirescu, ce-i cu bătrînul ăsta ?

— Tovarăşe locotenent, moş Trocan a venit la mine acum trei zile, într-o dimineaţă şi mi-a spus că l-a văzut în noaptea ce abia se sfîrşise pe Isus Cristos în geamul luminat al bisericii, că le-a dat de veste şi cîtorva din sat despre treaba asta şi că una, Maria lui Vizante, l-a făcut de două parale că om bătrîn ce se află umblă cu minciuni să-i îmbrobodească pe cei proşti. El a venit s-o reclame pe femeia asta că l-a ameninţat că-l opăreşte cu apă fiartă...

— Cînd spui dumneata că s-a întîmplat toată treaba asta ?

— Acum trei dimineţi.

— Mie grănicerul mi-a raportat că l-a văzut azi-noapte.

— Da, întări plutonierul Patriche, înseamnă că acum trei nopţi l-a văzut cum spune el pe Isus Cristos în geamurile alea luminate şi bătrînul se duce mereu să se roage acolo. Ăsta-i un fel de Petrache Lupu...

— O fi fost şi alaltăieri noapte.

— Nu, alaltăieri noapte n-a fost, zise Patriche. A venit o femeie, nevasta factorului să ne spună şi ea de luminile acelea şi l-am trimis la pîndă pe sergentul major Tănase, ajutorul meu, să vadă ce şi cum stă chestiunea...

— Şi ?

— N-a văzut nimic, nici o lumină, nici o vedenie şi chiar că nu era nimeni nici prin preajma bisericii...

—Dar nu te-ai interesat dumneata zise Mirescu, de ce n-a mai fost bătrînul şi ieri noapte acolo ?

— A fost bolnav, şi acuma abia îşi trage răsuflarea. Cred că azi-noapte a fost ultimul lui drum în faţa bisericii. M-am întîlnit cu noru-sa, se ducea la popa Gherasim, o trimisese bătrînul să-l cheme să-i facă o slujbă...

— Uite ce-i, tovarăşe plutonier, căută să încheie discuţia locotenentul Mirescu. Noi o să luăm măsuri serioase pentru supravegherea bisericii, poate se ascunde cineva care vrea să treacă graniţa, poate e în legătură cu moartea contelui, nu ştim, facem numai presupuneri, dar vom căuta să constatăm dacă e ceva suspect în legătură cu ea. Te rog şi pe dumneata, întăreşte munca de informare în sat şi ţine-mă la curent cu tot ce afli. N-aş vrea să avem surprize. S-au întîmplat atîtea lucruri şi tebuie neapărat să dăm de capătul unui fir ca să se lămurească povestea asta.

— Am înţeles, tovarăşe locotenent.

— Mulţumesc şi la revedere !

— Să trăiţi !

16

Chiar în ziua aceea, după ce a luat masa, locotenentul Mirescu s-a dus şi a făcut o vizită preotului Gherasim, acasă la el. Era cam pe la ceasurile patru după prînz, se lăsase o zăpuşeală încît căldura te muia din picioare nu alta, aerul era greu, încins, sufocant şi cîinii stăteau tolăniţi în umbra gardurilor, cu limbile scoase, răsuflînd din greu, moleşiţi, le era şi lehamite să mai latre pe cineva.

Preotul avea o casă destul de frumuşică, încăpătoare, cu patru camere şi în faţă cu o verandă în jurul căreia se ridicau pe aţe zorele alături de „regina nopţii". Deschizînd poarta, ca să ajungi la treptele verandei, treceai mai întîi prin livadă cu pomi fructiferi, mai precis pe sub o arcadă de viţă de vie, un

tunel umbros şi răcoros, foarte bine venit, acum în zilele cu arşiţă. Preoteasa murise în urmă cu cîţiva ani la spital în urma unei operaţii de ulcer (se internase în ultima clipă, cînd nu se mai putea face nimic) şi preotul se gospodărea acuma singur. Din cînd în cînd îl mai ajuta o bătrînă din sat, iar înainte de a fi arestat, Ilie Ciocîrlan mai spărgea un lemn sau dregea un gard, săpa via sau curăţa livada, cînd avea vreme şi nu era ocupat cu orînduiala în biserică.

Cînd Mirescu intră în curte, preotul Gherasim, slab şi înalt, cu faţa suptă, barbă mare, albă şi ochi albaştri, numai într-o cămaşă şi pantaloni de doc, cenuşii, se întorcea în clipa aceea de la stupii de albine ce-i avea în spatele casei, în mînă cu nişte rame de faguri şi un lighean smălţuit.

— Bucuroşi de oaspeţi ? întrebă Mirescu de departe, venind pe sub bolta umbroasă a viţei de vie.

— Bucuroşi, bucuroşi, mai ales cînd oaspeţii ne vin aşa rar în vizită ! zise preotul şi lăsînd pe pălimarul verandei ramele şi ligheanul, îşi şterse repede palmele de pantaloni şi veni în întîmpinarea ofiţerului. Poftiţi !

Mirescu dădu mîna cu preotul şi cu batista începu să-şi şteargă fruntea de sudoare.

— Cald părinte, foarte cald, zise el luîndu-şi cascheta de pe cap.

— Şi dumneavoastră umblaţi aşa încheiaţi la nasturi, în tunică, în cizme...

— Datoria părinte, ce să-i faci ? zise Mirescu deschizînd larg braţele. Totdeauna militarul a trebuit să fie exemplu de ordine chiar şi-n îmbrăcăminte...

— Asta aşa este. Dar luaţi, vă rog, loc... Paraschivo ! se întoarse preotul şi strigă către odăile răcoroase, adă te rog repede două scaune la masa asta.

În faţa verandei, sub viţa de vie, la umbră, era o masă pătrată acoperită cu tablă zincată.

— Masa o ţin tot timpul afară, poate să plouă pe ea cît o vrea, e acoperită cu tablă, dar scaunele le ţin înăuntru, se strică de apă, se scuză preotul şi se duse în întîmpinarea unei bătrîne cocîrjate care tocmai se opintea încercînd să treacă pragul uşii de la verandă, în braţe cu două scaune. Stai, Paraschivo, stai femeia lui Dumnezeu să te ajut şi eu... Adă şi o faţă de masă şi după aia repejor în pivniţă după o ulcică de vin...

— Părinte, mulţumesc, nu beau, se scuză Mirescu.

— N-ați stat oare la masă ? se întoarse părintele către ofițer. Luăm și o gustărică, să meargă vinul...

— Chiar de la masă vin, răspunse Mirescu.

— Atunci e numai potrivit, tovarășule locotenent, zise părintele și-i puse mîna pe umăr. Lasă, că dacă vii așa rar pe aici, baremi dacă te prind să te cinstesc cum se cuvine...

— N-am timp părinte, se scuză din nou Mirescu, serviciul ăsta al nostru la graniță e de așa natură încît trebuie să stai cam tot timpul acolo...

— Și duminica ?

— Și duminica. Ce, duminica nu se păzește hotarul ?

— Aveți dreptate...

Preotul Gherasim întinse repede fața de masă, din pînză albă de casă, cusută cu flori în arnici și îndată se înfățișă și bătrîna cu o cană mare de vin din pămînt smălțuit și două pahare.

— Mai are nevoie de ceva sfinția ta ?

— Nu, vezi-ți de treabă, Paraschivo...

— Sărut mîna...

Părintele turnă în pahare un vin rubiniu, rece, a cărui aromă se răspîndi pe dată sub bolta umbroasă a viței de vie. Întinse un pahar ofițerului ,el luă pe celălalt și ciocni :

— Să vă dea Dumnezeu sănătate, dumitale și doamnei directoare, să trăiți...

—Mulțumim, părinte, zise Mirescu și bău nițel din pahar. Oho, exclamă el, un vin strașnic...

—E făcut de mine, din via asta de ne ține umbră. Viță bună, de soi, dar o și îngrijesc, îmi place. Pentru mine, pentru casă. Cît iese, îmi ajunge de la un an la ălălalt an...

Băură, apoi părintele povesti că face treabă bună și cu stupii de albine, are vreo douăzeci în spatele casei, dau miere faină, numai zahăr, și-i galbenă ca aurul. Are o fată măritată cu un doctor tocmai la Ploiești și pentru cei doi nepoței trimite, în fiecare toamnă, să aibă pe iarnă aproape zece borcane. Mai oprește și el cîteva kilograme și restul de miere o vinde celor care au trebuință. Se interesă apoi, dacă locotenentul știe ceva mai nou în legătură cu Ilie Ciocîrlan, că el, preotul, n-a mai aflat nimic, iar Patriche, șeful postului de miliție, refuză să-i dea vreo lămurire. Era Ilie ăsta bețivan nevoie mare, scandalagiu fără pereche, dar cînd nu i se urca vinul la cap era om muncitor, cu tragere de inimă, ascultător și supus,

dar, de, a avut și el necazurile lui, ba cu pușcăria, ba cu nevasta care i-a plecat din ogradă și cîte altele și de aceea, ca să uite de tot, a dat în patima beției. Nu-l crede cu nimic vinovat sau să aibă vreun amestec în chestiunea cu moartea contelui...

Foarte delicat, Mirescu îi spuse preotului că nu cunoaște în ce stadiu se mai găsește cazul lui Ciocîrlan, deoarece ancheta o face miliția și ei răspund de mersul cercetărilor. Preotul spuse apoi că a aflat de prinderea lui Raul, nepotul contelui, și-și arătă dezaprobarea față de furtișagurile săvîrșite de acesta prin București.

— Îl știu de mic, tovarășe locotenent, adăugă preotul, îndemnîndu-l pe Mirescu să golească paharul, dar spun drept, mie niciodată omul ăsta nu mi-a făcut o impresie prea bună. Un fel de băiat de bani gata, crescut fără griji și fără necazuri pe banii contelui... Asta de mult, cînd era contele în putere financiară...

— El îl ajuta în ultima vreme pe conte, zise Mirescu. Îi trimitea bani.

— Da, într-adevăr îi trimitea, dar ce-i trimitea era o nimica toată, zise preotul dînd a lehamite din mînă. Bietul domnul conte, ca să-și ducă zilele de azi pe mîine, íl țineam mai mult din mila bisericii. Îl știu de mult, a fost om bun, el a ridicat sfîntul lăcaș din banii lui, n-a făcut rău la nimenea, cu nimeni nu s-a gîlcevit sau să fi avut vreun necaz cît de mic... Așa că moartea lui venită ca un trăsnet m-a surprins. La început nici nu mi-a venit să cred... Mă chemase mai înainte cu cîteva zile să-i citesc un maslu...

Mai vorbiră despre recoltă, că grîul crește mare și frumos și nici porumbul nu e mai prejos, despre una, despre alta și la sfîrșit, Mirescu își anunță scopul vizitei sale. Cîteva nopți la rînd s-au văzut niște luminițe la una sau două dintre ferestrele bisericii, sau poate la mai multe, deocamdată atîta se știe și l-ar interesa să afle ce crede sfinția sa, preotul, despre treaba asta.

— Tovarășule locotenent, zise preotul liniștit, semn că nu era o noutate pentru el vestea adusă de ofițer, am auzit și eu oamenii vorbind despre chestiunea asta, ba unii dintre ei chiar m-au întrebat dacă la mijloc nu-i vreo minune dumnezeiască...

— Și?

— Nu pot să spun nimic, pentru că n-am văzut nimic, asta este, răspunse el desfăcînd larg brațele. Dacă n-am văzut, n-am văzut !

— Cine ține acuma cheia bisericii ?

— Eu. De cînd s-a întîmplat povestea aceea cu nenorocitul de Ciocîrlan, numai eu o țin. Așa m-am angajat și în fața tovarășului plutonier Patriche, că dînsul mi-a dat ideea s-o țin numai eu și să răspund eu de biserică...

— Cine face acuma curățenie acolo ?

— Cine se găsește, dar de cele mai multe ori Paraschiva, femeia asta de mă ajută pe-aici la gospodărie. Însă, să știți că totul se face în prezența mea, eu fiind de față. Mă duc, descui, ea mătură, scutură preșurile, șterge praful, eu îmi fac de lucru prin altar, mai pun registrele la punct, că registrele bisericii le țin acolo...

— Nu vă supărați că am o bănuială, zise Mirescu cu oarecare jenă și puse mîna pe brațul preotului, dar știți, noi așa sîntem, trebuie să presupunem fel și fel de variante pînă ce anumite dovezi le răstoarnă, anulează prezumțiile astea și vin să ne îndrepte pașii pe drumul cel bun al adevărului...

— Mă rog, meseria dumneavoastră, se arătă binevoitor preotul. Vă ascult...

— Nu cumva se ascunde cineva în biserică ?

Părintele Gherasim rămase de-a dreptul stupefiat ; făcu ochii mari, înălță sprîncenele, buzele i se strînseră de uimire, iar mîna ce ținea paharul începu a-i tremura ușor, nervos, fără oprire.

— Bineînțeles, mă gîndesc, urmă Mirescu, care sesizase brusca frămîntare a preotului, că s-o fi ascuns cineva în biserică fără știrea dumneavoastră, cineva care urmărește un scop anume...

— Cînd să se ascundă ? silabisi preotul, arătîndu-se total contrariat de presupunerile ofițerului.

— Uite, bunăoară într-o zi, să zicem că după ce ați terminat slujba, acela a rămas in biserică. Nu l-a văzut nimeni, nu l-ați văzut nici dumneavoastră. Și știți, vorba aceea, hoțul nedovedit e om cinstit ! S-a ascuns, deci, poate că de atunci intră și iese mereu, ziua sau poate mai mult noaptea, nu știu, e o simplă presupunere, sau poate că a intrat fără gînd să mai iasă în văzul lumii, și-a făcut un culcuș undeva în biserică și așteaptă momentul potrivit să-și pună planul în

aplicare. Dacă intră şi iese, presupun că scopul lui nu e să facă din biserică un adăpost, ci meştereşte ceva pe acolo, umblă să fure ceva, să vă păgubească cu ceva. N-aţi observat nimic suspect în ultima vreme în biserică ? Nu vă lipseşte nimic de acolo ?

— Nimic, răspunse preotul înălţînd din umeri tot cu ochii mari, de-a dreptul uluit de cele ce-i auzeau urechile. Toate lucrurile sînt la locul lor...

— Precis ?

— De, ştiu eu ? desfăcu el larg braţele. Vezi dumneata, mie dacă nu mi-a trecut prin cap treaba asta, că n-am ştiut că se poate întîmpla aşa ceva, n-am dat importanţă, n-am luat seama cum trebuie...

— Aveţi obiecte de valoare acolo ?

— Sînt cîteva. E vorba de-o biblie copertată în piele, cu colţare de aur, donate de contele Tegaş, apoi candela de sub icoána cu Ochiul lui Dumnezeu, tot din aur, donată tot de el, am acolo cîteva linguriţe de argint, o tavă tot din argint...

— Astea toate sînt la locul lor ?

— Cel puţin pînă am fost eu alaltăieri la biserică erau acolo...

Mirescu rămase cîteva clipe pe gînduri, apoi zise :

— Părinte, ştii ce ? Vrem să facem un control în interiorul bisericii, să ne convingem care-i adevărul, ne puteţi însoţi în seara asta ?

— De bună seamă !

— Mă gîndesc că e vreunul care vrea să treacă graniţa, s-a ascuns undeva în biserică, poate în balconul corului, în clopolniţele din turla centrală, de, ştiu eu ? E bine să controlăm, să vedem cum stă chestiunea, cu ocazia asta vedeţi şi dumneavoastră dacă vă lipseşte ceva şi după aceea vom lua şi alte măsuri, bineînţeles dacă se repetă povestea aceea cu luminiţele... Ştiţi, le-au văzut oamenii din sat, le-au văzut de vreo două-trei ori şi grănicerii de la pichetul meu, e ceva necurat la mijloc. Nu vă supăraţi, nu ?

— Vai de mine, puse preotul palmele pe piept, vă stau cu bucurie la dispoziţie...

În după-amiaza aceea, cam pe la scăpătatul soarelui, Mirescu împreună cu Alexandru şi încă doi grăniceri, avîndu-l cu ei şi pe preotul Gherasim au intrat în biserică şi au contro-

lat fiecare colţişor cu de-amănuntul, fără însă să descopere pe careva. S-au uitat prin altar, unde era crucea masivă de marmură albă chiar în mijloc şi, pe care era prins trupul lui Isus Cristos răstignit, lucrat din bronz, cruce, se spune, lucrată tot de Luigi Darini ; s-au urcat apoi pe treptele de scîndură, sus, în balconul corului, s-au uitat pe sub băncile de acolo, s-au urcat şi în clopotniţa mare, apoi în cele două mici, au revenit după aceea şi au dat roată pe sub stranele de lîngă pereţi, dar ce n-au controlat ?

— Biblia aceea cu colţare de aur e la locul ei, părinte ? întrebă într-un tîrziu Mirescu transpirat de atîta scotocire.

— Da, e la locul ei.

— E cea originală pe care v-a dat-o contele Tegaş ?

— Exact aceea este. Uitaţi, are şi semnătura lui autograf pe coperta interioară...

— Dar candela de care vorbeaţi ?

— Priviţi-o intactă sub Ochiul lui Dumnezeu...

— Nu v-a înlocuit-o careva ?

— Staţi să mă uit...

Preotul se duse în altar, luă un scaun, se urcă cu greutate pe el, îşi puse ochelarii şi privi atent cupa candelei.

— E candela donată de contele Tegaş. Are iniţialele lui pe ea, aşa cum am primit-o...

— Bine, vă mulţumim, să mergem, propuse Mirescu.

Dar pe cînd se pregăteau de plecare şi preotul Gherasim era ocupat cu închiderea unor registre în dulapul din altar, Alexandru se aplecă şi luă de lîngă iconostasul din stînga un băţ de chibrit pe jumătate ars.

— Ce este, ce-ai ridicat de jos, Ştefănescule ? îl întrebă Mirescu, apropiindu-se.

— Un băţ de chibrit.

— Ţi se pare suspectă prezenţa lui ?

— Da.

— De ce ?

— Vreau mai întîi să pun cîteva întrebări părintelui, îmi permiteţi ?

— Te rog chiar...

Preotul Gherasim tocmai ieşea din altar, cu lanţul de chei în mînă, pregătindu-se să-l bage în buzunarul anteriului.

— Nu vă supăraţi, vreau să vă pun cîteva întrebări, i se adresă Alexandru şi-i ieşi în întîmpinare.

— Cu toată plăcerea, tovarăşule gradat...
— Cînd aţi oficiat ultima slujbă în biserică ?
— Duminică dimineaţa...
— La slujbă, bineînţeles că se aprind lumînări, ard toate sfeşnicele astea, nu ?
— Desigur...
— Lumînările ard numai în sfeşnice, altundeva nu ? De pildă la marele candelabru...
— Numai în cele două sfeşnice de lîngă iconostasuri, tovarăşule gradat. Marele candelabru e luminat electric, după cum se poate observa. Prin grija domnului conte, satul ăsta s-a bucurat de lumină încă de acum treizeci şi ceva de ani. A avut nişte relaţii prin parlament, ceva rude sus-puse mi se pare, şi din reţeaua principală care alimentează oraşul s-a tras şi aici un fir pentru biserică, castel, primărie, postul de jandarmi...
— Bun, vă mulţumesc foarte mult pentru explicaţii, zise Alexandru şi se duse lîngă Mirescu, cu băţul de chibrit pe palmă. Tovarăşe locotenent, zise el, slujba a avut loc acum patru zile, ori acest chibrit a fost aprins cel mult acum două zile. Observaţi scrumul...
Mirescu luă chibritul din mîna lui Alexandru, veni în dreptul uneia dintre ferestre, îl duse la nas mirosindu-l, apoi îl cercetă cu atenţie şi încercă să-l frămînte între degete. La urmă zise :
— Nu cred că noi, aici, putem stabili data cînd a fost aprins acest chibrit, vorbi locotenentul cam sceptic, continuînd să privească băţul pe jumătate ars. Ori două zile, ori patru nu putem delimita exact cînd a fost scăpărat. Poate că a fost aprins duminică şi zvîrlit aici de cel care are în grijă la slujbă lumina sfeşnicelor. Într-adevăr, scrumul e proaspăt după cum spui dumneata, dar cum putem şti cît se păstrează prospeţimea scrumului ? În orice caz, descoperirea dumitale trebuie să ne reţină atenţia...
Cînd au ieşit din biserică, Mirescu i-a spus preotului Gherasim, că în interesul descoperirii acelui mister ce planează în jurul luminiţelor, e bine să-i dea cheia ca să-şi facă şi grănicerii una la fel. Dacă se întîmplă ceva, trebuie să intre în orice clipă şi cît mai repede în biserică să-l aresteze pe presupusul infractor.

— V-o dau chiar pe aceasta, zise preotul care arăta foarte multă înțelegere pentru strădania grănicerilor. Eu mai am una. De cînd mi-a pierdut-o Ciocîrlan pe cea dintîi, după exemplarul al doilea mi-am mai făcut una...

— Și încă o chestiune, părinte, îi atrase Mirescu atenția, în timp ce preotul încuia biserica. Vă rugăm să nu spuneți nimănui despre vizita noastră în astă-seară aici și care a fost scopul ei, da ?

— Vă asigur cu toată certitudinea, tovarășule locotenent. Poftiți, vă rog, cheia.

— Vă mulțumesc și să sperăm că lucrurile se vor limpezi.

— Să v-audă Cel de sus !

Mirescu luă cheia, i-o dădu lui Alexandru s-o țină la el și împreună cu ceilalți doi grăniceri plecă pre pichet după ce mai întîi dădu mîna cu preotul. Dar nu făcură decît cîțiva pași, că locotenentul se opri și zise :

— Ștefănescule...

— Ordonați !

— Știm cum am lăsat interiorul bisericii, cunoaștem locul fiecărui obiect, cheia o avem la noi, deci putem intra oricînd. Știi ce propun ? Rămîi te rog de pază aici, undeva în apropiere și supraveghează ușa bisericii. Să vedem cine intră și cu ce scop. Dacă intră careva în seara asta...

— Sau poate că iese careva ? își dădu cu părerea Alexandru.

— De unde să iasă ?

— Din biserică.

— Păi, n-am controlat noi biserica ? se miră locotenentul. N-am umblat prin toate cotloanele și n-am găsit nimic ? L-o fi creat cumva sfîntul duh sau l-a născut fecioara Maria ?

Alexandru începu să rîdă.

— Măi, se vede că ești amorezat lulea ! îl luă Mirescu pe după umeri. De cînd stai de vorbă cu o profesoară de literatură ai început să ai imaginație...

— Pînă cînd fac pînda asta ?

— Pînă după miezul nopții. Aoleu, dar n-ai mîncat, își aminti Mirescu. Îți trimit pe careva cu mîncare...

— Nu, nu trimiteți, tovarășe locotenent, se împotrivi Alexandru. Dacă ne tot învîrtim pe aici, prin jurul bisericii poate atragem atenția ăluia care intenționează să intre. Rămîn pe

loc, îmi caut o ascunzătoare foarte bună și după miezul nopții vin la pichet...

— Știi parola din seara asta.

— O știu...

— Rămîi cu bine atunci, și fii cu ochii-n patru...

— Am înțeles.

— Te las pe dumneata în pînda asta, ca să ne lămurim o dată dacă se văd sau nu luminițele acelea, adăugă Mirescu. Mi-a raportat Covaci, mai apoi Brîndușe, dar uite că șeful postului de miliție l-a pus și el pe ajutorul lui la pîndă și acela n-a văzut nimic. Dumneata ești un băiat serios și poți să-ți dai seama dacă e ceva în neregulă, sau sînt numai niște sclipiri ale geamurilor care unora li se par cine știe ce bazaconii...

— Da, dar le-au văzut și grănicerii noștri...

— Cine știe cum le-au văzut și ei! arătă neîncrezător Mirescu. Au auzit poate oamenii că e vorba de un chip și niște luminițe și cînd au privit geamurile în razele lunii imaginea era pe jumătate formată... Ei, te las cu bine...

— Să trăiți. La o rachetă roșie cu trei stele în caz că e ceva, trimiteți ajutoare.

— Nici o grijă...

Rămas singur, Alexandru stătu o clipă locului pînă ce Mirescu și cei doi însoțitori coborîră poteca la vale către pichet, apoi se întoarse, apucă pe cărare în sus și, după cîțiva pași, sări șanțul și intră într-un lan des de grîu. Își căută un loc mai potrivit pentru pîndă și încercă să vadă dacă de aici poate cuprinde cu vederea atît biserica cît și o parte din împrejurimile ei. Într-adevăr, locul era cît se poate de bun. Se așeză, așadar, pe trunchiul răsturnat al unui fag, doborît de furtună și în primul rînd controlă dacă încărcătorul e așezat bine în automat. Avea la el și o rezervă bună de cartușe, așa încît în caz de nevoie putea acționa singur un timp mai îndelungat pînă ce aveau să-i vină ajutoare. Un lucru îi lipsea: lanterna. Curînd se lăsa noaptea, iar dacă va trebui să intre în biserică n-avea la îndemînă, o sursă de lumină cu care să scotocească prin toate colțișoarele. Dar poate că nu va fi nimic, își zise. Cine ar putea folosi biserica drept adăpost, pînă ce găsește momentul potrivit să treacă frontiera? Cît privește geamurile luminate, avea dreptate locotenentul Mirescu, poate că era o sclipire a lor în razele de lună și atîta tot. S-au

luat toţi după neroziile bătrînului acela, Trocan, şi-au început s-o ţină una şi bună că la mijloc e ceva necurat şi misterios...

Soarele trecuse de mult către asfinţit, coborînd după coama împădurită a dealului. Se făcea simţită uşoara răcoare a amurgului ce cuprindea tot mai mult depărtările. Jos, în vale, se vedea satul tupilat după coroanele bogate ale salcîmilor şi nucilor, iar mult mai către dreapta se zărea pichetul, clădire singuratică în cîmpul larg, fără măcar un clin în toată cuprinderea lui. Se desluşea de aci, de pe deal, foişorul observatorului, înălţat asemenea unei sonde, dincolo de acareturile ce mărgineau pichetul. Se vedea şi lacul, mare, liniştit, înconjurat de lanurile de lucernă şi grîu, şi Alexandru stărui mult cu privirea într-acolo, să găsească undeva salcia de la marginea apei sub care îşi petrecuse cîteva duminici alături de Dorina. O găsi, era în partea dinspre nord a lacului şi mai departe de ea se ghicea şoseaua ce ducea spre „Crăiţa". „Ce-o face Dorina la ora asta? se întrebă el şi-şi privi ceasul de mînă. Desigur e acasă, citeşte sau îşi întocmeşte programul de şcoală pentru mîine. Sau poate că face mîncare, ori se ocupă de grădina din faţa casei. Poate udă florile, că a trecut căldura soarelui, acuma se lasă amurgul..." Îi era dor de ea şi îşi dădea seama că din clipa ultimei lor îmbrăţişări sub acoperămîntul de frunze al salciei se legaseră pentru totdeauna în puterea unei iubiri trainice. Ea s-a ridicat atunci de jos cu ochii trişti, umezi, plînşi, dar în privirea lor pîlpîiau luminiţe atît de vii şi de strălucitoare, încît îi aureolau întregul chip într-un zîmbet de împăcare şi mulţumire. A plecat apoi ochii, nu îndrăznea să-l privească pe Alexandru, se simţea vinovată poate faţă de propria ei conştiinţă, dar în felul cum s-a lipit de pieptul lui cerîndu-i ocrotire, el a înţeles că acceptase din primele clipe împlinirea dragostei lor. A încercat să-i spună ceva, dar ea l-a rugat să tacă, să nu-i vorbească în nici un fel, s-o lase cu gîndurile ei, un minut, două, poate mai mult, dar s-o lase aşa, să stea ghemuită la pieptul lui, acolo în picioare, strînşi lipiţi de tulpina salciei, înveliţi cu pledul, cu grijă să nu-i ude ploaia, ferindu-se de stropii ce răzbeau cînd şi cînd prin desişul frunzelor. El i-a împlinit dorinţa şi a lăsat-o în legănarea gîndurilor ei multă vreme, pînă ce s-au auzit sus, în frunzarul umed, clipocind ultimii stropi de ploaie.

Şi părul ei mirosea a floare de tei, a lucernă crudă, a levănţică abia culeasă de pe cîmp...

Alexandru își amintea toate acestea acum, aici, în locul acesta singuratic, pustiu, departe de sat, la cîteva zile de la duminica pe care n-avea s-o uite niciodată... Rupsese un fir de grîu, îl mesteca în gură, savura amăruia tulpină și aștepta să se lase noaptea. În vale, amurgul învăluia tot mai mult în marama-i cenușie satul căruia abia de i se mai ghiceau casele...

Cît să fi stat așa în așteptare, la pîndă, nu-și putea da seama. Ceea ce știa era faptul că de la începutul serii nimeni nu s-a apropiat de biserică, n-a trecut picior de om prin preajma ei, nici măcar pe poteca ce scurta drumul spre Coșara. O liniște ca pe întinsul unei ape domnea în jur. Într-un timp s-a auzit numai huruitul unei căruțe pe drumul către „Crăița", dar și acela s-a stins curînd și liniștea a rămas să stăpînească din nou noaptea. Apoi s-a deslușit lătratul unui cîine... Și cîntecul unui om, departe în vale, pe ulițele satului ascuns în întuneric. Și din nou liniștea aceea adîncă și gravă în care numai greierii țîrîiau neîntrerupt printre ierburi ca niște țignale ale pămîntului. Nu era lună, cerul era negru ca păcura, nici urmă de stea nu se zărea în înaltul lui, și Alexandru, ca să aibă mai bine sub priviri biserica, plecă după o vreme pe brînci prin lanul de grîu și veni numai la cîțiva pași de zidurile groase ale lăcașului de închinăciune, tîrîndu-se usor și neobservat, ca un șarpe prin iarbă.

Stătu un timp în locul acela, cu ochii numai către ferestre și cu urechile ciulite în așteptare, apoi deodată tresări, de parcă l-ar fi împuns careva în spate cu cuțitul. Pe trei din geamurile bisericii aflate chiar în dreptul lui, prinse a juca cîteva clipe o lumină la început mai puternică, apoi din ce în ce mai ștearsă, pînă ce se stinse în pîlpîiri scurte așa cum se și aprinsese. Imediat Alexandru se ridică în picioare și alergă către ferestrele bisericii. Puse piciorul pe-un brîu gros de ciment ce înconjura construcția, se prinse zdravăn cu mîna de burlan, se înălță cît putu pe vîrfuri și căută să privească în interiorul bisericii. Nu se zărea nimic. Nici nu se putea zări ceva. Geamurile erau prăfuite, iar în biserică era o beznă s-o tai cu cuțitul...

Se duse atunci și încercă ușa bisericii. Era încuiată... Nu, nu putuse intra nimeni, ochii lui nu s-au dezlipit de cele trei trepte de la intrare, de ferestre, de nimic. Ocoli o dată zidurile clădirii, cu speranța că poate descoperă ceva care să-l ajute să înțeleagă faptul că cineva intrase pe una din feres-

trele laterale în partea cealaltă a bisericii. Dar osteneala îi fu zadarnică, nu află nici o urmă, nimic nu putu să-i întemeieze nici cea mai mică bănuială...

Atunci înălţă pistolul de semnalizare cu rachete şi trase. O dîră de lumină se duse fîşîind către cerul întunecat şi apoi într-o arcuire largă trei stele roşii începură să coboare în plutire lină către pămînt.

Alarmase pichetul.

În mai puţin de zece minute sosi maşina, condusă de Mitrică şi din ea se dădu repede jos o echipă de grăniceri împreună cu locotenentul Mirescu. Ofiţerul avea într-o mînă automatul, în cealaltă lanterna.

— Ce-i, Ştefănescule, ce s-a întîmplat? întrebă el mai mult şoptit. Ai descoperit ceva?

— Tovarăşe locotenent, am văzut şi eu luminiţele acelea...

— Cum, domnule, e totuşi adevărat? se arătă foarte mirat ofiţerul, dîndu-se un pas înapoi. Cine dracului le-a aprins? N-a intrat nimeni în biserică?

— Absolut nimeni...

— Asta-i bună! zise el şi-şi dădu cu un gest repezit cascheta pe ceafă. Va să zică controlăm biserica de la cupole la podea, o încuiem, nu intră nimeni şi totuşi cineva e înăuntru şi luminează geamurile. Zău, dacă mai înţeleg ceva! Se întoarse apoi către grupul de grăniceri ce-l însoţeau şi ordonă cu glas scăzut: — Înconjuraţi biserica. Faceţi aşa cam la douăzeci de paşi în jurul ei un cerc. Cum îl vedeţi pe unul sărind pe geam şi fugind, somaţia reglementară şi în caz de nesupunere, foc! Ne-am înţeles? Executarea! Dumneata, Ştefănescule, vino cu mine. Mai ai cheia de la uşă?

— E la mine.

— Treci şi deschide... Deschide, dom'le, să văd şi eu minunea!

Mirescu aşteptă pînă ce militarii luară dispozitivul ordonat, apoi armă automatul, şi porni după Alexandru. Acesta se apropie de uşa bisericii, introduse cheia şi deschise. Apăsă uşor clanţa şi dădu tot atît de tare uşa la perete. Dinăuntru venea un miros de ceară arsă, de aer stătut, de tămîie şi ziduri vechi, cu tencuiala umedă.

Vru să treacă apoi pragul, dar Mirescu îl apucă puternic de braţ.

— Nu aşa, şopti el. Trebuie să oferim aceluia care-l presupunem că-i înăuntru şi că ne aşteaptă cu pistolul întins o ţintă cît mai mică. Intră pe brînci...

Alexandru se supuse, se aplecă şi trecu pragul bisericii. Îndată după el urmă şi Mirescu. Se strecurară apoi cu pas uşor prin pronaos şi se opriră în pragul uşilor acestuia, deschise larg la perete. Se dădură unul în dreapta, celălalt în stînga zidurilor. Mirescu aprinse lanterna şi de aici plimbă fasciculul de lumină mai întîi pe faţa altarului, după aceea de-a lungul pereţilor, pe sub strane, pe lîngă iconostasuri, peste tot. Somă apoi puternic, încît glasul lui căpătă în imensitatea şi rezonanţa bisericii duritatea dangătului unui clopot:

— Cel care eşti în biserică, dă-te la iveală cu mîinile sus şi lasă orice armă de-o parte!

Vocea lui se pierdu în ecouri grave sub bolţile înalte şi reci, apoi se stinse încet ca o părere. Aşteptă cîteva clipe şi văzînd că nu se produce nici o mişcare, repetă somaţia încă de două ori, după care îi făcu semn lui Alexandru să stea cu automatul în supraveghere, protejîndu-l de orice atac neaşteptat din ungherele întunecate, iar el mergînd aproape lipit de pereţi plecă să cerceteze mai întîi altarul. Călca în vîrful picioarelor, încet, pipăind cu mîna înainte, se împiedică de-un preş răsucit, gata să cadă, dar se stăpîni pe dată şi porni înainte — nu vedea nici măcar la un pas, totul era foarte vag, intra parcă într-o ceaţă neagră, — nu aprindea lanterna să nu-şi trădeze locul de mers — ocoli sfeşnicele, soba de tablă, o masă pe care se afla „cutia milelor" şi în sfîrşit, ajunse lîngă catapeteasma altarului. Dădu perdeaua de catifea roşie la o parte, acum aprinse lanterna, intră în altar şi plimbă fasciculul de lumină pe pereţi, pe dulapul cu registre al preotului, pe crucea mare din marmură albă cu trupul lui Cristos lucrat din bronz şi răstignit de-a lungul ei.

Aci nu află nimic.

Luă la rînd tăblia altarului cu cei treizeci şi şase de sfinţi, apoi se uită pe după iconostasuri şi trecu la stranele de lîngă ziduri. Cînd să ocolească însă una din perinuţele aflate jos pe covoare şi care serveau credincioşilor să pună genunchii pe ele în timpul rugăciunilor, se opri deodată, se aplecă şi ridică două beţe de chibrit. Le luă în palmă şi aruncă lumina lanternei asupra lor. Unul dintre beţe era întreg, dar cu măciulia de fosfor mîncată, semn că nu se aprinsese, celălalt era con-

fumat mai mult de jumătate, scrumul mai era cald, se fărîmiță la prima atingere cu degetele.

—Ștefănescule ! chemă Mirescu, ia vino încoace...

Alexandru porni către partea aceea a bisericii, dar cu ochii tot în jur, să nu fie luat prin surprindere de careva.

— Cînd am plecat noi după-amiază de aici, erau chibriturile astea aruncate pe jos ?

— Ați mai găsit vreunul ? se miră Alexandru și privi palma ofițerului.

— Nu unul, ci două. Uite-l ăsta a fost aprins de curînd...

Alexandru îl examină cu atenție, apoi zise :

— Nu, nu era nici un chibrit, tovarășe locotenent: M-am uitat peste tot locul și nu era urmă de chibrit. Singurul pe care l-am găsit atuncea era și cel pe care l-am ridicat de jos și vi l-am arătat.

— Ei, ce zici de treaba asta ?

— Înseamnă că cineva le-a scăpărat aici în biserică, a căutat ceva și apoi a dispărut, își dădu cu părerea Alexandru. Așa se și explică apariția, pentru o clipă, a luminițelor la geamuri. Le-am văzut eu...

— Bine, măi, sînt de acord, așa este, dar unde este individul ăsta ? Pe unde a intrat ? Pe unde a ieșit ? Unde se ascunde acuma ?

— O fi fugit sus în clopotniță, auzind că noi intrăm în biserică...

— Hai și acolo. Dumneata te-ai uitat bine, n-a intrat și n-a ieșit nimeni ?

— Tovarășe locotenent, vă raportez că nu mi-am luat ochii de la ușa și de la ferestrele bisericii.

— Dom'le, ce întîmplare, fir-ar să fie de treabă ! zise el supărat. Un adevărat mister, ca-n romanele de aventuri. Hai sus, mai întîi în balcon și după aceea urcăm și în clopotnițe...

S-au dus, au cercetat peste tot locul, au coborît, dar n-au aflat nimic care să le dea de bănuit că cineva s-ar ascunde sau că s-ar fi ascuns în biserică. Singurul indiciu al prezenței cuiva aici, după plecarea lor în după-amiaza aceea, rămîneau cele două bețe de chibrit a căror proveniență era de-a dreptul dubioasă.

Mirescu mai controlă o dată tot interiorul bisericii, cu speranța că poate va mai găsi și altceva care să-l ajute să tragă unele concluzii, dar nemaigăsind nimic ieși afară îm-

ıreună cu Alexandru şi-i porunci acestuia să încuie uşa ıisericii.

— Simt că mă doare capul, mărturisi el lui Alexandru, ırofund mîhnit şi supărat. Nu ştiu, am impresia că la mijloc o taină, ceva de domeniul fantasticului. Dar ce se întîmplă ici, în zona de frontieră, nu sînt simple jocuri ale închipuirii i nu le putem trece cu vederea tratîndu-le ca atare. Deocamlată să mergem la pichet şi vom vedea ce-o mai fi...

Lăsă doi grăniceri să execute pînda mai departe în jurul ıisericii, cu indicaţia să reţină pe oricare se va apropia de uşă au de ferestrele ei, sau pe cel care va ieşi din lăcaş, şi împreună cu restul militarilor porni la vale către maşină.

Pe drum, mergînd alături de Alexandru, spuse :

— Am o soluţie, Ştefănescule, o soluţie pe care dacă o om putea rezolva, vom arunca lumină asupra oricărui mister egat de beţele astea de chibrit...

— Ce soluţie, tovarăşe locotenent ?

— Mă gîndesc că venirea lui Raul Drăgan aici, în zona le frontieră, n-a fost totuşi întîmplătoare, dar, mă rog, l-am ırins şi sentinţa şi-a dat-o singur. Dar dacă — mă întreb — mai venit cu cineva şi acela văzînd că Drăgan este prins, a ncercat să dispară şi s-a ascuns în biserică ?

— Foarte bine, stă de prea multă vreme acolo, dar unde ste ? întrebă Alexandru, căutînd să se ţină cît mai aproape le ofiţer. Este oare vreo fantomă, asemănătoare acelora pe are le-am văzut în filmul „Fantomele din Spessart" ? Se ıaşte din fum şi dispare tot în fum ? N-am controlat toată ıiserica ? Aţi văzut că n-am găsit nimic...

— Şi totuşi cineva a aprins beţele acelea de chibrit...

— Sînt perfect de acord cu dumneavoastră, dar cine-i nsul ? Unde este ? Unde se ascunde ? Ce urmăreşte ?

— Dracu' ştie !

— Şi tot acela a aprins şi băţul de chibrit pe care l-am ;ăsit după-amiază...

— Într-adevăr, băţul acela de chibrit nu era rămas tocnai de la slujba de duminică, zise Mirescu. Acuma şi eu sînt onvins că chibritul a fost aprins în noaptea cînd l-a văzut ovaci...

Merseră un timp, apoi Alexandru întrebă :

— Aţi început să vorbiţi de-o soluţie, care este aceea ?

— A, într-adevăr, îşi aminti Mirescu. Ştii la ce m-am

gîndit ? Să faci dumneata o pîndă chiar în interiorul bisericii. Noaptea...

Alexandru se opri o clipă în loc şi-l privi zîmbind pe Mirescu.

— Ce, nu-ţi surîde o asemenea misiune ?

— Îmi surîde, că e ordin, rîse el.

— Altfel ?

— Oricum, găsesc că e soluţia cea mai potrivită. Eu sau oricare altul — dat fiind caracterul fascinant şi totodată misterios al acestei acţiuni — s-ar angaja fără discuţie să dezlege această taină care pe mine a început să mă pasioneze. Cu atît mai mult cu cît sînt grănicer şi că, datoria mea...

— Deci primeşti această misiune ?

— Nici nu mai încape vorbă ! zise Alexandru şi simţi că în clipele acelea obrajii îi ardeau de emoţie.

— O primeşti pentru că trebuie să execuţi un ordin ?

— În primul rînd pentru aceasta şi tot în primul rînd pentru că-mi place şi vreau să fiu eu acela care prinde capătul firului unei acţiuni ce bănuiesc că este în directă legătură cu frontiera. Mai mult, plec la Şcoala de ofiţeri şi nu mă pot lăuda că venind din stagiu la graniţă am săvîrşit şi eu o faptă mai grozavă aici la hotar...

— Bine, vom mai chibzui şi vom hotărî...

Cînd ajunseră la pichet era trecut de mult miezul nopţii.

17

Era după-amiază, cerul se întunecase iar a ploaie, dar nu cădea nici un strop şi nici semne nu se arătau că ar da ceva de sus. În aer stăruia totuşi o zăpuşeală uscată de-ţi tăia parcă răsuflarea. Se auzeau bubuituri îndepărtate peste deal al căror ecou ajungea foarte slab pînă aici, şi într-acolo zarea era neagră tuci şi nişte dîre alburii, ca de abur, cădeau pieziş ca nişte eşarfe străvezii, semn că în locurile acelea ploua zdravăn, nu glumă.

Alexandru stătea în camera lui, rezervată anume ajutorului şef de pichet şi la lumina cenuşie ce venea de afară, într-atît de cenuşie încît părea că se lasă amurgul, scria cîteva rînduri alor lui de acasă, drept răspuns la scrisoarea ce-o primise la vremea prînzului. Maică-sa îl vestea că tatăl nu mai lucrează pe autocamion, că a trecut acum, înainte de pensie, la garaj, un fel de dispecer sau aşa ceva, se simte mai bine, e chiar foarte vesel şi aşteaptă să-l vadă. E nemulţumit însă că feciorul său nu i-a trimis măcar o fotografie îmbrăcat militar, să-l vadă cum arată grănicer şi dacă nu şi-a făcut, să-şi facă o asemenea fotografie că şi el are una de pe cînd făcea armata la Regimentul 1 Dolj, în Craiova şi uite, acuma îi prinde bine că-şi aminteşte cum se înăfţişa la vremea dinaintea însurătorii. Îi mai spunea maică-sa că ea nu zice nimic despre fata cu care a prins el vorbă, aci în sat la graniţă, chiar îi pare bine că e profesoară, că e de treabă, are casă şi se bucură de multă cinste între oameni, iar din fotografia ce le-au trimis-o pare o adevărată artistă, nu altceva, într-atît îi de frumoasă şi de mîndră de n-are pereche, dar tatăl e de părere că el, Sandu, e băiat încă tînăr, să mai aştepte, să-şi facă un rost ca lumea în viaţă, să termine cu învăţătura, să iasă pe banii lui, că cine stă în averea şi pe banii neveste-si nu-i mare pricopseală de capul lui. Aşa îl povăţuieşte el, om bătrîn ce se află, că are şaizeci de ani şi a trecut prin multe în viaţă şi a văzut multe pe unde l-au purtat paşii. Dragostea îi ca floarea, e frumoasă dar se trece repede şi el, Sandu, o fi zicînd că de-acum e mare şi cu judecată la cap, dar la vîrsta lui tot copil a rămas şi e bine să asculte de cei cu mai multă trecere prin viaţă că nu-i vor decît binele... Îl mai vestea că vin colegi de-ai lui, de pe la facultate pe acasă şi întreabă de adresa lui şi pe toţi trebuie să-i mintă că n-o ştie, că aşa i-a învăţat el şi nici unde face armata, la ce armă să nu le spună. D-apoi pînă cînd să-i tot mintă aşa, că-s băieţi de treabă, ţin la el ca la un frate şi ar dori să afle cît mai multe lucruri despre el, să-i scrie şi să primească de la el răspuns... Pe strada lor, în Tei, umblă maşinile de la şcolile de şoferi şi era cît pe-aci s-o calce una pe care o conducea o fetişcană, dar numai a glumit că vrea s-o lovească, aşa că s-o sperie şi cînd s-a uitat mai bine, la volan era Angelica, fata cu care a vorbit înainte de a pleca militar, colegă cu el de facultate şi i-a strigat din mersul maşinii :

„Sărut-mîna și multe complimente lui Sandu, spuneți-i că mi-e dor de el și să nu mai fie supărat pe mine !"

...Fereastra era deschisă spre cîmpul ce se întindea către sat, în cameră era liniște, se auzea numai penița cum scîrțîie pe coala albă de hîrtie, că Alexandru scria rar, caligrafic, cu litere mari, corecte, ca scrisoarea lui să poată fi citită cu ușurință atît de tatăl cît și de mama sa care nu vedeau așa bine și nici carte multă nu prea știau. Undeva, pe cîmp, în zăpușeala aceea dinaintea ploii se auzeau comenzile fruntașului Croitoru ce instruia cîinele în diferite exerciții, îl alerga, și-i poruncea să meargă tîrîș sau să aducă de cine știe unde o bucată de lemn pe care o arunca, reamintindu-i să facă „aport". Iar dinspre bucătărie venea miros de ceapă prăjită și de carne friptă, semn că Iliuță pregătea de pe acum masa celor care aveau să plece la lăsarea întunericului în serviciu.

Deodată, tocmai cînd scria mai de zor și se străduia să fie cît mai convingător în răspunsul său către părinți, Alexandru auzi ușa camerei deschizîndu-se ușor, de către cineva care nu vroia în nici un fel să-l deranjeze sau să-l supere. Lăsă tocul și întoarse capul. Intrase Tandin, „artistul", cu o mutră plouată, de parcă stătuse trei luni numai într-un butoi cu saramură. Cum era el scund și îndesat, cu fața măslinie și ochii mici, negri, mina ce-o afișa acuma nu i se potrivea de fel. Se vedea că se străduiește să pară cît mai năpăstuit, cît mai rău lovit de necazuri, parcă îl încerca o durere fără alinare și durerea aceasta îl apăsa și-i chinuia sufletul.

— Ce-i, Tandine, ce dorești ? îl întrebă repezit Alexandru. De ce nu bați la ușă, cînd intri ?

— Să trăiți, tovarășe caporal Ilev, ușa era crăpată și, dacă era crăpată, am zis că de ce să mai bat ? Cum ar veni, era deschisă...

Era stînjenit, încurcat, își dădea seama că prezența lui nu e potrivită și poate chiar nedorită de caporal, dar nu-și închipuise că-l va deranja într-atît încît să-l ia „tare" încă înainte de a face un pas în odaie. Acuma însă ce mai putea face ? Intrase și, gata, nu mai putea da înapoi, ce-o fi o fi...

— Ai chipul cam schimonosit, parcă ți-a căzut cerul în cap, ce s-a întîmplat ?

Îi pierise oare glasul ? Nu putea scoate un cuvînt. Stătea în poziție de drepți, dar nițel aplecat din șale de parcă purta

o piatră de moară în spinare şi era gata-gata să-l doboare la pămînt. Văzînd că Alexandru îl cercetează de sus pînă jos cu privirea, îşi trecu repede palma dreaptă de-a lungul nasturilor de la veston să vadă dintr-o singură mişcare dacă sînt toţi încheiaţi sau nu. Răsuflă uşurat, era în ordine, ştia că ajutorul şefului de pichet nu trecea cu vederea nici cea mai mică abatere de la portul regulamentar al ţinutei şi de la disciplina militară. Trase cu coada ochiului şi la bocanci şi constată că-i avea lustruiţi...

— Hai, măi, spune ce doreşti? îl îndemnă Alexandru muind niţel vorba. Ţi-am spus, ai o figură, Tandine, de parcă ai fi băut zece kilograme de oţet!

— Sînt amărît, tovarăşu' caporal ilev, începu el cu glas plîngător, mototolind boneta în mîini, zău, să moară mama dacă vă minţ, uite am un năcaz pe suflet şi am venit la dumneavoastră ca la un frate mai mare, să-mi luaţi, zău, piatra asta grea de pe inimă...

— Ce piatră, măi?

— Staţi că vă spui, că de aia am venit să vă spui, că cui să-i spui dacă nu dumneavoastră? urmă el cu mutra aceea tot plouată. Că ce mi-am zis, uite, zău, să moară mama dacă vă minţ, zic ia să mă duc la tovarăşu' caporal ilev, că e şi 'mnealui bucureştean ca şi mine, sîntem dintr-un carter, mai că şi vecini şi dacă nu am o protecţie şi-un sprijin de la 'mnealui, atunci de unde să-l mai am?

— Hai, măi, Tandine, intră o dată în subiect, că am treabă, uite m-am apucat să scriu acasă şi acuma mă cheamă tovarăşul locotenent...

— Aoleu, scriţi acasă? se miră el. Nu mai scriţi, zău, că mă duc eu şi le spui tot ce-mi cîntaţi dumneavoastră, ici, la ureche. Nu mai daţi banii pe timbru, că mă duc eu...

— Cînd te duci?

— Păi uite de-aia venii la dumneavoastră cu năcazul meu, da' staţi să vă spun cum vine chestiunea. Mi-a zîs odată tovarăşu' locotinent, fie-i gura aurită cînd a scos vorba asta, că, mă Tandine, lasă, prinde tu un „individ" şi-ţi dau drumu' acasă să-ţi vezi nevasta şi copiii. Şi uite tovarăşu' caporal ilev am prins „individu'" şi conced neam! Am aşteptat o zi, am aşteptat două, trei...

— Ce „individ" ai prins?

— Cum ce „individ“ ? se arătă contrariat Tandin că ajutorul șefului de pichet nu știa nimic despre isprava lui. Păi n-am prins eu „individu“ ăla gras care n-a vrut să stea la somație ?

— L-ai prins mort, măi Tandine.

— L-am prins mort ? făcu ochii mari Tandin. Cum mort, tovarășu' caporal ilev, cum mort, că vorbea, n-a vorbit cu tovarășu' locotinent ? Că l-a întrebat 'mnealui ce mai face, și ăla a zîs că bine *mersi*, da e puțin rănit și ar vrea apă, și i-a dat unul de-ai noștri apă, și după aia a zîs că s-a rătăcit, a mai zîs ceva de avere, de muierea lui, după care a mierlit-o, că era grăbit, al dracu' cu măiculița lui, nu mai putea aștepta pînă dădea diclarație cu mîna lui, nu verbală și neiscălită, că după diclarația aia plecam și eu în conced așa cum a fost vorba...

Tăcu, suspină din adîncul pieptului, își mai aranjă vestonul ici, colo și urmă :

— Zău, stau și mă gîndesc, că ce fac copiii mei și muierea, că ea e la circ, lucră la trapez, face triplu salt, lucră și la bambus și la corzi, e femeie deșteaptă, artistă mare, zău, să moară mama dacă vă minț, are și Medalia Muncii, da' vedeți dumneavoastră, ea acolo, copilașii pe-acasă singuri, singurei...

—Eu știu că n-ai copii, măi Tandine. Nu ți i-am văzut niciodată...

—Aoleu, nu mai ziceți așa, să trăiți, nu mai ziceți că tovarășu' locotinent vă crede și zîce că-l minț eu, da eu nu minț, zău am cinci copii, nu i-ați văzut pentru că umblă cît îi ziulica de mare pe maidane, că am zîs, hai muiere să-i dăm și noi la grădiniță să-i care cu otomobilul dimineața ca pe-ai tovarășilor, da' a zîs că ea n-a crescut cu otomobilul, a crescut pe mahalale, că prin mahalale a învățat să se cațăre prin pomi, și să sară gardurile de are acuma atestat de artistă mare...

Alexandru dăduse hîrtia la o parte, renunțase să mai scrie, stătea cu mîna la tîmplă și cotul rezemat de masă și-l asculta, zîmbind, pe Tandin, căruia îi dispăruse pe dată mina aceea de om apăsat de necazuri și-i turuia gura mai rău ca o mitralieră.

— ...zău, vine acuma luna aia cu serbările la Moși, în Obor, vin țăranii, cască gura la artiști, înghiț de două ori flăcări și le-am luat banii cît ai zice pește. Da' ce mă fac dacă n-am conced ? Spuneți, ce mă fac ? Zău, puneți dumneavoastră o vorbă bună la 'mnealui, am văzut că vă are la inimă, că

sînteţi ăl mai deştept dintre noi, om cu carte ce mai, că i-am şi zîs într-o zi prostului ăluia de Guţă Ursu, vezi mă, zîc, ce deştepţi e bucureştenii noştri, oamenii noştri din Tei, adică dumneavoastră, eu şi care or mai fi...

Tăcu iară, trase din nou aer în piept şi urmă, parcă mai grăbit ca înainte :

— Zău, tovarăşu' caporal ilev, gîndiţi-vă, uite-n vremea asta se ridică circu' ăla la Obor şi dacă vorbesc şi eu cu tovarăşu' regizor Gică de la noi, de la administraţie, mă bagă şi pe mine în program, că-s artist grozav, mă ştie 'mnealui, la Tîrgovişte, la Slobozia, la Feteşti şi unde am mai fost, i-am lăsat pe toţi cu gurili căscate cu scamatoriile mele, că la mine nu se egzistă, curg aplauzele ca purecii de pe cîine, zău, să moară mama dacă vă minţ !

— Măi, Tandine, dacă ai fi tu bun de treabă cum eşti de gură, ce mai om ai fi, măi ! îl dojeni Alexandru.

— Că, ce, nu sînt, tovarăşu' caporal ilev ? făcu el un pas înainte cu sprîncenele înălţate a mirare. Sînt chiar izemplu. Acu' aştept să-mi pună şi poza la panou, să capăt şi medalia de grănicer a-ntîia, dar şi conced, că zău am prins „individu", eu l-am prins...

— Ei, spune tu cum să mă duc eu la tovarăşul locotenent, să-i vorbesc despre tine, cînd ştii cîte ai făcut pe aici, pe la pichet ? se arătă supărat Alexandru.

— Da ce-am făcut, păcatili mele, ce-am făcut ?

— Cum, nu ştii ce-ai făcut ? Dar că i-ai şmecherit pe copiii ăia din sat şi le-ai luat o sută de lei, minţindu-i că le dresezi cîinele, despre asta ai uitat ? A fost nevoit să dea tovarăşul locotenent de la dumnealui banii înapoi ca să salveze onoarea pichetului.

— Zău, tovarăşu' capo...

— Stai, stai aşa nu te grăbi, îi tăie vorba Alexandru. Dar cu fetele acelea pe care le întîlneşti la tot locul, le spui că eşti sergent şi le înveţi să-ţi dea telefon de pe la repere, de asta ce zici ?

— O glumă aşa, tovarăşu' caporal ilev, zău o glumă, că ele m-au avansat în grad, fără ştirea mea...

— Iar duminică după-amiază la „Crăiţa" ? urmă Alexandru. La „Crăiţa" tot o glumă a fost ?

— Tovarăşu' caporal ilev, zău, să moară mama dacă vă minţ, dar atuncea...

— Ia spune ce-ai făcut la „Crăița", dar adevărul adevărat. Tovarășul locotenent ți-a dat învoire și tu...

— Stați că vă spui, sînteți ca un frate, uite, zău, să plesnesc, adevărul curat-curățel, nu mint nici cît negru sub unghie, că de ce să vă mint ?

Își trecu repede palma peste frunte, își trase nasul, tuși scurt și continuă :

— În duminica aia am plecat de la pichet, așa cam pe la ora patru după-masă, cu bilet de voie la mînă, în regulă, și pînă să ajung în sat am aruncat ochii pe cer și am văzut că se adună norii a ploaie și chiar au început să dea cîțiva stropi, și mi-am zîs că decît să mă ude ciuciulete să stric ifectele pe mine, mai bine să mă bag la „Crăița", și m-am băgat la „Crăița", că era la lume acolo de nu se vedea om cu om. Și cum am intrat, numa ce-a zis unu, „măi uite-l pe artistu' de la Circul din București", că acuma mă cunoaște lumea din sat de cînd cu serbarea aceea de la Cămin, cînd ați cîntat și dumneavoastră tangouri. Și cum zice „uite artistu'", eu i-am și zîmbit, și ăla, un om așa ca la treizeci și cinci-patruzeci de ani zice „tovarășu' artist nu vrei să iei cu noi un pahar de vin, sau te ții mare ?". Eu, tovarășu' caporal ilev, că ce m-am gîndit ? Mi-a venit momental în cap chestia aia spusă de dumneavoastră la lecția politică cum că artiștii e ai poporului, că s-au născut din popor și cu poporu' să trăiască, atunci cînd m-ați dat izemplu chiar pe mine, și zîc că de ce să spună oamenii ăia din local că mă țin mare că-s artist, și că-s băiat de București, subțire, poate cu ifose, că știți că așa zîc unii de noi, bucureștenii, și zîc ia să mă arăt eu manerat și să mă bag în mijlocul poporului, așa că m-am băgat la masa ălora, că erau vreo patru acolo, toți cu chef și cu glume. Așa, și cum vă spui, afară turna cu găleata, noi beam cîte un păhărel și la un moment dat zice unu : „tovarășe artist, ia fă-ne, bre, și nouă aici cîteva șmecherii din alea cum te-am văzut atunci pe scenă să ne mai înveselim și noi olecuță". Fac da, zîc eu, să știți că eu nu lucru decît pe bani, că așa zîce Constituția, că în statul nostru orice muncă se plătește. „Bine, zîce ăla, uite urcă-te colea pe masa asta, faci scamatoriile și eu umblu cu pălăria să adun bani de prin local". Și uite așa am căzut în belea, tovarășu' caporal ilev, că taman atuncea a intrat pe ușă tovarășu' locotinent cu soața 'mnealui, îi prinsese ploaia, erau uzi din cap pînă în picioare și cum a dat cu ochii de mine cocoțat pe

masa aia, vroiam tocma să înghiţ ţigara aprinsă, să-i las pe ăia cu gurile căscate, uite că m-am pierdut cu firea şi de frica lui tovarăşu' locotinent am scuipat-o tocma în capu' unei femei sulemenite ca o sorcovă şi aia zice: „aoleu, îmi dă foc artistu'", vroia să-şi dea chiştocu' jos din cap, da' lumea n-o lăsa, zicea că aşa e chestia, e numai o şmecherie de circ, dar ce şmecherie, nu era nici o şmecherie, că păru' ăleia a luat foc, a început să pută a ars, i-au turnat unii o găleată cu apă în cap, au stropit-o şi cu sifoane, şi-n timpul ăsta eu am tulit-o pe uşa din dos, am apucat-o peste cîmp şi drept la pichet m-am oprit... Asta e tovarăşu' caporal ilev, zău n-am greşit cu nimica...

— Tu crezi, Tandine, că cele ce ai făcut acolo la „Crăiţa" sînt demne de uniforma militară? îl privi aspru Alexandru. Faci armata de rîs! Se poate aşa ceva? După toate boroboaţele pe care le-ai făcut, acuma vii şi cu chestia asta să le pui vîrf la toate! Unde te trezeşti? În junglă? Faci ce te taie capul?

Alexandru tăcu, luă o ţigară din pachetul de pe masă, o aprinse, trase cîteva fumuri în piept şi urmă cu ochii tot întunecaţi şi aspri:

— Tovarăşul locotenent vroia să te recompenseze pentru faptul că ai fost atent şi l-ai somat la timp pe infractorul ăla, dar totodată să te şi pedepsească pentru cele ce-ai făcut. Aşa că ce-ai cîştigat ai pierdut...

— Şi nu mai capăt conced?

— Ai să capeţi cîteva zile de arest, aia ai să capeţi!

Tandin lăsă fruntea în pămînt şi se cocîrjă pe dată atît de mult, de parcă era moş Trocan, toboşarul, cu optzeci de ani în spinare. Mîinile îi tremurau în lungul pantalonilor şi simţea că l-a cuprins ameţeala şi dintr-o clipă într-alta e gata să se prăbuşească. Cum s-ar spune, s-a dus dracului plecarea acasă, s-a dus angajarea pentru circul din Obor, era numai pentru cîteva zile, dar scotea bani ca pentru cîteva luni... Şi dacă ar fi numai asta, dar colac peste pupăză va mai face şi arest! Să-l mai roage pe tovarăşu' caporal ilev să intervină? Dar cum să-l mai roage? Îi toarnă morala cu nemiluita, că a greşit, că a făcut, că a dres şi el să-l roage de conced? Baremi de arest să-l roage...

— Ştiţi, tovarăşu' caporal ilev, începu el cu glas moale, plîngător, să vorbiţi măcar să nu fac arestul ăla...

— Hai, du-te şi vezi-ţi de treabă! îi ordonă Alexandru,

trăgînd din ţigară. Cum aş putea eu îndrăzni să-l rog asemenea lucru pe tovarăşul locotenent? Ţie nu ţi-e ruşine să superi un om aşa de bun ca dumnealui, care ai văzut cum se poartă cu fiecare dintre noi? Ţi-a trecut cu vederea nerozia aceea cu suta de lei luată de la copii, bani pe care i-ai mîncat, sau i-ai dosit, nu i-ai pierdut tu aşa cum ai raportat, va să zică ţi-a trecut cu vederea abaterea aceea, dă de la dumnealui banii, plătind oalele sparte de tine şi acuma să te ierte iară?

Tandin continua să stea locului încremenit ca o stană de piatră, cu fruntea tot plecată, fără să se clintească, fără să mai scoată o vorbă. Într-un tîrziu, cu mîinile tremurînde, puse boneta pe cap, salută şi zise:

— Să trăiţi, tovarăşu' caporal ilev şi iertaţi de supărare...

— Nu-i nimic, măi Tandine. Fă-te om de treabă şi pe urmă vom sta de vorbă...

— Mă fac, tovarăşu' caporal ilev...

Ieşi, deschizînd şi închizînd uşurel uşa în urma lui, aşa precum intrase.

Alexandru se apucă să continue scrisoarea, dar întunecîndu-se prea de tot, aprinse lumina. Afară se pornise un vînt puternic şi în depărtare zarea era tot neagră şi parcă negura aceea se tot apropia venind pînă în coama dealului. Tunetele răbufneau în înalt, cerul era numai un clocot, săgeţi de foc îl brăzdau de la un capăt la altul şi un suflu rece tăia zăpuşeala de dincolo de ferestre.

Într-un tîrziu sfîrşi de scris, închise plicul, îi lipi timbrul şi scrise adresa frumos, cu litere mari de tipar, să poată fi desluşită de orice factor cît de grăbit ar fi fost el. Chemă apoi ostaşul de serviciu pe pichet şi i-o dădu s-o pună în sacul cu corespondenţă ce avea să plece la poştă.

Fusese de serviciu toată noaptea, vru să se întindă puţin pe pat să se odihnească, dar îl chemă îndată Mirescu în cancelarie. Alexandru se sculă imediat, îşi aranjă vestonul, se pieptănă, potrivindu-şi cărarea într-o parte şi se prezentă la comandant.

— Ia loc, spuse acesta, şi-i arătă scaunul din faţa biroului său. Vreau să stăm niţel de vorbă în privinţa planului de duminică...

Alexandru se aşeză şi rămase în aşteptare, privindu-l pe Mirescu cum răsfoieşte calm într-un caiet, căutînd parcă ceva.

Găsi între file o bucată de hîrtie și o trase afară. Pe ea erau desenate unele dispozitive, așa cum se obișnuia să se facă la exercițiile de luptă.

— Știți că azi-noapte, pînda noastră instalată la biserică iar a raportat despre luminile acelea, zise Alexandru.

— Știu. De fapt din seara în care le-ai văzut și dumneata și pînă acuma, n-au mai apărut. Azi-noapte însă... Vrei o țigară ?

— Nu, vă mulțumesc, se scuză Alexandru, am fumat acum cîteva minute...

— Uite despre ce este vorba, începu Mirescu. Azi dimineață m-am întîlnit din nou cu părintele Gherasim. L-a informat un om că a văzut în seara aceea grănicerii înconjurînd biserica. I-am spus că într-adevăr am cercetat în jurul bisericii, dar am evitat să adaug că am intrat și înăuntru și n-am găsit nimic, n-avea rost să știe el că ne-am înșelat în privința prezenței unui individ în biserică.

— A zis ceva ?

— Nu, n-a zis nimic.

— Puteam să intrăm noi și fără încuviințarea lui...

— Categoric, întări Mirescu. La mijloc e în joc paza frontierei și pentru asigurarea acestei paze putem controla orice obiectiv din zonă. Așa, deci m-am întîlnit cu el și am aflat că duminică după masă are loc la biserică o nuntă. Pe la orele șase, spre seară, el va face slujba religioasă. Ca să nu-i mai dăm de bănuit popii că tot mereu intrăm în biserică și de, mai știu eu, să nu vorbesc cu păcat, ar fi posibil să nu-și țină nici gura și să mai afle și altcineva despre cele ce facem, i-am spus că lămurindu-ne în privința faptului că în sfîntul lăcaș nu se ascunde nimenea, i-am dat cheia și i-am mulțumit frumos pentru că ne-a ajutat să ne convingem singuri de adevăr...

— Și atunci cu ce mai descuiem ?

— Ei, am fost destul de prevăzător, zise Mirescu și, trăgînd sertarul, puse pe masă o cheie lucrată cam grosolan din fier, pilită să capete cît de cît luciu. Uite ce operă de artă mi-a lucrat Mitrică...

Zîmbind, Alexandru luă cheia, o studie, privind-o pe toate părțile, după care o puse la loc pe masă.

— Se potrivește ? întrebă el.

— Patent, nu alta! rîse Mirescu. Lucru verificat. Aşa, deci avînd cheia ne putem strecura oricînd în biserică, fără să mai atragem atenţia nimănui...

— Şi cu cîinele...

— Dacă e nevoie, şi cu el.

— Pentru cînd aţi hotărît pînda aceea ?

— Pentru duminică, imediat după nuntă. Militarii noştri, împreună cu miliţienii, că vom duce acţiunea în comun, bine ascunşi, vor ţine sub supraveghere biserica de la distanţă. Cel ce ne interesează, dacă vrea să iasă, ceea ce nu cred că va face el, fiind ziua şi uşor de recunoscut ca străin de locurile astea, dar mă rog, dacă o va face, se va amesteca în mod sigur printre cei ce părăsesc biserica o dată cu nunta. Şi atunci vom pune mîna pe el. Iată, pîndele le-am dispus în sistemul ăsta, în aşa fel că oricine pleacă din biserică şi în orice direcţie vrea să meargă, va trece neapărat pe lîngă un militar de-al nostru, care, repet, va fi bine ascuns, aşa încît să se lovească omul de el şi să creadă că-i lemn...

Întinse lui Alexandru foaia de hîrtie, el o studie puţin şi apoi o înapoie ofiţerului.

— După ce a ieşit ultimul om, încet, cît mai ferit, te strecori dumneata în biserică, urmă Mirescu. Dacă individul n-a ieşit, înseamnă că putem pune mîna pe el. Faci un nou control amănunţit interiorului, apoi îţi alegi un loc de pîndă şi stai acolo nemişcat, supraveghind toată biserica, pînă ce va apare autorul acelor lumini care ne dau atîta bătaie de cap. Vei avea asupra dumitale automatul, cu două încărcătoare, lanterna, frînghia, cătuşele şi un aparat de radio emisie-recepţie portativ, prin care vei ţine legătura cu mine, raportîndu-mi tot ce vezi, ca să intervin la timp.

— Dumneavoastră unde veţi sta ?

— La cincizeci de metri de biserică, bineînţeles tot ascuns, cu un alt aparat de radio emisie-recepţie prin care ţinem legătura... Va fi acolo şi plutonierul Patriche. Am şi vorbit cu el, e de acord cu această acţiune...

— De unde aveţi aparatele astea, nu le-am văzut...

— Sînt din acelea pe care le folosesc miliţienii la circulaţie. Avem la unitate, am cerut două bucăţi, mîine dimineaţă trimit să le ridice...

— Stabilim o parolă, nu ? Un indicativ...

— Bineînțeles, aprobă Mirescu. Deocamdată te-am chemat ca să știi că duminică după-amiază ai această misiune de îndeplinit. Am încredere în dumneata, de aceea m-am gîndit să îndeplinești dumneata cel mai important rol în ducerea ei la bun sfîrșit...

— Am înțeles, tovarășe locotenent, vă rog să aveți toată încrederea, mă voi strădui să se realizeze totul așa cum ați plănuit dumneavoastră...

Se ridică, vru să plece.

— Așa că, adăugă Mirescu zîmbind, domnișoara Dorina își va petrece duminica singură. Scuzele mele...

— Nu-i nimic, tovarășe locotenent, mai sînt ele și alte duminici, răspunse Alexandru rîzînd. Anul e destul de mare... Permiteți să plec ?

— Da, la revedere.

Afară cerul se limpezise, ieșise soarele, norii alergau undeva către răsărit, peste pădure, ca niște fuioare de fum și ceață. Dar Alexandru nu lua seama la toate astea. Fiind liber în pichet, se culcă în camera lui și dormi pînă către seară, adînc și nemișcat, cu un ziar peste față, să-l apere de muștele care năvăliseră pe geamul deschis.

18

Dorina avea febră. Toată săptămîna o încercaseră niște frisoane, simțea dureri în șale, iar capul parcă era prins într-un cerc de foc. O moleșeală îi stăruia în tot corpul și parcă nici picioarele n-o mai ajutau.

Nu vroise să lipsească de la școală. Copiii erau în perioada tezelor, făcea cu fiecare clasă recapitulări peste recapitulări și apoi se mai apucase să pregătească și o serbare cu clasa a opta cu fragmente din teatrul lui Alecsandri. În cancelarie își punea mereu comprese cu apă rece la tîmple, și intra apoi la ore silindu-se să se arate copiilor tot veselă, bine dispusă, dar stătea mai mult la catedră și parcă fruntea îi era de plumb, iar pleoapele grele. În nenumărate rînduri, Silvia încercase

s-o trimită acasă, dar ea se opusese categoric, spunînd că acolo, în singurătatea ei, s-ar simţi mai rău şi lipsa de la şcoală n-ar avea nici un rezultat.

Ieri, sîmbătă, spre seară, se apucase să ude grădina, dar febra crescuse atît de puternic, încît a căzut jos între rondurile cu flori şi nu s-a ridicat de acolo decît după o jumătate de oră. S-a tîrît cum a putut pînă în casă, şi-a făcut un ceai, l-a băut şi apoi s-a culcat, acoperindu-se în toiul verii cu plapuma pînă la gît. Broboane de sudoare îi năpădiseră fruntea, gura îi era amară, uscată, răsuflarea i se îngreunase. A dormit cu veioza aprinsă toată noaptea, mai bine zis s-a zvîrcolit acolo sub plapumă, că n-a putut închide ochii de fel şi se gîndea că totul i se trage din după amiaza duminicii trecute, cînd cedînd încăpăţînării lui Alexandru a rămas sub salcie pînă seara tîrziu, înveliţi bineînţeles în pled, dar ploaia apucase să-i biciuie picioarele şi să-i ude fusta pînă mai sus de genunchi. Nu regreta însă plimbarea din duminica aceea, fusese poate cea mai frumoasă zi din viaţa ei, cea pe care n-avea s-o uite niciodată pentru că atunci, în îmbrăţişarea lui Alex, prin dăruirea cu care şi-l apropiase, a simţit că devenise femeie, femeie cu adevărat cuprinsă de beţia intimelor clipe ce dau împlinire dragostei. Acum el e la pichet, nu ştie că e bolnavă, dar va veni, duminica e liber, va veni neapărat, parcă îl şi vede cum aleargă peste cîmp, apoi pe cărarea dintre vii, va năvăli pe poartă ca o furtună, o va îmbrăţişa, o va săruta, va sta lipită de pieptul lui să-i simtă în păr răsuflarea puternică, bărbătească, să-i simtă mîngîierea palmelor pe gît, pe umeri, pe frunte, să-i audă glasul, să-i privească ochii atît de frumoşi şi de limpezi, cu luciri mate ca ale boabelor crude de cafea...

A adormit totuşi tîrziu în zori şi s-a trezit către prînz într-un lac de apă, cu părul năclăit de sudoare, cu braţele moi şi capul greu. A coborît din pat şi s-a dus încet către fereastră, a deschis larg geamurile, să intre răcoarea de-afară. Era parcă mai ameţită de cum se culcase. S-a aşezat pe un scaun, a pus braţele pe masă în chip de pernă şi capul pe ele şi a stat aşa multă vreme ascultînd ciripitul păsărilor de sub streaşină şi dangătul clopotului de la biserică pentru slujba de dimineaţă. Nu-i era aminte de nimic, nu-i era foame, ci numai sete, ar fi băut într-una apă, dar căldarea era goală, şi la fîntînă, afară în curte, nu îndrăznea să se ducă să învîrtă roata

ciuturii... „Lasă că va veni el, își zicea, și atuncea totul are să fie bine". Privea mereu ceasul, știa că la ora două are să intre pe poartă, că vor lua masa împreună, așa aranjaseră duminica trecută, dar ce o să mănînce acuma, ea n-a gătit nimic, n-a putut să se ducă în sat după carne, și nici nu-i este foame. Dar el va trebui să mănînce, a spus că nu va lua masa la pichet și atunci cu ce-l va servi ? Mai avea în frigider niște șuncă de Praga, și brînză, și ceapă verde, se mai găsește acolo o bucată de friptură rece, e de pui, a rămas de alaltăieri, că ea nici cu o zi înainte n-a mîncat, sau se va duce în sat, la bufet și va cumpăra de acolo ceva de mîncare, el e băiat drăguț, înțelegător, își va da seama de situație...

Spre seară, cînd a intrat în cameră, tot așa a găsit-o Silvia, stătea cu capul lăsat pe brațele puse cruciș pe masă, tăcută, cu părul căzut peste frunte, parcă dormea.

Dar nu dormea. Aștepta. Ținea ceasul brățară pe palmă, așa îl ținuse toată după-amiaza, îi privise cadranul poate de sute de ori, de mii de ori și luciul geamului parcă îi obosea ochii plînși și încercănați, duși în fundul capului.

— Credeam că-i *el* ! a tresărit ea, șoptind moale printre buze. Silvia, draga mea, bine ai venit, sînt singură, nu mai pot, am amețeli și o sfîrșeală în tot corpul de cred că dintr-o clipă într-alta am să mor...

Silvia i-a pus palma pe frunte, pe ceafă, apoi a spus să se urce în pat, că are să se ducă să cheme medicul, o doctoriță tînără, abia absolvise facultatea și care venise în sat numai de patru luni.

— Nu, nu-i nevoie, protestă ea cu glas stins. Spune-mi mai bine unde este *el*, de ce nu vine, ce este cu *el* ?

Drept răspuns, Silvia luă de pe masă poșeta, scotoci în ea și dădu la iveală un plic.

—Uite, de la *el*, zise ea și-i întinse plicul. Mi l-a adus la amiază Ovidiu și m-a rugat să ți-l aduc...

— Ce este, ce-i cu *el*, s-a întîmplat ceva rău ? întrebă ea speriată și chipul palid i se întunecă pe dată. Vru să se ridice, dar capul îi căzu greu pe brațe. Spune, Silvia...

Cu mîinile slăbite, tremurînde, rupse anevoie plicul și trase afară hîrtia pe care o parcurse în grabă citind-o dintr-o singură răsuflare. Chipul îi era tot încruntat, răvășit, părul îi căzuse în șuvițe pe ochi.

— Îmi spune să-l scuz, că are treabă în după-amiaza asta, iar cînd va fi liber îmi va da de veste...

— Da, așa este, întări și Silvia. Ovidiu a venit, a mîncat repede și s-a înapoiat la pichet. Nu știu ce au acolo...

— Iar or să se înalțe rachete, iar or să se audă împușcături, iar am să tremur pentru viața lui ! oftă ea cu ochii închiși pe jumătate. Of, de l-aș vedea o dată lîngă mine, să nu mai plece nicăieri...

Se trînti pe pat, închise ochii și rămase așa nemișcată multă vreme. Silvia o priveghe un timp, apoi se ridică potrivi plapuma pe ea, după care luă o revistă și se duse de se așeză în fotoliu, la lumina lampadarului, să citească.

În acest timp, grănicerii se strecurau unul cîte unul spre locurile știute de către fiecare în parte. Încet, ușor, cît mai ferit, Mirescu se instalase și el în adăpostul depistat mai dinainte, cu aparatul de radio emisie-recepție agățat de gît și cu automatul lîngă el. Mai încolo stătea la pîndă Patriche. Și mai departe de el, sergentul major Tănase.

Biserica era înțesată de lume. Curînd, slujba de nuntă se sfîrși și afară lăutarii, cu trompete, clarinete și tobă îi primi pe miri cum se cuvine. Ginerele și mireasa, urmați de nași și de rubedenii, porniră chiuind către sat cu lumea grămadă după ei. Iar la puțină vreme, preotul Gherasim, cu odăjdiile împăturite sub braț, ieși și el, încuie ușa bisericii și plecă pe potecă la vale, după nuntași.

La un minut după asta, Alexandru introducea cheia în broasca ușii. Controlă la repezeală tot interiorul bisericii din altar și pînă la pronaos și apoi își găsi un loc cît mai ferit pentru pîndă. Stăruia în aer încă mirosul de tămîie și lumînări arse. Afară începuse să coboare întunericul...

Stătea acolo, lîngă stîlpul masiv de piatră ce susținea bolta de deasupra scărilor de patru sau cinci ceasuri sau poate de mai mult, nu știa, nu-și putea da seama, pierduse noțiunea timpului, pentru că timpul nu-l putuse înregistra, așa după cum nu-și putuse înregistra nici emoțiile prin care trecuse de cînd se afla aici. Încercase de cîteva ori să privească cadranul ceasului de la mînă, dar în bezna ce-l înconjura treaba se dovedise a fi zadarnică : sub luciul mat al geamului nu deslușise minutarele, nici măcar vreo cifră a

orei, totul părea șters, estompat și numai tic-tacul micii mașinării arăta osteneala acesteia de a marca prin mersu-i sacadat și discret scurgerea vremii către apele zorilor. Grija lui era să nu facă nici cea mai mică mișcare. Treptele pe care se așezase înapoia stîlpului de piatră erau de lemn, scînduri vechi, putrede, crăpate, cu marginile roase și așchiate, care la cea mai ușoară apăsare ar fi scîrțîit și i-ar fi trădat prezența. De aceea, stătea imobilizat locului, în poziția ce și-o alesese de la începutul pîndei, folosind teptele în chip de banchetă, rezemat cu umărul de stîlpul de piatră, cu automatul pe genunchi și micul aparat de radio emisie-recepție agățat de gît, gata să-l pună în funcțiune atunci cînd va fi cazul. Îi amorțise întregul corp, picioarele nemișcate de atîta vreme parcă erau de iască, nu le mai simțea, mii de furnicături îi săgetau tălpile, iar o greutate nevăzută îi apăsa la nesfîrșit din ce în ce mai insistent umerii și grumazul gata să-l doboare. Îl chinuia somnul și oboseala, cînd și cînd pleoapele se lăsau grele ca de plumb, dar ținea ochii mari deschiși și privea cu o stăruință fermă întregul cuprins al bisericii de la altar la pronaus și înapoi, fără însă a neglija ferestrele, celelalte scări din partea opusă intrării ce duceau tot la cor și clopotniță, ușile laterale. Era un întuneric să-l tai cu cuțitul, dar în puțina lumină a ferestrelor se contura vag catapeteasma cu zeci de icoane în rame aurii și triunghiul înconjurat de raze simbolizînd „Ochiul lui Dumnezeu" deasupra candelei ce-l lumina slab, aproape imperceptibil. Se vedea marele candelabru spînzurînd de bolta cupolei celei mari, cu cele patruzeci și patru de brațe ale sale lucrate din alamă, cu cupe tot din alamă în care altă dată în timpul slujbelor se scurgea ceara lumînărilor, acum înlocuite cu beculețe, bineînțeles stinse. Nu se deslușeau sfinții zugrăviți pe pereții în parte afumați, dar Alexandru și-i închipuia înșiruiți după anumite obiceiuri ale credinței ortodoxe, într-o ordine ierarhică de la zidurile naosului pînă la marginile altarului. Era liniște sub bolțile reci, o liniște grea, apăsătoare, parcă fără început și fără sfîrșit, ca și cum așa se statornicise de cînd lumea și nimeni și nimic n-o putea clinti vreodată. Nu se auzea o șoaptă cît de mică, ci doar ticăitul ceasului de la mînă se deslușea ușor ca o părere și Alexandru îl acoperi cu mîneca vestonului să nu se mai audă, poate că înălțimea bolților îl amplifica și i-ar fi demascat locul de veghe. Dar cine aprindea acele lu-

minițe ce înviorau mai în fiece noapte pentru cîteva clipe ferestrele bisericii ? Le văzuseră tovarășii lui de la pichet, le văzuseră oameni din sat, dar le descoperise chiar el cînd a stat atunci în pîndă pînă după miezul nopții nu departe de biserică. Se întrebase atunci, cum se întreba și acum, cine aprindea acele flăcări ce parcă spălau pentru o secundă geamurile cu lumină ? Și apoi, în ce scop făcea acest lucru atît de misterios și de neînțeles, cu o perseverență diabolică, stranie, fără să lase urme, decît acele bețe de chibrit pe jumătate arse, dar care nu spuneau încă nimic în dezlegarea tainei ? În mod sigur, în noaptea aceasta avea să afle adevărul, să se dezlege acel supărător și agasant mister care n-ar fi exclus să fie în legătură nu numai cu Raul Drăgan, dar chiar și cu moartea contelui Tegaș...

Deodată, cum stătea așa neclintit ca de piatră, încît parcă îi amorțiseră și simțurile, auzi venind dinspre altar un ușor zgomot, ca un huruit surd, înfundat, apoi un fîșîit prelung ca șuierul unui abur, ceva ce aducea cu presiunea unui piston imens într-un cilindru. Își încordă auzul, potrivi mai bine automatul pe genunchi, pipăi declanșatorul de lumină al lanternei. Puse contactul aparatului de radio și vorbi șoptit :

— Vulturul... Vulturul... pe recepție.

— Aici Steaua... Aici Steaua... recepție...

Alexandru simțea că inima îi bate cu putere în piept, că un ușor tremur îi încearcă mîinile, un nod i se oprise undeva în gît, iar răsuflarea i se îngreuna cu fiecare clipă. O sudoare rece îi acoperise pe dată fruntea. Era emoționat ? Poate ! dar mai mult îl încerca nerăbdarea, curiozitatea, vroia să vadă cu o clipă mai devreme ce are să se întîmple mai departe ? Stătea cu ochii ațintiți tot către perdeaua de catifea roșie a altarului, privirea îi era încordată, ascuțită, neclintită.

Zgomotul acela ciudat încetă și după cîteva clipe perdeaua se dădu la o parte și... o umbră își făcu apariția în fața altarului. Nu prea înaltă, subțirică, firavă.

— Steaua... Steaua...

— Da, aici Steaua... ascult...

— O umbră a apărut în fața altarului, șopti Alexandru și, lăsînd lanterna, prinse în mînă automatul. Terminat...

Umbra stătea locului, părea nehotărîtă. Se deslușea greu în întuneric, parcă era de fum. Apoi umbra făcu trei pași, coborî bîjbîind cu piciorul treptele acoperite cu covor din fața

altarului şi porni către dreapta, căutînd ceva cu mîinile pe masa de lîngă iconostas. Nu găsi nimic. Trecu pentru o clipă în dreptul razei de lumină ce-o arunca luna prin una dintre ferestre. Acum se zărea mai bine. Parcă şchiopăta puţin. Întoarse capul. Părul lung îi acoperea obrazul...

— Mîinile sus ! strigă Alexandru, dar, în aceeaşi fracţiune de secundă, femeia se întoarse ca un resort, întinse pistolul către scările balconului, şi...

Se încrucişară fulgerător, halucinant, rafalele armelor. Rezonanţa lor amplifică pentru o clipă ecoul de groază de sub cupolele întunecate şi reci.

Femeia se prăvăli cu un vaier scurt.

Alexandru vru să se ridice, dar simţi o arsură tăindu-i răsuflarea. Făcu un pas, apăsîndu-şi pieptul cu palma, apoi încă unul, îl cuprinse însă brusc ameţeala şi se rostogoli pe treptele de scîndură ale balconului, scăpînd automatul din mînă.

Tîrîndu-se în efortul durerilor înăbuşite, femeia reuşi să se strecoare pe sub perdeaua de la uşa altarului...

După o clipă numai, Mirescu, Patriche, Tănase, urmaţi de zece grăniceri, năvăliră în interiorul bisericii şi fasciculele de lumină ale lanternelor umblară repede de-a lungul pereţilor. Cineva răsuci comutatorul de după uşă şi cîteva becuri din candelabrul imens se aprinseră pe dată.

— Uitaţi-l aici pe tovarăşul caporal ! strigă un soldat şi se repeziră cu toţii, să-i dea ajutor.

Văzîndu-l ostaşii rămaseră deodată consternaţi, cu chipurile cenuşii, triste ; în ochii lor se citea durerea, nu-şi puteau închipui că cel mai bun dintre ei căzuse atunci, acolo, cu o clipă mai înainte...

— Ştefănescule ! îl strigă Mirescu aplecîndu-se asupră-i.

Îl luă apoi în braţe, ceru unui ostaş să-i desprindă în grabă centura, să-i scoată aparatul de radio de după gît, îl întrebă ceva, dar Alexandru, cu chipul tot mai cenuşiu şi ochii daţi peste cap, îşi sugea mereu buzele, horcăia şi dădea cînd şi cînd afară, pe gură, şuvoaie de sînge, ce nu mai conteneau.

— Să-i descheiem vestonul...

— Repede, cîteva pansamente individuale ! Umblaţi cu grijă, îi sfătui Mirescu pe grăniceri. Toderaşcu ! strigă el după aceea.

— Ordonaţi !

— Pichetul să comunice unității să trimită de urgență Salvarea. Undei Mitrică ?

— Aicea sînt...

— Măi, trage repede mașina în față. Pleci la oraș, la spital... Dar știi cum să alergi ? Ca vîntul, băiete ! Cînd te întîlnești cu Salvarea, îl treceți în Salvare...

— Îl dau jos pe șoferul acela și mîn eu, vorbi printre lacrimi Mitrică, dar cu hotărîre ce nu i-o putea clinti nimeni. Dumnezeu să fie la volan sau cine-o fi , mín eu...

— Treceți și luați și doctorița cu voi. Te duci tu, Toderașcu și cu Guță Ursu... Aveți grijă de drum, măi, mare grijă ! Bietul de el...

Mirescu se apleacă asupra lui Alexandru, încercă încă o dată să-i vorbească, dar acesta plecase capul într-o parte, cu pleoapele lăsate și gura năclăită de sînge. Îi mîngîie înnegurat fața, îl mai privi o dată cu părere de rău — avea și el lacrimi în ochi — apoi se ridică brusc în picioare și ordonă restului grănicierilor să-l urmeze.

Patriche și sergentul major Tănase tocmai coborau cealaltă scară a balconului.

— Spre altar, tovarăşe plutonier, zise Mirescu. De acolo s-a tras. Uite pe perete se vede din ce direcție au scrijelat gloanțele... Băieți, vorbi el grănicerilor, mergeți pe lîngă zid. Numai pe lîngă zid. Ochii în patru, măi !

Cu automatul în mînă, făcînd un semn cu capul lui Patriche, să vină înapoia sa, porni către altar unde bănuia că se ascunde cel ce deschisese focul. Cine să fie acela ? se întreba el cu neliniște. Ce caută aici ? Are pistol automat, dar cîte gloanțe o mai avea asupra lui ? O fi singur sau...

— Încet, încet ! șoptea el celor ce-l urmau pas cu pas. Și mare grijă... Armele-n pregătire, degetul pe trăgaci...

Deodată se auzi un zgomot surd, ceva se rostogoli brusc. Se opriră locului încremeniți, privind cu ochii măriți de neliniște în toate părțile. Inimile băteau cu putere. Dincotro putea veni alt glonț ? Din balconul corului ? Din altar ? De după amvon ? Mirescu se întoarse brusc, cu automatul în mînă. Patriche dădu piedica pistolului la o parte...

— Măi, Tandine ! făcu supărat ofițerul văzînd sfeșnicul răsturnat. Mergi împiedicat ?

— Știți, l-am lovit cu preșul...

— Înainte și cu mare grijă ! porunci din nou Mirescu.

În fața iconostasului, el se opri. Se aplecă și culese de jos, aruncate care încotro, patru tuburi de cartușe de pistol „Beretta" calibru nouă scurt. Erau încă fierbinți și miroseau a pulbere arsă. Iar jos, lîngă perdeaua de catifea, descoperi o panglică albă din acelea cu care de obicei își prind fetele părul peste cap.

— Un ostaș în dreapta, altul în stînga, ordonă el grănicerilor care-l urmau. Stați cu armele pregătite aici la ușițele astea ale altarului. Tovarășe plutonier, treci înapoia mea.

Apoi, aprinse lanterna și cu o mișcare bruscă dădu perdeaua de catifea roșie la o parte, somînd cît putu de tare :

— Nici o mișcare, mîinile sus, că trag !

Așteptă puțin, apoi văzînd că nu primește nici un răspuns trase trei focuri în direcția unuia dintre geamuri și intră în altar.

Dar... spre surprinderea lui, nimeni !

Ferestrele erau închise cu foraibăre pe dinăuntru, nu era nici un indiciu că cineva ar fi sărit pe fereastră. Dar chiar dacă sărea, biserica era înconjurată afară de militari. Ușa ce dădea spre curte era de asemenea zăvorîtă.

„Ce dracului se întîmplă aici ? își zise el și parcă îi venea să-și zdrobească capul de pereți de necaz. Cine a tras și încotro a fugit ?"

— Nu-i nimeni, tovarășe locotenent, zise Patriche cu mirare. Ce să fie asta ?

Se apucă, lovi de cîteva ori cu pumnii ușile dulapului, apoi se lăsă cu umărul în el și o latură cedă.

— Nimic, nici aici ! constată el stupefiat. Ei drăcia dracului!

De pe scările balconului și ale clopotniței coborau trei militari în fugă.

— E ceva pe-acolo ? îi întrebă Mirescu.

— Nimic, tovarășe locotenent !

— Nu e, acolo am fost noi, zise și Patrichi. Pustiu tot...

— Să vină Croitoru cu cîinele ! ordonă Mirescu.

Peste cîteva minute, Croitoru intră cu Prinț în biserică. Toate locurile învățase să le controleze la școala de dresaj, dar ca să ajungă cu cîinele și într-o biserică nu-și închipuise că are să se afle vreodată.

— Uite panglica asta, îi arătă Mirescu lui Croitoru șuvița albă de mătase, am găsit-o aici în ușa altarului, dă-i să ia urma după ea...

— E o femeie ? întrebă Croitoru abia stăpînind cîinele.

— Nu știu, vom vedea. Repede, să nu pierdem vremea.

Prinț umblă de cîteva ori cu botul peste panglica albă de mătase, apoi deodată țîșni spre altar, trecu pe sub perdeaua de catifea roșie și se opri lîngă crucea de marmură albă pe care se vedea răstignit Cristos închipuit de statuia aceea de bronz. Cîinele pipăi cu botul de cîteva ori soclul statuii, începu să-i dea ocol, apoi începu să latre atît de tare, încît prinseră a vibra geamurile bisericii.

— Ce vrea lordul tău, măi Croitorule ? întrebă Mirescu cu un zîmbet amar și puse mîinile în șold, așteptînd. O fi crezînd că infractorul s-a băgat în statuia asta ? Măi a dracului de treabă, pînă și cîinele le face toate pe dos !

— Să vedem, tovarășe locotenent... nu se dădu bătut Croitoru... Degeaba cred că nu se învîrtește el în jurul crucii ăsteia...

Controlară crucea pe toate părțile, o ciocăniră cu degetele, cu paturile automatelor, nu avea nici o deschidere, era din marmură masivă, grea, parcă înfiptă acolo de cînd lumea.

Înciudat, Croitoru se duse către iconostasul din dreapta, lăsă panglica de mătase jos și chemă din nou cîinele. Îl bătu pe ceafă cu palma și-i porunci după aceea :

— Prinț, urma !

Cîinele mirosi foarte puțin panglica și urmă același drum ca la început : urcă cele trei trepte acoperite cu un covor de cînepă, trecu pe sub perdeaua de catifea roșie, intră în altar și începu să se învîrte, lătrînd, în jurul crucii masive din marmură.

Chiar că Mirescu nu mai înțelegea nimic ! Stătea ca năuc, privind cînd crucea de marmură, cînd cîinele și grănicerii ce se aflau în preajmă-i gata să-i îndeplinească ordinele. Dar nu mai știa nici ce măsuri să ia. Așa ceva nu i se întîmplase și nu aflase să i se fi întîmplat nici altcuiva în cariera lui de grănicer.

— Ce zici, tovarășe plutonier ? se întoarse el mirat către Patriche. Ce părere ai ?

— Dracu' știe ? înălță Patriche din umeri. Parcă am început să zic și eu c-or fi fantome, dac-or exista pe lume din astea. Că uitați asta-i biserica, geamurile-s închise, numai unul e spart de gloanțele ce le-ați tras, unde să fi intrat ? Sau pe unde să fi ieșit ?

Enervat, Mirescu se duse, prinse crucea în brațe și începu s-o zgîlțîie vrînd s-o dărîme.

Zadarnică încercare !

— Măi, Croitorule, zise el după aceea aranjîndu-și vestonul și centura, înseamnă că crucea asta a avut panglica uite colo, pe capul lui Cristos, s-a plimbat prin biserică și apoi a tras gloanțele acelea de l-au doborît pe caporalul Ștefănescu, nu ?

— Cum se poate așa ceva, tovarășe locotenent ! se miră Croitoru, roșind pînă în vîrful urechilor de nereușita cîinelui și de cuvintele înțepătoare ale ofițerului.

— Păi atunci, care-i explicația, măi, băiatule ? nu-l slăbi Mirescu. Ia mai pune o dată cîinele să ia urma...

Și a treia oară, Prinț se opri tot în jurul crucii, îi dădu de cîteva ori ocol și începu să latre, scheunînd, să trezească parcă toți sfinții de pe pereți.

— Ei, drăcia dracului ! zise Mirescu și simțea că dintr-o clipă într-alta îl cuprinde nebunia. Parcă visez, nici nu-mi vine a crede că toate astea sînt de domeniul realității...

Cu fața neagră de supărare, ieși apoi afară, întrebă militarii de pază, dar aceștia îi spuseră că nimeni nu părăsise biserica, pe ușă, pe ferestre, nici chiar prin acoperiș, sau zăbrelele clopotnițelor. Vestea despre cele ce se întîmplau sus la biserică se auzi repede în sat și acum, în puterea nopții, se și înfățișaseră cîțiva curioși. Dar Mirescu puse un grănicer de santinelă la drumul ce venea din sat și ordonă să nu dea voie nimănui să se apropie.

Numai cînd veni preotul Gherasim cu un toiag și un felinar în mînă — urcase în grabă dealul încît abia își trăgea răsuflarea — Mirescu fu anunțat și-i ieși repede în întîmpinare, chiar lîngă clopotniță.

— Părinte, am avut dreptate, spuse locotenentul, punînd mîinile-n șold. Ați auzit ce s-a întîmplat aici...

— Nu, nu prea...

Mirescu îi povesti în cîteva cuvinte totul și preotul rămase foarte mirat de cele ce-i ascultaseră urechile.

— Să știți că am băgat cîinele-n biserică, să ia urma făptașului, zise locotenentul vorbind cu părere de rău. Nu vă supărați, dar nu se poate altfel. Aici ne-a fost împușcat un om !

— Nu-i nici o supărare, tovarășule locotenent, zise preotul. Bine nu-mi pare, dar dacă așa stă chestiunea, sigur că dum-

neavoastră procedați după cum sînt regulile. Ce întîmplare dom'le ! Ce întîmplare !

— Poftiți înăuntru.

— Nu, mulțumesc, am să stau afară, se scuză preotul. Mi-e teamă de împușcături. Și eu cu inima...

Mirescu reveni în biserică și intră din nou în altar. Croitoru îi spuse că între timp l-a mai pus pe Prinț să ia urma de două ori și tot în jurul crucii se învîrtește...

Locotenentul nu mai zise nimic și zărind după perdeaua de catifea roșie un șaltăr, îl răsuci și o lumină blîndă inundă pe dată mica încăpere. Își plimbă apoi ochii pe pereți, citind numele sfinților zugrăviți de meșterul din Sofia și, văzînd între două ferestre o icoană, înrămată, cu geam, se apropie să vadă ce reprezintă. Era de altfel singura de acest fel în altar, toate celelalte chipuri de sfinți fiind zugrăvite în ulei direct pe pereți. Aprinse lanterna, s-o vadă mai bine, apoi se înălță pe vîrfuri și o luă din cui. Reprezenta „Cina cea de taină", cu Isus Cristos la o masă lungă înconjurat de cei doisprezece apostoli... „Cina cea de taină... murmură el. Cine cea de taină"... De unde oare îi veneau în minte cuvintele astea ? Cine le rostise ? Deodată avu o tresărire și rămase cu tabloul în mînă. În noaptea prinderii lui Raul Drăgan, înainte ca acesta să-și dea sfîrșitul șoptise abia auzit : „averea... nevastă-mea... Cina cea de taină... Tina..." „Bine, își zise Mirescu și ce-i cu asta ? E foarte normal ca într-o biserică să dau peste un asemenea tablou care să înfățișeze o scenă din biblie... Cîte asemenea nu se găsesc și în alte biserici, în muzee și galerii de artă !... Și totuși, de ce a vorbit Drăgan despre un asemenea tablou ?"

Se înălță iară pe vîrfuri, să-l agațe în cui, dar nu putu potrivi belciugul dintr-o dată și bîjbîi cîteva clipe să-l poată potrivi exact pe cui. Din greșeală, atinse o dată mai tare cuiul, apăsîndu-l și...

...un huruit surd se produse, ca un scrîșnet de roți dințate în afundul pămîntului, apoi răbufni presiunea prelungă a unui imens piston de pompă. Mirescu sări un pas înapoi, uluit, apoi se întoarse și, cu ochii măriți de uimire, văzu cum crucea de marmură cu Cristosul de bronz răstignit pe ea se ridică încet în sus, cu postament cu tot. Militarii, toți cei ce se aflau în altar, se lipiră de pereți și rămaseră și ei ca de piatră, spe-

riaţi, cu gurile căscate, cu mîinile strînse pe automate, fără să scoată un cuvînt.

— Ei, comedie ! exclamă Patriche, dîndu-se lîngă perete, cu pistolul în mînă. Ia uite Tănase ce-i aicea !

Mirescu mai privi o dată butonul acela de care era agăţat de obicei tabloul, apoi întoarse din nou ochii la crucea de marmură care, după ce se înălţă cam de un metru, fiind susţinută de un piston gros cît un trunchi de copac, se opri. Locotenentul veni mai aproape, cu precauţie, făcu semn militarilor să stea mai la o parte şi-l îndepărtă chiar pe Prinţ care începuse să latre, gata să sară în groapa ce se deschidea sub cruce. Privi apoi în jos. O încăpere pătrată, slab luminată de un bec şi o scăriţă de fier ce cobora la 6—7 metri spre adînc...

Aruncă o privire întrebătoare spre Patriche. Acesta, mut de uimire, înălţă numai din umeri.

Atunci Mirescu apăsă pe trăgaci şi trase o scurtă rafală pe lîngă trunchiul pistonului, după care strigă, fără însă să-şi apropie prea mult capul de marginea deschiderii :

— Care eşti acolo ieşi afară, pînă nu aruncăm grenade şi fumigene !

Mai trase o scurtă rafală de automat şi aşteptă. După cîteva clipe, scăriţa de fier începu să se mişte şi la suprafaţă se ivi o femeie cam de 35—40 de ani, cu părul lung, negru, cu faţa palidă şi cu ochii tot negri, încercănaţi, obosiţi. Rochia de mătase albastră, mototolită, era îmbrăcată peste o pereche de pantaloni bărbăteşti, iar peste ea purta o haină cam ponosită, plină de var şi de ulei. În picioare avea ghete de baschet, negre, legate cu şireturi albe. Rămase sus, speriată, cu mîinile înălţate, privind cu curiozitate în jur, dar şi cu teamă, spre militarii ce-o înconjurau cu ţevile automatelor îndreptate spre ea.

— Aruncă orice ai asupra dumitale ! îi porunci Mirescu.

— Am un singur pistol care a rămas jos, vorbi moale femeia.

— Cine eşti şi ce auţi aici ?

— Vorbesc, dar daţi-mi mai întîi o ţigară. N-am să ascund nimic. Acum mi-e totuna...

Mirescu făcu un semn şi unul dintre grăniceri se scotoci repede prin buzunare şi-i oferi un pachet de ţigări. Femeia întinse mîna — avea nişte degete lungi, subţiri, cu unghiile

foarte mari, netăiate de multă vreme — și luă o țigară. Mirescu scăpără bricheta și i-o aprinse.

— Mulțumesc, zise ea moale, obosită și trăgînd adînc fumul de țigară în piept, cu o poftă rar văzută, își schimonosi deodată fața și se prinse cu mîna de pulpa piciorului drept.

— Ah ! gemu ea.

— Ce este ? o întrebă Mirescu.

— Am două gloanțe în picior, orice mișcare mă taie ca un cuțit.

— Vei fi pansată, o asigură Mirescu. Acum te ascult.

Ea oftă, își dădu cu un gest al capului părul la o parte de pe ochi, mai trase o dată din țigară și începu să vorbească.

Era Iustina Drăgan, nevasta lui Raul Drăgan. A fost mai întîi, la optsprezece ani, soția contelui Tegaș, dar acesta a alungat-o și la București s-a căsătorit cu Drăgan, care, în vremea aceea, era destul de bogat și învîrtea niște afaceri cu talpă și cereale în stil mare. A dus-o destul de bine alături de el. În mai multe rînduri însă, el neavînd un serviciu ca toată lumea și ocupîndu-se cu ce se găsea, a fost închis pentru escrocherii și diferite matrapazlîcuri, iar ultima dată fiind remizier la „Loto pronosport", l-au arestat pentru falsificarea unor bilete de loz în plic. Iustina știa că-i trimitea mereu bani lui Tegaș, ca să se întrețină, dar mult mai tîrziu a aflat, cu totul întîmplător, că el, Raul, deține un secret în ceea ce privește raporturile lui cu unchiu-său. La ultima lui arestare, rămînînd singură acasă, într-o dimineață, s-a apucat să calce niște nimicuri. Fierul de călcat, încins, a căzut de pe suportul de sîrmă pe care se încălzea și a stat tot timpul pe parchet, încît o bună bucată din acel parchet a luat foc, gata să aprindă casa. Repede a aruncat o găleată cu apă și a doua zi a chemat un meșter să repare stricăciunea. Nu mică i-a fost mirarea cînd sub parchet, în colțul camerei, a descoperit o cutiuță de zinc și în ea niște hîrtii. Printre altele, testamentul lui Tegaș și cîteva scrisori în care i se dădeau indicații cum să ajungă la bijuteriile numai în aur și pietre scumpe adunate de el în vremea lui de glorie și care se găseau ascunse sub crucea de marmură din altarul bisericii. Lucrarea a fost executată de meșterul Luigi Darini care, după predarea cheilor bisericii, a doua zi a fost omorît de un om pus de Tegaș și îngropat departe, într-un loc pe dealul împădurit din marginea satului. Testamentul contelui dădea dreptul lui Raul Drăgan să moș-

tenească castelul și hectarele de pămînt ce-i fuseseră luate de către statul român și să intre în posesia unor mari sume de dolari depuse în Elveția încă în urmă cu treizeci de ani. Iustina se angajase între timp funcționară la o instituție în București, iar după arestarea soțului ei, a dat divorț ca să poată căpăta alt nume și libertate de acțiune. S-a înscris la O.N.T. pentru o călătorie în străinătate, numai ca să justifice într-un fel absența ei de la serviciu pentru că pe drum s-a dat jos din tren înainte de a trece frontiera, și cu testamentul lui Tegaș în poșetă, avînd totodată și secretul ajungerii la acele bijuterii și obiecte de aur, a pornit către satul contelui...

— Cu ce scop ? întrebă Mirescu.

— Să-l determin, dacă nu de bună voie, atunci sub amenințarea pistolului să schimbe testamentul pe numele meu, Raul fiind condamnat la opt ani închisoare. I-am fost doar lui Tegaș mai întîi amantă și apoi soție, putea face atîta lucru pentru mine. Banii din Elveția îmi erau foarte necesari...

— Contele știa că dumneata cunoști secretul ascunzătorii din biserică ?

— Nu, nu știa. Nici nu era cazul să știe. După ce obțineam testamentul cu trecerea averii lui bănești și imobiliare pe numele meu, luam și obiectele de aur de aici și plecam...

— Unde ?

— În străinătate...

— Cum a fost omorît contele ?

— Nu l-am omorît eu, n-aveam nici un interes să fac atîta zarvă în jurul acestui caz...

— Atunci ?

— S-a omorît singur.

— Cum ? Nu înțeleg...

— Cînd am intrat la el în colibă, era culcat, am bătut la ușă și, în grabă (mi-am dat seama după aceea), și-a îmbrăcat pantalonii pe dos. Trăia într-o mizerie de nedescris și nu-mi închipuiam vreodată că am să-l văd, el stilatul de odinioară, ajuns în halul acela. M-a întrebat ce doresc, pentru că întîi nu m-a recunoscut, eram îmbrăcată bărbătește, ca să nu atrag atenția cuiva prin sat. Apoi după ce m-a recunoscut, i-am spus care-i scopul vizitei mele : Raul este arestat pentru opt ani, l-am mințit că s-a sinucis în închisoare și că mi-a transmis înainte de asta să iau testamentul de la locul știut numai de el, să vin la el, la conte, și să-l rog să-l transmită pe numele

meu, ca să-mi poată fi asigurată existența pînă la sfîrșitul vieții. La început Tegaș nici n-a vrut să audă de așa ceva. M-a privit cu niște ochi mari, de parcă îi spusesem cine știe ce nerozie. Atunci, sub amenințarea pistolului, i-am spus să se urce pe un scaun în mijlocul odăii, am legat un ștreang sau așa ceva de grindă și i-am trecut lațul în jurul gîtului.

— A vrut să execute întocmai ordinele dumitale ? întrebă Mirescu nedumerit. Nu s-a opus ?

— Ba, la început s-a opus. Dar îl știam tare fricos. I-am pus pistolul în piept și cum v-am spus i-am poruncit să se urce pe scaun. Asta numai așa, să-l sperii, să-l determin să scrie testamentul. După aceea, m-am dat de o parte și, cu țeava pistolului întinsă spre el, l-am amenințat din nou că trebuie să scrie alt testament, altfel îi iau viața, că și el mi-a mîncat-o pe a mea. Puteam avea alt viitor... Nu știu ce s-a întîmplat, de emoție sau nu știu de ce, l-am văzut că i-a venit rău și s-a prăbușit cu capul în lațul ștreangului. Problema testamentului era acum zero...

— Au rămas bijuteriile...

— Da, au rămas bijuteriile. Știam de la o femeie întîlnită mai înainte, noaptea, prin sat, că unul Ciocîrlan are cheia de la biserică. M-am dus și am luat-o, o aveam la mine. Așa că l-am lăsat agățat în ștreang, era plauzibilă situația că din mizerie se omorîse și avînd cheia m-am dus și am intrat în biserică...

— De ce n-ai luat bijuteriile să pleci imediat ?

— Mi-am dat seama că prin moartea contelui s-a făcut multă zarvă și că orice mișcare în comună și în împrejurimi e în atenția miliției. Așteptam să se mai liniștească lucrurile...

— Cum ai putut trăi în această pivniță atîta vreme ?

— Foarte bine. Are un tub larg de aerisire care duce la puțul din curtea bisericii, cu o deschidere în peretele puțului, aveam lumină, noaptea ieșeam să caut de mîncare prin biserică, mai ales după slujbe, că rămîneau colaci, brînză...

— De ce nu ieșeai ziua ?

— Puteam fi surprinsă ușor de oricine. Preotul venea deseori... Pînă coboram în ascunzătoare, eram descoperită... Apoi puteam fi văzută pe geam. Mereu am zărit copii cățărîndu-se pe geam...

— De unde ai învățat să tragi cu pistolul ?

— Am fost multă vreme campioană la tir. Mi-a plăcut sportul ăsta...

— Vroiai să treci frontiera ?

— Să fiu sinceră, da, însă nu m-aţi prins trecînd frontiera...

— Nici nu pretindem acest lucru...

— Vroiam să scap de urmărirea lui Raul. El şi-ar fi dat seama că am descoperit secretul testamentului...

— Raul al dumitale nu mai e în viaţă.

— Nu mai e în viaţă ? făcu ochii mari Iustina. De unde ştiţi ? Ce s-a întîmplat cu el ?

— A evadat, pesemne a trecut pe acasă şi acuma înţeleg de ce a venit repede să-l caute pe contele Tegaş. A descoperit acolo că s-a umblat sub parchet şi singurul autor nu puteai fi decît dumneata. A fost împuşcat în zona de frontieră. Nu s-a supus la somaţii...

Iustina lăsă capul în pămînt, apoi înălţă deodată fruntea şi, cu un aer rece, impasibil, întrebă :

— Şi acuma ce faceţi cu mine ?

— Tot ce se face cu un delicvent. Întindeţi mîinile. Covaci, cătuşele !

— Cred că veţi ţine seama că am făcut mărturisiri complete, că n-am ascuns nimic şi că nu m-am opus arestării.

— Asta va hotărî judecata. Deocamdată ştim că ne-aţi împuşcat un grănicer... Un băiat foarte bun... Gata, escortaţi-o !

19

Încă nu se limpeziseră zorile, cînd Mirescu veni la Dorina. Trecuse pe acasă, n-o găsise pe Silvia, dar un bilet lăsat de cu seară pe masă îl anunţa că este la prietena ei, deoarece are temperatură şi este într-o stare destul de gravă.

Trecu prin grădiniţa din faţa vilei, intră în verandă, Silvia îl văzu şi-i ieşi repede în întîmpinare.

— Ce-i Ovidiule, ce s-a întîmplat la voi acolo ?

Mirescu arăta tare obosit, neras, cu cearcăne în jurul ochilor, cu cizmele noroite.

— Nimic deosebit. Ne-am făcut datoria, zise el și se șterse pe picioare la intrare de covorașul de iută, pregătindu-se să treacă pragul.

— A fost ceva la biserică, vorbesc oamenii, unii au fost acolo, ați prins pe cineva ?

— Am prins-o pe cea care a contribuit la noartea lui Tegaș. Iustina, fosta lui soție... era ascunsă în biserică...

— În biserică ?

— Da, în biserică, avea o ascunzătoare în altar. Lasă că-ți povestesc eu, acuma sînt obosit...

— E adevărat că în schimbul de focuri a fost împușcat un grănicer ?

— Da, Ștefănescu, răspunse Mirescu trist, păcat de el, bun băiat...

— Alexandru ? se dădu Silvia un pas înapoi cu mîinile pe piept, cuprinsă de spaimă. Cum se poate asta ? întrebă ea cu glas sugrumat. Cum se poate ? Unde este acuma ?

— La spital. Cred că e într-o stare destul de gravă...

— Unde a fost lovit ? Cum...

— Ssst, lasă, o opri Mirescu, nu e bine să știe Dorina, aude și pentru ea e o mare lovitură. Hai să văd ce face și pe urmă poate mergi acasă...

Dorina se afla în camera ei, sub plapumă, cu părul revărsat pe pernă și ochii pe jumătate închiși. Fruntea palidă era toată îmbrobonată de sudoare. Auzind pași, deschise ochii, îl privi o clipă pe Mirescu, mulțumindu-i parcă pentru că venise s-o vadă. Mirescu îi luă mîna, i-o sărută și întrebă cum se mai simte.

— Puțin mai bine, șopti ea. Am avut noroc cu Silvia că mai toată noaptea a stat cu mine...

— N-ați trimis după doctoriță ? se întoarse Mirescu către soția lui.

— A fost aseară, i-a făcut un *omnadin*, dar a doua oară n-a mai venit. S-a dus cu mașina la spital, cu băiatul acela de la voi...

Mirescu tresări și-i făcu Silviei un semn discret cu ochiul, să nu mai continue vorba, că dă de bănuit Dorinei. Dar Dorina îl prinse pe Mirescu de mînă și-l întrebă cu glas neliniștit, stins :

— Am auzit cînd ai spus afară Silviei că ați prins pe cineva, am auzit și eu azi-noapte focuri de armă, pe cine a împușcat spionul acela ?

— Pe nimeni, răspunse rece Mirescu. N-a împușcat pe nimeni...

— De ce mă minți, domnule locotenent ? insistă Dorina. Am auzit afară cînd ai venit, i-ai spus Silviei că a fost împușcat un grănicer...

— Nu, n-ai auzit bine, domnișoară Dorina, căută s-o convingă Mirescu. N-a fost împușcat nici un grănicer...

— Adevărat, draga mea, interveni și Silvia, nu s-a întîmplat nimic. Stai liniștită...

Ea oftă, trăgînd adînc aer în piept, își supse buzele crăpate de dogoarea bolii și rămase tăcută privind undeva în tavan un punct fix, de la care nu-și luă ochii multă vreme. Silvia îi spuse că merge cu soțul ei pînă acasă, să-i dea niște schimburi, apoi se întoarce și stă cu ea pînă ce se duce la școală. Va trece și pe la dispensar, să trimită doctorița să continue tratamentul.

— Bine, Silvia, mulțumesc, șopti ea, te aștept.

— La revedere, domnișoară Dorina și multă sănătate, îi zise Mirescu, și-i sărută mîna. Fiți tare, cred că-i o gripă din asta de vară, vă faceți bine și după aceea tragem un chef acolo, la „Crăița"...

Dorina zîmbi și dădu din cap în semn de mulțumire. Auzi apoi pașii celor doi trecînd pe aleea din curte, auzi cum se deschide poarta și începu să deslușească zvonul satului care se trezea în dimineață. Rămase în pat cîteva minute, căută să închidă ochii și să doarmă, dar simțea că o încearcă o neliniște gravă, adîncă. Nu, nu se înșela, Mirescu pomenise afară în verandă că fusese împușcat un grănicer, auzise destul de bine, fereastra era doar deschisă, iar înăuntru el tăgăduise acest lucru, ba chiar prinsese și o privire a lui foarte semnificativă adresată Silviei. „Doamne ! își zise deodată Dorina și se prinse cu mîinile de tîmple, n-o fi vorba de Alex ? De ce nu mi-a vorbit Mirescu nimic despre el ? De cîte ori mă întîlnea altă dată, fie prin sat, fie la școală, aducea vorba de el, îmi dădea cîte o veste, mai făcea o glumă, acuma era tare supărat, se vedea pe fața lui lucrul ăsta, și din vorba lui, și din felul stîngaci în care se comporta ; căuta desigur să pareze o situație neplăcută..."

Simţi că o cuprinde din nou ameţeala, parcă mai tare ca peste noapte, începu să plîngă, întrebîndu-se de ce sînt unii oameni aşa de răi de caută să ascundă adevăruri, caută să evite discuţii, să dea explicaţii... Dar e posibil ca tocmai ea să nu ştie nimic de soarta iubitului ei ? De ce este ţinută în afară de orice lămurire în privinţa lui ? Mirescu o ştie cît este de doritoare să-l aibă lîngă ea, ştie cît de mult îi simte lipsa, ştie ce înseamnă el pentru viaţa ei şi atunci de ce s-a arătat aşa de grăbit, de neliniştit, de ce a fost nevoit să plece atît de repede ? Nu, în mod sigur este ceva cu Alex...

Dădu plapuma la o parte şi se ridică din pat. O bruscă ameţeală însă o făcu să cadă înapoi peste plapumă. Se ridică totuşi, luă de pe fotoliu capotul, se îmbrăcă, îşi aranjă niţel părul şi, mai mult tîrîndu-şi papucii, ţinîndu-se de mobilele de prin casă, se duse către fereastră. Aerul rece al dimineţii o învioră. Se aşeză cu coatele pe pervaz, privi grădina din care se ridica parfumul crizantemelor şi al garoafelor, învăluit cu al florilor de tei şi se întrebă cum să facă să afle vreo veste despre Alexandru ? Tocmai cînd chibzuia astfel, trecu pe uliţă Nică, băieţelul acela cu faţa pistruiată din clasa unde era dirigintă şi ca să fie auzit îi zise destul de tare din mijlocul drumului „sărut-mîna !"

— Unde te duci, tu, măi, Onişor ? îl întrebă Dorina, străduindu-se să glăsuiască mai tare, ca să fie auzită de băiat.

— Să iau un pachet de ţigări lu' tata, de la bufet...

— Vino, te rog, pînă aicea...

Nică se abătu din drum, deschise sfios poarta, trecu printre rondurile de flori şi veni în dreptul ferestrei. Era numai în pantaloni şi cămaşă, desculţ, cu tălpile prăfuite, în mînă cu un băţ. Văzîndu-şi profesoara atît de palidă şi slăbită, cu cearcăne în jurul ochilor, avu o clipă de tresărire ; îşi dădea seama cît e de bolnavă şi totuşi ţinuse să vină la şcoală săptămîna trecută.

— Te grăbeşti tare mult, Nică ? îl întrebă Dorina.

— Nu tocmai tare. Mai am un ceas pînă mă duc la şcoală...

— Vrei să-mi faci un serviciu ?

— Pentru dumneavoastră să nu fac ? se arătă el contrariat. Fac orice îmi cereţi...

— Du-te pînă la dispensar, vezi dacă este tovarăşa doctoriţă acolo şi spune-i că o rog să vină pînă la mine.

— Nu, nu-i acolo doctoriţa, zise Nică arătînd că este foarte informat. M-am întîlnit cu nea Niţă al lui Dumitrache, se ţinea cu mîna de falcă, toată noaptea n-a dormit şi s-a dus să-şi tragă măseaua, da i-a spus îngrijitoarea aia de acolo că doctoriţa îi plecată la oraş, la spital, să-l ducă pe grănicerul cela de-a fost împuşcat azi-noapte...

— A fost împuşcat un grănicer azi-noapte ? se arătă interesată Dorina. Unde a fost împuşcat ?

— Ahă, păi ce, dumnevoastră nu ştiţi ? zise Nică şi cu băţul începu să lovească tabla burlanului de lîngă zid. Au prins grănicerii în biserică un spion. Şi spionul a tras cu pistolul şi l-a împuşcat pe grănicer... Ne-a spus nea Gheorghe, sanitarul, că era cu doctoriţa, se ducea degrabă să-l ducă la spital. Da' zicea că face drumul degeaba cu el... Umpluse maşina de sînge...

— Şi... cine... era... grănicerul acela ? întrebă Dorina cu glasul stins, încît vorbele aproape că i se opriseră pe buzele mistuite de arşiţă.

— Cică cel de-a cîntat pe iarnă la Cămin, studentul ăla înalt. Nu ştiu, aşa am auzit şi eu, cică el era...

Dorina se retrase de la geam, perdeaua căzu peste pervaz şi ea se prăbuşi pe covor aproape în inconştienţă. Totul în jur parcă se învîrtea într-o ceaţă densă, grea, apăsătoare. Fotoliile, lampadarul, şifonierul se apropiau, gata-gata s-o strivească, stomacul îl simţea la gură, o încerca o puternică senzaţie de vomă, capul îi căzu greu pe piept, apoi se lovi de perete şi rămase cîteva minute în prăbuşirea aceea, nemişcată.

— Alex... şoptea ea. Alex... Alex...

Într-un tîrziu, parcă îşi reveni puţin, îşi cuprinse capul în mîini, începu să plîngă, îşi smulgea părul din cap şi plîngea acolo jos pe covor cu o vînătaie destul de mare la tîmplă, zvîrcolindu-se şi zbătîndu-se ca prinsă de chinurile morţii.

— Alex... Alex... Alex...

Mai stătu aşa cîteva minute, apoi se prinse cu mîinile de marginea fotoliului, se ridică cu greutate în picioare, dezbrăcă capotul şi îmbrăcă prima rochie pe care puse mîna, încălţă nişte pantofi mai vechi ce-i avea la îndemînă şi rămase o clipă aşa, dreaptă, nemişcată, să vadă dacă o ţin puterile. Făcu apoi cîţiva paşi către uşă, era ameţită, totul se clătina cu ea de parcă se afla pe un vapor aflat în furtună, dar se sprijini de tocul uşii, trecu prin salon, ieşi în verandă şi de

acolo în grădină. Stătu puțin locului privindu-şi casa, apoi ieşi în uliță şi porni prin praful încă umed de roua nopții către marginea satului. Abia se sfîrşiseră zorile, soarele se ghicea undeva după deal, nu răsărise, poate nici nu avea să răsară, era încă răcoare, răcoarea nopții şi a dimineții, dar ea nu simțea frigul, poate că-i făcea chiar bine alungîndu-i fierbințeala trupului şi a tîmplelor. Oamenii o întîlneau, îi dădeau „bună dimineața", dar ea mergea tăcută înainte ca o nălucă, cu privirea încețoşată către zare, fără să vadă, fără să audă ceva, cu lacrimile şiroindu-i pe obraji. Simțea că dintr-o clipă într-alta are să se prăbuşească, puterile îi slăbeau tot mai mult, amețeala o clătina cînd într-o parte, cînd în alta a drumului, dar îşi continua umbletul, parcă fără o țintă anume, cu o rîvnă ce-o îndîrjea, şi-i sporea ambiția.

Curînd ieşi în cîmp, trecu pe cărarea dintre vii şi deodată îşi aminti că pe aci venea Alexandru către ea, vesel şi surîzător, şi ea îl vedea de departe, din verandă, îi făcea semne cu mîna, şi el îi răspundea la fel, fluturînd plin de tinerețe boneta deasupra capului.

— Alex... Alex... unde eşti dragul meu ? Unde te găsesc eu ? Cine-mi poate da o veste despre tine ?

În depărtare, la pichet, se vedeau două maşini trase în față, un turism alb şi una acoperită cu pînză kaki, în jurul lor se învîrteau cîțiva militari, era un fel de forfotă acolo, Dorina de-abia o zărea prin ceața ochilor, parcă totul se mişca într-o apă tulbure şi densă.

Nu după mult, pe potecă, de după un crîng, apăru o femeie bătrînă, cu o sapă pe umăr şi o legăturică cu mîncare sub braț.

— Bună dimineața, zise ea, dar Dorina n-o auzi şi-şi urmă calea, de parcă ar fi trecut pe lîngă o umbră. La pichet te duci, maică ? vorbi bătrîna în urmă-i. Nu te duce maică, că te duci degeaba, nima nu stă de vorbă cu tine acolo. Am fost după bolitin, că mi l-a luat un grănicer sîmbătă cînd eram la prăşit, am fost după el, dar nima nu te bagă în samă. Le-a murit un militar... aşa mi se pare...

Vestea veni din urmă ca un ecou trist, amar, o nouă săgeată i se înfipse dureros în inimă, rana din suflet sîngeră şi mai mult, şi ea mai merse cîțiva paşi, apoi amețită se lăsă jos pe cărare, zdrobită ca de moarte şi începu să plîngă mai avan ca înainte. Lacrimi mari îi şiroiau pe obraji, îşi zguduia umerii în nebunia deznădejdii, ceva îi strîngea gîtul ca într-o

menghină, tare, nemilos, simţea că dintr-o clipă într-alta se sufocă tot mai mult şi, amintindu-şi tot ce-o lega de acest băiat ce-i schimbase dintr-o dată viaţa, prinse a hohoti lovindu-se cu capul de pămînt.

— Alex, dragul meu, striga ea printre lacrimi, unde eşti dragul meu ? Vreau să-ţi văd ochii tăi frumoşi care-mi zîmbeau cu atîta fericire... Oare sînt închişi ochii tăi acuma ? Sînt închişi, dragul meu ?... Doamne, ce mai poate însemna viaţa mea, fără el ? Ce mai poate însemna ?

Începu să lovească cu palmele în pămînt, să-şi izbească fruntea cu pumnii, o încercau nişte accese de furie nestăpînită, ar fi vrut să urle, să zbiere, dar glasu-i era răguşit, stins în unda lacrimilor, pierdut ca vîntul ce susura printre vii. După un timp se ridică deodată în picioare, dreaptă, cu fruntea sus, stăpînită parcă de-un anume gînd, privi peste cîmp, lung, stăruitor, căutînd parcă ceva, zări salcia din marginea apei şi, cu o lumină cenuşie în ochi, porni într-acolo cu pas clătinat, nesigur, prin ţărîna umedă a potecii. Ajunse ocolind lacul şi, zdrobită de osteneală, se aşeză pe covorul de lucernă, îşi cuprinse genunchii cu braţele şi rămase aşa multă vreme tăcută, privind faţa liniştită a apei. Din necuprins se ridicau aburi, ca nişte umbre de fum străveziu şi alb şi treceau plutind către zare pînă ce se pierdeau în necunoscut.

„Aici am fost ultima dată cu el, îşi aminti şi amintirile tăiau dureros în inima ei ca un cuţit. Doamne, ce fericită eram ! Dragul meu, Alex... Cum ai venit atuncea alergînd pe cărarea asta dintre lucernă... Şi eu te aşteptam... eram îngrijorată... Uite şi pietrele au rămas aici, n-am avut timp să mai aruncăm cu ele... A venit ploaia şi..."

Grămada de pietre chitite de ea lîngă tulpina salciei era intactă aşa cum o lăsase atunci. Luă o piatră, — piatra era umedă de rouă — o cîntări o clipă în palmă şi aruncă spre ciotul de lemn ce se ridica solitar deasupra apei. Nu-l lovi. Doar apa plescăi sec în acel loc şi zeci de cerculeţe se iviră pe întinsul ei mărindu-se, pînă ce pieriră în largul cenuşiu.

— Alex, vrei să încerci şi tu ? se întoarse ea şi întrebă cu glas rugător. Ce faci ?

— Număr frunzele salciei !

— Cîte sînt ?

— Pînă acum am ajuns la două milioane şi vreo cinci sute patruzeci şi şapte de mii...

— Alex, uite vine ploaia, hai să ne grăbim...

— Nu-i nimic, o vom trata cu indiferenţă. Ea are să se supere şi o să plece îmbufnată cu norii zburliţi de supărare.

— Alex, mă iubeşti ?

— Dorina, viaţa mea nu poate fi împlinită decît alături de tine...

Se aşeză iar, zdrobită de durere, sub ramurile plecate ale salciei, îşi cuprinse din nou genunchii cu braţele şi rămase aşa în liniştea dinspre ziuă a cîmpului, cu privirea pierdută peste apa lacului, gînditoare, cu ochii tot plînşi, umezi de lacrimile ce şiroiau fără oprire. Lăsă fruntea pe genunchi şi îşi aminti prima întîlnire cu Alexandru, cum îi alungase el temerile, seara aceea privind la televizor recitatul de balet cu *Moartea lebedei*, plimbările lor la „Crăiţa" şi aici, în locul ştiut numai de ei, simţea şi acum îmbrăţişările lui, alintul lui, sărutările lui. Considerase viaţa ei de-acum împlinită, intrată pe firescul făgaş al viselor ei, era fericită, îşi aflase în sfîrşit după atîţia ani omul care să-i înţeleagă suferinţa, pentru ea luaseră sfîrşit orice coşmaruri care-i creaseră atîtea complexe în privinţa infirmităţii ei, el şi numai el putuse s-o convingă că în noua ei profesiune se putuse realiza pe deplin şi alături de el această deplinătate va căpăta valenţe noi...

Şi acum ? Ce-au rămas din toate acestea ? Visul ei s-a spulberat către zenit, ca aburul ce se ridica alene din faţa liniştită a lacului...

— Alex, dragul meu, mă asculţi ? şopti ea cu fruntea tot lăsată pe genunchi. Tu nu ai murit, tu nu poţi să mori niciodată pentru mine. Înainte de a te cunoaşte, existenţa mea a fost bizară, lipsită de culoare şi frumuseţe. Tu m-ai readus la viaţă, ai dat un nou sens existenţei mele, ai oprit, cum spuneai atît de frumos în seara aceea, dansul lebedei numai la începutul fericirii ei, ca această fericire să-mi fie veşnică, nu mai lăsat să lunec spre acel final dureros şi trist. Dar Alex, pe mine m-a obsedat tot timpul acest dans al lebedei, ştii că m-a obsedat tot timpul şi consider că acum, în clipele acestea, viaţa mea fără tine urmează firesc cursul acelui dans atît de diafan şi de sublim ! Alex, mă asculţi ? Mi-a fost frică de sfîrşit, dar n-am crezut niciodată că acest sfîrşit va fi atît de aproape de început ! Tu, Alex, nu m-ai văzut niciodată

dansînd *Moartea lebedei*, pentru că nu m-am văzut nici eu. Dar, dragul meu, ai avut dreptate, fericirea mi s-a împlinit pe alte coordonate, mi s-a împlinit alături de tine, că prin tine și cu tine am cunoscut ce înseamnă dragostea, iubirea, dăruirea în clipele supreme cînd știi că devii femeie... Poate că dansînd, fără să fi avut accidentul acela stupid, aș fi ajuns o mare balerină. Dar Alex, crede-mă, după fiecare succes, florile ce le-aș fi primit de la admiratori s-ar fi veștejit repede, aplauzele cu care aș fi fost chemată la rampă s-ar fi spulberat și ar fi dispărut în imensitatea sălii ca luate de vînt, beția acelei dăruiri în dans ar fi trecut ca orice beție, abur efemer de balsam și arome ce se împrăștie ca și cînd n-ar fi fost... Dar fericirea trăită lîngă tine, — în puținul timp de cînd te știu —, clipele ce mi-au dat desfătare sufletească și mi-au prilejuit să cunosc împlinirea dragostei, astea nu se pot șterge niciodată din inima mea ! Fericire... Fericire... Mai poate oare această fericire să fie acum totală fără tine ? Nu, pentru că ea nu mai există. Ea a existat atîta timp cît ai existat și tu... Niciodată nu mi-am ascuns dragostea pentru tine, am fost mîndră că după atîția ani de așteptare am putut fi iubită de-un bărbat ca tine, că, în sfîrșit, am reușit să trec peste compasiunea celor din jur și mi-am aflat acel ideal în viață, să am un bărbat care să mă iubească, visul oricărei femei ce vrea să-și întemeieze cinstit un cămin, am putut arăta tuturor, așa după cum ai spus tu, că de fapt infirmitatea mea nu există, ci există numai infirmitatea prejudecăților unor bărbați lipsiți de scrupule. Mai poate exista un al doilea om ca tine, Alex, un al doilea om care să înțeleagă toată complexitatea frămîntărilor ce m-au chinuit ani de zile ? Nu mai poate exista ! Și chiar dacă ar exista, acela nu poate fi al meu... Al meu ești tu și numai tu...

Alex, duminica trecută, aici, ți-am spus că locul acesta, al nostru și numai al nostru, intim și fermecător, aduce aidoma cu scena ce mi-a fost pregătită pentru debutul meu cu *Moartea lebedei*. Salcia, lacul, zarea albastră... Știi ce mi-am dorit eu, Alex ? Ca la nunta noastră, tu să mă aștepți în pragul casei și eu, îmbrăcată cu rochie albă, pe cap cu voalul inocenței, să vin dansînd către tine în acel *pas seul* primele secvențe din *Moartea lebedei*. Nu știu dacă aș mai fi putut merge în poante, să fac *relevé*-ul corect, dar aș fi încercat după atîția ani în acea zi de sărbătoare pentru noi să-mi împlinesc un vis,

acela de balerină. Nu, nu te întrista, dragul meu ! Uite, mă vezi ? Eu îmi pun acum pe cap un voal alb şi viu către tine în acel *pas seul*, pentru că azi e nunta noastră, dansez în decorul natural al debutului meu, văd în jurul meu sala mare a teatrului, cu balcoane înţesate de lume şi candelabre strălucitoare, — vai ce strălucitoare sînt candelabrele ! — iar tu eşti, uite acolo, lumină vie peste apă, mă aştepţi cu braţele deschise, pentru că eu sînt a ta, numai a ta...

Dorina se ridică, încercă un *relevé*, deodată glezna îi fu săgetată de-o durere ascuţită, dar n-o luă în seamă şi ieşind de sub cortina salciei, în ameţeala febrei şi a deznădejdii, porni în acel *pas seul*, cu braţele întinse, unduindu-le uşor ca aripile unei păsări, zîmbind trist, amar, cu părul negru, lung, despletit fluturîndu-i pe umeri, cu ochii ei mari, albaştri privind parcă peste lume, în acordurile atît de fermecătoare ale poemului lui Saint-Saëns ce şi le închipuia venind de undeva din înalt şi pe care le auzea ea şi numai ea...

Vîrful piciorului atinse unda înfiorată a apei, apa îi cuprinse gleznele, apoi genunchii...

Epilog

Din tot ce s-a întîmplat în acel sat de graniță au rămas urmele...

Cît să fie de-atunci ? Poate un an, doi sau trei, poate mai mulți... Cine poate ști ! Anii au trecut ca lunile, ca zilele, ca clipele, s-au dus fără să se mai întoarcă...

Au rămas urmele...

Urmele cu amintirile lor.

Iată, pichetul de grăniceri stă singuratic aci la marginea țării, ascuns în umbra teilor și a salcîmilor. În jur lanuri de grîu. Și vii gata să dea în rod... Pe unde-o fi Mitrică, șoferul ? O fi intrat la O.N.T., așa după cum îi era dorința ? Dar Tandin, artistul ? Se spune că s-ar fi lăsat de șmecheriile „științifice" și că e responsabilul unei barăci cu distracții de tir sportiv pe litoral...

Mirescu e locotenent major. Are și-un băiat, căruia i-a pus numele Alexandru. După ce stă ploaia, îi face bărcuțe de hîrtie și le pune să plutească pe apa șanțului, în fața casei...

— Să trăiți !

Cine l-a salutat pe comandantul pichetului ? A, un elev de liceu militar. E Nică Onișor... A crescut flăcău mare, s-a cumințit, nu mai pune pisici în capul fetelor și nu mai face „expediții" în podul lui Ilie Ciocîrlan. Își poartă cu mîndrie uniforma în vacanță pe ulițele satului. Cine știe ? Poate un nou ofițer de grăniceri... Dar cine era prietenul lui ? Cum, cine ? Sile Tibeică, zis „lunganul", cel cu urechile clăpăuge și fricos nevoie mare. Acuma, gata, s-a terminat cu ambiția de a avea neapărat un cîine dresat. Sile e tractorist, sus în deal, la Stațiune, la castel. Cînd și cînd, de la hangare îl vede pe inginerul Dumitriță, tot craj cum îl știe satul, stînd în biroul

lui şi privind pe geamul deschis după femeile care mînă cu jordii lungi puii din urmă...

Plutonierul Patriche s-a mai îngrăşat. După prinderea Iustinei şi ancheta cu focul pus la biserică, n-a mai prea avut ce face în sat. Nimeni nu i-a mai dat vreo bătaie de cap. Stă în cancelaria lui, strîns în curele, cu şapca dată pe ceafă şi tot scrie, ce, numai el ştie. Sau umblă prin sat, tot cu sergentul major Tănase după el şi parcă privirea lui scrutătoare, aruncată peste ogrăzi, vrea să spună : „Cu mine nu merge, frăţioare ! Nu merge..."

Afară, în cîmp, spre pădure, la „Crăiţa" se duce tot mai puţină lume. Oamenii stau pe-acasă, mulţi au televizoare, nu se prea dezlipesc de „geamul cu minuni". Sau se duc la „Sala de teatru", că s-a ridicat Cămin nou, mare, modern în mijlocul satului, unde văd filme sau privesc la dansul tinerilor...

„Baraca pescarilor" stă tot acolo, singuratică, înnegrită de ploi şi de vreme, în partea dinspre pădure a lacului...

Iar lacul...

Lacul are faţa apei liniştită. Pe mal, lîngă lucernă, aceeaşi salcie, bătrînă, solitară, cu crengile plecate pînă-n pămînt. Stă tăcută, parcă împietrită în durerea ei, martoră a tot ce s-a întîmplat aci în zilele acelea ale începutului de vară...

Dac-ar putea vorbi...

Dar ce-ar avea să ne mai spună oare ?

Numai amintirile ne pot răspunde...

Bucureşti—Cluj—Braşov

decembrie 1967—septembrie 1968

De acelaşi autor:

RAZBUNAREA
— nuvele şi schiţe —

*

DOM' MAJUR ÎN ALEGERI
— povestire —

*

BOGAŢIA UNUI SĂRAC
— roman —

*

SCRISOAREA
— schiţe şi povestiri —

*

ÎNTOARCEREA LA VIAŢĂ
— povestiri —

*

LA PORŢILE SEVERINULUI
— roman —

*

LA CUMPĂNA NOPŢII
— schiţe şi povestiri —

Redactor : E. GROZEA

Bun de tipar 22.01.1970. Apărut 1970. Hîrtie tipar de 50 g/m². Format 540×840/16. Coli de tipar 18¹/₂
B 237

Tiparul executat sub comanda nr. 90 753 la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii", Piaţa Scînteii nr. 1, Bucureşti — Republica Socialistă România

Lei 8,75

EDITURA MILITARĂ